

КАРЛОС КАСТАНЕДА ДАРЪТ НА ОРЕЛА

Част 6 от „Учението на дон Хуан“

Превод от английски: Юлия Бучкова-Малеева, 1994

chitanka.info

ОРЕЛЪТ НАПРАВЛЯВА СЪДБАТА
НА ВСИЧКИ ЖИВИ СЪЩЕСТВА —
ДАРЪТ НА ОРЕЛА Е ВЪЗМОЖНОСТ
ДА ИЗБИРАШ И ДА БЪДЕШ СВОБОДЕН

ВЪВЕДЕНИЕ

ВЪПРЕКИ, ЧЕ СЪМ АНТРОПОЛОГ, тази книга не е строго антропологична; все пак тя е вкоренена в културната антропология, защото е започната преди години като записки по тази дисциплина. По онова време проявявах интерес към изучаването на медицинските растения (лечебните билки) и тяхното използване сред индианците в Югоизточно и Северно Мексико.

През всичките тия години научните ми изследвания прераснаха в нещо друго, както поради собствената си инерция, така и поради моето интелектуално израстване. Изучаването на медицинските растения постепенно бе изместено от изучаването на една система от вярвания, която евентуално щеше да прекрачи границите на най-малко две различни култури.

Най-голямата заслуга за тази смяна на ударението в моята дейност имаше един индианец от племето яки от Северно Мексико, дон Хуан Матус, който малко след това ме запозна с дон Хенаро Флорес, индианец от племето мацатеки от Централно Мексико. Дватама практикуваха древно знание, познато в днешно време най-общо под названието магьосничество, което се смята за примитивна форма на медицина или психология, но представлява всъщност традиция на изключително самодисциплинирани практики и на една изключително сложна и прецизна практика.

Дватама мъже станаха по-скоро мои учители, отколкото мои информатори, но кой знае защо аз упорито продължих да разглеждам работата си като труд по антропология и години наред се мъчех да проумея културната матрица на тази система, усъвършенствайки известна таксономия, т.е. системата за класификация, и хипотезата за нейния произход и разпространение. Оказа се, че всичките ми усилия са били напразни поради факта, че най-накрая непреодолимите вътрешни сили на тази система разклатиха интелектуалните ми стремления и ме превърнаха в участник.

Под влияние на двамата силни мъже трудът ми прерасна в автобиография — в смисъл, че от момента на превръщането ми в участник аз бях принуден да предавам онова, което ставаше с мен. Това е една особена автобиография, защото в нея описвам не това, което става с мен във всекидневния ми живот на обикновен човек, нито предавам субективните си състояния, породени от всекидневното си битие. По-скоро предавам събитията, които се разгръщат в моя живот като пряк резултат от факта, че съм възприел един чужд за мен комплект от идеи и процедури. С други думи, системата от вярвания, която имах желание да изуча, ме погълна и за да мога да продължа проникването си в нея, се наложи да заплащам всеки ден по необикновен начин — с моя живот на човек от този свят.

Именно поради тия обстоятелства в момента съм изправен пред специфичния проблем: да обясня какво точно правя. Намирам се много далеч от точката на своя произход като среден човек на западната култура, или като антрополог, и трябва преди всичко да повторя, че тази творба не е белетристика. Това, което описвам в нея, е чуждо за нас; тъкмо поради това то ни изглежда нереално.

Колкото по-дълбоко навлизах в тънкостите на магьосничеството, толкова онова, което в началото ми изглеждаше като система от примитивни вярвания и практики, се оказваше необятен и сложно изграден свят. За да се запозная с този свят и да го опиша, трябваше да използвам себе си по все по-сложни и по-изтънчени начини. Това, което става с мен, вече не мога да го предвидя; то няма нищо общо и с нещата, които други антрополози знаят за системите от вярвания на индианците в Мексико. Следователно аз съм се озовал в трудно положение; при тези обстоятелства мога единствено да представя това, което е станало с мен така, както е станало. Не мога да представя никакво друго доказателство за своята добросъвестност, освен да потвърдя отново, че не живея двойствен живот и че в своето всекидневие съм се посветил на спазването на принципите в системата на дон Хуан.

След като дон Хуан Матус и дон Хенаро Флорес, двамата мексиканци и индиански магьосници, ми обясниха надълго и нашироко своите познания, те се сбогуваха с мен и си отидоха. Разбрах, че от този момент нататък задачата ми е сам да обобща наученото от тях.

За да изпълня тази задача, аз се върнах в Мексико, но там установих, че дон Хуан и дон Хенаро имат още девет ученика по магьосничество: пет жени и четирима мъже. Най-възрастната жена се казваше Соледад; следващата беше Мария-Елена по прякор „ла Горда“, а останалите три жени бяха Лидия, Роза и Жозефина — те бяха помлади и ги наричаха „малките сестри“ или сестричките. Четиримата мъже по реда на възрастта си бяха Елихио, Бениньо, Нестор и Паблито; последните трима се наричаха „Хенароси“, защото бяха много близки с дон Хенаро.

Научил бях, че Нестор, Паблито и Елихио, който вече го няма, са чираци, но бях накаран да повярвам, че четирите момичета са сестри на Паблито и че Соледад е тяхна майка. Бях опознал бегло Соледад през тия години и винаги я бях наричал доня Соледад в знак на уважение, тъй като по възраст тя беше по-близо до дон Хуан. С Лидия и Роза също ме бях запознавали, но контактите ни бяха твърде кратки и случайни, поради което не бях могъл да разбера какво точно представляват те. Ла Горда и Жозефина познавах само по име. Бях се виждал с Бениньо, но нямах представа, че е свързан с дон Хуан и дон Хенаро.

По необясними за мен причини всички те, изглежда, очакваха, така или иначе, моето завръщане в Мексико. Съобщиха ми, че може би ще заема мястото на дон Хуан като техен водач, техен Нагуал. Обясниха ми, че дон Хуан и дон Хенаро са изчезнали от лицето на земята, а също и Елихио. И жените, и мъжете вярваха, че тримата не са умрели — пристъпили бяха в нов свят, различен от света на нашето всекидневие, но въпреки това реален.

Жените — по-специално доня Соледад — бурно се сблъскаха с мен още при първата ни среща. Независимо от това те станаха първопричината за катарзиса, който настъпи в мен. Контактът ми с тях се превърна в някакво загадъчно оживление в моя живот. От мига, в който се срещнахме, в мисленето и разбиранията ми настъпиха драматични промени. Всичко това обаче не стана на осъзнато ниво — защото ако не друго, то когато за пръв път отидох при тях, аз се оказах много по-объркан от всякога; но макар и в центъра на този хаос, аз се озовах върху една изненадващо солидна основа. Именно от съприкосновението с този сблъсък, аз открих у себе си възможности, каквито до момента не бях подозирал, че притежавам.

Ла Горда и трите сестри бяха страстни любителки на сънищата; те ми дадоха доброволно някои насочващи точки и ми показаха собствените си постижения. Дон Хуан беше описал „изкуството на сънуването“ като способност да се използват обикновените сънища и да се превърнат в овладяно съзнание с помощта на специализирана форма на внимание, която той и дон Хенаро наричаха второто внимание.

Очаквах, че тримата Хенароси ще ме обучават в своите постижения по отношение на друг аспект от учението на дон Хуан и дон Хенаро — „изкуството на прикриването“. С това изкуство на *прикриването* се запознах_като с комплект от процедури и положения, които позволяват да бъде извлечено най-доброто от всяка възможна ситуация. Но каквото и да ми казваха тримата Хенароси за *прикриването*, то нямаше нито възможностите, нито силата, които аз очаквах. Направих си извода, че или мъжете не практикуват в действителност това изкуство, или просто не искат да ми го покажат.

Престанах да ги разпитвам, за да дам възможност на всеки да се отпусне в отношението си към мен; всичките мъже и жени се успокоиха и повярваха, че след като вече не задавам въпроси, значи се държа като Нагуал. И всеки от тях пожела именно аз да го напътствам и съветвам.

За да откликна на тази тяхна молба, бях задължен да предприема цялостен преглед на всичко, на което ме бяха научили дон Хуан и дон Хенаро, и да навляза още по-надълбоко в изкуството на магьосничеството.

ПЪРВА ЧАСТ

ДРУГОТО „АЗ“

ФИКСИРАНЕТО НА ВТОРОТО ВНИМАНИЕ

НАБЛИЖАВАШЕ ОБЯД, когато стигнахме до дома на Ла Горда и малките сестрички. Ла Горда беше сама и стоеше пред вратата, зареяла поглед към далечните планини. Като ме видя, тя се сепна. Обясни, че била изцяло потънала в някакъв спомен, и се намирала на косъм от мига да си спомни нещо много смътно, свързано с мен.

Късно вечерта, след вечерята, Ла Горда, трите сестрички, тримата Хенароси и аз седнахме на пода в стаята на Ла Горда. Жените се настаниха една до друга.

Кой знае защо, макар да бях прекарал с всеки поотделно еднакъв период от време, бях разграничил Ла Горда като човек, който най-добре разбира притесненията ми. Другите сякаш не съществуваха за мен. Сметнах, че е така, вероятно защото Ла Горда ми напомняше за дон Хуан, а другите — не. Имаше нещо много естествено у нея и все пак тази естественост не се отнасяше толкова до действията ѝ, колкото до чувствата, които изпитвах към нея.

Пожелаха да знаят с какво съм се занимавал. Разказах им, че току-що съм бил в град Тула, щата Идалго, където съм разглеждал някакви археологически разкопки. Направила ми е впечатление една редица от четири колосални, подобни на колони, каменни фигури, наречени „Атланти“, изправени на горната основа на една пресечена пирамида.

Всяка от почти цилиндричните фигури с височина четири и половина метра и диаметър около метър, беше изградена от четири отделни парчета базалт, издялани така, че да представляват, по мнението на археолозите, толтекски фигури на воители с военните си амуниции. На около шест метра зад всяка от предните фигури на горната основа на пирамидата имаше друга редица с четири правоъгълни колони със същата височина и ширина като първите, изработени също от четири отделни каменни блока.

Внушителната група Атланти ме беше пленила и заради това, което приятелят ми, завел ме на това място, ми беше разказал за тях.

Пазачът на развалините му бил разкрил какво е чувал: че нощем Атлантите се разхождат и земята под тях трепери.

Попитах Хенаросите как биха обяснили думите на моя приятел. Те се престориха на смутени и се закикотиха. Обърнах се към Ла Горда, която седеше до мен, и направо я попитах за мнението ѝ.

— Никога не съм виждала тия фигури — каза тя. — Никога не съм стъпвала в Тула. Плаши ме дори идеята да ида там.

— Защо те плаши, Горда? — попитах.

— Из развалините на Монте Олбан в Оаксака ми се случи нещо — отвърна тя. — Обичах често да се разхождам безцелно из тия развалини, след като навремето нагуалът Хуан Матус ми беше наредил кракът ми да не стъпва там. Не зная защо, но обичах това място. Всеки път, когато отивах в Оаксака, ходех и там. Но тъй като самотните жени винаги биват преследвани, обикновено ходех с Паблито, който е много смел. Ала веднъж отидох с Нестор. Той *видя* нещо да блещука на земята. Поразкопахме и намерихме странен камък, който пасваше идеално в дланта ми; в камъка беше пробита гладка дупка. Поисках да пхна пръст в нея, но Нестор ме спря. Камъкът беше гладък и ръката ми страшно се затопли. Не знаехме какво да направим с него. Нестор го взе в шапката си и го отнесохме, сякаш беше някакво животинче.

Всички се разсмяха. В разказа на Ла Горда имаше, изглежда, скрита шега.

— И къде го отнесохте? — попитах я аз.

— Донесохме го в тази къща — отговори тя и думите ѝ предизвикаха несдържан смях у останалите. Те се разкашляха и буквално се задавиха от смях.

— Смеем се на Ла Горда — обясни Нестор. — Трябва да си наясно, че друг инат като нея няма. Нагуалът вече ѝ беше казвал да не се занимава нито с камъни, нито с кости, нито с каквото и да е, което намери заровено в земята. Но тя все го издебваше и си намираще всевъзможни боклуци.

— Тогава в Оаксака — продължи Нестор, — именно тя настоя да вземем проклетия камък. Качихме се с него в автобуса и го носихме чак до тоя град, а после и до тази стая.

— Нагуалът и Хенаро бяха заминали за някъде — продължи Ла Горда. — Събрах смелост и пхнах пръст в дупката и тогава проумях, че камъкът е бил нарочно издялан, за да пасне в дланта. Тутакси

изпитах чувството на оня, който бе държал камъка в ръката си. Беше камък на силата. Настроението ми се промени. Изплаших се. В тъмнината нещо започна да шава застрашително — нещо, което нямаше нито форма, нито цвят. Не можех да стоя сама. Будех се с писъци, а след няколко дни не можех вече и да спя. Всички започнаха да се редуват да стоят при мен — и денем, и нощем.

— Когато Нагуалът и Хенаро се върнаха — поде отново Нестор, — Нагуалът ме изпрати заедно с Хенаро да върна камъка обратно на същото място, откъдето го бяхме изровили. Три дена Хенаро се мъчи да намери мястото. Най-накрая успя.

— А какво се случи с теб, Горда, след това? — попитах я аз.

— Нагуалът ме зарови — каза тя. Девет дена лежах гола в ковчег от кал.

Думите ѝ предизвикаха нов дружен смях.

— Нагуалът ѝ каза, че не може да излиза от него — обясни Нестор. — Нещастната Горда трябваше да ходи в ковчег и по малка, и по голяма нужда. После Нагуалът я напъха в клетка, която бе стъкмил от клонки и кал. От едната ѝ страна имаше вратичка, за да ѝ се подава храна и вода. Всичко останало беше запечатано.

— И защо я затвори така? — попитах.

— Това е единственият начин да предпазиш някого — обясни Нестор. — Трябваше да бъде поставена под земята, за да я изцели пръстта. Няма по-добър целител от пръстта; освен това Нагуалът трябваше да отстрани усещането от този камък, което се беше фокусирало върху Ла Горда. Калта е филтър, който не позволява нищо да минава през него, и в двете посоки. Нагуалът знаеше, че няма да ѝ стане по-зле, ако постои заровена девет дена; можеше да ѝ стане само по-добре. Както и се случи.

— Как се чувстваше заровена така, Горда? — попитах.

— Едва не полудях — каза тя. — Но бях длъжна да го сторя. Ако Нагуалът не ме беше напъхал там, сигурно щях да умра. Силата на този камък беше прекалено голяма за мен; собственикът му сигурно е бил грамаден човек. Убедена бях, че ръката му е двойно по-голяма от моята. Стискал е този камък, за да спаси кожата си, и най-накрая някой го е убил. Неговият страх ме ужасяваше. Усещах как нещо се е упътило към мен да изяде месата ми. Същото е изпитвал и оня човек. Бил е човек на силата, но го е нападнал някой още по-силен.

— Нагуалът казваше — продължи тя, — че щом веднъж си се сдобил с подобна вещ, тя ти носи беда, защото силата ѝ влиза в предизвикателство с други подобни вещи и собственикът се превръща или в преследвач, или в жертва. Нагуалът каза, че естеството на тия вещи ги въвлича във война, защото частта от нашето внимание, фокусирана върху тях, за да им вдъхне сила, е много опасна, агресивна част.

— Ла Горда е много алчна — намеси се Паблито. — Представила си е, че ако намери нещо, в което вече се е вселила огромна сила, тя също ще стане победител, защото в днешно време никой не предпочита да си прави труда да предизвиква силата.

Ла Горда потвърди това с леко движение на главата.

— Не знаех, че човек може да поеме и други неща, освен силата, която те съдържат — каза тя. — Когато за пръв път пхнах пръст в дупката и задържах камъка в дланта си, ръката ми се стопли и по нея нагоре плъзна някаква вибрация. Усетих се наистина силна и голяма. Аз съм потайна и затова никой не узна, че държа камък в ръката си. След като го държах няколко дни, настъпи истинският ужас. Усещах, че някой е преследвал собственика на камъка. Изпитвах неговия страх. Без съмнение е бил могъщ магьосник и преследвачът е искал не само да го убие, но и да изяде месата му. Това вече истински ме изплаши. Още тогава щях да захвърля камъка, но чувството, което изпитвах, беше толкова ново, че като последна глупачка продължих да стискам камъка в ръката си. Когато най-после го пуснах, беше вече твърде късно. Нещо в мен се беше променило. Появиха ми се видения на мъже, които идваха към мен, мъже, облечени в странни дрехи. Усещах, че ме хапят, късат плът от краката ми с остри ножчета и със зъбите си. Направо обезумях!

— Как обясни дон Хуан тия видения? — попитах аз.

— Каза, че не са ѝ останали никакви защитни сили — отвърна Нестор. — И поради това е могла да възприеме фиксирането на оня човек, второто му внимание, което [???

— Не. Не разбирам какво имаш предвид, Паблито — казах аз. — Но то е защото дон Хуан никога не ми е разказвал нищо за това. За мен темата е абсолютно непозната. Моля те, разкажи ми всичко, което знаеш.

— Атлантите са *нагуала*; те са *сънувачите*. Те са редът на второто внимание, изведен напред, и именно затова са толкова страховити и загадъчни. Те са създания на войната, но не на разрушението.

— Другият ред колони — продължи той, — правоъгълните, са редът на първото внимание, *тоналът*. Те са *прикривачите*, и именно затова са покрити с надписи. Те са особено миролюбиви и мъдри, обратното на предния ред.

Паблито спря да говори и ме погледна почти предизвикателно, а после по лицето му се разля усмивка.

Реших, че ще продължи да обяснява думите си, но той остана безмълвен, сякаш чакаше моя коментар. Казах му колко съм озадачен и го подканих да продължи да говори. Стори ми се нерешителен, за момент се взря в мен, а сетне пое дълбоко дъх. Едва беше заговорил отново, когато гласовете на останалите се надигнаха в знак на протест.

— Всичко това Нагуалът вече ни го е обяснявал — каза нетърпеливо Ла Горда. — Има ли смисъл да се повтаря?

Опитах да ги накарам да разберат, че наистина нямам никаква представа за какво говори Паблито. Наложих се над тях той да продължи с обясненията си. Последва нова вълна от гласове, които говореха едновременно. По облещените погледи на малките сестри прецених, че вече са много ядосани, особено Лидия.

— Не искаме да говорим за тия жени — обърна се примирително към мен Ла Горда. — Самата мисъл за жените от пирамидите страшно ни изнервя.

— Какво ви става бе, хора? — извиках аз. — Защо се държите така?

— Не знаем — отговори Ла Горда. — Това е някакво чувство у всички ни — чувство, което ни разстройва. Само преди минута се чувствахме много добре, точно преди да започнеш да ни задаваш въпроси за тия жени.

Думите на Ла Горда послужиха като сигнал за тревога. Всички занаставаха и заплашително се насочиха към мен, говорейки високо.

Дълго време ми беше нужно, за да ги успокоя и да ги накарам отново да седнат. Малките сестри бяха много възбудени и настроението им като че ли се отрази и на Ла Горда. Тримата мъже останаха по-сдържани. Обърнах се към Нестор и направо го помолих

да ми обясни защо жените са така развълнувани. Очевидно правех неволно нещо, което ги вбесяваше.

— Наистина не зная какво е — каза той. — Сигурен съм, че никой тук не е наясно какво ни става, само дето всички се чувстваме много тъжни и нервни.

— Защото разговаряме за пирамидите ли? — попитах.

— Възможно е — отвърна мрачно той. — Самият аз не знаех, че фигурите са жени.

— Как да не си знаел, идиот такъв! — подскочи Лидия. Нестор като че се изплаши от избухването ѝ. Сви се и овчедушно се усмихна.

— Може и така да е — съгласи се той. — В момента преживяваме много странен период. Вече никой не знае нищо със сигурност. Откакто ти влезе в живота ни, не сме на себе си.

Настъпи тягостно мълчание. Продължих да настоявам, че единственият начин да го разсеем, е да говорим за загадъчните колони на пирамидите. Жените разпалено се възпротивиха. Мъжете останаха мълчаливи. Имах чувството, че по принцип те са съгласни с жените, но тайно искат още да обсъждаме темата, точно каквото исках и аз.

— Разказвал ли ви е дон Хуан още нещо за пирамидите, Паблито? — попитах. Намерението ми беше да насоча разговора встрани от специфичната тема за Атлантите и все пак да се придържам към нея.

— Каза ни, че една пирамида в Тула е водещата — веднага откликна Паблито.

От тона на гласа му направих заключение, че той наистина има желание да говори. А вниманието на останалите чираци ме убеди, че всички тайно желаят да разменят мнения.

— Нагуалът каза, че тя насочва към второто внимание — продължи Паблито, — но че била плячкосана и всичко е разрушено. Каза също, че някои пирамиди били гигантски „неправения“. Не са били жилища, а места за воители, които там да *сънуват* и да упражняват второто си внимание. Всичко, което са правили, е запечатано в рисунки и фигури по стените.

— А след това — продължи той — дошъл навярно друг вид воители, които не одобрявали направеното от магьосниците на пирамидата с второто им внимание, и разрушили пирамидата и всичко вътре.

— Нагуалът смяташе, че новите воители са били воители от третото внимание, какъвто е самият той: воители, ужасени от злото при фиксирането на второто внимание. Магьосниците на пирамидите се занимавали прекалено много с фиксирането, за да осъзнаят какво става. И когато го постигнали, било вече късно.

В стаята беше тихо. Всички, включително и аз, бяхме като омагьосани от това, което той разказваше. Разбирах идеите, които той излагаше, защото дон Хуан ми ги беше обяснявал.

Дон Хуан казваше, че цялото ни същество се състои от два доловими сектора. Първият е познатото ни физическо тяло, което всички ние сме в състояние да възприемаме; вторият е сияйното тяло, което представлява нещо като пашкул, възприеман само от *ясновидците*^[1] — пашкул, който ни придава вид на гигантски сияйни яйца. Казваше също, че една от най-важните цели на магьосничеството е да се достигне този сияен пашкул; цел, която се изпълнява посредством сложната практика на *сънуването*, както и чрез строго, системно усилие, което той наричаше *неправене*. Той определяше *неправенето* като необичайно действие, което ангажира цялото ни същество, като го принуждава да осъзнае сияйния си сектор.

За да обясни тези схващания, дон Хуан бе разделил съзнанието ни на три неравномерни части. Най-малката част беше назовал „първото внимание“ и беше казал, че това е съзнанието, което всеки нормален човек е развил у себе си, за да се справя с всекидневния свят; то обхваща възприятията на физическото тяло. Друга, по-голяма част, бе нарекъл „второто внимание“ и го беше описал като съзнанието, от което се нуждаем, за да долавяме нашия сияен пашкул и да се държим като сияйни същества. Беше казал, че докато сме живи, второто ни внимание остава на заден план, освен ако не бъде изведено напред чрез умишлена тренировка или в резултат на случайна травма, и че обхваща съзнанието на сияйното тяло. Последната част, най-голямата, беше назовал „трето внимание“ — неизмеримо съзнание, което ангажира неопределими аспекти на съзнанието на физическото и на сияйното тела.

Бях го попитал дали той самият е изпитвал третото внимание. Казал ми беше, че се намира на периферията му и че ако някога навлезе напълно в него, аз моментално ще го узная, защото той целият ще се превърне в това, което е в действителност — един изблик на

енергия. Добавил беше, че бойното поле на воините е второто внимание, нещо като тренировъчна площадка за постигане на третото внимание. Било доста трудно за постигане състояние, но много плодотворно, след като бъде достигнато.

— Пирамидите са зловредни — продължи Паблито. — Особено за незащитени магьосници като нас. Още по-лоши са те за безформени воини като Ла Горда. Нагуалът ни е казвал, че няма нищо по-опасно от злонамереното фиксиране на второто внимание. Когато воините се научат да се съсредоточават върху слабата страна на второто внимание, нищо не може да се изпречи на пътя им. Превръщат се в ловци на хора, в таласъми. Дори и да не са вече живи, могат да настигнат жертвите си през времето, все едно че ги има тук и сега; защото именно жертви ставаме ние, щом нахълтаме в някоя от пирамидите. Нагуалът ги наричаше капани на второто внимание.

— И какво по-точно каза той, че ще се случи? — попита Ла Горда.

— Нагуалът каза, че можем да издържим евентуално едно посещение на пирамидите — обясни Паблито. — При второто посещение ще изпитаме непозната тъга. Ще ни прилича на студен бриз, от който ще се почувстваме неспокойни и изтощени; умора, която скоро ще се превърне в несполука. Няма да мине и миг и ще бъдем урочасани; всичко може да ни се случи. Всъщност Нагуалът каза, че нашите собствени нишки на несполуката се дължат на желанието ни да посетим тия пирамиди, въпреки обратните препоръки.

— Елихио например — не спираше да говори Паблито — винаги се е подчинявал на Нагуала. Там няма да го намерите мъртъв; както и този Нагуал тук; те винаги са имали късмет, докато останалите от нас са урочасани, особено Ла Горда и аз. Не помните ли как ни ухапа едно и също куче? И как едни и същи гнили греди от тавана в кухнята на два пъти се стоварваха върху нас?

— Това Нагуалът никога не ми го е обяснявал — каза Ла Горда.

— Обяснявал ти го е — настоя Паблито.

— Ако знаех, че е толкова лошо, кракът ми нямаше да стъпи по тия прокълнати места — запротестира Ла Горда.

— На всеки от нас Нагуалът ни е казвал едно и също — намеси се Нестор. — Проблемът е в това, че не всеки от нас е слушал

внимателно, или по-скоро всеки го е слушал по своя си начин и е чул онова, което е искал да чуе.

— Нагуалът казваше, че фиксирането на второто внимание има две лица. Първото и най-лесно лице е злонамереното. Понякога се случва *сънувачите* да използват своето *сънуване*, за да фокусират второто си внимание върху проблемите на света, като парите и властта върху хората. Другото лице е най-трудно за постигане и това може да стане, когато *сънувачите* фокусират второто си внимание върху проблеми, които не са нито в, нито от тоя свят, като например пътуването в неизвестното. Воините се нуждаят от безкрайна безупречност, за да достигнат до това лице.

Обясних им колко съм сигурен, че дон Хуан е разкрил някои неща пред някои от нас, а други неща — пред другите. Не можех например да си спомня дон Хуан някога да е обсъждал с мен злонамереното лице на второто внимание. А после им казах какво ми е обяснил дон Хуан във връзка изобщо с фиксирането на вниманието.

Беше подчертал пред мен, че всички археологически развалини в Мексико, особено пирамидите, са вредни за съвременния човек. Описал ми беше пирамидите като чужд израз на мисли и действия. Казал ми беше, че всяка вещ, всяка рисунка в тях, е била премерено усилие да се регистрират страни на вниманието, свършено чужди за нас. За дон Хуан не само руините на културите от миналото съдържат в себе си опасни елементи; всичко, което представлява обект на маниакален интерес, има зловреден потенциал.

Веднъж бяхме разговаряли подробно за това. Беше станало в резултат на някои мои коментари относно недоумението ми къде да скрия записките си. Отнасях се с тях най-егоистично и се бях вманиачил за тяхната безопасност.

— Какво да направя? — бях го попитал.

— Навремето Хенаро ти беше предложил едно разрешение — беше ми отговорил той. — Както винаги, ти си помисли, че той се шегува. А той никога не се шегува. Каза ти, че трябва да пишеш с връхчето на пръста, вместо с молив. Ти не му повярва, защото не можеше да си представиш, че това е *неправенето* на воденето на записки.

Бях възразил, че предложението е било на шега. Мнението ми за мен самия беше, че съм специалист по обществени науки, който трябва

да записва всичко казано и сторено, за да си направи съответните правдоподобни изводи. За дон Хуан едното нямаше нищо общо с другото. Да бъдеш сериозен студент нямаше нищо общо с това да си водиш записки. Лично аз не виждах никакво разрешение; предложението на дон Хенаро ми изглеждаше смешно, а не реална възможност.

Дон Хуан бе доразвил възражението си. Казал бе, че воденето на записки е начин да се ангажира първото внимание в задачата да се запомни, и че аз съм си водил записки, за да запомня какво е казвал и правил той. Препоръката на дон Хенаро не била шегата, защото писането с върха на пръста ми върху лист хартия като *неправене* на воденето на записки щяло да подтикне второто ми внимание да се фокусира върху запомнянето и по този начин няма да трупам листа. Според дон Хуан крайният резултат би бил по-точен и по-мощен, отколкото ако съм си водил записки. Доколкото знаел, такива опити никога не били правени, но принципът бил непоклатим.

Известно време настояваше да го правя. Бях се обезпокоил. Воденето на записки играеше роля не само на мнемонично средство, но ме и успокояваше. Беше най-услужливата ми патерица. Натрупването на листове укрепваше чувството ми за цел и душевното ми равновесие.

— Когато се тревожиш какво да правиш с листата си — обясняваше ми дон Хуан, — ти фокусираш една много опасна страна от себе си върху тях. Всички си имаме такава опасна страна, това фиксиране. Колкото по-силни ставаме, толкова по-смъртоносна е тази страна. Препоръката към воините е да не притежават никакви материални вещи, върху които да фокусират силата си, а да я фокусират върху духа, върху истинската борба в неизвестното, не върху дребнавите щитове. В твоя случай записките са твой щит. Те няма да те оставят да живееш на мира.

Сериозно усещах, че нищо на тоя свят не би ме разделило със записките ми. Тогава дон Хуан ми измисли задача, свързана именно с *неправенето*. Каза ми, че за човек, егоист като мен, най-подходящият начин да се освободя от бележниците си, е да ги разкрия, да ги хвърля най-явно, да напиша книга. По онова време си мислех, че шегата му е още по-голяма от шегата да си вода записки с върха на пръста.

— Твоята натрапчивост да притежаваш и да не се разделяш с вещите не е единствена — беше ми казал той. — Всички, които искат да вървят по пътеките на война, да следват пътя на магьосника, трябва да се освобождават от това фиксиране.

— Моят покровител — беше продължил той — ми казваше, че настъпва момент, когато воините наистина имат вече материални предмети, към които се привързват. Това пък пораждаше въпроса кой предмет би бил по-могъщ или най-могъщ. Останки от тия предмети все още се намират на тоя свят, отломки от надпреварата за сила. Никой не може да каже какво фиксиране са получили тия предмети. Мъже, далече по-могъщи от теб, са вливали в тях всичките страни на вниманието си. Ти едва си започнал да вливаш дребнавите си безпокойства върху своите записки. Още не си достигнал до другите нива на вниманието. Помисли си колко ужасно би било да се озовеш в края на пътеката си на воин и все още да носиш на гръб вързопчето със записките си. До това време записките ти ще са оживели, особено ако се научиш да ги пишеш с върха на пръста си, и пак ще трябва да трупаш листа. При тия обстоятелства никак няма да се учудя, ако някой забележи, че вързопчетата ти са започнали да ходят.

— За мен е лесно да разбера защо Нагуалът Хуан Матус не е искал да притежава нищо — обади се Нестор, след като свърших своя разказ. — Ние всички сме *сънувачи*. Той не е искал да фокусираме *сънуваното си тяло* върху слабата страна на второто внимание.

— По онова време не проумявах маневрите му — продължи Нестор. — Противен ми беше фактът, че ме кара да изхвърля всичко, което имам. Смятах, че постъпва несправедливо. Струваше ми се, че се опитва да попречи на Паблито и Бениньо да ми завиждат, защото те самите си нямаха нищо. В сравнение с тях аз бях заможен. Нямах и представа тогава, че така той предпазва *сънуваното ми тяло*.

Дон Хуан ми беше описвал *сънуването* по различни начини. Най-неясният от всички сега ми се струва този, който най-добре определя нещата. Казваше, че *сънуването* по своята същност *неправенето* на спането. Като такова *сънуването* дава възможност на практикуващите да прекарат в дрямка тази част от живота си. Все едно че *сънувачите* вече не спят. И все пак не се разболяват от това. На *сънуващите* не им липсва сън, но ефектът от *сънуването* изглежда

като увеличено време на будуване, което се дължи на така нареченото допълнително тяло, *сънуваното тяло*.

Дон Хуан ми беше обяснил, че понякога *сънуваното тяло* се нарича „двойник“ или „другият“, тъй като е свършено копие на тялото на *сънувача*. По същество то е енергията на едно сияйно същество — възбяла, призракоподобна еманация, която се проектира вследствие на фиксирането на второто внимание върху един триизмерен образ на тялото. Дон Хуан беше обяснил, че *сънуваното тяло* не е дух, а е истинско като всичко, с което се занимаваме в тоя свят. Казал беше, че второто внимание неизбежно се фокусира върху цялостното ни същество като енергийно поле и трансформира тази енергия в нещо подходящо. Най-често това е образът на физическото тяло, с което ние вече сме напълно запознати от нашето всекидневие и поради използването на първото ни внимание. Онова, което анализира енергията на цялостното ни същество да произведе нещо в границите на възможното, е известно под думата *воля*. Дон Хуан не можеше да каже какви са тия граници, освен дето на нивото на сияйните същества обхватът бил толкова широк, че било безсмислено да се опитваме да установим предела — така енергията на едно сияйно същество може да бъде трансформирана чрез *волята* в каквото и да било.

— Нагуалът твърдеше, че *сънуваното тяло* се включва и прикрепва към всичко — намеси се Бениньо. — То нямало сетива. Казваше, че мъжете са по-слаби от жените, защото *сънуваното тяло* на един мъж било по-егоистично.

Сестричките се съгласиха, като едновременно закимаха с глава. Ла Горда ме погледна и се усмихна.

— Нагуалът ми казваше, че ти си цар на чувството за собственост — каза ми тя. — Хенаро пък твърдеше, че ти се сбогуваш дори с лайната си, преди да ги отмиеш.

Сестричките се претърколиха на земята от смях. Хенаросите явно се мъчеха да изглеждат сдържани. Нестор, който седеше до мен, ме потупа по коляното.

— Нагуалът и Хенаро ни разправяха големи истории за теб — каза той. — Години наред ни забавлявах с разкази за някакъв чудак, техен познат. Сега вече знаем, че това си бил ти.

Усетих вълна на притеснение. Струваше ми се, че дон Хуан и дон Хенаро бяха извършили предателство спрямо мен, като те самите са ми се подигравали пред чираците. Обзе ме самосъжаление. Започнах да се вайкам. На глас казах, че са имали предубеждение спрямо мен, като са ме мислели за глупак.

— Не е вярно — каза Бениньо. — Ние страшно се радваме, че си с нас.

— Така ли? — троснато подхвърли Лидия. Всички захванаха разпалено да спорят. Мъжете и жените се разделиха. Ла Горда не се присъедини нито към едните, нито към другите. Остана да седи до мен, докато другите се изправиха и се развикаха.

— Минаваме през труден период — каза ми тихо Ла Горда. — Толкова много сънувахме и пак не ни стигна.

— Колко ще ви стигне, Горда? — попитах я.

— Не знаем — каза тя. — Надявахме се ти да ни кажеш. Малките сестри и Хенаросите пак насядаха, за да чуят какво ми казва Ла Горда.

— Нужен ни е водач — продължи тя. — Ти си Нагуал, но не си водач.

— За да стане един Нагуал съвършен, е нужно време — каза Паблито. — Нагуалът Хуан Матус ми разправяше, че сам той като млад също бил голям некадърник, докато нещо не го разтърсило от самодоволството му.

— Не вярвам — извика Лидия. — На мен никога не ми го е казал.

— Казваше, че бил голям паралия — добави тихичко Ла Горда.

— Нагуалът ми казваше, че на младини бил урочасан точно като мен — обади се Паблито. — И на него покровителят му казал да не стъпва в пирамидите и точно заради това той на практика живял там, докато не бил изгонен от цяла орда призраци.

Очевидно никой друг не знаеше тази история, защото всички се ококориха.

— Съвсем бях забравил за това — обясни Паблито. — Чак сега си го спомних. Точно както стана с Ла Горда. Един ден след като Нагуалът най-накрая станал безформен воин, злонамерените фиксации на ония воители, които практикували *сънуването* и другите *неправения* в пирамидите, тръгнаха да го гонят. Намерили го да работи на нивата.

Казваше как видял от рохкавата земя на една току-що разорана бразда да се подава една ръка и да го сграбчва за крачола на панталоните. Помислил, че е някой селянин, по случайност заровен там. Опитал се да го изрови. После осъзнал, че разкопава ковчег от кал: в него бил заровен човек. Нагуалът разправяше, че човекът бил много слаб и мургав и нямал коса. Нагуалът се помъчил набързо да запечата пак ковчег. Не искал да го видят съселяните му, а не искал и да навреди на човека, като го изрови против желанието му. Толкова се заплеснал в действията си, че не забелязал кога около него се насъбрали другите селяни. После Нагуалът каза, че ковчегът от кал се разпаднал и тъмнокожият човек се разкрил — бил напълно гол. Нагуалът опитал да му помогне и помолил хората наоколо да му се притекат на помощ. Те му се изсмели. Помислили, че е пиян, че е в делириум тременс, защото на полето нямало нито човек, нито ковчег от пръст, нито нещо подобно.

— Нагуалът разправяше — продължи Паблито, — че бил потресен, но не посмял да съобщи за това на своя покровител. Било без значение, защото посред нощ след него тръгнали цял орляк призраци. Отишъл да отвори входната врата, след като някой почукал, и вътре нахлули цяла орда голи мъже с облещени жълти очи. Хвърлили го на пода и се накачили връз него. Щели да му изпочупят всичките кости, ако не били светкавичните действия на покровителя му. Той *видял* призраците и издърпал Нагуала на безопасно място в дупка в земята. Заровил там Нагуала, а призраците налякали около дупката в очакване на сгоден момент.

— Нагуалът ми съобщи — каза накрая Паблито, — че така се изплашил, та най-драговошно продължил да си влиза в пръстения ковчег всяка нощ, дълго след като призраците били вече изчезнали.

Паблито спря да говори. Всички се приготвиха като че ли да излизат. Суетяха се и се наместваха, сякаш да покажат, че са се уморили вече да седят на едно място.

В този момент аз им съобщих колко съм се смутил, като съм чул какво разказва моят приятел за нощните разходки на Атлантите из пирамидите на Тула. До този ден не бях осъзнал дълбините на това, на което ме бяха научили дон Хуан и дон Хенаро. Разбрах, че напълно съм се отказал да преценявам, макар да ми беше станало ясно, че възможността тия колосални фигури от камък да се разхождат така, не

влиза в сферата на сериозните размишления. Реакцията ми направо ме удиви.

Обясних им надълго и нашироко, че идеята за нощните разходки на Атлантите е ясен пример за фиксиране на второто внимание. Бях стигнал до това заключение, използвайки следната група предположения: първо, че ние сме просто това, което нашият здрав разум изисква от нас да вярваме, че сме. Второ, че в действителност ние сме сияйни същества, осъзнали своята сияйност; ние сме способни да разгадаем различни страни на нашето съзнание или на нашето внимание, както го наричаше дон Хуан. Трето, че разгадаването можеше да се осъществи посредством умишлено усилие, както и ние самите се мъчехме да направим, или случайно, с помощта на телесна травма. Четвърто, че едно време магьосниците нарочно са насочвали различни страни от вниманието си към материални обекти. Пето, че Атлантите, съдейки по бъдещата страх околна среда, навярно са били обекти за фиксиране от страна на магьосници от други времена.

Казах още, че пазачът, който бе дал на приятеля ми информацията, без съмнение разгърнал друга страна на неговото внимание; че е станал, навярно без да иска, дори само за миг, приемник на проекциите от второто внимание на древните магьосници. Тогава за мен не беше чак толкова невероятно човекът да си е представял визуално фиксирането на тия магьосници.

Ако магьосниците бяха привърженици на традицията на дон Хуан и дон Хенаро, щяха да бъдат безупречни изпълнители, и в такъв случай нямаше да има граница за това, което биха постигнали с фиксирането на второто си внимание. Ако те биха решили Атлантите да се разхождат нощем, Атлантите наистина щяха да си се разхождат нощем.

Докато говорех така, трите сестрички много се ядосаха и явно се настроиха против мен. Когато свърших, Лидия ме обвини, че освен да говоря, нищо друго не правя. После станаха и излязоха, без дори да се сбогуват. Мъжете ги последвах, но спряха до вратата и се ръкуваха с мен. В стаята останахме само с Ла Горда.

— С тия жени нещо не е наред — казах аз.

— Не. Просто се измориха от разговора — каза Ла Горда. — От теб очакват някакви действия.

— Как пък Хенаросите не се измориха от разговора? — попитах аз.

— Те са по-глупави от жените — отговори суховато тя.

— А ти, Горда? — попитах. — И ти ли се измори от разговора?

— Не зная какво ми е — заяви тържествено тя. — Когато съм с теб, не се изморявам, но когато съм със сестричките, изпитвам смъртна умора, точно като тях.

През следващите няколко безинтересни дни, прекарани с тях, стана съвсем очевидно, че сестричките са напълно враждебно настроени спрямо мен. Хенаросите ме приемаха някак безусловно. Само Ла Горда ми се струваше на едно ниво с мен. Зачудих се защо. Преди да замина за Лос Анджелис я попитах за това.

— Не зная как е възможно, но свикнах с теб — каза ми тя. — Сякаш ние двамата сме заедно, докато сестричките и Хенаросите са от друг, различен свят.

---

[1] В конкретния случай, тук и нататък в книгата, под „ясновидци“ да се разбират хора, които практикуват „виждането“. (Бел. ред.) ↑

ВИЖДАНЕ ЗАЕДНО

НЯКОЛКО СЕДМИЦИ след като се върнах в Лос Анджелис започнах да изпитвам някакво неприятно чувство, което си обясних като световъртеж или внезапна загуба на дъха вследствие на физическо усилие. Една нощ то стана вече непоносимо: събудих се ужасен, неспособен да дишам. Лекарят, при когото отидох, постави диагноза на състоянието ми като свръхвентилация, най-вероятно поради пренатоварване. Предписа ми успокоително и ми препоръча да дишам в хартиена кесия, в случай че пристъпът се повтори.

Реших да се върна в Мексико, за да потърся съвет от Ла Горда. Споделих с нея каква е диагнозата на лекаря, а тя спокойно ме увери, че не става дума за болест, а че най-накрая съм загубил щитовете си и че това, което изпитвам, е „загубата на моята човешка форма“ и аз навлизам в ново състояние на отделяне от човешките дела.

— Не се противи — каза ми тя. — Естествената ни реакция е да се преборим с това състояние. Постъпвайки така, ние го разпръсваме. Откажи се от страховете си и тръгни стъпка по стъпка след загубата на човешката си форма.

И тя добави, че в нейния случай разпадането на човешката й форма е започнало от утробата й с остра болка и необичаен натиск, който се придвижил бавно в две посоки — към краката, и нагоре, към гърлото. Каза ми също, че резултатът се усещал незабавно.

Поисках да запиша всеки нюанс от навлизането ми в това ново състояние. Подготвих са да правя пълен отчет за всичко, което ставаше с мен, но за мое огромно съжаление не се случи нищо повече. След няколко дни безплодно очакване аз се отказах, след като Ла Горда ми беше вече обяснила за какво става дума, и реших, че лекарят е поставил правилна диагноза за състоянието ми. За мен беше свършено разбираемо. Носех отговорност, която пораждаше непоносимо напрежение. Бях приел да стана водач, както настояваха чираците, но няхах представа как да се държа.

Напрежението в живота ми имаше и по-сериозни прояви. Обичайното ниво на енергията ми рязко спадаше. Дон Хуан би казал, че губя личната си сила и че евентуално мога да загубя и живота си. Дон Хуан ме беше подготвил да живея изцяло благодарение на личната си сила, под което разбихах, че се отнася за състоянието на съществуване. Това е съотношение, което не може да се наруши, без да настъпи смъртта на субекта: Тъй като не виждах никакъв начин да променя тази ситуация, реших, че животът ми идва към своя край. Усещането, че съм обречен, като че ли вбеси всичките чираци. Реших да се махна от тях за няколко дни, за да разсея мрачното си настроение и тяхната напрегнатост.

Когато се върнах, заварих ги да стоят пред входа на къщата на сестрите, сякаш ме очакваха. Нестор изтича до колата ми и още преди да изключи двигателя изломоти, че Паблито е избягал. Отишъл да умре в град Тула, мястото на неговите прадеди. Бях потресен. Чувствах се виновен. Ла Горда не сподели безпокойството ми. Тя сияеше, излъчваше доволство.

— По-добре оня мърльо да умре — каза тя. — Сега вече всички ще живеем в хармония, както трябва. Нагуалът ни казваше, че ти ще промениш живота ни. Е, ти го промени. Паблито вече няма да ни досажда. Ти ни отърва от него. Виж колко сме щастливи. Без него ни е по-добре.

Лекомислието й ме вбеси. Заявих колкото е възможно по-категорично, че дон Хуан е дал на всички нас, по най-изобретателен начин, образа на воинския живот. Подчертах, че безупречността на един воин изисква да не оставям Паблито да умре просто така.

— И какво смяташ да направиш? — попита Ла Горда.

— Ще наредя на някой от вас да живее с него — казах, — докато всички вие, включително и Паблито, успеете да се изнесете от тук.

Те ми се изсмяха, дори Нестор и Бениньо, които смятах за най-близки до Паблито. Ла Горда се смя повече от останалите, очевидно за да ме предизвика.

Обърнах се към Нестор и Бениньо за морална подкрепа. Те извърнаха погледи.

Помолих Ла Горда да ме разбере. Няколко пъти я помолих. Използвах всичките аргументи, за които се сещах. Тя ме изгледа с пълно презрение.

— Да тръгваме — каза тя на останалите.

Отправи ми най-безизразната си усмивка. Сви рамене и лекомислено нацупи устни.

— Можеш и ти да дойдеш с нас — каза ми тя, — стига да не задаваш въпроси и да не говориш за оня мърльо.

— Ти си безформен воин, Горда — казах аз. — Сама ми го призна. Защо тогава осъждаш Паблито?.

Ла Горда не отговори. Но усети удара. Намръщи се и избегна погледа ми.

— Ла Горда е с нас! — изкрещя с тъничък глас Жозефина.

Сестричките се скупчиха около Ла Горда и я задърпаха навътре в къщата. Последвах ги. Нестор и Бениньо също влязоха.

— Какво смяташ да правиш — да вземеш някой от нас насила ли? — попита ме Ла Горда.

Казах на всички, че считам за свой дълг да помогна на Паблито и че бих направил същото за всеки от тях.

— Наистина ли мислиш, че ще успееш? — попита ме Ла Горда и от очите ѝ се разхвърчаха гневни искри.

Прииска ми се да ревна от ярост, както бях направил веднъж в тяхно присъствие, но този път обстоятелствата бяха различни. Не можех да го направя.

— Ще взема Жозефина със себе си — казах. — Аз съм Нагуалът.

Ла Горда насъбра сестричките и ги прикри с тялото си. Понечиха да се хванат за ръце. Нещо ми подсказваше, че ако го сторят, съчетанието на силата им би станало страшно и усилията ми да издърпам Жозефина биха се оказали безполезни. Оставаше ми единствено да ги атакувам преди да успеят да се групират. Блъснах Жозефина с дланите на ръцете си и я запратих в центъра на стаята. И преди още да имат време отново да се съберат, ударих Лидия и Роза. Те се превиха от болка. Ла Горда се насочи вбесена към мен: досега не я бях виждал такава. Приличаше на диво животно. Цялата ѝ концентрация се беше насочила в един-единствен скок на тялото ѝ. Блъснесе ли ме, щеше да ме убие. Мина покрай гърдите ми на сантиметри. Сграбчих я отзад в мечешка прегръдка и се повалихме на земята. Затъркаляхме се напред-назад, докато напълно се изтощихме. Тялото ѝ се отпусна. Тя започна да гали опакото на ръцете ми, здраво сплетени на корема ѝ.

В този миг забелязах, че Нестор и Бениньо стоят до вратата. И двамата изглеждаха на границата на физическото рухване.

Ла Горда се усмихна кротко и ми пошепна в ухото, че много се радва, задето съм я надвил.

Отведох Жозефина при Паблито. Усещах, че единствено тя от учениците има истинска нужда някой да се погрижи за нея, а и Паблито най-малко я ненавиждаше. Бях сигурен, че кавалерското му чувство ще го принуди да ѝ подаде ръка, тъй като тя наистина щеше да има нужда от помощ.

След месец се върнах още веднъж в Мексико. Паблито и Жозефина се бяха върнали. Живееха заедно в къщата на дон Хенаро, където живееха и Бениньо и Роза. Нестор и Лидия живееха при Соледад, а Ла Горда обитаваше сама къщата на сестричките.

— Изненадва ли те прегрупирането ни? — попита Ла Горда.

Учудването ми беше повече от очевидно. Поисках да разбера всички подробности за тази нова организация.

Ла Горда ми съобщи с равен тон, че не знае никакви подробности. Решили били да живеят по двойки, но не като двойки. Добави, че, противно на това, което може би си мисля, те били безупречни воини.

Новата конфигурация беше по-скоро приятна. Всички изглеждаха свършено спокойни. Вече нямаше кавги, нито изблици на съперничество. Бяха започнали да се обличат с индиански дрехи, типични за областта. Жените носеха тесни рокли, които почти стигаха пода. Носеха и тъмни шалове и сплитаха косите си, с изключение на Жозефина, която винаги носеше шапка. Мъжете бяха обути с тънки, подобни на пижама, панталони, носеха ризи и сламени шапки. На краката си всички имаха домашно изработени сандали.

Поинтересувах се от причината за този нов начин на обличане и Ла Горда ми каза, че се готвели да си тръгват. Рано или късно, с моя помощ или от самосебе си, щели да напуснат тази долина. Щели да отидат в един нов свят, да започнат нов живот. Щом направели това, щели да усетят промяната; колкото по-дълго носят индианските си костюми, толкова по-драстична щяла да бъде промяната, когато облечели градските си дрехи. Каза също, че били научени да са гъвкави, с лекота да приемат всяка ситуация, в която се озоват, и че и аз съм бил научен на същото. Предизвикателството към мен било да се

справям с лекота с тях, независимо как те се отнасят с мен. На свой ред предизвикателството към тях било да напуснат долината и да се установят някъде другаде, за да разберат дали са толкова гъвкави, колкото трябва да бъдат всички воители.

Попитах я за чистосърдечното ѝ мнение относно шансовете ни за успех. Тя каза, че по лицата на всички ни бил изписан неуспехът.

После Ла Горда рязко смени темата и ми каза, че в *сънуването* тя се озовала, вперила поглед в гигантско тясно дефиле, между две огромни заоблени възвишения; мислеше, че те са ѝ познати, и ме помоли да я закарам до някакъв близък град. Без да знае защо, вярваше, че двете възвишения се намират именно там и че посланието на нейното *сънуване* било да отидем там двамата.

Поехме на път с пукването на зората. Бях минавал веднъж през този град. Беше съвсем малък и никога не бях забелязвал в околностите му нищо, което и най-смътно да напомня за видението на Ла Горда. Около него се простираха само ерозирали хълмове. Оказа се, че такива хълмове там няма, а може и да имаше, но ние не успяхме да ги намерим.

Двата часа, през които останахме в градчето обаче, и двамата изпитвахме чувството, че знаем нещо неопределено; чувство, което на моменти се превръщаше в сигурност, а после отново се стопяваше в тъмнината, за да се превърне в най-обикновено раздразнение и разочарование. Посещението в тоя градец ни развълнува по най-загадъчен начин; по неизвестни причини, и двамата много се развълнувахме. Аз потънах в бездната на някакво крайно нелогично противоречие. Не си спомнях някога да съм спирал в града и въпреки това можех да се закълна, че не само съм бил в него, но и съм живял там известно време. Споменът ми не беше ясен; в паметта ми не бяха останали нито улици, нито къщи. Изпитвах само смътното, но силно усещане, че в ума ми нещо ще се проясни. Не бях сигурен какво, навярно спомен. На моменти това смътно усещане се разрастваше, особено когато видях една къща. Паркирах пред нея. С Ла Горда я гледахме от колата около половин час, но нито тя, нито аз предложихме да излезем от колата и да влезем в къщата.

И двамата бяхме много навъсени. Заговорихме за видението ѝ на две планини; скоро разговорът ни се превърна в свада. Тя си мислеше, че не съм взел *сънуването* ѝ насериозно. От дума на дума се

разпалихме и накрая завършихме, закрещели един срещу друг, но не толкова от гняв, колкото от нерви. Усетих се и спрях.

На връщане паркирах колата встрани от селския път. Излязохме да се поразгъпчем. Повървахме малко; беше твърде ветровито, за да ни бъде приятно. Ла Горда изглеждаше още нервирана. Върнахме се при колата и седнахме вътре.

— Защо не вземеш да възстановиш познанията си? — с умоляващ тон се обърна Ла Горда към мен. — Щеше да се сетиш, че загубата на човешката форма...

И спря по средата на изречението; навярно навъсеното ми лице я беше пресякло. Разбираше вътрешната ми борба. Ако съществуваше някакво познание, което да мога съзнателно да възстановя, досега да го бях направил.

— Но нали сме сияйни същества — рече тя със същия умолителен тон. — Имаме толкова много у себе си. Ти си Нагуалът. У теб има дори още повече.

— Какво според теб трябва да направя? — попитах аз.

— Трябва да се отърсиш от желанието си да се вкопчваш — каза тя. — Същото се случваше и с мен. Хващах се за нещата, като например за храната, която харесвах, за планините, където живеях, за хората, с които ми беше приятно да разговарям. Но най-много от всичко се бях вкопчила в страстното си желание да се харесвам.

Обясних й колко безсмислен за мен е светът й, защото няхах чувството да съм се вкопчил в нещо. Тя настоя, че по някакъв начин знам, че поставям бариери пред възможността да изгубя човешката си форма.

— Вниманието ни е тренирано да се фокусира най-упорито — продължи тя. — По такъв начин ние крепим света. Първото ти внимание е научено да се фокусира върху нещо, съвсем неизвестно за мен, но много познато за теб.

Казах й, че мислено се занимавам с абстракции — не абстракции като например в математиката, а по-скоро с теореми за разумност.

— Сега е моментът да се отърсиш от всичко това — каза тя. — За да загубиш човешката си форма, ще трябва да отхвърлиш целия този баласт. Ти се опитваш толкова настойчиво да контрабалансираш, че направо се парализираш.

Нямах настроение да споря. Това, което тя наричаше загуба на човешката форма, беше понятие прекалено смътно за непосредствени разсъждения. В момента бях зает с преживяванията в този град. Ла Горда нямаше желание да разговаряме за това.

— Единственото, което има значение, е ти да възстановиш познанията си — каза тя. — Ако е нужно, можеш да го направиш както в деня, когато Паблито избяга и двамата с теб се сбихме.

Ла Горда каза, че случката от оня ден била пример за „възстановяване на познанието“. Без напълно да съзнавам какво правя, бях изпълнил сложни маневри, които изисквали *виждане*.

— Ти не само ни нападна — каза тя. — Ти *видя*.

В определен смисъл тя беше права. Нещо съвсем необикновено бе станало тогава. Бях го премислил в пълни подробности, ограничавайки се обаче до чисто личните разсъждения. Нямах правдоподобно обяснение за това, освен дето казах, че емоционалният заряд на оня момент ми е повлиял по непонятен начин.

Когато бях пристъпил в къщата и видях четирите жени, за част от секундата осъзнах, че съм способен да изменя обикновения си начин на наблюдение. Съгледах пред себе си четири аморфни петна от много силна кехлибарена светлина. Едното беше по-меко, по-приятно. Другите три бяха неприветливи, резки млечно-кехлибарени отблясъци. Мекият отблясък беше Ла Горда. В един момент трите неприветливи отблясъка застрашително се насочиха към мен.

Петното с възбяло сияние най-близко до мен, което беше всъщност Жозефина, бе малко извън равновесие. То се накланяше напред, така че аз го бутнах. Другите две сригах по хлътванията, които имаха на дясната си страна. Нямах ясна представа, че именно там трябва да ги сригам. Просто осъзнах, че това хлътване ми е удобно — то някак ме приканваше да поставя крака си точно там. Резултатът беше унищожителен. Лидия и Роза припаднаха на място. Бях ги изригнал по дясното бедро. Не беше ритник, с който се чупят кости, а просто бях бутнал с крак петната от светлина пред себе си. Въпреки това ги бях повалил с удар сякаш в най-уязвимата част на телата им.

Ла Горда имаше право — аз наистина бях възстановил известни познания, за които нямах и понятие. Ако това се наричаше *виждане*, по логиката на моя интелект това означаваше, че *виждането* е понятие на тялото. Преобладаващите визуални възприятия у нас влияят върху

това телесно познание и то изглежда свързано с очите. Това, което аз изпитвах, съвсем не беше визуално. Петната от светлина виждах с нещо друго, освен с очите си, тъй като съзнавах, че четирите жени бяха в зрителното ми поле, докато се разправях с тях. Петната светлина дори не съвпадаха точно със силуетите им. Двете групи образи бяха отделни. Сложното за мен беше въпросът с времето. Всичко беше съгъстено в рамките на няколко секунди. Ако наистина се бях пренесъл от едната сцена на другата, движението трябва да е било толкова бързо, че практически нямаше значение, затова си спомних единствено, че възприемам едновременно две отделни сцени.

След като бях ритнал двете петна от светлина, мекото петно — Ла Горда — се насочи към мен. Не дойде право при мен, а се придвижи под ъгъл към лявата ми страна от момента, в който се размърда; очевидно имаше намерение да се изплъзне, затова когато отблясъкът мина край мен, аз го сграбчих. Докато се затъркалях по пода с него, почувствах как се разтапям в петното. За първи път тогава аз наистина загубих усет за свързаност между отделните събития. Осъзнах се отново едва когато Ла Горда вече галеше опакото на ръцете ми.

— При нашето сънуване сестричките и аз се научихме да сплитаме ръце — каза Ла Горда — Знаем как да правим редица. В оня ден проблемът ни беше, че никога не бяхме правили редица извън нашата стая. Именно затова ме въвлякоха вътре. Твоето тяло знаеше какво е да сплетем ръце. Ако го направехме, аз щях да изпадна под техен контрол. Те са далече по-свирепи от мен. Телата им са здраво запечатани; сексът не ги занимава. А мен ме прави по-слаба. Сигурна съм, че при теб именно сексът е причината да се затрудняваш с възстановяването на познанието си.

Тя продължи да говори за омаломощаващите влияния след секса. Почувствах се неловко. Опитах да извъртя разговора встрани от темата, но тя, изглежда, твърдо беше решила да се върне към нея, независимо от моето неудобство.

— Да отидем с колата до Мексико Сити — предложих в отчаянието си аз.

Помислих, че ще я стресна. Тя не отговори. Нацупи устни и присви очи. Стегна мускулите на брадичката си, вдигайки долната устна нагоре, докато стигна почти до носа. Лицето ѝ така се изкриви,

че направо ме порази. Тя реагира на изненадата ми и отпусна лицевите си мускули.

— Хайде, Горда — подхванах аз. — Да отидем до Мексико Сити.

— Давай. Защо не? — каза тя. — Да взема ли нещо? Не очаквах такава реакция и сам се стреснах.

— Нищо — казах. — Ще отидем както сме си така.

Без да казва нищо повече, тя се отпусна на седалката и запрашихме към Мексико Сити. Беше още рано, преди дванайсет по обяд. Попитах я дали би посмяла да дойде с мен до Лос Анджелис. За момент тя остана безмълвна.

— Току-що зададох този въпрос на сияйното си тяло — каза тя.

— И какво ти каза то?

— Каза ми така — само ако позволява силата.

В класа ѝ се долавяше такова богатство от чувства, че аз спрях колата и я прегърнах. В този момент привързаността ми към нея беше тъй дълбока, та чак се изплаших. Нямаше нищо общо нито със секса, нито с необходимостта от физиологично потвърждение; беше чувство, съдържащо всичко, което знаех.

Когато прегърнах Ла Горда, у мен се възвърна чувството, което бях изпитал преди това, че нещо в мен, струпано и натъпкано в ниши, до които не можех съзнателно да достигна, се готвеше да избликне всеки момент. Почти ми беше ясно вече какво е то, но когато се насочих към него, го загубих.

В град Оаксака пристигнахме с Ла Горда рано привечер. Паркирах колата в една странична уличка и се отправихме пеша към центъра, на площада. Огледахме се за скамейката, където обикновено седяха дон Хуан и дон Хенаро. Беше празна. Седнахме там в почтително мълчание. Накрая Ла Горда каза, че е идвала тук много пъти с дон Хуан, но и с някого, който не може да си спомни. Не беше сигурна обаче дали не беше сънувала всичко това.

— Какво правехте с дон Хуан на тази пейка? — попитах аз.

— Нищо. Седяхме и чакахме автобуса или товарния камион, който ни взимаше да отидем до планините — отговори тя.

Аз пък ѝ казах, че когато съм седял на тази пейка с дон Хуан, с часове сме разговаряли.

Разказах ѝ подробно за голямото пристрастие, което той питаше към поезията, и как аз обичах да му чета стихове, когато няхахме

какво друго да правим. Скланяше да слуша поезия при условие, че си заслужаваше да се прочете само първата или понякога и втората строфа; останалото, според него, бяха глезотии от страна на поета, От стотиците стихотворения, които навярно му бях чел, имаше съвсем малко, които можеше да изслуша докрай. Отначало му четях онова, което аз харесвах; предпочитанията ми бяха към абстрактната, спираловидна, умозрителна поезия. По-нататък той ме караше да му чета и препрочитам онова, което на него му харесваше. По негово мнение едно стихотворение трябва да е компактно, за предпочитане кратко. При това трябва да е сътворено с точни, запомнящи се образи с изключителна простота.

В късния следобед, седнал на пейката в Оаксака, едно стихотворение от Сесар Вайехо винаги събуждаше у дон Хуан някакво особено чувство на копнеж. Издекламирах го по памет на Ла Горда, не толкова заради нея, колкото заради мен самия.

*Чудя се какво ли прави в тоя час,
в Андите родена сладката ми Рита,
с дивите череши и тръстиките.
Та сега ме мъчи горест и кръвта се стича вътре в
мен
като лениво бренди.
Чудя се какво ли прави тя с ръцете си,
които в разкаяние
гладеха колосаната белота
в тихите следобеди.
Та сега дъждът стопява само в миг
моего желание да продължа.
Чудя се какво е станало с полата ѝ дантелена;
с грижите ѝ; с кръшната походка;
с уханието ѝ на млада захарна тръстика в тоя край.
Сигурно е до вратата,
взряна в бързоходен облак.
Дива патица ще изкряска върху керемидите
и накрая потръпваща ще промълви:
„Божичко, студено е!“*

Невероятно жив беше този мой спомен за дон Хуан. Не беше спомен на нивото на мислите ми, нито пък беше на нивото на осъзнатите ми чувства. Беше някакъв непознат вид спомен, от който ми се доплака. От очите ми се застичаха сълзи, но те съвсем не ме утешаваха.

Последният час от следобеда имаше винаги особено значение за дон Хуан. Бях приел неговото отношение към този час и убеждението му, че ако ми се случи нещо важно, сигурно ще бъде в тоя час.

Ла Горда склони глава на рамото ми. Аз пък положих глава върху нейната. Останахме известно време така. Усетих, че се отпускам, а вълнението в мен съвсем се бе стопило. Странно ми се стори, че тази простичка постъпка — да положа глава на рамото на Ла Горда — може да ми донесе такъв покой. Прииска ми се да се пошегувам и да ѝ кажа, че ще трябва да вържем в едно главите си. После реших, че тя може да се докачи от това. Тялото ми се разтресе от смял и установих, че съм заспал, но въпреки това очите ми бяха отворени; стига да пожелаех и можех да стана. Нямах обаче никакво желание да помръдна, затова останах така абсолютно буден и все пак заспал. Виждах как хората минават покрай нас и втренчено ни гледат. Не обръщах никакво внимание на това. Обикновено никога не бих допуснал да ни оглеждат така. И тогава изведнъж хората пред мен се превърнаха в много големи петна от бяла светлина. Бях с лице към сияйните яйца за пръв път в живота си! Дон Хуан ми беше казвал, че човешките същества се появяват на ясновидеца като сияйни яйца. Подобни фрагменти ми се бяха привиждали, но никога досега не бях фокусирал зрението си върху тях, както се беше случило през този ден.

Отначало петната светлина бяха съвсем аморфни. Сякаш очите ми не бяха на фокус. Но в един миг аз като че ли най-сетне настроих зрението си и петната бяла светлина се превърнаха в овални сияйни яйца. Бяха големи, бих казал дори огромни, може би два метра на един или повече.

По едно време забелязах, че яйцата вече не се движат. Съгледах пред себе си твърда маса сияйност. Яйцата се бяха вторачили в мен; и се надвесваха застрашително върху ми. Нарочно се раздвижих и седнах по-изправено. Ла Горда спеше дълбоко на рамото ми. Около нас се беше насъбрала група младежи. Мислеха ни може би за пияни. Правеха ни някакви гримаси. Най-нахалният опипваше гърдите на Ла

Горда. Аз я разтърсих и я събудих. Станахме и набързо си тръгнахме. Те тръгнаха след нас, като ни закачаха и подвикваха всевъзможни мръсотии. Присъствието на някакъв полицай на ъгъла явно ги разубеди да продължават с просташините си. Изминахме в пълно мълчание разстоянието от площада до мястото, където бях оставил колата си. Почти се беше свечерило. Внезапно Ла Горда сграбчи ръката ми. В очите ѝ се четеше безумство, устата ѝ бе отворена. Тя посочи с ръка.

— Гледай! Гледай! — закрещя тя. — Нагуалът и Хенаро!

Видях двама мъже да завиват край ъгъла на продълговат блок пред нас. Ла Горда се откъсна от мен и хукна нататък. Затичах след нея и я попитах дали е сигурна. Не можеше да се овладее. Каза ми, че като вдигнали очи, и дон Хуан, и дон Хенаро я гледали втренчено. В мига, в който погледите им се срещнали, те си тръгнали.

Когато стигнахме до ъгъла, двамата бяха на същото разстояние от нас. Не успях да различа чертите им. Бяха облечени като мексикански селяни. Носеха сламени шапки. Единият беше здравеняк като дон Хуан, другият — слаб, като дон Хенаро. Двата свиха покрай още един ъгъл и ние отново хукнахме с викове след тях. Улицата, в която бяха свърнали, беше пуста и водеше към покрайнините на града. Извиваше леко наляво. Двата се намираха точно на кривата. И точно тогава се случи нещо, което ме накара да си помисля, че те наистина може да са дон Хуан и дон Хенаро. Беше някакво движение, което направи по-дребният от двамата. Той се обърна на три-четвърти към нас и наклони глава, сякаш да ни каже да го последваме, също както дон Хенаро ми кимаше, когато скитахме из горите. Вървеше винаги пред мен, напет, примамвайки ме да го настигна със същото движение на главата.

Ла Горда закрещя с пълен глас:

— Нагуал! Хенаро! Почакайте!

Тя затича пред мен. А те се бяха запътили много бързо към някакви бараки, които едва се виждаха в полумрака. Навярно бяха влезли в едната от тях или бяха свърнали по някоя от пътеките наоколо; защото изведнъж се изгубиха от погледа ни.

Ла Горда си остана така, повтаряйки кресливо имената им, без ни най-малко да се смущава. Наизлязоха хора да видят кой се е разкрещял. Прегърнах я, докато се успокои.

— Бяха точно пред мен — каза тя разплакана. — Нямахте и тричетири метра. Когато се развиха да привлече вниманието ти към тях, в един миг бяха вече с една пресечка по-нататък.

Опитах да я успокоя. Беше в състояние на крайна криза. Държеше се здраво за мен и трепереше. Кой знае защо, бях абсолютно сигурен, че двамата мъже не са били дон Хуан и дон Хенаро; затова и не споделях вълнението на Ла Горда. Тя ми предложи да се връщаме с колата у дома, защото нямало сила, която да я накара да отиде с мен до Лос Анджелис, нито дори до Мексико Сити. Още не било настъпило времето за нейното пътешествие. Беше убедена, че след като ги е видяла, това е предзнаменование. Бяха си заминали в посока на изток, към нейния роден град.

Нямах нищо против веднага да си тръгнем. След всичко, което ни се беше случило през този ден, редно беше да съм изморен до смърт. Вместо това целият тръпнех от някаква изумителна сила, напомняща ми времето с дон Хуан, когато бях готов да разбивам стени с голи ръце.

На път към колата отново ме изпълни страстна обич към Ла Горда. Никога нямаше да мога да се отблагодаря достатъчно за помощта ѝ. Мислех, си че каквото и да беше направила, за да ми помогне да видя сияйните яйца, беше успяла. Показала се беше тъй смела, рискувайки да ѝ се присмее и дори физически да я накърнят, сядайки на онази пейка. Изразих ѝ благодарността си. Тя ме погледна така, сякаш бях изгубил разсъдък си, а после избухна в разтърсващ смях.

— Същото си мислех и аз за теб — каза тя. — Мислех си, че си го направил единствено заради мен. Аз също видях сияйни яйца. И на мен ми беше за пръв път. *Видели сме ги заедно*¹. Както ставаше с дон Хуан и Хенаро.

Отворих ѝ вратата на колата, поразен до дъното на душата си от това, което беше станало. До този момент бях като ням, нещо в мен бе притихнало. Но сега ме обзе такава еуфория, също като въодушевлението на Ла Горда от преди малко. Прииска ми се да хукна по улиците и да се разkreщя. Този път беше ред на Ла Горда да ме задържи. Тя приклекна и разтри прасците ми. Не знаейки защо, но тукатси се успокоих. Усетих, че ми е трудно да говоря. Мислите ми бягаха пред способността ми да ги изразя с думи. Не ми се искаше веднага да се върнем в родния ѝ град. Имаше да се правят още толкова неща. Тъй

като не можех да изразя точно какво искам, на практика буквално задърпах нежеланата Ла Горда към площада, но в този час нямаше свободни пейки. Бях огладнял, затова я повлякох към ресторанта. Тя мислеше, че няма да може да яде, но когато донесоха храната, се оказа гладна колкото мен. Яденето съвсем ни отпусна.

Късно вечерта пак седнахме на скамейката. Бях решил да не говоря за това, което ни се беше случило, докато не седнем там. Отначало Ла Горда не желаше да проговори. Моите мисли пък бяха в някакво особено състояние на въодушевление. С дон Хуан бях преживявал подобни мигове, но по правило свързани с резултатите от халюциногенните растения.

Започнах да описвам на Ла Горда какво бях *видял*. Най-силно впечатление ми беше направило движението на тия сияйни яйца. Те не ходеха, а се движеха някак плавно, въпреки че бяха на земята. Начинът, по който се движеха, не беше приятен. Движенията им бяха спънати, вдървени и гърчави. Раздвижеха ли се, яйцевидната им форма се смаляваше и закръгляше; те сякаш подскачаха или се кривяха, или пък се тресяха с голяма скорост нагоре и надолу. В резултат на това се получаваха крайно неприятно невротично треперене. Най-близкото обяснение на физическото притеснение, което тяхното движение причиняваше, беше може би усещането, което човек изпитва, когато филмовата лента се пусне на по-висока скорост.

Заинтригувало ме беше още и това, че не забелязвах никакви крака. Веднъж бях гледал балетен спектакъл, където балетистите имитираха движенията на войници на зимни кърпи; за целта носеха свободно падащи туники, дълги до земята. Нямаше начин да им се видят краката; оттам идваше илюзията, че се плъзгат по леда. Сияйните яйца, които минаваха пред очите ми, създаваха впечатлението, че се плъзгат по твърда повърхност. Сияйността им се разтърсваше по височината почти незабележимо, но все пак достатъчно, за да ме накара да се почувствам зле. Когато яйцата оставаха в покой, те се удължаваха. Някои от тях ставаха толкова дълги и твърди, че напомняха на дървени икони.

Друга, още по-смустваща особеност на сияйните яйца, беше липсата на очи. Никога досега не бях осъзнавал толкова ясно как ни привличат очите на живите същества. Сияйните яйца бяха абсолютно живи; разглеждаха ме с голямо любопитство. Виждах ги как се гърчат

нагоре и надолу и се привеждат над мен да ме наблюдават, но без никакви очи.

Много от сияйните яйца имаха черни, големи петна под средната си част. Други нямаха. Ла Горда ми беше казвала, че създаването на поколение оставя отпечатък по телата както на мъжете, така и на жените, като под стомаха им се появява дупка, но петната по сияйните яйца не ми приличаха на дупки. Бяха просто места без сияние и без дълбочина. Яйцата с черните петна изглеждаха като че ли меки, отпуснати; връхчето на яйцето беше спаружено; в сравнение с останалата част то изглеждаше матово. От друга страна, яйцата без петна бяха ослепително ярки. Въобразих си, че са опасни. Те вибрираха, изпълнени с енергия и белота.

Ла Горда каза, че в момента, в който съм положил глава на рамото ѝ, тя също изпаднала в състояние, което приличало на сънуване. Била будна, но въпреки това не можела да се движи. Съзнавала, че около нас сноват хора. И тогава *видяла* как те се превръщат в сияйни петна и накрая — в яйцевидни създания. Не знаела, че аз също ги виждам. Отначало помислила, че я наблюдавам, но по едно време тежестта на главата ми станала тъй осезаема, та съвсем съзнателно решила, че сигурно и аз *виждам*. Едва след като съм се поизправил и съм съгледал как младежът я гали, докато тя изглеждала заспала, нещо ѝ подсказало какво се е случило.

Виденията ни се различаваха по това, че тя можеше да различи мъжете от жените по формата на някои жилки, които тя наричаше „корени“. Жените имали гъсти снопчета жилки, които наподобяват лъвска опашка. Растели от мястото на гениталиите навътре. Обясни ми, че тия корени представлявали създателите на живота. За да постигне растежа си, ембрионът се прикрепя към един от тия хранителни корени и изцяло го изяжда, оставяйки само една дупка. Мъжете пък имат късички жилки, които са живи и плуват почти отделно от сияйната маса на телата им.

Попитах я коя е според нея причината да *виждаме заедно*. Тя отказа да даде обяснение, но ми се примоли да продължа с разсъжденията си. Казах ѝ, че единственото, което ми хрумва в момента, е очевидното: навярно факторът са емоциите.

След като Ла Горда и аз бяхме седяли на любимата пейка на дон Хуан в късния следобед на този ден и аз ѝ бях изрецитирал

стихотворението, което той така харесваше, бях вече изцяло зареден с емоции. Именно те навярно бяха подготвили тялото ми. Трябваше обаче да имам предвид и факта, че от *сънуването* се бях научил да влизам в състояние на пълно мълчание. Способен бях да преобърна диалога си, да остана все едно в пашкул и да надничам от една дупчица. В такова състояние или бих излязъл от контрола, в който се намирах, и бих навлязъл в *сънуването*, или бих се задържал за тоя контрол и бих останал пасивен, без да мисля, без никакви желания. Едва ли именно това бяха важните фактори. Вярвах, че катализаторът е Ла Горда. Реших, че само чувството ми към нея е създало условията за *виждането*.

Когато го споделих с нея, Ла Горда плахо се усмихна.

— Не съм съгласна с теб — каза ми тя. — Според мен се е случило това, че тялото ти е започнало да си спомня.

— Какво искаш да кажеш, Горда? — попитах. Настъпи продължителна пауза. Изглежда, че или тя се бореше да каже нещо, което не искаше да каже, или отчаяно се опитваше да намери подходящи думи.

— Има толкова неща, които знам — каза тя, — и въпреки това не зная какво знам. Спомням си толкова много неща, че най-накрая вече не си спомням нищо. Смятам, че и ти самият си в същото затруднение.

Уверих я, че не го съзнавам. Тя отказа да ми повярва.

— На моменти наистина вярвам, че не знаеш — каза тя.

— В други моменти си мисля, че си играеш с нас. Нагуалът ми казваше, че самият той не знае. Сега си възстановявам много неща, които ми е казвал за теб.

— Какво означава тялото ми да започне да си спомня? — настоях аз.

— Не ме питай за това — отвърна с усмивка тя. — Не зная какво би могъл да си спомняш, нито на какво прилича това спомняне. Сама никога не съм го правила. Само толкова знам.

— Има ли някой от чираците, който да ми каже? — попитах.

— Няма — отвърна тя. — Смятам, че аз съм ти куриер, който този път ти носи само половин съобщение.

Тя стана и ме помоли да я отведе с колата до родния ѝ град. Бях прекалено въодушевен и не ми се тръгваше. Разходихме се из площада, както аз предложих. Накрая седнахме на друга скамейка.

— Не ти ли се струва странно, че с такава лекота можем да *виждаме заедно*? — попита Ла Горда.

Не знаех какво става в главата ѝ. Колебаех се дали да отговоря.

— Какво би казал, ако ти заявя, че и преди сме *виждали заедно*? — попита ла Горда, внимателно изричайки думите.

Не ми беше ясно какво има предвид. Тя повтори още веднъж въпроса си, но пак не разбрах смисъла на думите ѝ.

— Когато може да сме *виждали заедно*? — попитах аз. — Въпросът ти няма смисъл.

— Точно там е работата — отговори тя. — Няма смисъл и въпреки това имам чувството, че и преди сме *виждали заедно*.

Усетих хладна тръпка и станах. Спомних си отново вълнението, което бях изпитал в града. Ла Горда отвори уста да каже нещо, но се спря по средата на думата. Възря се изумена в мен, сложи ръка на устните ми, а после буквално ме задърпа към колата.

Карах цялата нощ. Искаше ми са да говорим, да анализираме, но тя заспа като че ли нарочно, за да избегне всякакво обсъждане. Беше права, разбира се. От нас двамата тя беше тази, която познаваше опасността от прекалените анализи да разпилеем хубавото си настроение.

На излизане от колата, когато пристигнахме до дома ѝ, тя каза, че въобще не можем да говорим за онова, което се е случило с нас в Оаксака.

— А защо, Горда? — попитах аз.

— Не искам да пилеем силата си — каза тя. — Така постъпват магьосниците. Никога не пилей това, което си постигнал.

— Но ако не говорим за това, никога няма да узнаем какво точно ни се е случило — запротестирах аз.

— Трябва да си мълчим поне девет дена — каза тя.

— Можем ли да си говорим само между нас двамата?

— Трябва да избягваме именно разговора между нас двамата — каза тя. — Ние сме уязвими. Трябва да се оставим на времето да ни излекува.

ПСЕВДОСПОМЕНИ НА ДРУГОТО „АЗ“

Можеш ли да ни кажеш какво става? — попита ме Нестор, когато се събрахме вечерта. — Къде ходихте двамата вчера?

Бях забравил препоръката на Ла Горда да не говорим за случилото се помежду ни. Започнах да им разказвам, че най-напред сме се отбили в близкия град и там сме открили някаква много интересна къща.

Всички бяха обхванати, изглежда, от някакъв внезапен трепет. Ококориха се, спогледаха се, а после впериха очи в Ла Горда, сякаш в очакване тя да им разкаже за това.

— И каква беше тази къща? — попита Нестор.

Понечих да отговоря, но Ла Горда ме прекъсна. Заговори забързано, почти неразбираемо. Стана ми ясно, че импровизира. Използваше дори думи и фрази от езика на мацатеките. Отправяше ми потайни погледи, в които се таеше мълчаливата молба да не казвам нищо за това.

— А какво ще кажеш за *сънуването* си, Нагуале? — попита ме тя с облекчението на човек, намерил изход. — Искаме да знаем всичко, което правиш. Смятам, че е много важно да ни го разкажеш.

Тя се наведе и най-нехайно прошепна в ухото ми, че заради това, което ни се е случило в Оаксака, трябва да им разкажа за *сънуването* си.

— Защо пък да е важно за вас? — казах високо аз.

— Смятам, че сме много близко до края — заяви тържествено Ла Горда. — Всичко, което ти казваш или правиш с нас, е вече от ключово значение.

Разказах им за събитията, които счетох за най-важни от *сънуването*. Дон Хуан ми беше казвал, че няма никакъв смисъл да се набляга на опитите. Беше ми подсказал едно основно правило: ако три пъти подред имам едно и също видение, трябва да му обърна специално внимание; иначе казано, опитите на новака са просто трамплин към изграждането на второто внимание.

Веднъж сънувах, че се събуждам и скачам от леглото само и само да се изправя пред самия себе си, спящ в леглото. Започнах да се наблюдавам как спя и си наложих самоконтрола да си спомня, че сънувам. След това спазих препоръките на дон Хуан — да избягвам внезапни движения или изненади и всичко да приемам със зрънце сол. Сънувачът трябва да се включи, казваше дон Хуан, в непредубедено експериментиране. Вместо да разглежда спящото си тяло, сънувачът излиза от стаята. Изведнъж, без да зная защо, и аз се озовах извън стаята си. Имах абсолютно ясното съзнание, че мигновено съм бил поставен там. Когато за пръв път застанах пред вратата, антрето и стълбището ми се видяха монументални. Ако тази нощ нещо ме беше изплашило, то това беше размерът на тия помещения — в реалния живот най-обикновени, сега антрето беше с дължина около петнайсет метра, а стълбата имаше шестнайсет стъпала.

Не ми идваше наум как да измина огромните разстояния, които се простираха пред мен. Отначало се подвоумих, после нещо ме накара да тръгна. Но не тръгнах. Не усещах стъпките си. Изведнъж се оказа, че съм се хванал за перилата. Виждах ръцете си и горната им част, но не ги чувствах. Държах се по силата на нещо, което нямаше нищо общо с мускулатурата ми, каквато я познавах. Същото се случи и когато се опитах да сляза по стълбите. Не можех да направя и стъпка. Краката ми бяха сякаш запоени един за друг. Наведох се да видя краката си, но не можех нито да ги придвижа напред, нито странично, нито пък можех да ги вдигна към гърдите си. Все едно че бях залепен за най-горното стъпало. Усещах, че съм като ония надуваеми кукли, които могат да се навеждат във всички посоки, докато легнат хоризонтално, а после отново се изправят поради тежестта в плътните им закръглени основи.

Направих върховно усилие да тръгна и затопурках от стъпало на стъпало като несръчна топка. Нужно ми беше невероятно внимание, за да стигна до долния етаж. По друг начин не бих могъл да го опиша. Необходима беше някаква форма на съсредоточаване, за да задържа границите на вниманието си, та да му попреча да се разпадне на бягащите образи от обикновения сън.

Когато най-накрая стигнах до входната врата, не можах да я отворя. Отчаяните ми опити останаха без резултат; после си спомних, че бях излязъл от стаята си, изплъзвайки се навън, сякаш вратата беше

отворена. Нужно ми беше да си спомня единствено това усещане за плъзгане, за да се окажа изведнъж на улицата. Изглеждаше тъмно — някакъв особен оловносив мрак, който не ми позволяваше да различа никакви цветове. Интересът ми беше незабавно привлечен от огромна лагуна от ярка светлина точно пред мен, на нивото на очите ми. Извадих си по-скоро заключение, отколкото да забележа, че това беше уличната лампа, тъй като знаех, че точно на ъгъла има такава. И тогава разбрах, че не мога да направя възприятното подреждане, необходимо да преценя къде — нагоре, надолу, тук или там — става това. Всичко изглеждаше просто „тук“. Нямах никакъв механизъм, както в обикновения живот, за да подреда възприятията си. Всичко беше пред мен и аз нямах никаква воля да си изградя адекватна процедура на рамкиране.

Както си стоях удивен на улицата, започнах да изпитвам чувството, че левитирам. Хванах се за металния стълб, на който бяха прикрепени лампата и уличният знак на ъгъла. Поднасяше ме силен вятър. Захлъзгах се нагоре по стълба, докато съгледах ясно името на улицата: Аштън.

След месеци, когато отново се озовах в един такъв сън, загледан в спящото си тяло, вече имах репертоар от неща, които трябваше да направя. По време на редовното си сънуване бях научил, че в това състояние значение има волята, докато материалността на тялото е нищо. Само споменът намалява скоростта на сънуването. Плъзнах се от стаята навън без да се бавя, тъй като не ми се налагаше да се мъча нито да отварям вратата, нито да ходя, за да се придвижвам. Антрето и стълбището не бяха толкова необятни, както ми се бяха сторили предния път. Плъзнах се по тях с голяма лекота и този път стигнах до улицата, където си наложих да се придвижва на три блока по-нататък. И тогава осъзнах, че лампите представляват все така силно смущаваща гледка. Щом фокусирах вниманието си върху тях, те се превърнаха в езера с неизмерими размери. Другите елементи на този сън лесно можех да овладя. Сградите бяха неимоверно големи, но ми изглеждаха познати. Замислих се как да постъпя. И тогава съвсем случайно проумях, че ако не се вглеждам в нещата, а само им хвърлям по един поглед, точно както правим във всекидневния си свят, ще подреда възприятията си. С други думи, ако спазвам препоръките на дон Хуан до последната буквичка и приема за даденост своето

сънуване, мога да се възползвам от възприятийните способности в своето всекидневие. След няколко минути сцената стана ако не съвсем позната, то поне контролируема.

Следващият път, когато имах подобен сън, отидох до любимото си кафене на ъгъла. Причината да го избира беше защото бях свикнал да ходя там винаги в ранните часове на утрото. В моето сънуване видях същите келнерки, които работеха в тази нощна смяна; видях редицката от хора, които се хранеха на тезгяха, а в самия му край съгледах и един особен образ — някакъв мъж, когото виждах почти всеки ден да се разхожда безцелно из двора на Калифорнийския университет в Лос Анджелис. Беше единственият човек, който всъщност ме погледна. В мига, в който влязох, той като че ли ме усети. Обърна се и се вторачи в мен.

Заварих същия човек в часовете на разходките ми след няколко дни в същото кафене в ранните часове на утрото. Той ме погледна веднъж и сякаш ме позна. От това той се ужаси и хукна навън, без да ми даде възможност да поговоря с него.

Още веднъж се върнах в същото кафене, когато се промени ходът на моето сънуване. Докато гледах ресторанта откъм улицата, сцената стана друга. Вече не виждах познатите сгради. Вместо това пред очите ми се разкри праисторическа сцена. Не беше и нощ. Беше ясен ден и аз съзирах тучна ливада. Навсякъде из нея се виждаха блатни, яркозелени, подобни на тръстики растения. Точно до мен се издигаше скалист зъбер с височина два и половина-три метра. На върха седеше огромен праисторически тигър с извити кучешки зъби. Вкамених се. Загледахме се продължително един друг от упор. Размерите на този звяр бяха поразителни и въпреки това в него нямаше нищо гротескно, нито непропорционално. Беше с превъзходна глава, големи очи с цвят на тъмен пчелен мед, масивни лапи, огромен гръден кош. Най-силно впечатление ми направи цветът на козината му. Беше изцяло тъмнокафява, почти шоколадова. Цветът ѝ ми напомняше за печени зърна кафе, само че по-лъскави; беше странно дългичка козина, но не рошава, нито мека като на плъх. Не приличаше на козината на пума, нито на вълк, нито на полярна мечка. Приличаше на нещо, което до този момент не бях виждал.

От този миг нататък за мен стана обичайно да виждам тигъра. От време на време сцената беше облачна и хладна. Виждах как в долината

вали дъжд — гъст, обилен дъжд. Друг път долината се къпеше в слънце. Много често виждах в долината и други тигри с извити зъби. Чувах дори уникалния им писклив рев — за мен удивително отблъскващ звук.

Тигърът нито веднъж не ме докосна. Взирахме се един в друг на разстояние от три-четири метра. И все пак можех да кажа какво той иска. Показваше ми как да дишам по един специфичен начин. В *сънуването си* стигнах дотам — да имитирам тъй добре дишането на тигъра, че усещах как сам се превръщам в тигър. Казах на чираците, че най-осезаемият резултат от *сънуването* ми е моето тяло, което беше станало по-мускулесто.

След като изслуша моя разказ, Нестор остана удивен колко различно е тяхното *сънуване* от моето. В тяхното те си имали определени задачи. Нестор например трябваше да изнамери лек за всички болести, от които може да заболее човешкото тяло. Задачата на Бениньо беше да предскаже, да предвиди, да намери разрешение за всичко, от което човек се интересува. Задачата на Паблито беше да изнамери начини да строи. Нестор каза, че тия задачи били причината той да се занимава с медицински растения, Бениньо да си има оракул, а Паблито да бъде дърводелец. Добави също, че засега те само са се докоснали до повърхността на *сънуването* и не няма нищо съществено, за което да разкажат.

— Сигурно мислиш, че сме направили нещо голямо — продължи той, — но не е така. Хенаро и Нагуалът правеха всичко вместо нас и тия четири жени. Нищо не сме направили сами.

— На мен ми се струва, че към теб Нагуалът е подходил различно — каза Бениньо, говорейки много бавно и натъртено. — Ти сигурно си бил тигър и сто на сто ще се превърнеш отново в такъв. Това се случи и е Нагуала: навремето е бил врана и още в този живот отново се превърна във врана.

— Проблемът е там, че този вид тигър вече не съществува — каза Нестор. — Никога не сме чували какво става в такива случаи.

Той завъртя глава така, че да обхване всички в този си жест.

— Аз зная какво става — намеси се Ла Горда. — Спомням си, че Нагуалът Хуан Матус наричаше това „*сънуване на призраци*“. Казваше, че никой от нас никога не е правил *сънуване на призраци*, защото постъпките ни не са нито стихийни, нито разрушителни.

Самият той никога не го бил правил. Казваше също, че който го прави, е белязан от съдбата да има духове за помощници и съюзници.

— Какво означава това, Горда? — попитах аз.

— Означава, че ти не си като нас — отвърна мрачно тя. — Ла Горда изглеждаше крайно развълнувана. Тя стана и закрачи из стаята, като я прекоси четири-пет пъти преди пак да седне до мен.

В разговора настъпи пауза. Жозефина измърмори нещо неразбираемо. И тя изглеждаше доста нервна. Ла Горда се опита да я успокои, като я прегърна и я потупа по гърба.

— Жозефина иска да ти каже нещо за Елихио — каза ми Ла Горда.

Всички се извърнаха към Жозефина без да проговарят, но с въпросителни погледи.

— Независимо от факта, че Елихио е изчезнал от лицето на земята — продължи Ла Горда, — той е все още един от нас. И Жозефина разговаря с него през цялото време. Останалите изведнъж наостриха слух. Спогледаха се един друг, а после извърнаха очи към нея.

— Срещат се в *сънуването* — каза Ла Горда с драматизъм в гласа.

Жозефина пое дълбоко дъх, сякаш беше олицетворение на нервността. Тялото ѝ конвулсивно потръпна. Паблитото легна върху нея на пода и задиша силно с диафрагмата си, надувайки я и прибирайки я, като по този начин принуждаваше Жозефина да диша в унисон с него.

— Какво прави? — попитах Ла Горда.

— Какво прави ли? Нима не виждаш? — троснато отвърна тя.

Пошепнах ѝ, че съм наясно — опитваше се да я накара да се отпусне, — но че процедурата е нова за мен. Тя ми отвърна, че Паблитото предава на Жозефина енергия, като полага средния си сектор, където мъжете я имат в излишък, върху утробата на Жозефина, където пък жените съхраняват своята енергия.

Жозефина седна и ми се усмихна. Изглеждаше съвършено успокоена.

— Аз наистина се срещам много често с Елихио — каза тя. — Той ме чака всеки ден.

— Защо никога не си ни разказвала за това? — попита навъсено Паблитото.

— На мен ми е казвала — прекъсна го Ла Горда и се впусна в продължителни обяснения какво означава за всички нас тази достъпност до Елихио. Добави още, че очаквала от мен да направя знак, за да разкрие думите на Елихио.

— Не го увъртай, жено — разкрещя се Паблито. — Кажи ни думите му.

— Те не се отнасят до теб! — разкрещя се в отговор Ла Горда.

— За кого са тогава? — попита Паблито.

— За Нагуала — изкрещя отново Ла Горда и ме посочи. Ла Горда се извини, че е повишила тон. Онова, което Елихио ѝ казал, обясни тя, било сложно и загадъчно и тя нищо не разбрала.

— Аз просто го изслушах. Само това можех да направя — да го изслушам — продължи тя.

— Да не искаш да кажеш, че и ти си се срещала с Елихио? — попита Паблито с тон, който беше смесица от гняв и надежда.

— Да — отговори Ла Горда почти шепнешком. — Не можех да говоря за това, защото трябваше да го изчакам.

Тя посочи към мен, а после ме блъсна с двете си ръце. Моментално изгубих равновесие и се катурнах на едната си страна.

— Какво е това? Какво правиш с него? — попита Паблито съвсем ядосано. — Да не би да е израз на индианска любов?

Обърнах се към Ла Горда. Тя сви устни да си мълча.

— Елихио казва, че ти си Нагуалът, но не си за нас — каза ми Жозефина.

В стаята настъпи мъртва тишина. Не знаех как да разбирам думите на Жозефина. Трябваше да изчакам някой друг да проговори.

— Изпитваш ли някакво облекчение? — сръчка ме Ла Горда.

Заявих пред всички, че нямам никакво мнение — нито положително, нито отрицателно. Приличаха ми на деца — объркани деца. Ла Горда имаше вид на церемониал-майстор, изпаднал в пълно недоумение.

Нестор стана и се обърна към Ла Горда. Изрече някаква фраза на езика на мацатеките. Звучеше като команда или упрек.

— Разкажи ни всичко, което знаеш, Горда — продължи той на испански. — Нямах право да си играеш с нас, да премълчаваш нещо толкова важно и да го пазиш само за себе си.

Ла Горда бурно запротестира. Обясни, че премълчавала това, което знае, защото така я помолил Елихио. Жозефина се съгласи с кимване на главата.

— На теб ли е казал всичко това или на Жозефина? — попита Паблито.

— Бяхме заедно — отвърна Ла Горда толкова тихо, че едвам се чуваше.

— Искаш да кажеш, че с Жозефина сте *сънували заедно*! — възкликна Паблито, останал вече без дъх.

Учудването в гласа му съответстваше на вълната от изненада, която сякаш премина през всички останали.

— И какво точно ви каза Елихио на вас двете? — попита Нестор, когато учудването попремина.

— Каза, че трябва да направя опит да помогна на Нагуала да си припомни своята лява страна — отвърна Ла Горда.

— Знаеш ли за какво приказва! — попита ме Нестор. Нямаше откъде да зная. Казах им, че трябва да се обърнат за отговор към самите себе си. Но никой не предложи някакъв вариант.

— Казал е на Жозефина и други неща, които тя не може да си спомни — продължи Ла Горда. — И сега наистина не знаем как да постъпим. Елихио спомена, че ти си Нагуалът и трябва да ни помогнеш, но че не си за нас. Едва след като си припомниш своята лява страна, ще можеш да ни заведеш там, където трябва да идем.

Нестор заговори бащински на Жозефина и я накара тя да си спомни какво е казал Елихио, вместо да настоява аз да си спомням нещо, което беше навярно закодирано, тъй като никой от нас не можеше да го разгадае.

Жозефина примигна и се намръщи, сякаш се намираше под някаква тежест, която я натиска към земята. Приличаше всъщност на парцалена кукла, която се смалява под натиск. Наблюдавах я в истинско недоумение.

— Не мога — каза накрая тя. — Знаех какво ми говори, когато се обръщаше към мен, но сега не мога да кажа какво беше. Не се сещам.

— Спомняш ли си някои думи? — попита Нестор. — Една дума поне?

Тя изплези език, разтърси глава на двете страни и в същото време изкряска.

— Не, не мога — каза след малко.

— Какво е *сънуването ти*, Жозефина? — попитах.

— Такова, каквото го зная — тросна се тя.

— Аз съм ви казвал как го правя — настоях отново. — Сега ми разкажете как вие го правите.

— Затварям си очите и виждам една стена — започна тя. — Тя е като от мъгла. Там ме чака Елихио. Превежда ме през нея и ми показва разни неща. Не зная какво правим, но го правим заедно. После ме връща до стената и ме пуска. И аз се връщам и забравям какво съм видяла.

— А как стана така, че си ходила с Ла Горда? — попитах пак аз.

— Елихио ми каза да я взема — отвърна тя. — Дватамата изчакахме Ла Горда и когато тя навлезе в *сънуването си*, ние я грабнахме и я издърпахме зад стената. Два пъти сме го правили.

— И как я грабнахте? — попитах аз.

— Не зная! — отвърна Жозефина. — Но ще изчакам и теб, когато извършваш *сънуването*, и ще те грабна; тогава вече и ти ще знаеш.

— Всеки ли можеш да грабнеш? — попитах.

— Естествено — усмихна се тя. — Но не го правя, защото се хабя. Грабнах Ла Горда, защото Елихио ми каза, че иска да ѝ предаде нещо, тъй като била с по-хладен разум.

— Значи Елихио ти е казал сигурно и на теб същото, Горда — обърна се Нестор към нея с непозната за мен твърдост в гласа си.

Ла Горда направи необичаен жест, като сведе глава, отвори уста, с повдигнати устни в ъгълчетата; сви рамене и вдигна двете си ръце над главата.

— Жозефина току-що ти каза какво се случи — отговори му тя. — Няма начин да си спомня. Елихио говори с различна бързина. Той говори, но тялото ми не може да го разбере. Не, не. Тялото ми не може да си спомни, това е. Зная, че каза, че Нагуалът тук ще си спомни и ще ни заведе там, където трябва да отидем. Повече не можа да ми каже, защото имаше много неща за казване, а времето ни беше малко. Каза, че някой, но не си спомням кой, специално ме чака мен.

— И това ли е всичко, което каза? — настоя Нестор.

— Когато го видях за втори път, той ми каза, че всички ние трябва да си спомним нашата лява страна, рано или късно, ако искаме

да отидем там, където трябва да отидем. Но той трябва да си я спомни пръв.

Тя ме посочи и ме блъсна, както беше направила преди малко. Стори го толкова силно, че аз се претърколих като топка.

— Защо правиш това, Горда? — попитах я аз леко раздразнен.

— Опитвам се да ти помогна да си спомниш — каза тя. — Нагуалът Хуан Матус ми казваше, че от време на време трябва да те бутам, за да те разтърся.

Най-неочаквано Ла Горда ме прегърна.

— Помогни ни, Нагуал — замоли се тя. — Ако не го направиш, все едно че сме умрели.

Щях да се разплача. Не заради тяхната дилема, а защото усетих, че нещо в мен се раздвижи. Нещо, което си пробиваше път навън, откакто бяхме ходили в оня град.

Сърцето ми се късаше от умолителния тон на Ла Горда. И тогава получих нов пристъп на онова, което приличаше на свръхвентилация. Обля ме студена пот и стомахът ми се надигна. Ла Горда се зае абсолютно нежно с мен.

Вярна на практиката си да изчаква, преди да разкрие какво е установила, Ла Горда нямаше намерение да обсъждаме нашето *виждане заедно* в Оаксака. Дни наред тя остана разсеяна и категорично равнодушна. Не искаше да обсъждаме дори моето разболяване. Не го искаха и другите жени. Дон Хуан обичаше да набляга на необходимостта да се изчаква най-подходящият момент, за да се каже нещо, което дълго е кътано. Разбихах механизма на действията на Ла Горда, макар да считах настойчивостта ѝ да изчаква прекалено досадна и в разрез с нашите нужди. Не можех да остана твърде дълго с тях, затова помолих да се съберем и да споделим това, което знаем. Тя обаче беше непреклонна.

— Трябва да изчакаме — каза тя. — Трябва да дадем възможност на телата ни сами да дойдат до някакво разрешение. Задачата ни е да си спомним не с ума, а с телата. Всички го разбират така.

Тя ме погледна изпитателно. Търсеше, изглежда, някакъв намек, който да ѝ подсказе, че и аз съм разбрал задачата. Признах, че съм крайно озадачен, тъй като съм външен човек. Аз бях сам, докато те се крепяха един друг.

— Това е мълчанието на войните — каза тя и се разсмя, а после добави примирително: — Мълчанието не означава, че не можем да говорим за нещо.

— Може би трябва да се върнем към стария ни разговор за изгубването на човешката форма — предложих аз.

В очите ѝ се появи искрица на отегчение. Обясних надълго и нашироко, че — специално когато се намесват чужди понятия — смисълът им трябва да ми бъде постоянно изясняван.

— Какво по-точно искаш да знаеш? — попита тя.

— Всичко, което ти би искала да ми кажеш — отвърнах аз.

— Нагуалът ми казваше, че загубата на човешката форма носи свобода — каза тя. — Вярвам го. Но все още не съм усетила такава свобода.

За момент настъпи мълчание. Очевидно преценяваше реакцията ми.

— И каква е тази свобода, Горда? — попитах.

— Свободата да си спомниш своето „аз“ — каза тя. — Нагуалът казваше, че загубването на човешката форма е като спирала. Тя ти дава свободата да си спомняш, а това от своя страна те прави още по-свободен.

— А ти защо още не си усетила тази свобода? — попитах.

Тя цъкна с език и сви рамене. Изглеждаше смутена, или пък не искаше да продължим разговора.

— Аз съм вързана за теб — каза тя. — Докато ти не загубиш своята човешка форма, за да си спомниш, аз няма да мога да разбера какво представлява тази свобода. Но вероятно ти няма да можеш да загубиш човешката си форма, освен ако първо не си спомниш. И бездруго не бива да говорим за това. Защо не отидеш да поговориш малко с Хенаросите?

Беше като майка, която изпраща детето си да поиграе. Ни най-малко не се смутих от това. Ако беше някой друг, лесно бих проявил арогантност или презрение. Разликата беше в това, че ми е приятно да съм с нея.

Заварих Паблито, Нестор и Бениньо в къщата на Хенаро да играят на някаква непозната игра. Паблито висеше на около метър и половина над пода в нещо подобно на кожен хамут, привързан на гърдите му през подмишниците. Хамутът приличаше на дебела кожена

жилетка. Насочих вниманието си към нея и забелязах, че всъщност Паблито е стъпил на плътни прашки, увиснали от хамута като стремена. Висеше в средата на стаята от две въжета, прехвърлени през дебела кръгла напречна греда, която служеше за подпора на покрива. Всяко въже беше вързано към самия хамут около раменете на Паблито с помощта на метална халка.

И Нестор, и Бениньо държаха по един край от въжето. Стояха прави, с лице един към друг, и задържаха Паблито във въздуха, като придърпваха въжето. Паблито се беше хванал с цялата си сила за два дълги, тънки пръта, опрени в земята и пасващи удобно в свитите му ръце. Нестор беше от лявата страна на Паблито, а Бениньо — от дясната.

Играта приличаше на тристранно дърпане на въже — жестока игра между тези, които теглеха, и другия, който висеше.

Когато влязох в стаята, чух единствено тежкото дишане на Нестор и Бениньо. Мускулите на ръцете и шиите им бяха изпъкнали от тегленето.

Паблито гледаше ту единия, ту другия, като фокусираше очите си за части от секундата. И тримата бяха тъй погълнати от играта, че дори не забелязаха присъствието ми, или даже това да бе станало, не можеха да си позволят да прекъснат концентрацията си, за да ме поздравят.

В продължение на десет-петнайсет минути Нестор и Бениньо се визираха един в друг в пълно мълчание. После Нестор се престори, че пуска въжето. Бениньо не се улови на номера, но Паблито се улови. Той се хвана още по-здраво с лявата си ръка и засука крака около въжето, за да прилепне още по-плътнo. Тогава Бениньо използва момента и в секундата, в която Паблито отпусна хватката си, дръпна силно въжето.

С това свое дръпване Бениньо изненада както Паблито, така и Нестор. Паблито увисна на въжето с цялата си тежест. Нестор беше надиграй. Паблито отчаяно се помъчи да запази равновесие. Беше безсмислено — Бениньо печелеше рунда.

Паблито се измъкна от хамута и дойде при мен. Попитах го за необикновената им игра. Стори ми се, че не желае да разговаря. След като оставиха такъмите си настрана, Нестор и Бениньо дойдоха при нас. Нестор каза, че играта била измислена от Паблито, който открил структурата ѝ в сънуването и след това я изградил като игра. Отначало

това било средство за упражняване на мускулите едновременно на двама им. Редували се на висилката. Но после *сънуването* на Бениньо им дало възможност да се включат в игра, където и тримата да напрягат мускулите си; като оставали понякога с часове в състояние на пълна готовност, те започнали да изострят визуалната си сила.

— Сега Бениньо смята, че с това помагаме на телата си да си спомнят — продължи Нестор. — Ла Горда, например, играе много особено. Всеки път печели, независимо в коя позиция играе. Бениньо мисли, че е така, защото тялото ѝ си спомня.

Попитах ги дали още спазват правилото за мълчанието. Те се разсмяха. Паблито каза, че Ла Горда искала повече от всичко да бъде като Нагуала Хуан Матус. Нарочно го имитирала до най-абсурдните детайли.

— Мислиш ли, че можем да поговорим за онова, което се случи онази вечер? — попитах аз почти удивен, тъй като Ла Горда толкова силно се беше противопоставила.

— Това нас не ни интересува — отговори Паблито. — Ти си Нагуалът.

— Бениньо си спомни нещо наистина, ама наистина особено — каза Нестор, без да ме поглежда.

— Мисля, че е някакъв смесен сън — каза Бениньо. — Но Нестор не мисли така.

Зачаках нетърпеливо. Подканих ги с глава да продължат.

— Оня ден той си спомни, че си го учил как да гледа за следи в мека пръст — каза Нестор.

— Сигурно е било сън — отвърнах аз.

Прищя ми се да се изсмея на нелепата идея, но и тримата ме погледнаха умолително.

— Абсурд — казах аз.

— Така или иначе, по-добре сега да ти кажа, че и аз имам подобен спомен — каза Нестор. — Заведе ме при някакви скали и ми показва как да се крия. Моят сън обаче не беше смесен. Аз бях буден. Разхождахме се с Бениньо един ден да търсим растения и изведнъж си спомних, че си ме учил, и тогава се скрих, както ти ме беше научил, и изкарах акъла на Бениньо.

— Аз да съм те научил! Не може да бъде! Кога? — попитах изумен аз.

Започвах да се изнервям. Май не се шегувах.

— Кога ли? Точно там е работата — каза Нестор. — Не можем да се досетим кога. Но и Бениньо, и аз знаем, че беше ти.

Усетих някаква тежест, угнетение. Дишането ми се затрудни.

Страхувах се, че отново ще ми прилошее. И точно тогава реших да им разкажа за това, което Ла Горда и аз бяхме *видели заедно*. От този разговор малко се поотпуснах. В края на моя разказ отново се владеех.

— Нагуалът Хуан Матус ни е оставил малко отворени — каза Нестор. — Всички можем малко да *виждаме*. *Виждаме* дупки в хората, които са имали деца, а от време на време *виждаме* и мъничко сияние у хората. Тъй като ти изобщо не *виждаш*, изглежда като че ли Нагуалът те е оставил абсолютно затворен, за да можеш да се отвориш отвътре. В този случай ти си помогнал на Ла Горда и тя или *вижда* отвътре, или просто те е яхнала.

Казах им, че събитията в Оаксака може да са само щастлива случайност.

Паблито реши, че трябва да отидем при любимата скала на Хенаро и да седнем там, сбрали глави в едно. Другите двама приеха предложението му като бляскаво. Аз нямах възражения. И макар да седяхме дълго там, нищо не ни се случи. За сметка на това моите нерви наистина съвсем се отпуснаха.

Докато още седяхме на скалата, аз им разказах за двамата мъже, които Ла Горда бе взела за дон Хуан и дон Хенаро. Те се спуснаха тутакси надолу и направо ме завлякоха в къщата на Ла Горда. Най-много се вълнуваше Нестор. Беше направо като побъркан. От тях разбрах само, че са очаквали именно такъв знак.

На вратата ни чакаше Ла Горда. Знаеше вече какво съм им разказал.

— Искях просто да дам малко време на тялото си — каза тя, преди да изречем и дума, — Трябваше да съм абсолютно сигурна, и вече съм. Бяха Нагуалът и Хенаро.

— Какво имаше в ония бараки? — попита Нестор.

— Не влязоха вътре — отговори Ла Горда. — Отправиха се към нивите, на изток. Към нашия град.

Искаше сякаш да ги укроти. Помоли ги да останат; те не пожелаха. Извиниха се и си тръгнаха. Сигурен бях, че в нейно

присъствие чувстваха неудобство. А тя ми се стори много ядосана. Харесвах ми тия нейни пристъпи на гняв, а това беше съвсем противоположно на нормалните ми реакции. Винаги се дразнех в присъствието на хора в такова състояние, с изключение, кой знае защо, на Ла Горда.

Рано вечер се събрахме в стаята на Ла Горда. Всички изглеждаха много загрижени. Седяха безмълвни и се взираха в пода. Ла Горда опита да започне разговор. Каза, че не си е губила времето, че е направила някоя и друга сметка и е стигнала до някои решения.

— Не става дума да се прави някоя и друга сметка — каза Нестор. — Задачата е да си спомняме с тялото.

Сякаш вече си бяха говорили за това един на друг, ако можехме да съдим по одобрителните кимания, които му отправиха. Това ни остави с Ла Горда като в изолация.

— Лидия също си спомни нещо — продължи Нестор. — Помислила, че е заради нейната наивност, но след като чула какво съм си спомнил аз, тя ни каза, че този Нагуал тук я бил завел на лечител и я оставил там да ѝ лекуват очите.

Извърнахме се с Ла Горда към Лидия. Тя сведе глава, сякаш се смущаваше. Измърмори нещо. Споменът изглеждаше особено мъчителен за нея. Каза, че когато дон Хуан я открил за пръв път, очите ѝ били инфектирани и тя не можела да вижда. Някой я откарал с кола много далеч, чак до лечителя, който я бил излекувал. Досега била убедена, че дон Хуан е сторил това, но като чула гласа ми, разбрала, че именно аз съм я завел. От деня, в който се срещнала с мен, несъответствието в тоя спомен я хвърлило в истинска агония.

— Ушите ми не ме лъжат — добави Лидия след продължително мълчание. — Точно ти ме заведе там.

— Не е възможно! Не е възможно! — разкрещях се аз.

Тялото ми се разтресе, не можех да го овладее. Изпитвах някакво чувство за двойственост. Онова, което навярно наричах рационалното си същество, сега бе неспособно да контролира останалата част от мен и зае ролята на зрител. Някаква част от мен наблюдаваше, докато друга се тресеше.

ПРЕКРАЧВАНЕ ГРАНИЦИТЕ НА ОБИЧТА

КАКВО НИ СТАВА, ГОРДА? — попитах аз, след като другите се разотидоха по домовете си.

— Телата ни си спомнят, но още не мога да се сетя какво — каза тя.

— Вярваш ли в спомените на Лидия, Нестор и Бениньо?

— Разбира се. Те са много сериозни хора. Не казват нещата просто така, пък после каквото ще да става.

— Но това, което твърдят, е невъзможно. Вярваш ми, нали, Горда?

— Вярвам, че не си спомняш, но тогава...

Не завърши изречението. Дойде до мен и зашепна в ухото ми. Каза, че имало нещо, което Нагуалът Хуан Матус я накарал да обещае да не казва, докато не настъпи подходящият момент; един коз, който да бъде използван едва когато вече няма друг изход. После добави с драматичен шепот, че Нагуалът е предвиждал новата им конфигурация на живеене, която се получила в резултат на това, че съм отвел Жозефина при Паблито в Тула. Каза още, че ако следваме естествения ред на тази организация, имало нищожен шанс да успеем като група. Ла Горда обясни, че тъй като сме се разделили на двойки, образуваме жив организъм. Така приличаме вече на змия, гърмяща змия. Змията има четири сектора и е разделена по дължина на две половини, мъжка и женска. Каза, че тя и аз представляваме първата половина от змията — главата. Това е една хладна, пресметлива, отровна глава. Вторият сектор, образуван от Нестор и Лидия, представлява твърдото и честно сърце на змията. Третият е корема — подвижен, на настроения, стомах, на който не може да се разчита — това са Паблито и Жозефина. И четвъртият сектор — опашката, където се намират роговите пръстени, се състои от двамата, които в реалния живот могат да си тракат на своя език цоцил в продължение на часове: това са Бениньо и Роза.

Ла Горда се поизправи от положението, което бе заела, за да ми шепне в ухото. Усмихна ми се и ме потупа по гърба.

— Елихио беше казал една дума, за която най-после се сетих — продължи тя. — Жозефина се съгласи с мен, че е казал на няколко пъти думата „пътека“. Ще тръгнем по някаква пътека!

Без да ми даде повече възможност да ѝ задавам въпроси, тя каза, че ще поспи малко, а после всички ще се съберем и ще отидем на излет.

Тръгнахме преди полунощ, на ярката лунна светлина. Отначало никой от другите не искаше да тръгва, но Ла Горда много хитро им скицира уж описанието на дон Хуан за змията. Преди да потеглим, Лидия предложи да си вземем храна, в случай че излетът се окаже дълъг. Ла Горда отхвърли предложението ѝ, тъй като не сме знаели нищицко за естеството на тоя излет. Каза още, че Нагуалът Хуан Матус веднъж ѝ посочил началото на една пътека и ѝ казал, че при подходяща възможност трябва да стъпим на това място и да оставим силата на пътеката да се разкрие пред нас. Ла Горда добави, че това не била обикновена козя пътека, а естествена линия на земята, която според Нагуала щяла да ни даде силата и познанието, стига да я следваме и да станем едно с нея.

Придвижвахме се под комбинирано ръководство. Ла Горда ни заразяваше със своята импулсивност, а Нестор познаваше терена. Тя ни поведе към някакво място в планината. После Нестор се зае със задачата да намери пътеката. Формацията ни беше очевидна — главата водеше напред, а другите се подреждаха според анатомичния модел на змията: сърцето, червата, опашката. Мъжете бяха от дясната страна на жените. Всяка двойка беше на петнайсетина метра зад тази отпред.

Вървахме колкото можем по-бързо и по-тихо. По едно време залаяха кучета; но когато се изкачихме по-нагоре в планината, останаха само гласовете на щурците. Вървахме дълго. Изведнъж Ла Горда спря и сграбчи ръката ми. Посочи пред нас. На два-сет-трийсет метра, точно на сред пътеката, бе застанал масивен силует на огромен мъж, висок над два метра. Беше се изпречил на пътя ни. Скупчихме се в плътна група. Очите ни бяха вперени в тъмнеещия силует. Той не помръдна. След малко Нестор направи сам няколко стъпки към него. Едва тогава фигурата се раздвижи. Запъти се към нас. Независимо че беше като великан, движенията му бяха гъвкави.

Нестор хукна назад. В момента, в който се присъедини към нас, мъжът спря. Ла Горда тръгна смело към него. Мъжът направи още една

стъпка към нас. Стана явно, че ако продължим да се движим напред, ще се сблъскаме с великана. Не бяхме равностойни противници, който и да беше той. Без да чакам да ни бъде доказано това, поех инициативата и задърпах всички назад, като ги отклоних набързо от това място.

Върнахме се обратно в къщата на Ла Горда в пълно мълчание. Стигнахме там след няколко часа. Бяхме крайно изтощени. Когато вече седяхме в безопасност в стаята, първа заговори Ла Горда.

— Ние сме обречени — каза ми тя. — Ти не желаеше да продължим напред. Онова нещо на пътеката беше един от съюзниците ти, нали? Те излизат от скривалищата си само когато ти ги повикаш.

Не отговорих. Нямах смисъл да протестирам. Спомних си за безбройните случаи, когато вярвах, че дон Хуан и дон Хенаро са се наговорили. Все подозирах, че докато дон Хуан ми говори в тъмното, дон Хенаро се маскира, за да ме изплаши, а после дон Хуан настояваше, че това бил съюзник. Идеята, че навсякъде има съюзници, или свободни елементи, които убягват на всекидневното ни внимание, беше прекалено крайна за мен. Но доживях да разбера, че съюзниците, както ги описваше дон Хуан, наистина съществуват; имаше, както казваше той, свободни елементи навсякъде в този свят.

Най-авторитарно, рядко за мен във всекидневието ми, аз станах и заявих на Ла Горда и останалите, че имам за тях предложение, което те или ще приемат, или аз повече няма да се занимавам с тях. Ако са готови да излязат от къщата, аз ще поема отговорността да ги заведа другаде. Ако не са готови, ще се чувствам свободен от всякакво задължение спрямо тях.

Почувствах в себе си вълна на оптимизъм и сигурност. Никой не каза нищо. Погледнаха ме безмълвно, сякаш вътрешно преценяваха това, което казвам.

— За колко време ще си вземете нещата? — попитах аз.

— Нямаме неща — каза Ла Горда. — Ще тръгнем така. Ако се налага, можем да тръгнем и на минутата. Но ако можем да изчакаме три дена, за нас ще е по-добре.

— А домовете ви? — попитах.

— Соледад ще се погрижи — отвърна тя.

За пръв път, откакто се бях запознал с нея, тя споменаваше името на Соледад. Бях толкова заинтригуван, че тутакси забравих за

драматичния момент. Седнах. Ла Горда не се решаваше да отговори на въпросите ми относно доня Соледад. Намеси се Нестор и каза, че доня Соледад се намира някъде насам, но никой не знае с какво се занимава. Тя идва и си отива, без да дава обяснения никому, като споразумението им с нея било те да се грижат за нейната къща и обратното. Доня Соледад знаела, че рано или късно те ще я напуснат, и поела отговорността да направи необходимото и да се разпорежи с вещите им.

— Как ще ѝ съобщите? — попитах.

— Това е грижа на Ла Горда — каза Нестор. — Ние не знаем къде се намира.

— Къде е доня Соледад, Горда? — попитах аз.

— Откъде да знам, по дяволите? — сопна ми се Ла Горда.

— Но нали ти ѝ се обаждаш? — попита Нестор.

Ла Горда ме погледна. Направи го случайно и въпреки това потръпнах. Познавах този поглед, но откъде? Нещо се размърда в недрата на тялото ми: слънчевият ми сплит беше твърд, както не го бях усещал никога досега. Диафрагмата ми като че се надигаше от самосебе си. Тъкмо се чудех дали да не легна, когато изведнъж се оказах прав.

— Ла Горда не знае — казах. — Само аз знам къде се намира.

Всички се вцепениха, а аз навярно повече от всеки друг. Бях изрекъл думите без никакво рационално основание. В момента, в който ги казвах на глас, обаче, бях напълно убеден, че зная къде се намира. Нещо като светкавица бе преминало през съзнанието ми. Видях някаква планинска местност с много остри зъбери и върхове; неравен терен, пуст и неприветлив. Щом заговорих, следващата ми осъзната мисъл беше, че трябва да съм виждал този пейзаж на филм и че напрежението от съжителството с тия хора навярно е причинило пробив в съзнанието ми.

— Искаш да кажеш, че не ти е ясно защо го каза? — попита ме Нестор.

Подбрал беше думите си внимателно. По-естественото, поне за мен, беше да каже: „Значи наистина не знаеш къде е“. Заявих им, че ме е връхлетяло нещо непознато. Описах терена, който бях видял във въображението си, и увереността, която бях изпитал, че доня Соледад се намира именно там.

— Често ни се случва — каза Нестор.

Обърнах се към Ла Горда и тя кимна с глава. Поисках някакво обяснение.

— Такива налудничави размесени неща непрекъснато ни се привиждат — каза тя. — Попитай Лидия или Роза, или Жозефина.

Откакто се бяха разпределили по нов начин, Лидия, Роза и Жозефина не бяха споделяли нищо с мен. Ограничавах се до поздравите и случайните забележки за храната и времето.

Лидия избягваше погледа ми. Само измърмори как на моменти има чувството, че си спомня и други неща.

— Понякога мога истински да те мразя — съобщи ми тя. — Според мен ти се преструваш на глупав. После си спомням, че ти се разболя заради нас. Ти ли беше всъщност?

— Разбира се, че той беше — намеси се Роза. — И аз си спомням някои неща. Помня една дама, която беше много любезна с мен. Учеше ме как да се пазя чиста, а този Нагуал ми подряза за пръв път косата, докато дамата ме държеше, защото много ме беше страх. Дамата ме обичаше. През цялото време ме гушкаше. Беше много висока. Спомням си как лицето ми се притискаше до гърдите ѝ, докато ме гушкаше. Беше единственият човек, който се е грижил за мен. С радост бих умряла за нея.

— И коя беше тази дама, Роза? — попита Ла Горда с притаен дъх. Роза ме посочи с брадичка — жест, натежал от униние и презрение.

— Той знае — каза тя.

Всички ме загледаха в очакване на отговора. Аз се ядосах и креснах на Роза, че не ѝ е работа да разправя неща, които всъщност са обвинения. Въобще не ги лъжех.

Роза не се смути от избухването ми. Спокойно обясни как си спомня когато дамата ѝ казала, че някой ден, след като оздравея, аз ще се върна. Роза разбрала, че дамата се грижи и за мен, за да оздравея по-бързо; затова трябвало да знам коя е и къде се намира, защото изглеждам вече здрав.

— И от какво съм бил болен, Роза? — попитах я аз.

— Разболя се, защото не можеше да удържиш твоя свят — каза тя, напълно убедена в думите си. — Някой ми беше разправял, преди много време, струва ми се, че ти не си създаден за нас, точно както е

казал Елихио на Ла Горда в *сънуването*. И си напуснал именно заради това и Лидия никога не ти го е пропила. Тя винаги ще те мрази.

Попитах Жозефина дали и тя си спомня за мен.

— Спомням си, как не — отвърна тя ухилена. — Но ти ме знаеш, аз съм луда. Не можеш да ми повярваш. На мен не може да се разчита.

Ла Горда настоя да чуе какво си спомня Жозефина. Тя пък се беше заинатила да не казва нищо и двете се скараха за туй-онуй; накрая Жозефина ми каза:

— И каква е ползата от цялото това спомняне? Само си приказваме. Пукната пара не струва това.

Изглежда Жозефина бе уцелила всички точно по болното място. Нямаше какво повече да се казва. Поседяха още няколко минути в пълно мълчание и станаха да си тръгват.

— Помня, че ми купи хубави дрехи — изведнъж се обърна към мен Жозефина. — Не помниш ли как паднах по стълбите в един магазин? Едва не си счупих крака и ти трябваше да ме носиш на ръце.

Всички отново насядаха и впериха очи в Жозефина.

— Помня също някаква луда жена — продължи тя. — Искаше да ме набие и ме гонеше навсякъде, докато най-накрая ти се ядоса и я спря.

Усетих, че се ожесточавам. Като че ли всички се бяха заловили за думите на Жозефина, след като самата тя ни беше казала да не ѝ вярваме, защото е побъркана. Права беше. За мен спомените ѝ бяха истинско умопомрачение.

— Зная и защо се разболя — продължи тя. — Там бях. Но не мога да си спомня къде. Пренесоха те отвъд стената от мъгла, за да намерите тая глупава Горда. Предполагам, че се беше изгубила. Не можеше да се върнеш. Когато те изведоха оттам, беше почти като умрял.

Мълчанието, което настъпи след тия нейни разкрития, беше направо угнетително. Страхувах се да попитам каквото и да е.

— Не мога да си спомня защо тя беше отишла там, а също и кой те върна — продължи Жозефина. — Помня обаче, че ти беше болен и вече не ме познаваше. А глупавата Горда се кълне, че не те е познавала, когато за пръв път дойде в тая къща преди няколко месеца. Аз пък веднага те познах. Помня, че ти беше Нагуалът, който се разболя. Искаш ли да знаеш още нещо? Според мен тия жени просто

ти се подмазват. А също и мъжете, особено оня глупак Паблито. Те са длъжни да си спомнят, защото и те бяха там.

— Можеш ли да си спомниш къде бяхме? — попитах аз.

— Не, не мога — отвърна Жозефина. — Ако ме заведеш там обаче, ще си спомня. Когато всички бяхме там, наричаха ни пияници, защото бяхме капнали от умора. На мен най-малко ми се виеше свят, затова си спомням почти всичко.

— Кой ни наричаше пияници? — попитах.

— Не теб, всички нас — отговори Жозефина. — Не зная кой. Предполагам Нагуалът Хуан Матус.

Погледнах ги и всички отклониха очи.

— Стигаме до края — измърмори Нестор, сякаш говореше на себе си. — Краят ни е да се взираме в очите. Изглежда всеки момент щеше да се разридае.

— Трябва да съм доволен и горд, че сме стигнали до края — продължи той. — И въпреки това съм тъжен. Можеш ли да ми го обясниш, Нагуале?

Внезапно всички се натъжиха. Дори непокорната Лидия се натъжи.

— Какво пък ви прихвана сега? — попитах оживено аз.

— За какъв край говорите?

— Мисля, че всички знаят за какъв край — каза Нестор.

— Напоследък изпитвам странни чувства. Нещо ни вика. И не трябва да се оставяме така. Прилепваме се.

Паблито изпадна в някакво кавалерско настроение и каза, че Ла Горда е единствената между тях, която не се прилепва за нищо. Той ме увери, че всички останали са почти безнадеждни егоисти.

— Нагуалът Хуан Матус казваше, че когато дойде времето да тръгваме, ще има знак — намеси се Нестор. — Нещо, което истински харесваме, ще дойде и ще ни вземе.

— Казваше, че не е нужно да е нещо велико — допълни Бениньо. — Достатъчно е да го харесваме.

— За мен знакът ще дойде под формата на оловните войничета, каквито никога не съм имал — каза ми Нестор.

— Ще дойдат да ме вземат цяла редица хусари на коне. А за теб какво ще бъде?

Спомних си как веднъж дон Хуан ми беше казал, че смъртта може да е зад всяко нещо, което човек може да си представи, дори зад някоя точица върху бележника ми. Тогава той си бе послужил с метафора за моята смърт. Аз пък му бях разказал как веднъж, докато си ходех по булевард „Холивуд“ в Лос Анджелис, бях дочул звуците на тропет, на който изпълняваха стара, идиотски популярна мелодия. Музиката се носеше от магазина за плочи насреща. Никога преди не бях чувал по-красиви звуци. Бях като омагьосан. Наложих ми се да седна на бордюра. Благият меден тон на този тропет се забиваше право в мозъка ми. Усещах го точно над дясното си слепоочие. Успокояваше ме така, че най-накрая се почувствах като пиян. Когато мелодията свърши, разбрах, че по никакъв начин това преживяване няма да се повтори, и направих всичко възможно да се съдържа да не хукна в магазина и да си купя плочата и стерео уредбата, на която да си я пускам.

Дон Хуан беше казал, че това е знак, даден ми от силите, направляващи човешката съдба. Когато настъпи времето да напусна тоя свят, в каквато и да е форма, ще чуя същите звуци на този тропет, същата идиотска мелодия, същия несравним тропетист.

Следващият ден беше за тях един невъобразим ден. Сякаш имаха да правят безброй неща. Ла Горда каза, че всичките им домашни задължения са лични и трябва да се изпълнят от всеки без никаква чужда помощ. Зарадвах се, че ще поостана сам. Отправих се с колата до близкия град, в който така се бях разстроил. Отидох право в къщата, която ни беше омагьосала — Ла Горда и мен; почуках на вратата. Отвори ми една жена. Измислих някаква история, че навремето като дете съм живял в тая къща и че искам отново да я разгледам. Жената беше много изискана. Пусна ме да мина през къщата, като през цялото време се извиняваше за безпорядъка, какъвто всъщност нямаше.

Къщата изобилстваше от скрити спомени. Бяха там, усещах ги, но нищо не можех да си припомня.

На другия ден Ла Горда тръгна в зори; очаквах да не се върне целия ден, но към обяд тя се появи. Изглеждаше много развълнувана.

— Върнала се е Соледад и иска да се видите — каза тя равнодушно.

Без да обяснява повече, тя ме заведе в къщата на доня Соледад. Стори ми се по-млада и по-силна от последния път. Имаше съвсем

слаба прилика с дамата, която познавах от преди години.

Ла Горда щеше да се разплаче сякаш всеки момент. Добре разбирах състоянието ѝ след напрегнатите дни, които бяхме прекарвали. Излезе без да промълви думичка.

Доня Соледад каза, че има съвсем малко време за разговор с мен и че ще използва всяка минута. Кой знае защо беше съвсем резервирана. Във всяка изречена от нея дума съзирах особена вежливост.

Понечих да я прекъсна с ръка, за да ѝ задам въпрос. Искях да знам къде е била през цялото това време. Тя ми попречи много деликатно. Каза, че подбира грижливо думите си и че малкото време ще ѝ позволи да каже само същественото.

Взря се в очите ми за момент, който ми се стори прекалено продължителен. Това ме подразни. За същото време можеше да поприказва с мен и да отговори на въпросите ми. После наруши мълчанието си и заговори нещо, според мен съвсем абсурдно. Каза, че ме е атакувала, както аз я бях помолил да направи, в деня, когато за пръв път сме прекосили успоредните линии, и че тя се надява атаката ѝ да е имала резултат и да е улучила целта си. Прииска ми се да се разкрещя, че никога не съм я молил да прави нещо подобно. Не знаех нищичко за никакви успоредни линии и това, което сега ми разправяше, бяха врели-некипели. Тя затисна устните ми с ръка. Автоматично се дръпнах. Изглеждаше натъжена. Каза, че няма как да разговаряме, защото в момента сме на две успоредни линии и никой от двамата ни няма енергията да ги пресече; само очите ѝ ми подсказваха какво е нейното настроение.

Без никаква причина започнах да усещам, че се отпускам, нещо вътре в мен като че бе намерило покой. Усетих как по бузите ми се стичат сълзи. А после изведнъж ме облада съвсем невероятно чувство — за един кратък миг, но достатъчно дълго, за да разбута основите на съзнанието ми, или на личността ми, или на онова, което мислех и изпитвах. През тоя кратък миг осъзнах, че се намираме много близко в своите стремежи и темперамент. Обстоятелствата бяха едни и същи. Искаше ми се да ѝ призная, че борбата е била искрена, но тази борба още не е завършила. И никога няма да завърши. Тя се сбогуваше с мен, защото след като беше такъв безупречен воин, сигурно знаеше, че пътищата ни вече никога няма да се пресекат. Бяхме стигнали до края

на пътеката. От някакво непредвидимо кътче на душата ми изблизна заблудена вълна на обич, родство, братска привързаност. Подобна на искра, тя подежда като електрически заряд на тялото ми. Прегърнах я; устните ми се размърдаха да промълвят нещо, които за мен нямаха никакъв смисъл. Очите ѝ се проясниха. И тя мълвеше нещо, което не проумявах. Единственото ясно чувство беше, че съм пресякъл успоредните линии и че това в момента няма никакво практическо значение. Вътре в мен напираше да излезе някаква запечатана горест. Необяснима сила се мъчеше да ме разкъса на парчета. Вече не можех и да дишам и всичко пред мен почерня.

Усетих как някой ме размърдва, побутва ме. Във фокуса на зрението ми се появи Ла Горда. Бяхме сами.

— Къде е тя? — попитах.

— Отиде си — отговори Горда.

Прииска ми се да ѝ разкажа всичко. Тя ме спря. Отвори вратата. Отвън ме чакаха всичките чираци. Бяха облекли най-дрипавите си дрехи. Ла Горда обясни, че са разкъсали всичко, което притежават. Беше късно следобед. Спал бях много часове. Без да проговорим, ние се отправихме към дома на Ла Горда, където бях паркирал колата си. Накачулиха се вътре като деца, тръгнали на неделна разходка с кола.

Преди да вляза в колата, останах да погледам долината. Тялото ми леко се олюляваше въртеливо, описвайки пълен кръг, сякаш имаше собствена воля и цел. Усещах, че долавям есенцията на тази местност. Искях да я задържа в мен, защото знаех най-категорично, че в тоя си живот повече никога няма да я видя.

Другите вероятно вече го бяха сторили. Бяха се отърсили от меланхолията, смееха се и се закачаха помежду си.

Запалих мотора и потеглихме. Когато стигнахме последния завой на пътя, слънцето вече залязваше и Ла Горда ми изкрещя да спра. Слезе от колата и се затича към някакво възвишение встрани от пътя. Изкачи се на върха и обгърна с последен поглед своята долина. Протегна ръце към нея и я вдъхна.

Пътуването ни из тия планини беше неочаквано кратко и без никакви премеждия. Всички се бяха укротили. Опитах да започна някакъв разговор с Ла Горда, но тя направо отказа. Заяви, че планините, които са големи егоисти, упражняват някаква власт над тях и ако не пестят енергията си, планините никога няма да ги пуснат.

Щом стигнахме по-ниските места, хората се оживиха, и по-специално Ла Горда. Сякаш бълбукаше от енергия. Дори предложи сведения без да я подканям. Едно от нещата беше, че Нагуалът Хуан Матус ѝ казвал, а Соледад го потвърдила, че ние имаме и друга страна. Като го чува, останалите също започнаха да задават въпроси и да коментират. Бяха пообъркани от странните си спомени за събития, които нямаше как да са се случили, преценявайки ги логически. Тъй като някои се бяха запознали с мен преди по-малко от няколко месеца, да си спомнят за мен от далечното минало беше извън пределите на разума им.

Затова им разправих за срещата си с доня Соледад. Описах и усещането си, че я познавам интимно отпреди, и чувството, че безпогрешно съм пресякъл онова, което тя наричаше успоредни линии. Реагирах на думите ми с известно объркване; като че бях чували този термин и преди, но не бях сигурен дали всички разбират какво означава. За мен това беше метафора. Не можех да гарантирам, че и за тях беше същото.

Когато наближихме град Оаксака, те изразиха желание да посетим мястото, където според Ла Горда бяха изчезнали дон Хуан и дон Хенаро. Насочих колата право към това място. Наизскачаха от колата и сякаш сами се ориентираха, душейки нещо, търсейки за следи. Ла Горда показва посоката, в която бяха поели двамата.

— Направила си голяма грешка, Горда — високо каза Нестор. — Това не е изток, а север.

Ла Горда възрази и защити мнението си. Жените я подкрепиха, същото направи и Паблито. Бениньо остана безпристрастен; той не отклоняваше поглед от мен, сякаш аз трябваше да отговоря, което и сторих. Позовах се на една карта на град Оаксака, която имах в колата. Посоката, показана от Ла Горда, наистина беше север.

Нестор отбеляза как през цялото време мислел, че отпътуването от техния град не било нито преждевременно, нито принудително; моментът бил съвсем подходящ. Другите обаче не мислеха така и колебанието им се пораждаше от грешката на Ла Горда. Също като нея те вярвали, че Нагуалът ги е насочил към родния им град, което означавало да си останат там. След като размислих, признах, че в крайна сметка бях виновен аз, защото макар да имах картата, по онова време не я бях погледнал.

След това споменах, че съм забравил да им кажа как единият от мъжете, оня когото за миг бях взел за дон Хенаро, ни е кимнал с глава да го последваме. Очите на Ла Горда се разшириха в неподправено учудване или дори уплаха. Не била схванала този жест, обясни ни тя. Явно кимването е било предназначено само за мен.

— Точно така! — възкликна Нестор. — Съдбата ни е решена!

Извърна се към останалите. Всичките говореха едновременно. Започна неистово да им прави жестове с ръце, за да ги успокои.

— Надявам се единствено да сте направили всичко необходимо, все едно че никога няма да се върнем там — каза той. — Защото наистина никога няма да се върнем.

— Истината ли ни казваш? — попита ме Лидия със свиреп поглед, докато другите се взираха очакващо в мен.

Уверих ги, че нямам причини да си измислям. Фактът, че бях видял как оня човек ми кима с глава, за мен нямаше абсолютно никакво значение. Освен това не бях дори убеден, че мъжете са били дон Хуан и дон Хенаро.

— Голям хитрец си ти — каза Лидия. — Може би ни разправяш тия неща само и само безропотно да те последваме.

— Я почакайте — заяви Ла Горда. — Възможно е този Нагуал да е хитър колкото си иска, но никога няма да постъпи по този начин.

Всички тутакси заговориха. Опитах да се намеся и се наложи да ги надвикам, за да им кажа, че това, което съм видял, така или иначе не променя нещата.

Нестор обясни много вежливо какво им е казвал Хенаро — когато настъпи моментът да напуснат долината, той ще им го съобщи някак с кимване на главата. Те се смълчаха, когато им заявих, че ако съдбите им са запечатани заради това събитие, моята съдба е също запечатана; и всички трябва да тръгнем на север.

Тогава Нестор ни заведе в един пансион, в който сам бил отсядал, когато идвал по работа в града. Духът им се беше повишил, дори повече отколкото беше нужно, за мое успокоение. А Лидия направо ме прегърна и ми се извини, че ме е притеснявала. Обясни, че повярвала на Ла Горда и поради това не се потрудила да пререже хубаво връзките си. Жозефина и Роза преливаха от добри чувства и непрекъснато ме потупваха по гърба. Пожелах да говоря с Ла Горда.

Нужно ми беше да обсъдя хода на действията ни. Но вечерта нямаше начин да остана насаме с нея.

Рано сутринта Нестор, Паблито и Бениньо тръгнаха за покупки. Лидия, Роза и Жозефина също излязоха да пазаруват. Ла Горда помоли да ѝ помогна да си купи нови дрехи. Искаше аз да ѝ избира рокля — най-хубавата, — която да ѝ повиши самочувствието, та да бъде безупречен воин. Не само намерих такава рокля, но и всички други елементи от облеклото ѝ — обувки, найлонови чорапи и бельо.

Заведох я да се поразходим. Обиколихме из центъра на града като туристи, зяпнали индианците в характерните за областта костюми. Като безформен воин тя се чувстваше вече отлично в елегантното си облекло. Изглеждаше направо възхитителна. Сякаш никога не се беше обличала другояче. По-скоро аз не можех да свикна с това.

Но въпросите, които исках да задам на Ла Горда и с които трябваше да я затрупам, някак не се оформяха в мен. Нямах представа какво да я попитам. Казах ѝ най-сериозно, че новата ѝ външност някак ми въздейства. Съвсем трезво тя ми отговори, че това е от пресичането на границите.

— Снощи пресякохме известни граници — каза тя. — Соледад ми каза какво да очаквам и аз бях готова за това. Само дето ти не си бил готов.

Започна кротко и бавно да ми обяснява, че миналата нощ сме пресекли някакви граници на обичта. Произнасяше всяка сричка така, сякаш говореше на дете или на чужденец. Аз обаче не можех да се съсредоточа. Върнахме се в квартирите си. Имах нужда от почивка, но въпреки това накрая пак излязох. Лидия, Роза и Жозефина не бяха успели да намерят нищо, а искаха да си купят като дрехите на Ла Горда.

Следобед се върнах в пансиона, за да изразя възхищението си от сестричките. Роза имаше известни затруднения с високите токчета. Точно се шегувахме с краката ѝ, когато вратата бавно се отвори и драматично влезе Нестор. Носеше моден тъмносин костюм, светлорозова риза и синя вратовръзка. Косата му беше прилежно сресана и леко бухнала, сякаш я бяха обработвали със сешоар. Той погледна жените, а те на свой ред също го погледнаха. Влезе Паблито,

а след него и Бениньо. И двамата направо нахълтаха. Обувките им бяха чисто нови, а костюмите им изглеждаха ушити като по поръчка.

Не можех да възприема как всички толкова добре се адаптираха към градските си дрехи. Много ми напомняха на дон Хуан. Беше също толкова изненадващо да видя тримата Хенароси в градски дрехи, колкото и навремето, когато бях видял дон Хуан с костюм, но въпреки това възприех промяната моментално. От друга страна, макар и да не се изненадах от преобразяването на жените, кой знае защо не можех съвсем да свикна с това.

Реших, че Хенаросите са имали вероятно луд късмет на магьосници да намерят такива превъзходни дрехи. Като ме чуха колко съм въодушевен от техния късмет, те се разсмяха. Нестор каза, че някакъв шивач им бил ушил костюмите още преди месец.

— Всеки от нас си има по още един костюм — каза ми той. — Имаме си дори кожени куфарчета. Знаехме, че времето ни из тия планини вече изтича. Готови сме да тръгваме! Най-напред обаче ти трябва да ни кажеш къде. А също и колко ще останем тук.

Обясни, че има да урежда още някои сметки и затова му е нужно време. Приблужи се Ла Горда и с голяма сигурност и авторитет заяви, че същата нощ тръгваме и ще стигнем докъдето ни позволява силата; следователно до края на деня трябва да си свършат работите. Нестор и Паблито стояха нерешително до вратата. Погледнаха ме в очакване на потвърждение. Помислих си, че най-добре ще е да съм искрен с тях, но Ла Горда ме прекъсна точно когато понечих да кажа, че недоумявам какво по-специално ще правим.

— По здрач ще се срещнем при скамейката на Нагуала — каза тя. — Ще тръгнем оттам. Дотогава трябва да направим всичко, което имаме или искаме да правим, след като знаем, че никога вече няма да се върнем.

След като всички излязоха, останахме сами с Ла Горда. С рязко и някак недодялано движение, тя се намести в скута ми. Беше толкова лека, че усетих как тялото ѝ се разтърси, когато мускулите на прасците ми се стегнаха. Косата ѝ ухаеше особено. Тя се смееше и се полюляваше, когато кой знае откъде у мен възникна някакво чувство, или може би спомен? Изведнъж в скута ми се оказа друга Ла Горда — дебела, два пъти по-едра от познатата ми Ла Горда. Лицето ѝ беше

кръгло и аз я закачах за уханието на косата ѝ. Изпитвах чувството, че съм поел грижата за нея.

Въздействието на този бегъл спомен ме накара да стана. Ла Горда се строполи шумно на пода. Описах какво съм си „спомнил“. Казах ѝ, че съм я виждал като дебела жена само веднъж и толкова за кратко, че не съм имал представа за чертите ѝ и въпреки това току-що пред очите ми се беше появило видение на лицето ѝ, когато е била дебела.

Тя не направи никаква забележка. Свали си дрехите и отново облече старата си рокля.

— Още не съм готова за това — каза тя, сочейки новите си одежди. — Имаме да направим още нещо преди да сме свободни. Според напътствията на Нагуала Хуан Матус всички ние трябва да седнем на някое място на силата, избрано от него.

— И къде е това място? — попитах.

— Някъде из планините наоколо. Прилича на врата. Нагуалът ми казваше, че на това място има естествена пукнатина. Казваше ми също, че някои места на силата в този свят са дупки; ако си безформен, можеш да преминеш през една от тия дупки в неизвестното, в друг свят. Оня свят и тоя свят, в който живеем, са на две успоредни линии. По всяка вероятност всички ние в един или друг момент сме прекосявали тия линии, но не си спомняме. Елихио е в оня, другия свят. Понякога го достигахме чрез *сънуване*. Жозефина, разбира се, е най-добрата в *сънуването* между нас. Тя пресича тия линии всеки ден, но тъй като е луда, Тя е безразлична, дори безчувствена. Елихио иска да си спомним нашата „лява страна“. Соледад ми каза, че лявата страна е успоредната линия на тази, в която живеем сега. Значи, щом той иска да си я спомним, трябва да сме били вече там. А не в *сънуването*. Затова и всички си спомняме от време на време странни неща.

Заклученията ѝ бяха логични, като се имаха предвид предпоставките ѝ. Разбирах какво иска да каже; тия случайни неканени спомени бликаха от реалността на всекидневния живот и въпреки това не можехме да намерим време, в което да ги вместим, отвор в непрекъснатостта на живота ни, където да ги скътаме.

Ла Горда полегна на кревата. В очите ѝ се появи тревога.

— Притеснява ме мисълта как да намерим това място на силата — каза тя. — Без него няма възможност да направим пътешествието.

— Мен пък ме тревожи мисълта къде да ви заведе всичките и какво да правя с вас — казах аз.

— Соледад сподели с мен, че ще отидем далеч на север, до границата — каза Ла Горда. — Някои от нас навярно и още по на север. Но ти нямало да дойдеш с нас чак дотам. Имал си друга съдба.

За момент Ла Горда се замисли. Намръщи се, явно полагаше усилие да подреди мислите си.

— Соледад каза, че ти ще ме заведеш да изпълня съдбата си — продължи Ла Горда. — Аз съм единствената между нас, която ти е подвластна.

По лицето ми вероятно се беше изписала уплаха. Тя се усмихна.

— Соледад ми каза също, че ти си задръстен — не спираше Ла Горда. — Имаш моменти обаче когато си Нагуал. Останалото време, казва Соледад, ти си като побъркан, чието съзнание се избистря за няколко мига, а после отново се връща към лудостта.

Доня Соледад беше използвала подходящ образ, за да ме опише, образ, който можех да разбера. За нея навярно бях имал миг на избистряне, когато осъзнах, че съм пресякъл успоредните линии. Същият този момент, според моите стандарти, беше най-неуместният. С доня Соледад явно бяхме на две различни линии на мислене.

— И какво друго ти каза? — попитах аз.

— Каза ми да се насиля да си спомня — заяви Ла Горда. — Тя съвсем се изтощи в опитите си да върне паметта ми; именно затова не можа да се оправи с теб.

Ла Горда стана; готова беше да си тръгне. Взех я да се разходим из града. Изглеждаше много щастлива. Ходеше от едно място на друго да разгледа всичко; очите ѝ преливаха от радост при вида на тоя свят. Дон Хуан ми беше описвал тоя образ. Казвал ми беше, че воинът знае, че чака, и знае също за какво чака; и докато чака, очите му преливат при вида на тоя свят. Според него пределното постижение на един воин е радостта. През този ден в Оаксака Ла Горда спазваше учението на дон Хуан до последната буквичка.

Късно следобед, преди да се здрачи, седнахме на скамейката на дон Хуан. Първи се появиха Бениньо, Паблито и Жозефина. След няколко минути към нас се присъединиха и останалите трима. Паблито

седна между Жозефина и Лидия и ги обгърна с ръце. Бяха се преоблекли със старите си дрехи. Ла Горда стана и започна да им разказва за мястото на силата.

Нестор ѝ се изсмя, останалите последваха примера му.

— Никога вече няма да се хващаме на желанието ти да ни командваш — каза Нестор. — Освободихме се от теб. Снощи пресякохме границите.

Ла Горда не се смути от думите му, но останалите се ядосаха. Трябваше да се намеся. Казах високо, че държа да зная повече за границите, които сме пресекли предната нощ. Нестор обясни, че това се отнася само до тях. Ла Горда не се съгласи. За малко да се сбият. Дръпнах Нестор настрана и му наредих да ми каже за границите.

— Чувствата ни очертават граници около всичко — каза той. — Колкото повече обичаме, толкова по-здрава е границата. В този случай ние обичаме нашия дом; преди да го напуснем, трябваше да приповдигнем чувствата си. Чувствата ни за нашия дом се извисиха до върха на планините на запад от нашата долина. Това беше границата и когато пресякохме върха на ония планини, знаейки, че никога няма да се върнем, ние я разрушихме.

— Но нали и аз знаех, че няма да се върна? — попитах.

— Ти не си обичал тия планини така, както ние ги обичахме — отвърна Нестор.

— Ще видим — каза загадъчно Ла Горда.

— Бяхме под нейно влияние — намеси се Паблито, стана и посочи Ла Горда. — Държеше ни за вратовете. Сега виждам колко глупаво сме постъпили и то само заради нея. Не можем да плачем след свършен факт, но никога няма пак да се хванем на играта ѝ.

Лидия и Жозефина взеха страната на Нестор и Паблито. Бениньо и Роза гледаха така, сякаш тази борба вече не ги засягаше.

Точно тогава у мен настъпи нов момент на сигурност и авторитарно поведение. Станах и без да съзнавам, им съобщих, че аз поемам отговорността за тях и че освобождавам Ла Горда от всякакво понататъшно задължение да коментира или да представя идеите си за единствено разрешение. Когато привърших да говоря, бях изумен от нечуваната си наглост. Всички, включително Ла Горда, бяха във възторг.

Силата зад този мой изблик отначало беше като някакво физическо усещане, че синусите ми се разтварят, а след това като сигурност, че зная какво е имал предвид дон Хуан и точно къде е мястото, на което трябва да идем, преди да можем да се освободим. Докато синусите ми се разтваряха, получих видение на къщата, която ме бе заинтригувала.

Казах им къде трябва да отидем. Те приеха указанията ми без никакъв спор, дори без забележки. Разплатихме се в пансиона и отидохме да вечеряме. След това се поразходихме из площада докъм единайсет. Докарах колата си, те се качиха шумно в нея и потеглихме. Ла Горда остана будна, за да ми прави компания, докато останалите заспаха, а после пред кормилото седна Нестор, за да поспим и ние с Ла Горда.

ОРДА РАЗГНЕВЕНИ МАГЪОСНИЦИ

Пристигнахме в града призори, тук аз поех кормилото и насочих колата към къщата. Няколко блока преди да стигна дотам, Ла Горда ме помоли да спра. Слезе от колата и тръгна по стръмния тротоар. Един по един слязоха и останалите. Тръгнаха след Ла Горда. Паблито дойде при мен и ми каза, че трябва да паркирам на площада, който беше след един блок. Сторих го.

В мига, в който видях Ла Горда да се задава откъм ъгъла, разбрах, че нещо ѝ става. Беше изключително бледа. Дойде при мен и ми пошепна, че ще отиде да послуша утринната литургия в църквата. Лидия пожела същото. Двете тръгнаха да прекосяват площада и влязоха в църквата.

Паблито, Нестор и Бениньо бяха мрачни, каквито винаги си бяха. Роза имаше уплашен вид, устата ѝ се бе отворила, очите ѝ бяха неподвижни, немигащи, отправени по посока на къщата. Само Жозефина сияеше. Тя ме плесна приятелски отзад.

— Постигна го, майчин сине! — радостно извика тя. — Изби им джигера на тия кучи синове!

И се разсмя така, че дъх не ѝ остана.

— Това ли е мястото, Жозефина? — попитах я аз.

— Съвсем сигурно — отвърна тя. — Ла Горда обичаше винаги да ходи на църква. По онова време не пропускаше литургията.

— А помниш ли ей оная къща там? — посочих ѝ аз къщата.

— Къщата на Силвио Мануел — каза тя.

Като чухме името, всички подскочихме като ужилени. Лично аз усетих нещо подобно на лек удар от електрически ток през коленете си. Името определено ми беше непознато и въпреки това като го чух, подскочих. Силвио Мануел беше извънредно рядко име; звучеше изключително плавно.

Тримата Хенароси и Роза се развълнуваха точно като мен. Забелязах как пребледняха. Съдейки по това, което изпитвах аз, навярно и аз бях пребледнял като тях.

— Кой е Силвио Мануел? — все пак успях да попитам накрая Жозефина.

— Сега вече ме хвана натясно — каза тя. — Не зная.

Тя започна да повтаря, че е луда и нищо от това, което казва, не бива да се приема на сериозно. Нестор я помоли да ни разкаже всичко, което си спомня.

Жозефина се опита да мисли, но тя не беше човек, който може да направи нещо насила. Знаех, че ще се справи по-добре, ако никой не я моли за това. Предложих да потърсим хлебарница или място, където да похапнем.

— Не ме оставяха да правя кой знае какво в къщата, това е което си спомням — каза най-внезапно Жозефина.

Тя се завъртя, сякаш търсеше нещо или се ориентираше.

— Тук липсва нещо! — извика тя. — Не е точно както беше преди.

Опитах да ѝ помогна, като ѝ задам няколко въпроса, според мен уместни, например дали липсват къщи или са пребоядисани, или пък са построени нови. Но Жозефина не можеше да се досети защо беше различно.

Отидохме до хлебарницата и си купихме сладки кифлички. После се упътихме към площада, за да почакаме Ла Горда и Лидия, когато внезапно Жозефина се удари по челото, сякаш ѝ беше хрумнало нещо.

— Зная какво липсва! — изкрещя тя. — Оная тъпа стена от мъгла! Тогава я имаше. Сега я няма.

Тутакси заговорихме всички, питахме я за стената, но Жозефина продължи да приказва най-невъзмутимо, сякаш не бяхме там.

— Беше стена от мъгла, която се точеше чак до небето — каза тя. — Точно тук беше. На където и да обърнеш глава и тя беше там. Направо ме подлуди. Така беше, дявол да го вземе. Нищо ми нямаше, но тая стена направо ме побърка. Виждах я с отворени очи, виждах я и със затворени. Мислех си, че стената направо ме преследва.

За момент Жозефина загуби обичайната си оживеност. В очите ѝ се появи отчаяние. Виждах бях такъв поглед у хора, които преживяват отново психотичен епизод. Набързо ѝ предложих да си изяде кифличката. Тя тутакси се успокои и я захапа.

— Какво мислиш за всичко това, Нестор? — попитах аз.

— Това ме плаши — отвърна смирено той.

— Спомняш ли си нещо? — попитах отново.

Той тръсна глава в знак на отрицание. Запитах Паблито и Бениньо с движение на веждите. Те също тръснаха глава за „не“.

— А ти, Роза? — обърнах се към нея аз.

Като ме чу да говоря на нея, Роза подскочи. Беше като онемяла. Държеше в ръка кифличката и се взираше в нея, сякаш не знаеше какво да я прави.

— Помни, разбира се — отвърна Жозефина със смях, — но се страхува до смърт. Не виждаш ли, че още малко и ще се напишка през ушите?

Жозефина, изглежда, реши, че това е най-голямата шега. Запревива се от смях и изпусна кифлата си на земята. После я взе, изтупа я и я изяде.

— Лудите всичко ядат — каза тя и ме плесна отзад.

Нестор и Бениньо изглеждаха неспокойни заради закачките на Жозефина. А Паблито се забавляваше. В очите му се четеше истински възторг. Тръсна глава и зацъка с език, сякаш не вярваше на цялото това забавление.

— Да вървим в къщата — подкани ни Жозефина. — Там ще ви кажа невероятни неща.

Казах, че трябва да изчакаме Ла Горда и Лидия. Освен това беше още твърде рано да безпокоим очарователната дама, която живееше там. Паблито каза, че когато работел като дърводелец, идвал в тоя град и знаел една къща, където стопаните приготвяли храна за преминаващи пътници. Жозефина не искаше да чакаме; според нея трябваше или да отидем в къщата, или да идем да хапнем нещо. Аз исках да закусим и казах на Роза да отиде до църквата и да вземе Ла Горда и Лидия, но Бениньо кавалерски си предложи услугите да ги изчака и да ги доведе до мястото, където щяхме да закусваме. Очевидно и той знаеше къде е това място.

Паблито не ни заведе направо там. Вместо това по моя молба направихме дълга обиколка. В края на града имаше стар мост, който исках да разгледаме. Бях го видял от колата си в деня, когато бяхме идвали с Ла Горда. По своята конструкция приличаше на мост от колониалната епоха. Излязохме на моста и тогава изведнъж спряхме по средата. Попитах един човек, който стоеше там, дали мостът е много

стар. Той каза, че цял живот го е виждал, а беше над петдесет. Според мен мостът представляваше великолепно гледка единствено за мен, но като гледах другите, трябваше да заключа, че и на тях им оказваше въздействие. Нестор и Роза дишаха тежко, дъх не им беше останал. Паблито се държеше за Жозефина; тя пък се държеше за мен.

— Спомняш ли си нещо, Жозефина? — попитах аз.

— Оня дявол Силвио Мануел е от другата страна на моста — каза тя и посочи другия край, на около десетина метра нататък.

Погледнах Роза в очите. Тя кимна с глава и прошепна, че веднъж прекосила с голям страх този мост и че на другия край нещо я очаквало да я погълне.

Двамата мъже не ми помогнаха. Те ме гледаха като изумени. Всеки каза, че изпитва безпричинен страх, а аз можех да се съглася с тях. Усещах, че не бих посмял да прекося моста нощем, колкото и пари да ми дават. Не знаех защо.

— Какво друго си спомняш, Жозефина? — попитах аз.

— В момента тялото ми е изплашено — каза тя. — Нищо друго не мога да си спомня. Оня дявол Силвио Мануел винаги е в мрака. Питай Роза.

С движение на главата си подканих Роза да говори. Тя кимна три-четири пъти утвърдително, но не можа да изрече гласно нито дума. Напрежението, което изпитвах, беше безпричинно, но реално. Всички ние стояхме на моста, точно по средата, неспособни да направим и една стъпка повече в посоката, която Жозефина ни бе показала. Накрая тя взе инициативата и се обърна кръгом. Върнахме се в центъра на града. Ла Горда, Лидия и Бениньо вече се хранеха; дори бяха поръчали храна и за нас. Вече не бях гладен. Паблито, Нестор и Роза бяха в унес; Жозефина си хапна здраво. На масата настъпи зловещо мълчание. Опитах ли да захвана разговор, всички избягваха погледа ми.

След закуската отидохме до къщата. Никой не проговаряше. Почуках и когато дамата излезе, аз ѝ обясних, че имам желание да покажа къщата ѝ на приятелите си. За момент тя се поколеба. Ла Горда ѝ подаде някакви пари и се извини, че я поставяме в неудобно положение.

Жозефина ни отведе право в задната част. При предишното си идване не бях виждал тази част на къщата. Там имаше калдъръмен вътрешен двор със стаи, подредени около него. Под навесите бяха

струпани обеимисти селскостопански сечива. Имах чувството, че съм виждал този двор, когато в него нямаше такава глъчка. Стаите бяха осем, по две на всяка от четирите страни на двора. Нестор, Паблито и Бениньо бяха като че ли готови да се разболеят физически. Ла Горда обилно се потеше. Седна с Жозефина в някаква ниша на една от стените, докато Лидия и Роза влязоха в една от стаите. Изведнъж Нестор сякаш се сети да потърси нещо и се скри в друга от стаите. Същото направиха Паблито и Бениньо.

Останах сам с дамата. Поисках да ѝ кажа нещо, да ѝ задам някой въпрос, да разбера дали познава Силвио Мануел, но не можах да събера смелост. Стомахът ми беше целият сякаш на възли. От ръцете ми се стичаше пот. Това, което ме гнетеше, беше някаква неуловима тъга, копнеж по нещо, което не присъществаше, нещо неопределимо.

Не можех да издържам повече. Тъкмо се готвех да се сбогувам с дамата и да изляза от къщата, когато до мен се доближи Ла Горда. Пошепна ми, че трябва да седнем в голямата стая до антрето, отделено от двора. От мястото, където бяхме застанали, се виждаше точно тази стая. Отидохме там и влязохме вътре. Беше голяма, празна стая с висок таван с греди — тъмна, но проветрива.

Ла Горда повика всички в стаята. Дамата само ни изгледа, но самата тя не дойде. Всички знаеха съвсем точно къде да седнат. Хенаросите седнаха отдясно на вратата, откъм стаята, а Ла Горда и трите сестри седнаха отляво, от другата страна. Всички бяха близо до стената. Макар да ми се искаше да седна до Ла Горда, седнах почти в средата на стаята. Това място ми се стори подходящо. Не знаех защо, но сякаш някакъв върховен ред беше определил местата ни.

Докато седях там, ме обля вълна от странни чувства. Бях пасивен и отпускат. Представях си, че съм филмов екран, върху който се прожектират чужди чувства на тъга и копнеж. Но не различавах никакъв конкретен спомен. Повече от час останахме в стаята. Към края усетих, че съм готов да разкрия източника на неземната тъга, от която ми идваше да се разридая почти неутешимо. И тогава неволно, също както бяхме насядали там, станахме и излязохме от къщата. Дори не благодарихме, нито се сбогувахме с дамата.

Събрахме се на площада. Ла Горда тутакси заяви, че тъй като е безформена, все още е в подчинение. Каза, че е заела тази позиция поради изводите, които си е направила в къщата на Силвио Мануел. Ла

Горда като че ли очакваше да коментираме думите ѝ. Мълчанието на останалите ми беше непоносимо. Накрая се наложи аз да кажа нещо.

— До какви изводи стигна в тази къща, Горда? — попитах я аз.

— Смятам, че всички ги знаем — отговори надменно тя.

— Не ги знаем — казах аз. — Никой не е казал нищо.

— Няма защо да говорим, знаем ги — настоя Ла Горда.

Заупорствах, че не мога да приема за безспорно такова важно събитие. Трябваше да поговорим за чувствата си. Колкото се отнасяше до мен, от всичко това аз изпитвах само някакво опустошително чувство на тъга и отчаяние.

— Нагуалът Хуан Матус беше прав — каза Ла Горда. — За да се освободим, трябваше да поседим на онова място на силата. Сега аз съм свободна. Не зная как ми се случи, но докато седях там, нещо се отдели от мен.

Трите жени се съгласиха с нея. Тримата мъже обаче не се съгласиха. Нестор заяви, че бил на ръба да си спомни действителни лица, но както и да се опитвал да прочисти ума си, нещо го изкривявало. Накрая изпитал единствено чувството на копнеж и тъга, че бил все още в тоя свят. Паблито и Бениньо казаха горе-долу същото.

— Разбираш ли какво имам предвид, Горда? — казах.

Стори ми се, че не е доволна; пъшкаше така, както не я бях виждал досега. А не бях ли я виждал някъде и преди, цялата напушена като сега? Тя изнасяше тиради пред групата. Но не можех да отделя внимание на това, което казваше. Бях погълнат от един спомен, в момента безформен, но почти готов да се появи. За да го задържа, имах сякаш нужда от прилив на енергия откъм Ла Горда. Бях прикован от звука на гласа ѝ, на яда ѝ. В определен момент, когато тя утихваше, аз ѝ изкрещявах, че се държи като командир. Тя наистина се обезпокои. Започнах да я наблюдавам. Спомнях си друга Горда, друг път; ядосана, дебела Горда, която блъска гърдите ми с юмруци. Спомних си как се разсмях, като я видях така ядосана, все едно че беше дете. Споменът свърши в мига, в който гласът на Ла Горда спря. Изглежда беше разбрала какво правя.

Обърнах се към всички и им заявих, че сме в несигурно положение — над нас витаеше нещо непознато.

— Не витае над нас — каза сухо Ла Горда. — Вече ни е поразило. И според мен ти знаеш какво е.

— Не зная и мисля, че изразявам мнението и на останалите мъже — казах аз.

Тримата Хенароси кимнаха в знак на съгласие.

— Докато бяхме от лявата страна, сме живели в тая къща — каза Ла Горда. — Обикновено сядах в оная ниша да си поплача, защото не можех да измисля какво да направя. И според мен, ако днес бях останала в стаята, щях да си спомня всичко. Само дето нещо все ме избутваше навън. Седяла съм в тази стая и когато в нея имаше повече хора. Не можех обаче да си спомня лицата им. И други неща ми се изясниха, докато днес бях там. Аз съм безформена. Хрумват ми неща — и добри, и лоши. Например отново ми се възвърнаха старата арогантност и желанието да разсъждавам на глас. Но ми се възвърнаха и други, хубави неща.

— На мен също — каза Лидия пресипнало.

— И какви са хубавите неща? — попитах.

— Струва ми се, че не съм права да те мразя — каза Лидия. — Омразата няма да ми позволи да излети. Именно това ми казаха в стаята и мъжете, и жените.

— Какви мъже и какви жени? — попита Нестор с глас, изпълнен от уплаха.

— Аз бях там, когато и те бяха там, само това знам — каза Лидия. — И ти беше там. Всички бяхме там.

— Кой бяха тия мъже и жени, Лидия? — попитах аз.

— Зная само, че аз бях там, когато и те бяха там — повтори тя.

— А ти, Горда? — попитах пак.

— Казах ти вече, че не мога да си спомня никакви лица, нищо конкретно — каза тя. — Но знам едно: каквото и да сме правили в тая къща, беше от лявата страна. Пресякохме, или някой ни накара да пресечем, успоредните линии. Странните спомени, които имаме, идват от онова време, от оня свят.

Без да се уговаряме словесно, тръгнахме от площада и се отпавихме към моста. Ла Горда и Лидия тичаха пред нас. Когато стигнахме там, заварихме и двете да стоят точно където преди това бяхме спрели и ние.

— Силвио Мануел е самият мрак — прошепна ми Ла Горда, а очите ѝ бяха фиксирани на другия край на моста.

Лидия трепереше. И тя понечи да ми каже нещо, но не можех да разбера какво шепнат устните ѝ.

Издърпах всичките назад от моста. Помислих си, че може би, ако сглобим онова, което всеки от нас знае за този мост, ще се получи нещо цяло, което да ни помогне да разрешим дилемата си.

Седнахме на земята на няколко метра встрани от моста. Наоколо се разхождаха какви ли не хора, но никой не ни обръщаше внимание.

— Кой е Силвио Мануел, Горда? — попитах аз.

— Никога досега не съм чувала това име — заяви тя. — Не познавам тоя човек и въпреки това го знам. Когато чух името, ме обляха някакви вълни. Жозефина ми го каза, когато бяхме в къщата. От този миг нататък започнаха да ми хрумват разни неща и да ми идват на езика точно както при Жозефина. Никога не съм си мислила, че ще доживея да стана като Жозефина.

— Защо каза, че Силвио Мануел е самият мрак? — попитах аз.

— Нямам представа защо — отвърна тя. — Макар и всички тук да знаят, че това е истина.

Тя подкани жените да говорят. Никоя не промълви и думичка. Захванах се с Роза. На три-четири пъти тя се наклони да каже нещо. Обвиних я, че ни задържа. Дребното ѝ тяло се затресе конвулсивно.

— Пресякохме моста и на другия край ни чакаше Силвио Мануел — каза тя с едва доловим глас. — Аз отидох последна. Когато поглъщаше останалите, чувах писъците им. Поисках да избягам, но дяволът Силвио Мануел беше и в двата края на моста. Нямах откъде да избягам.

Ла Горда, Лидия и Жозефина се съгласиха. Попитах дали това е било само чувство или действителен спомен за даден момент от някоя случка. Ла Горда каза, че за нея било точно както го описала Роза — спомен за всеки момент поотделно. Другите две се съгласиха с нея.

Зачудих се на глас какво се е случило с хората, които живееха около моста. Щом жените са пищели, както твърдеше Роза, минавачите може и да са ги чули; писъците сигурно са предизвикали суматоха. За момент почувствах, че целият град участва в някакъв заговор. Ледена тръпка премина през тялото ми. Обърнах се към Нестор и най-открито изразих пълния спектър на безпокойството си.

Нестор поясни, че Нагуалът дон Хуан и Хенаро били наистина воини с върховни постижения и като такива били самотни същества.

Контактите им с другите хора били едно към едно. Не е имало възможност целият град или дори хората, които са живеели около моста, да са били в конфликт с тях. За да се случи това, каза Нестор, всички тия хора е трябвало да са воители, а това е една абсолютно невероятна възможност.

Жозефина започна да обикаля около мен, оглеждайки ме подигравателно от главата до петите.

— Бива си те теб! — подхвърли тя. — Преструваш се, че нищо не знаеш, а сам си бил тук! Ти ни доведе тук! Ти ни наблъска на тоя мост!

Очите на жените заплашително заблестяха. Обърнах се за помощ към Нестор.

— Нищичко не си спомням — каза той. — Това място ме плаши, само това знам.

Обръщането ми към Нестор беше отлична маневра от моя страна. Жените се облешиха насреща му.

— Разбира се, че си спомняш! — изкрещя Жозефина. — Всички бяхме тук. Глупаво магаре такова!

Разпитването ми изискваше все пак някакъв ред. Отведох ги надалеч от моста. Помислих си, че след като са дейни личности, биха разбрали, че ще се отпуснат повече, ако се поразходят и поговорят за нещата, отколкото да стоят на едно място, както пък предпочитам аз.

Докато се разхождахме, гневът на жените се изпари така бързо, както се беше появил. Лидия и Жозефина станаха още по-приказливи. През цялото време изразяваха чувството си, че Силвио Мануел е страховит. Въпреки това нито едната, нито другата не можеха да си спомнят да са накарнени физически. Роза не обелваше дума, но с жест изразяваше съгласието си с всичко, което другите казваха. Попитах ги дали е било нощ, когато са прекосявали моста. И Лидия, и Жозефина казаха, че е станало през деня. Роза прочисти гърлото си и прошепна, че е било нощем. Ла Горда изясни противоречието, като обясни, че е било в сутрешния здрач или малко преди това.

Стигнахме до края на къса уличка и автоматически се обърнахме назад към моста.

— Съвсем просто — каза изведнъж Ла Горда, сякаш току-що бе обмислила нещо. — Пресичахме, или по-скоро Силвио Мануел ни караше да пресичаме, успоредните линии. Този мост е място на силата,

дупка в този свят, врата към другия. Ние минахме през нея. Сигурно ни е заболяло, докато сме минавали, защото тялото ми е изплашено. Силвио Мануел ни чакаше от другата страна. Никой от нас не си спомня лицето му, защото Силвио Мануел е мракът и никога няма да покаже лицето си. Можем да видим само очите му.

— Едното око — каза Роза тихо и извърна поглед.

— Всички тук, включително и ти — ми каза Ла Горда, — знаят, че лицето на Силвио Мануел е в мрака. Само гласът му се чува — мек, като приглушено кашляне.

Ла Горда спря да приказва и ме заразглежда така, че се смутих. Очите ѝ бяха предпазливи; оставяше у мен впечатлението, че крие нещо, което знае. Попитах я. Тя отрече, но си призна, че изпитва десетки чувства без никакво основание, които обаче няма намерение да обяснява. Подканих, а после помолих и другите жени да се помъчат да си спомнят какво им се беше случило на другата страна на тоя мост. Всяка можа да си спомни единствено, че е чула писъците на другата.

Тримата Хенароси останаха извън нашия разговор. Попитах Нестор има ли някаква представа какво се е случило. Мрачният му отговор беше, че всичко това е извън способността му да проумее нещо.

И тогава взех светкавично решение. Струваше ми се, че единственият път, открит за нас, беше да прекосим моста. Събрах ги, за да се върнем до моста и да го прекосим в група. Мъжете се съгласиха моментално, жените — не. След като изчерпих всичките си доводи, накрая се наложи да бутам и дърпам Лидия, Роза и Жозефина. Ла Горда нямаше желание да тръгва, но изглеждаше заинтригувана от перспективата. Тя се движеше без моя помощ заедно с жените; същото правеха и Хенаросите — хилеха се нервно на усилията ми да ръчкам сестрите напред, но не си помръдваха и пръста да ми помогнат. Стигнахме до точката, където преди това бяхме спрели. Там усетих, че изведнъж бях станал твърде слаб да задържам трите жени. Разкрещях се на Ла Горда да ми помогне. Тя направи хилав опит да хване Лидия, групата загуби спойката си и всички, освен Ла Горда, се пръснаха, препъвайки се и пъшкайки, да се спасят на улицата. Ла Горда и аз останахме като залепени на моста, неспособни да тръгнем напред, но изпитвайки нежелание да се предадем.

Ла Горда пошепна в ухото ми, че изобщо не бива да се страхувам, защото от другата страна именно аз бях тоя, който чака. Убедена била също, че аз съм помощникът на Силвио Мануел, но не смее да го разкрия на никого.

Точно тогава тялото ми беше обзето от ярост, която никак не можех да овладя. Усещах, че Ла Горда няма друга работа, а прави просто ей-така тия забележки или изпитва тия чувства. Сграбчих я за косата и я извъртях. Стигнал бях върха на моя гняв, когато се осъзнах и спрях. Извиних се и я прегърнах. На помощ ми дойде по-трезва мисъл. Казах ѝ, че нервите ми на водач вече не издържат; напрежението все повече нараства с нашето напредване. Тя не се съгласи. Упорито се придържаше към своето тълкуване, че Силвио Мануел и аз сме безкрайно близко и че когато ми било напомняно за моя учител, съм реагирал гневно. Късмет било, че е поверена на грижите ми, каза тя; в противен случай сигурно съм щял да я хвърля през моста.

Обърнахме се. Останалите бяха в безопасност извън моста и ни гледаха с истински страх. Преобладаваше сякаш някакво особено състояние на безвремие. Наоколо нямаше никакви хора. Бяхме стояли на тоя мост най-малко пет минути и нито един човек не го беше прекосил, нито пък наоколо се виждаше някой. И тогава изведнъж около нас започнаха да се движат хора, както по всяка пътна артерия в натоварените часове.

Без да продумахме, тръгнахме назад към площада. Бяхме опасно слаби. Изпитвах неясното желание да остана още малко в града, но се качихме на колата и се отправихме на изток, към Атлантическия бряг. Нестор и аз се редувахме на кормилото, спирахме само да налеем бензин и да похапнем, докато стигнахме Веракруз. Градът беше неутрална почва за нас. Бях ходил там само веднъж; от другите никой не беше стъпвал там. Ла Горда вярваше, че такъв неизвестен град е най-подходящото място да се отърсим от старите си обвивки. Отседнахме в един хотел и там те продължиха да разкъсват старите си дрехи на парчета. Вълнението от един нов град вършеше чудеса за морала и чувството ми за благополучие.

Следващата ни спирка беше Мексико Сити. Останахме в хотел край парк „Алмеда“, където веднъж бях ходил с дон Хуан. Два дена бяхме като истински, свършени туристи. Пазарувахме и посещавахме всевъзможни туристически забележителности. Жените изглеждаха

буквално зашеметяващи. В един заложен магазин Бениньо си купи фотоапарат. Направи четиристотин двайсет и пет снимки без филм. На едно място, докато се възхищавахме на изумителните мозайки по стените, полицаи от охраната ме попита откъде са тия пищни чужденки. Решил беше, че съм екскурзовод. Казах му, че са от Шри Ланка. Той ми повярва и започна да се удивлява от факта, че приличали почти на мексиканки.

На другия ден в 10 часа сутринта бяхме в самолетната агенция, в която навремето ме беше натикал дон Хуан. Когато ме бе бутнал, аз нахлух през едната врата и излязох през другата, не на улицата, както очаквах, а на някакъв пазар на най-малко половин километър по-нататък, където останах да наблюдавам как работят хората.

Ла Горда започна да ръзсъждава на глас, че самолетната агенция, също като моста, е място на силата; врата, през която се прекрачва от едната успоредна линия в другата. Каза още, че явно Нагуалът ме бил блъснал през този отвор, но на средата на пътя съм бил хванат между двата свята, между двете линии; така съм наблюдавал какво става на пазара, без да бъда част от него. Каза, че Нагуалът, разбира се, е имал намерението да ме бута през целия път, но моята воля му попречи и аз съм се върнал на линията, откъдето съм бил тръгнал, от този свят.

От самолетната агенция отидохме до пазара и оттам до парк „Алмеда“, където дон Хуан и аз бяхме седнали след премеждията в агенцията. Неведнъж бях ходил с дон Хуан в този парк. Имах чувството, че мястото е много подходящо за разговори относно хода на бъдещите ни действия.

Намерението ми беше да обобщя всичко, което бяхме направили, за да оставя силата на това място да реши каква да бъде следващата ни стъпка. След умишления ни опит да преминем моста, аз неуспешно се помъчих да измисля начин да задържа приятелите си в група. Насядахме на някакви каменни стъпала и аз се заех с идеята, че за мен познанието е здраво споено с думи. Изразих им искрената си вяра, че ако едно събитие или преживяване не е формулирано в идея, то е обречено да се разпилее; затова ги помолих да ми дадат индивидуалните си оценки на нашето положение.

Пръв заговори Паблито. Реших, че е странно, тъй като до този момент той бе останал изключително мълчалив. Той се извини, тъй като това, което се готвел да каже, не било нещо, което си спомня или

изпитва, а извод на основата на всичко, което знае. Каза, че не вижда проблем да се разбере това, което казват жените за случката на моста. Това е, твърдеше Паблито, въпрос на принуда — да се премине през моста от дясната страна, *тонала*, до лявата — *нагуала*. Всички се били изплашили от факта, че ни владее някой друг, който ни принуждава да преминаваме. Той не виждал защо да не приеме, че аз съм този, който навремето е помагал на Силвио Мануел. Подкрепи извода си с думите, че само преди два дни ме видял да правя същото, като съм тикал всички към моста. Но не е имало кой да ми помогне от другата страна, нямало го Силвио Мануел да ги издърпа.

Опитах да променя темата и заобяснявах, че да се забравя, както ние бяхме забравили, се нарича амнезия. Малкото, което знаех за амнезията, не беше достатъчно, за да хвърля някаква светлина върху нашия случай, но достатъчно да повярвам, че не можем да забравяме по команда. Казах им, че някой, най-вероятно дон Хуан, е направил сигурно нещо незабележимо за нас. Искях да открия точно какво.

Паблито настоя, че за мен е много важно да разбере аз ли съм бил в съучастие със Силвио Мануел. После сподели, че Лидия и Жозефина са разговаряли с него за ролята, която аз съм играл, когато съм ги принуждавал да пресекат успоредните линии.

Не се чувствах особено спокоен да обсъждам тази тема. Обясних, че до деня, в който съм разговарял с доня Соледад, не бях чувал за успоредните линии; и въпреки това нямах никакви угризения, че съм възприел незабавно тази идея. Казах им, че светкавично бързо съм осъзнал за каква става дума. Дори съм се убедил, че сам съм ги пресякъл, когато си помислих, че съм си ги спомнил. Всички, с изключение на Ла Горда, потвърдиха, че за пръв път са чули за успоредните линии именно когато аз съм заговорил за тях. Ла Горда заяви, че за пръв път научила за тях от доня Соледад, точно преди аз да науча за тях.

Паблито направи опит да заговори за връзката ми със Силвио Мануел. Прекъснах го. Казах, че докато всички сме били на моста и сме се опитвали да го преминем, аз не съм съумял да установя, че аз — и вероятно всички останали — сме изпаднали в състояние на необикновена реалност. Осъзнал съм промяната едва когато съм разбрал, че на моста няма други хора. Там сме били само ние осемте. Денят е бил ясен, но внезапно небето се е заоблачило и светлината на

утрото се е помрачила. Аз съм бил толкова зает с моите страхове и личностни тълкувания, че не съм проумял изключителната промяна. И едва когато сме се оттеглили от моста, съм забелязал, че наоколо отново минават други хора. Но къде бяха те, докато се опитвахме да преминем?

Ла Горда и останалите не бяха забелязали нищо — всъщност те не бяха осъзнали никакви промени до момента, в който не им ги бях описал. Всичките ме гледаха зяпнали с някаква смесица от раздразнение и страх. Паблито отново взе думата и ме обвини в опит да ги насоча към нещо, което те не желаят. Не уточни за какво се отнася, но красноречието му беше достатъчно, за да събере останалите зад себе си. Изведнъж аз се озовах срещу орда разгневени магьосници. Дълго време ми трябваше да обяснявам нуждата си да проуча от всяка възможна гледна точка нещо тъй странно и поглъщащо вниманието ни като нашето преживяване на моста. Накрая те се успокоиха, не защото бяха убедени, а поради емоционално изтощение. Всички, включително и Ла Горда, ревностно защитиха становището на Паблито.

Нестор предложи нова линия на разсъждения. Подхвърли, че е възможно аз да съм неволен пратеник, който не разбира напълно обсега на своите действия. Добави, че не би могъл да повярва, както са сторили другите, че умишлено съм бил натоварен със задачата да ги подведа. Усещаше, че в действителност не съм знаел, че ги водя към тяхната гибел, и въпреки това съм постъпвал именно така. Според него имаше два начина да се пресекат успоредните линии: единият — посредством нечия друга сила, а другият — със собствената сила. Финалното му заключение беше, че Силвио Мануел ги е разсърдил и ги е изплашил тъй силно, че някои от тях дори не си спомнят за това. Оставала им задачата да преминат със собствената си сила; моята задача била само да ги отклоня.

После заговори Бениньо. Според него последното нещо, което дон Хуан е направил за учениците си от мъжки пол, било да ни помогне да пресечем успоредните линии, като ни накара да скочим в пропаст. Бениньо вярваше, че вече имаме много познания за пресичането, но още не е дошло времето да го извършим отново. На моста те били неспособни да направят още една стъпка, защото не бил настъпил моментът за това. Ето защо били прави, като вярвали, че съм се опитал да ги унищожа, принуждавайки ги да преминат. Мислеше, че

пресичането на успоредните линии в пълно съзнание означавало последна стъпка за всички тях, стъпка, която можели да предприемат едва когато са готови да изчезнат от тая земя.

След това пред мен се изправи Лидия. Тя не направи никакви оценки, но ме призова да си спомня как отначало съм я примамил към моста. Най-нагло заяви, че аз не съм ученик на Нагуала Хуан Матус, а на Силвио Мануел; че Силвио Мануел и аз сме си изляли един другиму телата.

Обзе ме нов пристъп на гняв, както с Ла Горда на моста. Навреме се опомних. Успокои ме една логична мисъл. Не преставах да си казвам, че ме интересуват предимно анализите.

Обясних на Лидия, че е безсмислено да се заяжда така с мен. Но тя не спираше. Разкрещя се, че Силвио Мануел ми бил господар и че това била причината да не съм част от тях. Роза добави, че Силвио Мануел ми бил дал всичко, което съм.

Изразих съмнение в подбора на думите на Роза. Предложих ѝ следния словесен вариант: Силвио Мануел ми е дал всичко, което имам. Тя защити своите думи. Силвио Мануел ми бил дал това, което съм. Дори Ла Горда я подкрепи и заяви, че помни как веднъж съм се разболял така, че не ми останали никакви сили — всичко в мен било напълно изчерпано; именно тогава се бил намесил Силвио Мануел и вдъхнал нов живот в тялото ми. Ла Горда каза още, че аз наистина съм се усъвършенствал, знаейки истинския си произход, вместо да продължавам, както съм правил досега, да допускам, че Нагуалът дон Хуан Матус ми е помагал. Настоя, че съм се вкопчил в Нагуала поради неговото предпочитание към думите. От друга страна, Силвио Мануел бил мълчаливият мрак. Обясни, че за да го последвам, аз ще трябва да пресека успоредните линии. Но за да последвам Нагуала дон Хуан Матус, ще ми е нужно единствено да разговарям за него.

Това, което казваха, за мен беше чиста глупост. Тъкмо се готвех да направя нещо, според мен много разумно, когато линията на разсъжденията ми буквално забуксува. Не можех да се сетя какво точно искам да кажа, макар само преди секунда да ми беше абсолютно ясно. Вместо това ме споходи един страшно интересен спомен. Не беше чувство, а фактическият, неоспорим спомен за едно събитие. Спомних си как веднъж бях с дон Хуан и някакъв друг човек, за чието лице не се досещах. Тримата разговаряхме за нещо, което възприемах

като едно от качествата на тоя свят. Това нещо беше на три-четири метра от дясната ми страна и представляваше незабележимо кълбо жълтеникава мъгла, която, доколкото разбихах, разделяше света на две. Простираше се от земята до небето, до безкрайността. Докато говорех на другите двама, половината от света от лявата ми страна остана непокътната, а половината от дясната ми страна беше забулена в мъгла. Помня, че се бях ориентирал с помощта на някои земни белези и бях осъзнал, че оста на това кълбо от мъгла върви от изток на запад. Всичко на север от тази линия представляваше светът, какъвто го познавах. Помня, че попитах дон Хуан какво се е случило със света на юг от линията. Дон Хуан ме беше накарал да се извъртя с няколко градуса надясно и тогава аз съгледах стената от мъгла, която се придвижи в момента, в който завъртях главата си. Светът беше разделен на две, на ниво, каквото можеше да бъде разбрано само с помощта на интелекта ми. Разделението изглеждаше реално, но границата не беше на физическа плоскост; тя трябваше да бъде някак вътре в мен. А беше ли?

Този спомен имаше още една страна. Другият човек беше казал, че да се раздели светът на две е голямо постижение, но още по-голямо е когато един войн бъде спокоен от бистротата и контрола да спре въртенето на тази стена. Казал бе още, че стената не е вътре в нас; тя е със сигурност вън от нас, в света, и го разделя на две, а когато обърнем глава, се завърта, сякаш е залепена на дясното ни слепоочие. Голямото постижение да се задържи стената да не се върти, давало възможност на воина да се изправи с лице пред стената, като му предоставя силата да мине през нея.

Когато разказах на другите това, което току-що си бях спомнил, жените бяха вече напълно убедени, че другият мъж е бил Силвио Мануел. Жозефина, като познавач на стената от мъгла, обясни, че предимството на Елихио пред всеки друг, е способността му да задържи стената неподвижна, за да мине през нея, когато пожелае. Добави още, че е по-лесно да се пробие стената от мъгла по време на сънуването, защото тогава тя не се движи.

Ла Горда беше, изглежда, развълнувана от серията вероятно мъчителни спомени. Тялото ѝ неволно заподскача, докато най-накрая тя избухна в словесен порой. Каза, че вече ѝ е невъзможно да отрича факта, че съм помощник на Силвио Мануел. Самият Нагуал я бил

предупредил, че ако не внимава, аз ще я заробя. Дори Соледад ѝ била казала да ме наблюдава, защото моят дух бил взимал пленници и ги държал като слуги — нещо, на което бил способен единствено Силвио Мануел. Той ме бил заробил, а аз на свой ред съм щял да заробя всеки, който се приближи до мен. Тя потвърди, че е живяла в плен на магията ми до момента, в който седнала в онази стая в къщата на Силвио Мануел, когато нещо изведнъж се вдигнало от раменете ѝ.

Станах и буквално се запрепъвах от думите на Ла Горда. В стомаха ми се беше получил вакуум. Досега бях убеден, че мога да разчитам на нея за подкрепа при всякакви обстоятелства. Сега се чувствах предаден. Мислех, че би било правилно да ги осведомя за чувствата си, но на помощ ми дойде трезвият разсъдък. Затова им казах, че моето най-безпристрастно заключение като воин е, че дон Хуан е променил хода на живота ми към по-добро. Няколко пъти оттогава бях преценявал какво е направил той за мен и изводът ми е бил винаги един и същ. Беше ми донесъл свободата. Свободата беше всичко, което знаех, всичко, с което бих могъл да даря всеки, дошъл при мен.

Нестор ми направи знак на солидарност. Подкани жените да се отърсят от враждебността си към мен. Погледна ме с очите на човек, който не може, но иска да разбере. Каза, че не съм от тях, че наистина съм самотна птица. За момент те имали нужда от мен, за да разчупят границите си на обич и рутината. Сега, когато вече били свободни, небето било техният предел. Да останат с мен било несъмнено приятно, но смъртоносно за тях.

Изглеждаше дълбоко развълнуван. Дойде при мен и сложи ръка на рамото ми. Чувствал, че повече няма да се видим на тая земя. Съжаляваше, че се разделяме като дребнави хорица, раздирани от незначителни свади, оплакващи се, обвиняващи. Каза ми, че от името на останалите, а не от свое име, ще ме помоли да си отида, защото вече нямамо никаква възможност да останем заедно. Добави, че се изсмял на Ла Горда, когато ни разказвала за змията, която сме образували. Но че вече е променил решението си и не намира идеята за смехотворна. Това била последната ни възможност да успеем като група.

Дон Хуан ме бе научил да приемам смирено съдбата си.

— Ходът на съдбините на един воин е неизменен — ми бе казал веднъж той. — Предизвикателството се състои в това — докъде ще

може да стигне той в тия строги граници, колко безупречен ще бъде в тия строги граници. Ако има пречки по пътя му, воинът се старае безупречно да ги преодолее. Ако попадне на непоносими трудности и мъки по пътя си, той плаче, но всичките му сълзи не биха могли да изместят дори на косъм линията на съдбините му.

Първоначалното ми решение да оставя силата на мястото да ни посочи следващата стъпка беше правилно. Станах. Другите извърнаха глави. Ла Горда дойде при мен и каза, сякаш нищо не се беше случило, че сега аз трябва да си тръгна и че тя ще ме настигне, за да се присъедини към мен по-късно. Понечих да се възпротивя, че не виждам причини да се присъединява към мен, тъй като беше избрала да се присъедини към другите. Изглежда тя прочете чувството ми, че съм предаден. Спокойно ме увери, че заедно трябва да изпълним съдбите си като воини, а не като дребнави хорица, каквито всъщност сме.

ВТОРА ЧАСТ
ИЗКУСТВОТО НА *СЪНУВАНЕТО*

ИЗГУБВАНЕ НА ЧОВЕШКАТА ФОРМА

Няколко месеца по-късно, след като помогна на всеки поотделно да се настани отново в различни части на Мексико, Ла Горда си намери жилище в Аризона. Тогава започнахме да разгръщаме най-странната и най-увлекателната част от времето на нашето чиракуване. Отначало връзката ни беше доста напрегната. За мен беше много трудно да преодолеея чувствата си относно начина, по който се бяхме разделили в парк „Алмеда“. Макар Ла Горда да знаеше местонахождението на останалите, тя никога не ми каза и думичка за това. Изпитваше усещането, че е съвсем излишно за мен да зная с какво се занимават.

На повърхността всичко изглеждаше съвсем наред между Ла Горда и мен. Независимо от това обаче аз пазех горчивия спомен спрямо нея за това, че беше взела страната на другите против мен. Не го изразявах с думи, но той беше винаги там. Помагах ѝ и правех всичко за нея, сякаш нищо не се беше случило, но това влизаше в графата за безупречност. Беше мой дълг; за да го изпълня, бях готов да ида и на смърт. Нарочно се задълбочих в напътствията и грижите за нея в сложната плетеница на живота в съвременния град; тя започна дори да учи английски. Напредъкът ѝ беше феноменален.

Почти незабележимо изминаха три месеца. Но един ден, докато бях в Лос Анджелис, аз се събудих в ранните утринни часове с непоносимо напрежение в главата. Не беше главоболие; беше по-скоро много осезаема тежест в ушите. Чувствах я и по клепачите си, и по небцето в устата. Знаех, че имам температура, но топлината беше само в главата ми. Направих плах опит да седна. Мина ми през ума, че съм получил удар. Първата ми реакция беше да повикам помощ, но някак се успокоих и се помъчих да се отърся от страха си. След малко напрежението в главата ми започна да намалява, но пък се запридвижи към гърлото. Задъхах се, известно време се давих и кашлях; после напрежението бавно се придвижи към гърдите ми, после към стомаха, към слабините, към бедрата, към ходилата, преди накрая съвсем да напусне тялото ми.

Каквото и да ми се беше случило, беше станало в рамките на около два часа. През тия два мъчителни часа нещо вътре в тялото ми като че ли наистина се движеше надолу, мъчеше се да излезе от мен. Въобразих си, че се навива като килим. Друг образ, който ми хрумна, беше на петно, което се движи в кухнята на тялото ми. Отхвърлих тоя образ в полза на първия, защото чувството беше на нещо, което се е навило на спирала. Също като килим, който се навива; със спускането си надолу то ставаше по-тежко и поради това още по-мъчително. Двете области, където болката направо ме разпъваше, бяха коленете и ходилата, особено дясното ми ходило, което остана топло трийсет и пет минути, след като цялата болка и напрежение бяха вече изчезнали.

След като изслуша разказа ми, Ла Горда заяви, че този път със сигурност съм загубил вече човешката си форма, че съм изоставил всичките си щитове или поне повечето от тях. Беше права. Без да зная как, или без дори да съзнавам какво се е случило, аз се озовах в изключително непознато за мен състояние. Чувствах се разцентриран, без никаква посока. Нямаше никакво значение как бе постъпила Ла Горда с мен. Не само че ѝ бях простил оскърбителното ѝ поведение спрямо мен; сякаш никога не беше имало никакво предателство. В мен не бе останала и капчица от откритата или прикрита неприязън нито към Ла Горда, нито към когото и да било. Това, което изпитвах, беше не умишлено безразличие или пренебрегване на факта; нито пък беше отчуждение или дори желание да остана сам. Беше по-скоро едно непознато чувство на равнодушие, способност да се потопя в момента и да нямам никакви мисли за нищо друго. Деянията на хората вече не ме засягаха, защото вече няха никакви очаквания. Някакъв странен покой беше станал ръководна сила в живота ми. Чувствах, че съм възприел някак едно от ония особени схващания за воинското битие — дистанцирането. Ла Горда поясни, че не само съм го възприел — фактически то се е въплътило в мен.

Дон Хуан и аз бяхме разговаряли надълго върху възможността някой ден да направя именно това. Беше казал, че дистанцирането не означава автоматически мъдрост, но че въпреки всичко е предимство, защото позволява на воина в един миг да спре, за да оцени положението, да премисли позициите си. За да се възползва пълноценно и правилно от този изключителен момент обаче, воинът трябва, според дон Хуан, да се бори неотклонно през целия си живот.

Беше ме обзело отчаянието дали някога ще мога да изпитам такова чувство. Доколкото бях способен да преценя, не съществуваше начин изкуствено да го предизвикам. Безполезно беше да мисля за изгодата от него или да разсъждавам относно възможностите за възникването му. През годините, когато познавах дон Хуан, със сигурност бях изпитал върху себе си солидното намаляване на личните ми връзки със света, но това беше станало в интелектуален план; във всекидневния си живот бях останал непроменен до момента, в който загубих човешката си форма.

Започнахме да размишляваме с Ла Горда, че идеята да загубиш човешката си форма се отнася до телесното състояние, което спохожда ученика, когато той достигне някакъв праг в хода на обучението. Така или иначе, крайният резултат от загубването на човешката форма за Ла Горда и за мен, макар и доста странно, беше не само търсеното и жадувано усещане за дистанциране, но и изпълнението на изплъзващата ни се задача да си спомняме. В този случай интелектът отново играеше минимална роля.

Една нощ Ла Горда и аз обсъждахме някакъв филм. Беше ходила да гледа един забранен филм и аз с нетърпение очаквах да чуя мнението ѝ. Филмът никак не ѝ беше харесал. Тя твърдеше, че преживяването ѝ било изтощително, защото в битието си на воин тя трябва да води строго аскетичен живот в пълно безбрачие, като Нагуала Хуан Матус.

Казах ѝ, че ми е известно, че дон Хун обича жените и не е безбрачен, а освен това че намирам това за превъзходно.

— Ти си ненормален! — извика тя с весела нотка в гласа. — Нагуалът беше прекрасен воин. Не е бил улавян в никакви паяжини на чувствеността.

Поиска да научи защо смятам, че дон Хуан не е бил безбрачен. Разказах ѝ за един инцидент, случил се в Аризона в началото на моето чиракуване. Почивах си в къщата на дон Хуан един ден след някакво изтощително катерене. Неизвестно защо дон Хуан ми изглеждаше нервен. Постоянно ставаше да наднича през вратата. Изглежда очакваше някого. И тогава съвсем внезапно той ми каза, че току-що по пътя е минала кола и се отправя към къщата. Било момиче, негова приятелка, която му носела някакви одеала. Никога дотогава не бях виждал дон Хуан смутен и ми беше станало много неловко заради

него; той почти не знаеше къде да се дене от неудобство. Реших, че сигурно не иска да се срещам с момичето. Предложих му да се скрия, но в стаята нямаше подходящо място. Затова той ме накара да легна на пода и ме покри със сламена рогозка. Чух как навън изключиха мотора на кола, а после през процепите на рогозката видях на вратата да застава момиче. Беше високо, стройно и много младо. Помислих си дори, че е хубаво. Дон Хуан сподели с нея нещо с нисък, интимен глас. После се обърна и ме посочи.

— Карлос се крие под рогозката — каза той на момичето с висок, ясен глас. — Поздрави го.

Момичето ми махна с ръка и каза „здравей“ с най-приветливата си усмивка. Почувствах се като глупак и се ядосах, че дон Хуан ме поставя в такова неудобно положение. Явно се опитваше да облекчи нервността си за моя сметка или дори по-лошо — да се перчи пред мен.

Когато момичето си отиде, аз сърдито поисках да ми обясни поведението си. Той каза най-чистосърдечно, че се е видял в чудо, като забелязал как краката ми стърчат изпод рогозката и не знаел какво друго да направи. Като чух това, номерата му съвсем ми се изясниха: беше намерил начин да ми покаже младата си приятелка. Нямаше как да ми стърчат краката, тъй като бяха свити под мен. Изсмях се многозначително, а дон Хуан се почувства задължен да ми обясни, че харесва жените, и по-специално това момиче.

Не забравих този инцидент, но дон Хуан вече не проговори за него. Когато и да го споменавах, той винаги ме възпираше. Почти се бях вманиачил относно тази млада жена. Надявах се някой ден тя да ми се обади, след като прочете книгите ми.

Ла Горда се беше развълнувала извънредно много. Крачеше напред-назад из стаята, докато аз говорех. За малко не се разплака. Представях си всевъзможни сложни плетеници на взаимоотношения, които може би имаше предвид. Помислих я дори за ревнива и че реагира като истинска жена под заплахата от друга жена.

— Ревнива ли си, Горда? — попитах аз.

— Не бъди наивен — каза ядно тя. — Аз съм безформен воин. У мен няма да намериш капчица завист или ревност.

Напомних й нещо, което ми бяха казали Хенаросите: че Ла Горда е била жената на Нагуала. Гласът й едва се долавяше вече.

— Струва ми се, че бях — каза тя и като погледна встрани, седна на леглото си. — Имам чувството, че бях точно такава. Не зная защо. В този живот Нагуалът Хуан Матус бе за мен това, което е бил и за теб. Не беше мъж. Беше Нагуал. Не се интересуваше от секс.

Уверих я, че съм чувал дон Хуан да изразява отношението си към това момиче.

— Споделял ли е с теб, че е имал секс с нея? — попита Ла Горда.

— Не, но от начина, по който говореше, ставаше ясно — отвърнах аз.

— Много ти се иска Нагуалът да е бил като теб, нали? — попита подигравателно тя. — Но Нагуалът беше безупречен воин.

Помислих си, че имам право и няма нужда да ревизирам мнението си. Но само за да развеселя Ла Горда казах, че ако не любовница, младата жена сигурно е била ученичка на дон Хуан.

Настъпи продължителна пауза. Казаното от мен произведе върху ми обезпокоителен ефект. До този момент никога не бях мислил за такава възможност. Бях заклеен в една предубеденост, която не ми оставяше никаква вратичка.

Ла Горда ме помоли да ѝ опиша младата жена. Не можах да го направя. Всъщност не бях я виждал как изглежда. Бях твърде притеснен, твърде смутен тогава, за да я разглеждам подробно. А и тя беше пообъркана от неловкото положение и бе побързала да си отиде.

Ла Горда заяви, че без каквато и да е логическа причина счита, че младата жена е била ключова фигура в живота на Нагуала. Твърдението ѝ ни доведе до разговор за познатите нам приятели на дон Хуан. Часове наред се мъчихме да сглобим цялата информация, която имаме за сподвижниците му. Аз ѝ разказах как дон Хуан няколко пъти ме беше водил да взема участие в церемониите за пейота. Описах всички, които бях видял там. Тя не можа да разпознае никого.

Осъзнах, че може би аз познавам повече от сподвижниците на дон Хуан, отколкото тя. Но нещо, което казах, отприщи спомена ѝ за някакъв случай, когато видяла една млада жена да вози в малка бяла кола Нагуала и Хенаро. Жената оставила двамата мъже пред вратата на къщата на Ла Горда и преди да си замине, се вгледала в нея. Ла Горда решила, че младата жена просто била взела на стоп Нагуала и Хенаро. Тогава пък аз си спомних как бях излязъл изпод рогозката в къщата на

дон Хуан точно навреме, за да видя как потегля някакъв бял „Фолксваген“.

Споменах за още един инцидент с друг приятел на дон Хуан — един мъж, който веднъж ми бе дал няколко стръка пейот на пазара в един град в Северно Мексико. И той беше занимавал мислите ми години наред. Името му беше Висенте. Като чу това име, тялото на Ла Горда реагира така, сякаш бях докоснал някакъв неин нерв. Гласът ѝ стана писклив. Помоли ме да повторя името и да опиша мъжа. И отново аз не можах да опиша нищо. Бях видял човека само веднъж, за няколко минути, преди повече от десет години.

Ла Горда и аз минахме през периоди на почти гневно състояние — не един към друг, а към нещото, което ни държеше в плен.

Последният инцидент, който ускори нашето пълноценно припомняне, настъпи един ден, когато бях настинал и имах висока температура. Бях останал на легло; ту придремвах, ту се будех, а мислите ми се мятаха безцелно в ума ми. През целия ден из главата ми се мотаеше мелодията на стара мексиканска песен. В един момент засънувах, че някой я свири на китара. Оплаках се, че е много монотонна, и този, пред когото запротестирах, запрати китарата към корема ми. За да избегна удара, отскочих назад и чукнах главата си в стената, от което се събудих. Сънят ми не беше ясен, преследваше ме единствено мелодията. Не можех да избия от главата си звука на китарата; той не преставаше да минава през ума ми. Останах полубуден и заслушан в мелодията. Струваше ми се, че изпадам в състояние на *сънуване* — пред очите ми се появи пълна и подробна сцена на *сънуване*. В сцената имаше млада жена, седнала до мен. Различавах всеки детайл от лицето ѝ. Не знаех коя е, но като я видях, се изплаших. В един миг бях абсолютно буден. Смущението, което това лице предизвика у мен, беше толкова силно, че аз станах и съвсем механично закрачих напред и назад. Потях се обилно и не смеех да изляза от стаята си. Не можех да викна за помощ и Ла Горда. Тя се беше върнала в Мексико за няколко дена, за да се види с Жозефина. Вързах един чаршаф през кръста си, за да пристегна средния си сектор. Това ми помогна да приглуша някои вълнички на нервната енергия, която минаваше през мен.

Докато крачех напред-назад, образът в ума ми започна да се топи, но не в успокоителна забрава, както бих искал, а в сложен,

абсолютно ясен спомен. Сетих се, че веднъж бях седял на някакви чували с пшеница или ечемик, складирани в един хамбар. Младата жена пееше старата мексиканска песен, която се беше загнездила в ума ми, докато свиреше на китарата. Когато се пошегувах с изпълнението ѝ, тя ме сръга в ребрата с грифа на китарата. Заедно с мен бяха насядали и други хора — Ла Горда и двама мъже. Познавах много добре тия мъже, но още не можех да си спомня коя беше младата жена. Опитвах се, но беше безнадеждно.

Отново легнах, потънал в студена пот. Искях за момент да си почина, преди да си съблека подгизналата пижама. Докато полагах глава на високата възглавница, паметта ми някак се избистри още повече и чак тогава разбрах коя е изпълнителката на китарата. Беше жената Нагуал — най-важното същество на тая земя за Ла Горда и за мен. Тя беше женският аналог на мъжа Нагуал; не съпругата му, нито жена му, а неговата противоположност. Притежаваше ведростта и овладяността на истински водач. И тъй като беше жена, тя се грижеше за нашето отглеждане.

Не смеех да напрягам паметта си по-нататък. Интуитивно знаех, че нямам силата да удържа на пълния спомен. Спрях на нивото на абстрактните чувства. Знаех, че тя е въплъщението на най-чистата, най-безпристрастната и дълбока обич. Съвсем уместно би било да кажа, че Ла Горда и аз обичахме жената Нагуал повече от самия живот. Какво ни беше сполетяло на тая земя, че я бяхме забравили?

Същата нощ лежах в леглото си и така се вълнувах, че дори се изплаших за живота си. Започнах да припявам някакви думи, които се превърнаха за мен във водеща сила. Едва когато се успокоих, аз си спомних, че думите, които непрекъснато си повтарях, бяха също спомен, върнал се в ума ми през тая нощ; спомен за някаква формула, заклинание някакво, което да ме изведе пред едно извисяване — като това, което бях преживял.

*Вече съм отдаден на силата, която направлява
съдбата ми.*

*Не се вкопчвам в нищо и следователно нищо няма
да имам да защитавам.*

Нямам мисли, затова ще виждам.

Не ме е страх от нищо, затова ще си спомням себе си.

*Формулата имаше още един ред, по онова време
неразбираем за мен.*

*Дистанциран и спокоен,
ще се стрелна покрай Орела, за да съм свободен.*

Състоянието ми на болен и с температура беше послужило един вид като възглавница; може би достатъчно да отклони главния удар от това, което бях направил, или по-скоро от това, което ме беше сполетяло, защото умишлено не бях направил нищо.

До тази нощ, в случай че бъдеше разгледан списъкът ми от премеждия, бих могъл да обясня последователността на съществуването ми. Мъглявите спомени, които имах за Ла Горда, или предчувствието, че бях живял в тази къща в планините на Централно Мексико, представляваха сякаш реална заплаха за идеята за моята последователност, но нищо в сравнение със спомена за жената Нагуал. Не толкова поради емоциите, които самият спомен бе възвърнал, а защото я бях забравил; но не както се забравя име или мелодия. Преди този миг на прозрение за нея в ума ми нямаше нищо. Нищичко! После нещо ме сполетя, или нещо падна от мен, и се оказа, че си спомням едно много важно същество, което от гледна точка на емпирическата ми същност до този момент никога не бях срещал.

Наложи се да почакам още два дена, докато се върне Ла Горда, за да ѝ разкажа за спомените си. В момента, в който описах жената Нагуал на Ла Горда, тя се сети за нея; осъзнаването ѝ някак зависеше от моето.

— Момичето, което съм видяла в бялата кола, е била жената Нагуал! — възкликна Ла Горда. — Тя се е върнала при мен, а аз не си я спомних.

Чух думите и разбрах смисъла им, но ми беше нужно продължително време, за да се съсредоточа върху казаното от нея. Вниманието ми блуждаеше; пред очите ми беше поставена сякаш някаква светлинка, а след това беше замъглена. Имах усещането, че ако не спра замъгляването, ще умра. Изведнъж почувствах гърч и разбрах, че съм сглобил две парчета от себе си, които досега са били разделени;

проумях, че младата жена, която бях видял в къщата на дон Хуан, е жената Нагуал.

В този миг на емоционална възбуда Ла Горда не ми помагаше. Настроението ѝ беше заразително. Тя се разрида безутешно. Емоционалният шок от спомена за жената Нагуал ѝ действаше като травма.

— Как съм могла да я забравя? — въздишаше Ла Горда. Когато се обърна с лице към мен, зърнах пламъче на подозрителност в очите ѝ.

— И ти нямаше представа, че съществува, така ли? — попита тя.

При всички други обстоятелства бих си помислил, че въпросът ѝ е нагъл, обиден, но за същото се чудех и аз относно нея. Хрумна ми, че тя може да е знаела повече, отколкото показва.

— Не. Не съм имал — казах. — А ти, Горда? Знаеше ли, че тя съществува?

По лицето ѝ се изписа такава невинност и слисване, че съмненията ми напълно се разпръснаха.

— Не — отговори тя. — До днес не. Сега зная със сигурност, че имахме навика да сядаме с нея и с Нагуала Хуан Матус на онази скамейка на площада в Оаксака. Винаги съм си спомняла за това, спомняла съм си и чертите ѝ, но съм го мислила за сън. Знаела съм всичко и въпреки това не съм го знаела. Но защо ли съм го мислила за сън?

Обзе ме паника. А след малко изпитах абсолютна физическа сигурност, че докато тя говори, някъде в тялото ми се е отворил канал. И внезапно разбрах, че и аз съм имал навика да седя на онази скамейка с дон Хуан и жената Нагуал. Спомних си и какво изпитвах при всеки от тия случаи. Беше някакво физическо доволство, щастие, пълнота, каквито човек е неспособен да си представи. Мислех, че дон Хуан и жената Нагуал са свършени същества и че да бъда в компанията им е наистина голям късмет за мен. Седнал на онази скамейка, обграден от двете страни от най-изумителните същества на земята, аз изпитвах може би в умален вид цялата гама на човешките си чувства. Един път бях казал на дон Хуан, без да го заблуждавам, че в такъв момент ми се прииска да умра, за да съхраня това чувство чисто, непокътнато, неподлежащо на разруха.

Споделих спомена си с Ла Горда. Тя каза, че разбира какво имам предвид. За момент останахме безмълвни, а после впускането ни в спомени ни запрати опасно към тъгата, дори към отчаянието. Наложих ми се да призова най-необикновения контрол върху чувствата си, за да не се разплача. Ла Горда вече хлипаше, покрила лицето си с ръка.

След малко се поуспокоихме. Ла Горда се взря в очите ми. Знаех какво мисли. Сякаш четях въпросите в погледа ѝ. Бяха същите въпроси, които дни наред бяха гнели и мен. Коя е била жената Нагуал? Къде сме се срещали с нея? Къде ѝ е мястото? Познават ли я и останалите?

Тъкмо се готвех да изразя гласно въпросите си, когато Ла Горда ме прекъсна.

— Аз наистина не зная — каза бързо тя, изпреварвайки моя въпрос. — Разчитах на теб да ми кажеш. Не зная защо, но чувствам, че ти можеш да ми кажеш кое как е.

Тя разчиташе на мен, а аз — на нея. Разсмяхме се на иронията на положението ни. Помолих я да ми разкаже всичко, което си спомня за жената Нагуал. Ла Горда понечи два-три пъти да каже нещо, но изглежда беше неспособна да организира мислите си.

— Наистина не зная откъде да започна — каза тя. — Зная само, че я обичах.

Казах ѝ, че същото чувство гнети и мен. Някакво неземно чувство ме сграбчваше всеки път, когато си помислех за жената Нагуал. Докато изричах това, тялото ми се разтърси.

— И ти, и аз сме я обичали — каза Ла Горда. — Не зная защо го казвам, но ми е ясно, че тя ни е притежавала.

Подтикнах я да ми обясни това свое изявление. Не можа да обясни точно защо го беше казала. Говореше напрегнато, борейки се с чувствата си. Вече не можех да ѝ обръщам внимание. Усетих размърдване в слънчевия си сплит. Някъде в мен започваше да се оформя смътен спомен за жената Нагуал. Сръчках Ла Горда да продължи да говори, да повтаря казаното, в случай че няма нищо друго за казване, но да не спира. Звукът на гласа ѝ сякаш ми подежда като насочване в друго измерение, в друг вид време. През тялото ми като че ли преминаваше кръв с необичайно налягане. Усетих как целият настръхвам, а после у мен нахлу непознат телесен спомен. С тялото си знаех, че жената Нагуал е съществото, което е допълняло Нагуала. Тя

беше дарила Нагуала с покой, пълнота, усещане за закрила, избавление.

Казах на Ла Горда за прозрението си, че жената Нагуал е била партньорка на дон Хуан. Ла Горда ме погледна смаяно и бавно заклати глава.

— Тя няма нищо общо с Нагуала Хуан Матус, идиот такъв! — каза тя с тон на абсолютен познавач. — Тя е била за теб. Именно затова ти и аз ѝ принадлежахме.

Ла Горда и аз се взряхме един друг в очите си. Бях сигурен че неволно изрича гласно мислите, които не означават нищо за нея на нивото на разума.

— Какво искаш да кажеш с това — че тя е била за мен, Горда? — попитах аз след продължително мълчание.

— Била е твой партньор — отвърна тя. — Двамата сте били в един екип. Аз пък съм ѝ била довереник. И тя те е натоварила някой ден да ме заведе при нея.

Помолих Ла Горда да ми разкаже всичко, което знае, но тя като че ли нямаше понятие от нищо друго. Чувствах се напълно изтощен.

— И къде ли е отишла тя? — попита изведнъж Ла Горда. — Не мога да си го представя. Била е с теб, а не с Нагуала. И сега трябва да е тук с нас.

В този миг тя получи нов пристъп от недоверие и уплаха. Обвини ме, че крия жената Нагуал в Лос Анджелис. Опитах се да разсея подозренията ѝ. Бях изненадан от себе си, като се чух да уведолявам Ла Горда, сякаш беше дете. Тя ме слушаше с всички външни признаци на пълно внимание; очите ѝ обаче бяха празни, лишени от фокус. После ми хрумна, че използва звука на моя глас точно както аз използвах нейния — като насока. Знаех, че и тя го съзнава. Продължих да говоря, докато се свършиха нещата, които имах да казвам в рамките на темата ни. Тогава се получи нещо друго, при което аз се оказах полужаслушан в собствения си глас. Говорех на ла Горда без никаква воля от моя страна. Думи, които изглеждаха като бутилирани в мен, сега излизаха свободни и достигаха до неописуеми нива на абсурда. Не преставах да говоря, докато нещо не ме накара да спра. Бях си спомнил, че дон Хуан бе казал на жената Нагуал и на мен, на онази скамейка в Оаксака, за едно особено човешко същество, чието присъствие синтезирало за него всичко, до което той можел да

достигне или да очаква от човешкото приятелство. Била някаква жена, която за него представлява онова, което е жената Нагуал за мен — партньор, противоположност. Тя го изоставила точно както жената Нагуал бе изоставила мен. Чувствата му към нея останали непроменени и се подклаждали от меланхолията, която някои стихове събуждали у него.

Аз си спомних също, че именно жената Нагуал ме снабдяваше с поетични книги. Имаше купчина такива в багажника на колата си. Именно тя беше подбудата да чета стихове на дон Хуан. Изведнъж физическият спомен за жената Нагуал, седнала с мен на онази скамейка, така се проясни, че неволно поех дълбоко въздух, гърдите ми се издуха. Завладя ме някакво смазващо чувство на загуба, по-голямо от всяко чувство, изпитано от мен досега. Прегънах се напред от раздираща болка в дясната плешка. Имаше и още нещо, което знаех: спомен, който някаква част от мен не искаше да разкрие.

Потопах се в останките на моя интелект като единственото средство да възстановя самообладанието си. Не преставах да си казвам, че през цялото време Ла Горда и аз сме действали на две абсолютно различни плоскости. Тя си спомняше много повече от мен, но не беше любознателна. Не беше обучена да задава въпроси нито на другите, нито на себе си. Но после изведнъж ми хрумна, че и аз не бях по-добър; все още си бях немарлив, както веднъж ми беше казал дон Хуан. Не бях забравил, че съм чел стихове пред дон Хуан и въпреки това досега не ми беше хрумвало да установя защо до момента не притежавам томче с испанска поезия, нито пък нося такова в колата си.

Ла Горда ме извади от разсъжденията ми. Обзе я истерия. Закрепця как току-що се сетила, че жената Нагуал може да е съвсем близо до нас. Точно както нас са ни оставили да се намерим един друг, така и жената Нагуал е била оставена да ни намери. Силата на разсъжденията ѝ почти ме убеди. Нещо в мен знаеше, че въпреки всичко не е точно така. Беше споменът вътре в мен, който не се осмелявах да извадя на повърхността.

Прищя ми се да започна спор с Ла Горда, но нямаше никакъв смисъл — моят щит от интелект и думи беше недостатъчен да поеме удара на спомена за жената Нагуал. Ефектът върху мен беше зашеметяващ, по-унищожителен дори от страха пред смъртта.

— Жената Нагуал е претърпяла злополука някъде — започна кротко Ла Горда. — Сигурно е изоставена някъде и ние не правим нищо, за да ѝ помогнем.

— Не! Не! — развихах се аз. — Тя вече не е тук!

Не знаех точно защо казах всичко това и все пак знаех, че е вярно. За момент потънахме в дълбините на меланхолията, която ни бе невъзможно да разгадаем по разумен начин. За пръв път в спомена на своето „аз“, което познавах, аз усещах истинска, безпределна тъга, една ужасяваща нецялостност. Имаше у мен някъде една рана, която отново се беше отворила. Този път не можех да избягам, както бях правил толкова пъти в миналото, зад булото на загадъчност и незнание. Било е благодат за мен да не знаех. В миг се хлъзнах опасно към униние. Ла Горда ме спря.

— Воин е оня, който търси свобода — каза тя на ухото ми. — Тъгата не е свобода. Трябва да се измъкнем от нея.

Дистанцирането, както бе казал дон Хуан, води до моментна пауза за преоценка на положението. В недрата на моята тъга разбих какво точно имаше той предвид. Наистина бях дистанциран; от мен зависеше да се възползвам правилно от тази пауза.

Не можех да бъда сигурен дали волята ми изигра, или не, някаква роля, но изведнъж тъгата ми изчезна; сякаш никога не беше съществувала. Скоростта на промяната в настроението ми и неговата преходност направо ме изплашиха.

— Сега си там, където съм и аз! — извика Ла Горда, когато ѝ описах какво се е случило. — След всички тия години все още не съм научила как да се оправям с безформието. Местя се непрестанно от едно чувство на друго в рамките на един миг. Заради безформието си не можах да помогна на сестричките, но и бях зависима от тяхното благоволение. Всяка от тях беше достатъчно силна да ме разлюлее от едната крайност в другата.

— Проблемът беше — продължи тя, — че загубих човешката си форма преди теб. Ако я бяхме загубили заедно, можехме да си помогнем един на друг; но така аз се издигах и смъквах по-бързо, отколкото бих искала да си спомням.

Трябваше да призная, че нейното твърдение за безформие винаги ми се беше струвало неискрено. Според моите разбирания, загубата на човешката форма включваше необходимото съпътстващо

обстоятелство: последователност на характера, а това — в светлината на емоционалните ѝ издигания и спадове — беше извън нейните възможности. Поради това я бях оценявал безпощадно и несправедливо. След като бях загубил своята човешка форма, бях вече в положение да разбера, че безформието е, ако не друго, то поне пагубно за уравновесеността и умереността. В него няма включена автоматична емоционална сила. Една от характерните страни на състоянието на дистанцираност — способността да се потопяваш в това, което правиш — естествено се отнася и за всичко, което правиш, включително и да бъдеш непоследователен и откровено педантичен. Състоянието да бъдеш безформен има това предимство, че ни позволява моментна пауза, но при условие че притежаваме самодисциплината и смелостта да я използваме.

Най-накрая досегашното поведение на Ла Горда стана разбираемо за мен. Тя беше безформена от години, но без необходимата самодисциплина. По този начин беше попаднала под влиянието на драстични промени в настроението и невероятни несъответствия между действията и целите си.

След първоначалния ни спомен за жената Нагуал, Ла Горда и аз призовахме на помощ всичките си сили и в продължение на няколко дни се опитвахме да изтръгнем още спомени, но като че ли такива нямаше. Самият аз се бях върнал там, където бях преди да започна да си спомням. Интуитивно подразбирах, че сигурно има огромно количество като че ли заровено в мен, но не мога да го достигна. Умът ми беше изпразнен и от смътния намек за други спомени.

Ла Горда и аз преминахме през период на огромно объркване и съмнение. В нашия случай да бъдеш безформен означаваше да бъдеш разкъсван от най-лошото недоверие, което можехме да си представим. Чувствахме се като опитни мишки в ръцете на дон Хуан — същество, за което се предполагаше, че ни е познато, но за което в действителност не знаехме нищо. Запалвахме се един друг със съмнения и страхове. Най-сериозната нишка беше, разбира се, жената Нагуал. Съсредоточехме ли вниманието си върху нея, паметта ни за нея така се избистряше, че ни беше невъзможно да си обясним как сме могли да я забравим. Това пък даваше насока на разсъждения, за кой ли път, за това, което дон Хуан наистина беше направил с нас. Всички тия планове съвсем лесно водеха до чувството, че сме били

използвани. Бяхме разгневени пред неизбежното заключение, че той ни е манипулирал, направил ни е безпомощни и неизвестни пред самите нас.

Когато гневът ни се уталожваше, над нас започваше да витае страхът — защото се изправяхме пред ужасяващата възможност дон Хуан да е правил и други вредни за нас неща.

СЪНУВАНЕ ЗАЕДНО

ЕДИН ДЕН, ЗА ДА ОБЛЕКЧА нашето злощастие, предложих да се потопим в *сънуване*. Щом изрекох гласно предложението си, осъзнах, че мрачното ми чувство, което ме беше преследвало дни наред, може драстично да се промени само като си наложа воля за промяна. Ясно разбих какъв е проблемът ни с Ла Горда: неразумно се бяхме съсредоточили върху страха и бедата, сякаш това бяха единствените ни възможности, докато през цялото време бяхме имали на разположение, без да съзнаваме, алтернативата умишлено да фокусираме нашето внимание върху противното — загадката, учудването от това, което ни се бе случило.

Разказах на Ла Горда за моите разсъждения. Тя незабавно се съгласи с мен. Тукатси се оживи; само за секунди булото на мрачното й чувство се разсея.

— Какъв вид *сънуване* предлагаш? — попита тя.

— Колко вида има? — попитах на свой ред аз.

— Можем да направим *сънуване заедно* — отговори тя. — Моето тяло ми казва, че вече сме правили това с теб. Изпадали сме в *сънуване* като екип. За нас ще бъде дреболия, както беше когато *виждахме заедно*.

— Но ние не знаем процедурата на *сънуването заедно* — казах аз.

— Не знаехме и как да *виждаме заедно* и въпреки това *виждахме* — каза тя. — Сигурна съм, че ако опитаме, ще го направим, защото нищо, което един воин прави, няма етапи. Има само лична сила. А точно сега ние я притежаваме.

— Трябва да започнем *сънуването* от две различни места — продължи тя, — колкото е възможно по-далеч едно от друго. Щом се намерим, ще склучим ръце и ще се потопим още по-дълбоко.

Казах й, че нямам представа как да я изчакам, щом веднъж навляза в *сънуването* преди нея. Самата тя не можеше да обясни какво се налага, но каза, че изчакването на другия *сънуващ* е именно

действието, описано от Жозефина като „сграбчване“. Ла Горда била сграбчвана два пъти от Жозефина.

— Причината Жозефина да го нарича сграбчване беше, защото едната трябваше да сграбчи ръката на другата — обясни тя.

След това демонстрира една процедура на сплитане на лявата й ръка с моята дясна, като всеки от нас трябваше да хване другия за подлакhtiето.

— Как бихме могли да направим това в *сънуването*? — попитах аз.

Лично аз смятах *сънуването* за едно от най-интимните състояния, които човек може да си представи.

— Не зная как ще те хвана — каза Ла Горда. — Тялото ми сигурно знае. Колкото повече говорим за това обаче, толкова по-трудно ще ни изглежда.

Започнахме *сънуването* си от две отдалечени места. Споразумяхме се единствено за времето, когато да легнем, тъй като навлизането в *сънуването* беше нещо, което предварително не може да се уговори. Предвижданата възможност да изчакам Ла Горда ме притесняваше извън редно много и аз не можех да навляза в *сънуването* с обичайната за мен лекота. След около десет-петнайсет минути неспокойствие, най-накрая успях да навляза в състояние, което аз наричам *будност в покой*.

Преди години, когато бях достигнал известна практическа степен в *сънуването*, бях попитал дон Хуан дали има етапи, които да са общи за всички. Той ми бе казал, че в крайна сметка всеки *сънувач* е различен. Но когато говорих с Ла Горда, открих такива подобия в нашата практика на *сънуването*, че си позволих да направя една възможна класификация на различните етапи.

Будността в покой е предварителната фаза — състояние, в което сетивата заспиват, но все пак човек съзнава какво става. В моя случай винаги съм усещал в това състояние приток на червеникава светлина точно като тази, която виждаме, когато гледаме слънцето с плътно стиснати клепачи.

Второто състояние на *сънуването* нарекох *динамична будност*. В това състояние червеникавата светлина се разпръсва, както се разпръсва мъглата и човек става свидетел на сцена, някакъв вид

статично пано. Вижда се триизмерна картина, замръзнало парченце от нещо — пейзаж, улица, къща, човек, лице — каквото и да е.

Третото състояние нарекох *пасивно наблюдение*. В него *сънувачът* вече не гледа замръзнало парченце от света, а наблюдава, става свидетел на събитие, така както то се случва. Приоритетът на визуалните и слуховите сетива сякаш превръщат това състояние на *сънуването* главно в работа за очите и ушите.

Четвъртото състояние е това, в което се действа. В него човек е принуден да върши нещо, да предприеме стъпки, да използва пълноценно времето си. Нарекох това състояние *динамична инициатива*.

Предложението на Ла Горда да ме изчака щеше да засегне второто и третото състояние на нашето *сънуване заедно*. Когато навлязох във второто състояние, *динамичната будност*, видях една сцена от *сънуване* с дон Хуан и разни други хора, включително и дебелата Ла Горда. Преди да имам време дори да разсъдя какво виждам, усетих едно страшно силно придърпване на ръката ми и разбрах, че до мен е „действителната“ Ла Горда. Беше от лявата ми страна и със своята лява ръка беше хванала дясното ми подлактие. Ясно усетих как тя вдигна ръката ми до нейното подлактие, така че да вкопчим един друг подлактията си. След това се озовах в третото състояние на *сънуването* — *пасивното наблюдение*. Чувах дон Хуан да ми казва, че трябва да се грижа за Ла Горда и да я наглеждам в най-егоистичен смисъл — тоест, като че ли тя — това съм аз.

Неговата игра с думите ме забавляваше. Изпитвах неземно щастие да съм с него и с другите. Дон Хуан бе продължил да обяснява тогава, че моят егоизъм може да се използва за нещо грандиозно и че не е невъзможно да се впрегне за нещо полезно.

Сред всичките хора, събрани там, съществуваше всеобщо чувство на другарство. Те се смееха на това, което дон Хуан ми казваше, но без да се подиграват. Дон Хуан каза, че най-сигурният начин да се впрегне егоизмът, е с помощта на всекидневната дейност, докато сме живи, и че аз съм производителен, каквото и да направя, защото няма кой да ме прищипва, и че за мен не представлява никакво предизвикателство да се извисявам сам като стрела. Ако ми бъдеше възложена задачата да се грижа за Ла Горда обаче, независимата ми производителност би се разпаднала на парченца и за

да оцелея, щеше да ми се наложи да насоча егоистичните си грижи към самия себе си, като включа към мен и Ла Горда. Единствено чрез помощта ми към нея, казваше дон Хуан с най-убедителния си тон, щях да намеря насоките за изпълнение на истинската си задача.

Ла Горда обви врата ми с дебелите си ръце. Наложих се дон Хуан да спре да говори. Разсмя се толкова силно, че не можеше да продължи. Всички останали направо ревнаха от възторг.

Стана ми неловко и се ядосах на Ла Горда. Опитах да се измъкна от прегръдката ѝ, но ръцете ѝ бяха здраво заключени около врата ми. Дон Хуан ми направи с ръце знак да престана. Каза, че минималното неудобство, което изпитвам, било нищо в сравнение с онова, което ме очаквало.

Смехът стана направо оглушителен. Чувствах се много щастлив, макар и да бях разтревожен, че трябва да се разправам с Ла Горда, защото не знаех докъде може да доведе това.

На това място в *сънуването* промених гледната си точка — или по-скоро нещо ме задърпа извън сцената и аз започнах да се оглеждам като зрител. Бяхме в някаква къща в Северно Мексико; можех да позная по това, което ме заобикаляше, което се виждаше отчасти от мястото, където стоях. В далечината съзирах планини. Спомнях си и дреболиите в къщата. Бяхме в задната част, под покрита отворена порта. Някои хора седяха върху обемисти столове; повечето обаче или бяха прави, или седяха на пода. Познавах всички до един. Ла Горда стоеше права до мен, с лице към дон Хуан.

Осъзнах, че мога да изпитвам едновременно две различни чувства. Можех или да навляза в сцената на *сънуването* и да почувствам, че възстановявам отдавна забравено увлечение, или да наблюдавам сцената с настроение, каквото имах в обикновения си живот. Когато се потопих в сцената на *сънуването*, изпитах чувството на сигурност и закрила; когато я наблюдавах с обичайното си настроение, се чувствах погубен, несигурен, опечален. Не ми допадаше обичайното настроение, затова се потопих в сцената на *сънуването*.

Една дебела Горда попита дон Хуан с глас, който можеше да се чуе въпреки всеобщия смях, дали ще стана неин съпруг. Настъпи мълчание. Дон Хуан като че ли пресмяташе какво да каже. Потупа я по главата и заяви, че ще говори от мое име и че аз бих се радвал да ѝ

стана съпруг. Хората наоколо щяха да се пръснат от смях. Разсмях се заедно с тях. Тялото ми се гърчеше от съвсем неподправено веселие и въпреки това не усещах да се смея на Ла Горда. Не я възприемах като клоун, нито като глупачка. Беше дете. Дон Хуан се обърна към мен и каза, че трябва да уважавам Ла Горда, независимо от това, което ми е направила, и че трябва да тренирам тялото си чрез взаимодействия с нея, да се чувствам спокоен и пред най-големите изпитания. Дон Хуан се обърна към цялата група и каза, че е много по-лесно да се каже сбогом под въздействието на максимален стрес, отколкото да бъдеш безупречен при нормални обстоятелства, като например играта с такава като Ла Горда. Добави още, че нямам никакви основания да се сърдя на Ла Горда, защото тя е наистина моя покровителка; само чрез нея ще бъда способен да впрегна егоизма си.

Така се бях потопил в сцената на *сънуването*, че съвсем забравих, че съм *сънувач*. Внезапно някой притисна ръката ми, което пък ми напомни, че *сънувам*. Усетих присъствието на Ла Горда до себе си, без да я виждам. Беше там само като осезание, усещане за докосването на подлакhtiето ми. Съсредоточих вниманието си върху това; беше си сериозно стискане, а после Ла Горда като цялостна личност се материализира, сякаш беше направена от припокриващи се кадри на фотографски филм. Беше като трикова фотография в киното. Сцената на *сънуването* се разми. Вместо това Ла Горда и аз се вирахме един в друг с преплетени подлакhtия.

Отново съсредоточихме в унисон вниманието си върху сцената на *сънуването*, която бяхме наблюдавали. В този момент знаех извън всяко съмнение, че и двамата гледаме едно и също нещо. Сега дон Хуан казваше нещо на Ла Горда, но аз не можех да го чуя. Вниманието ми се издърпваше ту назад, ту напред между третото състояние на *сънуването* — *пасивното наблюдение*, и второто — динамичната будност. _В един момент бях с дон Хуан, дебелата Горда и шестнайсетина други хора, а в следващия — със сегашната Горда, загледан в някаква замръзнала сцена.

И тогава едно силно разтърсване на тялото ми ме издигна на съвсем друго ниво на вниманието: почувствах нещо като пропукване на сухо парче дърво. Беше слаба експлозия и все пак звучеше повече като изключително силно пукане на кокалчетата на ръцете. Озовах се в първото състояние на *сънуването* — *будността в покой*. Бях заспал и

все пак бях в пълно съзнание. Искаше ми се да остана възможно по-дълго в това състояние на покой, но още едно разтърсване ме накара да се събудя на секундата. И внезапно разбрах, че Ла Горда и аз сме *сънували заедно*.

Горях от нетърпение да поговоря с нея. Тя изпитваше същото. Надпреварвахме се кой да говори пръв. Когато се поуспокоихме, аз я помолих да ми опише всичко, което ѝ се е случило в нашето *сънуване заедно*.

— Дълго те чаках — започна тя. — Някаква част от мен си мислеше, че съм те пропуснала, но друга част разбираше, че си нервен и имаш проблеми, затова почаках.

— Къде чакаше, Горда? — попитах аз.

— Не зная — отвърна тя. — Знаех, че съм извън червеникавата светлина, но не виждах нищо. Като си помисля сега, май няхах зрение, движех се пипнешком. Навярно съм била още сред червеникавата светлина, макар да не беше червено. Мястото, където се намирах, беше с цвят на светла праскова. После отворих очи и ти се оказа там. Изглеждаше готов да тръгваш, затова те хванах за ръката. После погледнах и видях Нагуала Хуан Матус, тебе, себе си и други хора в къщата на Висенте. Ти беше по-млад, а аз — дебела.

Споменаването на къщата на Висенте изведнъж разкри нещо в мен. Разказах на Ла Горда как веднъж, докато пътувах с колата през Сакатекас, в Северно Мексико, кой знае какво ме бе подтикнало да отида на гости на един приятел на дон Хуан, Висенте, без да разбирам, че с постъпката си неразумно пристъпвах в една забранена област, защото дон Хуан никога не ме бе запознавал с него. Висенте, както и жената Нагуал, принадлежаха към друга сфера, друг свят. Никак не се учудих, че Ла Горда така се разстрои, когато ѝ разказах за това посещение. Познавахме Висенте много добре; беше ни близък колкото дон Хенаро, може би дори по-близък. И въпреки това го бяхме забравили, точно както бяхме забравили жената Нагуал.

На това място Ла Горда и аз направихме огромно отклонение. Спомнихме си заедно, че Висенте, Хенаро и Силвио Мануел бяха приятели на дон Хуан, негов отряд. Бяха свързани един с друг чрез особена клетва. Ла Горда и аз не можехме да си спомним какво точно ги обединяваше. Висенте не беше индианец. На младини бил аптекар. Беше ученият на групата и действителният лечител, който се грижеше

за здравето им. Имаше страст към ботаниката. Бях абсолютно убеден, че знае за растенията повече от всяко друго живо същество. Ла Горда и аз си спомнихме, че именно Висенте бе обучил всички, включително и дон Хуан, да разпознават медицинските растения. Интересуваше се специално от Нестор и всички мислехме, че Нестор ще стане като него.

— Като си спомням за Висенте, се замислям и за себе си — каза Ла Горда. — Мисля си каква непоносима жена съм била. Най-лошото, което може да се случи на една жена, е да има деца, да има дупки в тялото си и пак да се държи като малко момиче. Това беше моят проблем. Искях всички да ме харесват и бях съвсем празноглава. А те ме оставяха да ги забавлявам, насърчаваха ме да се държа като магарица.

— Кои са тия те, Горда? — попитах аз.

— Нагуалът и Висенте, и всички ония, които бяха в къщата на Висенте, когато се държах като магаре с теб.

Ла Горда и аз проникнахме в нещата в пълен унисон. Бяха й позволили да се държи така непоносимо само с мен. Никой друг не понасяше глупостите й, макар тя да опитваше да ги пробутва на всеки.

— Висенте наистина ме търпеше — продължи Ла Горда. — Играеше си с мен. Наричах го дори чичо. Когато реших да нарека Силвио Мануел чичо, той едва не ми одра кожата с подобните си на лапи ръце.

Направихме опит да съсредоточим вниманието си върху Силвио Мануел, но не можахме да си спомним как изглежда. Усещахме присъствието му в спомените си, но той не беше лице, беше само чувство.

Що се отнася до сцената в *сънуването*, спомнихме си, че е била вярно копие на онова, което наистина се случи в живота ни на определено място и по определено време; и пак не ни беше по възможностите да си припомним кога. Знаех обаче, че се грижех за Ла Горда с цел да се тренирам за трудностите в отношенията ми с хората. Наложително беше да усвоя лекотата на настроението си пред трудните ситуации на общуване, а никой не можеше да свърши тази работа по-добре от Ла Горда. Именно от тези обстоятелства се пораждаха искриците неясни спомени, които имах за дебелата Горда,

защото аз се подчинявах на заповедите на дон Хуан до най-незначителните подробности.

Ла Горда ми каза, че не харесвала настроението на сцената в *сънуването*. Предпочитала само да я наблюдава, но аз съм я бил издърпал навътре, за да изпита старите си чувства, които за нея бяха отблъскващи. Неудоволствието ѝ беше толкова силно, че тя нарочно стисна ръката ми, за да ме принуди да приключа с нашето участие в нещо тъй противно за нея.

На другия ден уговорихме час за нов сеанс да *сънуваме заедно*. Тя тръгна от спалнята си, а аз — от моя кабинет, но нищо не се получи. Само се изтощихме от опитите си да навлезем в *сънуването*. Седмици след това се опитвахме да постигнем отново резултатите от първото ни изпълнение, но без никакъв успех. С всеки провал ставахме все по-отчаяни и по-неудовлетворени.

Исправени така пред безизходно положение, реших да отложим за известно време нашето *сънуване заедно* и да погледнем отблизо процеса на *сънуването*, да анализираме идеите и процедурите му. Отначало ла Горда не беше съгласна с мен. За нея предложението да прегледаме всичко, което знаехме за *сънуването*, представляваше друг начин да се предадем на отчаянието и неудовлетвореността си. Предпочиташе да продължим с опитите, пък били те и неуспешни. Аз настоях на своето и накрая тя прие моята гледна точка единствено заради това, че нямаше друг изход.

Една нощ седнахме и, колкото може по-непринудено, отново започнахме да обсъждаме онова, което знаехме за *сънуването*. Много скоро стана ясно, че съществуват няколко основни точки, на които дон Хуан специално беше наблягал.

Първата беше само действие. То започваше като че ли с единствено по рода си състояние на осъзнаване, до което се достига, като се фокусира остатъкът от съзнанието, което човек все още има докато спи, върху елементите или характерните особености на сънищата му. Остатъкът от съзнанието, който дон Хуан наричаше „второто внимание“, се привеждаше в действие, или се впрягаше, посредством упражнения в *неправене*. Според нас съществена помощ на *сънуването* оказва състоянието на душевен покой, което дон Хуан бе нарекъл „спиране на вътрешния диалог“, или „*неправенето* на разговор със себе си“. За да ме научи как да го овладее, той ме караше

да ходя километри наред пеша с очи, които не се отклоняват, но и не се фокусират, гледайки точно над хоризонта, така че да наблегна на периферното зрение. Методиката му се оказа сполучлива само след два опита. Това ми позволи след дълги години в опити да спра вътрешния си диалог и да тренирам вниманието си. Принуждавайки ме да се концентрирам върху периферното зрение, дон Хуан бе подсилил способностите ми да се, съсредоточавам за продължителни периоди от време върху една единствена дейност.

По-късно, вече овладял контрола на вниманието си и способен да работя с часове върху някоя неприятна задача без да се разсейвам — нещо, на което никога преди не съм бил способен, — той ми казваше, че най-добрия начин да навляза в *сънуването* е да се концентрирам върху областта между ребрата в горния край на корема. Казваше също, че необходимото внимание за *сънуването* идва именно от тази област. Докато енергията, нужна за да се движим и да търсим в *сънуването*, тръгва от мястото на четири-пет сантиметра под пъпа. Дон Хуан наричаше тази енергия *воля*, или силата да подбирате, да обобщаваме. При жените вниманието, а също и енергията за *сънуването*, произлизат от утробата.

— *Сънуването* на една жена трябва да идва от утробата ѝ, защото там е нейният център — каза Ла Горда. — За да мога да започна *сънуването* или да го спра, трябва само да насоча вниманието си към моята утроба. Научила съм се да я чувствам отвътре. За миг съзирам червеникавия блясък и после изчезвам.

— Колко време ти е нужно, за да съзреш червеникавия блясък? — попитах аз.

— Няколко секунди. В момента, в който вниманието ми е върху утробата, вече съм в *сънуването* — продължи тя. — Никога не съм се мъчила, никога досега. Всички жени са така. Най-трудната част за една жена е да научи как да започне; трябваша ми няколко години, за да спра вътрешния си диалог, като концентрирам вниманието си върху моята утроба. Навярно затова жената има нужда винаги от някого, който да я подтиква.

— Нагуалът Хуан Матус — продължи да говори тя, — поставяше студени, мокри речни камъчета на корема ми, за да ме накара да чувствам тази област. Или поставяше някаква тежест; беше ми намерил парче олово. Караше ме да затворя очи и да фокусирам

вниманието си върху мястото, където е тежестта. Всеки път заспивах. Но това не го смущаваше. Всъщност няма значение какво прави човек, след като веднъж е насочил вниманието си върху утробата. Накрая се научих да се концентрирам върху тази точка без нищо върху мен. Един ден навлязох в *сънуването* съвсем сама. Чувствах корема си точно в мястото, където Нагуалът бе поставял толкова пъти тежестта, когато съвсем ненадейно заспах както обикновено, освен дето нещо ме теглеше направо в утробата ми. Съгледах червеникава светлинка и тогава ми се яви най-красивият сън. Но щом опитах да го разкажа на Нагуала, разбрах че не е бил обикновен сън. Нямаше начин да му разкажа какъв е бил сънят; просто се чувствах много щастлива и силна. Той каза, че това било *сънуването*.

Ла Горда поясни, че дон Хуан ѝ разказвал как всяко нещо можело да е достатъчно като *неправене*, за да помогне на *сънуването*, при условие че помага и на вниманието да остане фиксирано. Например той я накарал, както и всички останали ученици, да седят втречени в листа и камъни, и насърчил Паблито да си изгради собствен способ за *неправене*. Паблито започнал с *неправене* на ходенето назад. Той се движел, хвърляйки кратки погледи встрани, за да насочва пътя си и да избягва препятствията. Аз му предложих една идея — да използва огледало за обратно гледане, — а той я разшири като конструира дървен шлем с приспособление за закрепване на две малки огледалца на около двайсет сантиметра от лицето му и на седем сантиметра под нивото на очите му. Двете огледала не пречеха на фронталната му гледка и поради страничния ъгъл, под който бяха поставени, обхващаха всичко зад него. Паблито се хвалеше, че има периферно зрение на 360 градуса от света. Подпомаган от това устройство, Паблито можеше да ходи назад на всякакво разстояние или с всякаква продължителност.

Позата, която човек заема, за да прави *сънуване*, беше също много важна тема.

— Не знаейки защо Нагуалът ми казваше от самото начало — сподели Ла Горда, — че най-доброто положение, от което една жена може да започне, е да седне с кръстосани крака и да остави тялото си само да се наведе напред, както става ако вниманието ни се съсредоточи върху *сънуването*. Нагуалът ми каза за това може би

година след като бях започнала учението. Сега аз сядам за момент в това положение, усещам утробата си и тутакси започвам да *сънувам*.

В началото, също като Ла Горда, аз го правех легнал по гръб, докато един ден, когато дон Хуан ми каза, че за да постигна най-добрите резултати, трябва да седна на меко или на тънък дюшек, с долепени пети на краката и с допрени до дюшека бедра. Той изтъкна, че тъй като имам еластични тазови връзки, трябва да ги напрегам докрай като целта ми бъде да допра бедрата си съвсем плътно до дюшека. Добави, че ако ще навлизам в *сънуването* в седнало положение, тялото ми не бива да се накланя нито на едната, нито на другата страна, но торсът ми трябва да се огъва напред и челото ми да почива на ходилата.

Друга много важна тема беше времето за правене на *сънуването*. Дон Хуан ни беше казвал, че най-подходящи са часовете в късната нощ или ранното утро. Причината да предпочита тия часове беше наричаното от него „практическо приложение на магьосническото познание“. Тъй като човек трябвало да прави *сънуване* в рамките на обичайната си социална среда, нужно било да потърси възможно най-подходящите условия за усамотяване и ненамеса. Намесата, за която наемкваше, се отнасяше за вниманието на хората, а не за тяхното физическо присъствие. За дон Хуан беше безсмислено да се отдръпваш от света и да се криеш, защото дори да си сам в изолирано, пусто място, преобладава намесата на себеподобните, защото не може да се изключи фиксирането на първото им внимание. Човек може да отклони част от това фиксиране за кратък период от време само локално, в часовете когато повечето хора спят. Именно по това време първото внимание на хората около нас е спящо, инертно.

Това отвеждаше до описанието му на второто внимание. Дон Хуан ни обясняваше, че вниманието, от което имаме нужда в началото на *сънуването*, трябва насила да остане върху даден предмет в някой сън. Само като мобилизираме нашето внимание, един обикновен сън може да се превърне в *сънуване*.

Освен това той обясняваше, че в *сънуването* човек трябва да използва същите механизми на внимание като в ежедневния си живот и че нашето първо внимание е било научено да се фокусира с голяма сила върху предмети от света, за да превърне хаотичната и аморфна област на възприятията в подредения свят на осъзнаването. Дон Хуан

ни казваше също, че второто внимание служи да повика шансовете. Колкото повече се упражняваме, толкова по-голяма е възможността да постигнеш желаните резултати. Но това била функцията на вниманието изобщо, функция тъй очевидна в ежедневието ни живот, че е станала незабележима; ако попаднем в непредвидена ситуация, говорим за нея като за инцидент или съвпадение, а не че нашето внимание е повикало събитието.

Разговорът ни за второто внимание подготви почвата за друга ключова тема, *сънуваното тяло*. Като средство за насочване на Ла Горда към него дон Хуан й дал задачата да мобилизира второто си внимание колкото е възможно по-стабилно върху компонентите на чувството за летене в *сънуването*.

— Как се научи да летиш в *сънуването*? — попитах я аз. — Учил ли те е някой?

— На тая земя ме научи Нагуалът Хуан Матус — отговори тя. — А в *сънуването* ме научи някой, когото никога не успях да видя. Беше само глас, който ми казваше какво да правя. Нагуалът ми беше възложил задачата да се науча да летя в *сънуването*, а гласът ме учеше как да го правя. А след това трябваше години наред да се уча сама да се отмествам от собственото си тяло, от това, което може да се докосва, до моето *сънувано тяло*.

— Трябва да ми го обясниш, Горда — казах аз.

— Ти си се учил да стигаш до *сънуваното си тяло*, когато си *сънувал*, че излизаш от тялото си — продължи тя. — Но както разбирам, Нагуалът не ти е възлагал никаква специална задача, затова ти си вървял по старите, познати пътища. Аз, от друга страна, получих задачата да използвам моето *сънувано тяло*. Сестричките имаха същата задача. В моя случай веднъж имах сън, в който летях като хвърчило. Разказах за него на Нагуала, защото ми хареса това чувство за плавно движение. Той го прие много сериозно и го превърна в задача. Каза, че щом човек се научи да прави *сънуването*, всеки сън, който бъде запомнен, вече не е сън, а *сънуване*.

— Тогава започнах да се стремя да летя в *сънуването*. Но не можех да го постигна; колкото повече се опитвах да повлияя на *сънуването* си, толкова по-трудно ставаше то. Накрая Нагуалът ми каза да спра опитите и да го оставя само да си дойде. Малко по малко започнах да летя в • *сънуването*. Това ставаше, когато някакъв глас

започна да ми казва какво да правя. Винаги съм имала чувството, че гласът е женски.

— Когато се научих да летя съвършено — продължаваше Ла Горда, — Нагуалът ми обясни, че всяко движение в летенето, което правех в *сънуването* си, трябва да го повтарям в будно състояние. Ти си имал същата възможност, когато тигърът с извитите кучешки зъби ти е показвал как да дишаш. Но никога не си се превърнал в тигър в своето *сънуване*, затова не си могъл да направиш опит да го сториш в будно състояние. Аз обаче наистина се научих да летя в *сънуването*. Премествайки вниманието си към *сънуването си тяло*, докато съм будна, можех да летя като хвърчило. Веднъж ти показах как летя, защото исках да видиш, че съм се научила да използвам *сънуването си тяло*, но ти недоумяваше какво става.

Ла Горда имаше предвид оня момент, когато ме бе изплашила с неразбираемия акт на действително подскачане във въздуха като хвърчило. Случаят беше толкова краен за мен, че по никакъв логичен начин не можех да си наложя да го разбера. Както обикновено, когато неща от такова естество се изпречваха пред мен, аз ги препращах в една аморфна категория на „възприятия в условията на тежък стрес“. Възразах, че в случаите на тежък стрес възприятието може да бъде страшно деформирано от сетивата. Пояснението ми не обясняваше нищо, но изглежда поддържаше разума ми укротен.

Казах на Ла Горда, че в това, което тя беше нарекла преместване в *сънуването си тяло*, има навярно нещо повече от най-обикновено повторение на действието летене.

Тя помисли малко, а после отговори:

— Смятам, че Нагуалът сигурно ти е казал и това — сподели тя, — че единственото, което наистина има значение при осъществяването на това преместване, е приковаването на второто внимание. Нагуалът казваше, че именно това внимание прави света; и разбира се бе абсолютно прав. Имаше си причини да го каже. Беше майстор на вниманието. Предполагам нарочно ме бе оставил да разбера, че всичко, от което се нуждая, за да се преместя в *сънуването си тяло*, е да фокусирам вниманието си върху летенето. Най-важното е било да натрупам внимание в *сънуването*, за да наблюдавам всичко, което правя, докато летя. Това е бил единственият начин да се грижа за второто си внимание. След като веднъж се стабилизира, мога да го

фокусирам леко върху детайлите и чувствата при летенето, което води още повече до *сънуване* за летене, докато за мен стане вече рутина да *сънувам*, че се нося из въздуха.

— По въпросите за летенето — продължи тя, — второто ми внимание вече е било изострено. Когато Нагуалът ми възложи задачата да се преместя в *сънуваното си тяло*, имаше предвид докато съм будна да се обърна към второто си внимание. Така го разбирам аз. Първото внимание, вниманието което прави света, никога не може да бъде напълно преодоляно; то може само да се изключи за моменти, да се замести с второто внимание при условие, че в тялото има достатъчен запас от него. *Сънуването* е начин да се натрупва второ внимание. Бих казала, че за да се преместиш в *сънуваното си тяло*, докато си буден, трябва да практикуваш *сънуване* дотогава, докато започне да ти идва до гуша.

— Можеш ли да стигнеш до *сънуваното си тяло* винаги, когато го пожелаеш? — попитах я аз.

— Не, не е толкова лесно — отговори тя. — Научила съм се да повтарям движенията и чувствата на летене, докато съм будна, и въпреки това не мога да летя винаги, когато поискам. Съществува бариера към *сънуваното ми тяло*. Понякога имам чувството, че бариерата е спусната; в такива моменти тялото ми е свободно и аз мога да летя, сякаш *сънувам*.

Казах на Ла Горда, че в моя случай дон Хуан ми бе възложил три задачи, за да тренирам второто си внимание. Първата беше да намеря ръцете си в *сънуването*. След това ми препоръча да си намеря място, да фокусирам вниманието си върху него, а после — да правя *сънуване* денем и да разбера дали наистина мога да отида там. Предложи ми да оставя някой познат на това място, за предпочитане жена, за да направя две неща: най-напред да проверя някои дребни промени, които да могат да ми покажат, че съм бил там в *сънуването*, и второ, да изолирам натрапчивите подробности, където именно ще бъде изходната точка на второто ми внимание.

Най-сериозният проблем на *сънувача* в това отношение е непреклонното фиксиране на второто внимание върху подробностите, които са незабележими за вниманието ни в ежедневиия живот, като по този начин се създава едно почти непреодолимо препятствие за утвърждаването на преживяното. Това, което човек търси в

сънуването, не е същото, на което той обръща внимание в ежедневния си живот.

Дон Хуан твърдеше, че само в периода на обучението човек се мъчи да прикове второто си внимание. След това той трябва да се бори с почти непреодолимото притегляне на второто внимание и да хвърля само бегли погледи на всичко. При сънуването трябва да си доволен и от най-кратката гледка. Фокусираш ли се върху нещо, загубваш контрол.

Последната обобщена задача, която той ми бе възложил, беше да изляза от тялото си. Успях отчасти и през цялото време считах успеха си за единственото истинско постижение в сънуването. Дон Хуан си отиде преди да съм усъвършенствал чувството в сънуването, че мога да се оправям със света на обикновените работи, докато сънувам. Заминаването му прекъсна онова, което според мен щеше да бъде неизбежното припокриване на времето ми за сънуване с времето от ежедневния ми живот.

За да избистри контрола на второто ми внимание, дон Хуан ми бе представил идеята си за *волята*. Той казваше, че *волята* може да бъде описана като максимален контрол над сияйността на тялото като енергийно поле; или може да се опише като ниво на умение или състояние, което настъпва рязко в ежедневието на един воин в даден момент. То се усеща като сила, която се излъчва от средната част на тялото след миг на абсолютно безмълвие или миг на стопроцентов ужас, или на дълбока тъга; но не след миг на щастие, защото щастieto е прекалено разрушително, за да осигури на воина необходимата концентрация да използва сияйността на тялото и да я превърне в безмълвие.

— Нагуалът ми казваше, че за човешкото същество тъгата е силна колкото ужаса — каза Ла Горда. — Тъгата принуждава воина да пролива кървави сълзи. И двете могат да доведат до момента на безмълвие. Или — безмълвието идва от самосебе си, защото воинът се опитва да го постига през целия си живот.

— Ти самата чувствала ли си някога този момент на безмълвие? — попитах аз.

— Разбира се, но не мога да си спомня точно на какво приличаше — отвърна тя. — И ти, и аз сме го изпитвали, но никой от нас не може да си спомни нищо. Нагуалът казваше, че това е миг на

чернота, миг по-тих и от мига, в който изключваме вътрешния си диалог. Тази чернота, това безмълвие, поражда *намерението*, което насочва второто внимание, командва го, кара го да върши разни неща. Затова го наричат *воля*. Намерението ефектът са *воля*. Нагуалът казваше, че те са свързани помежду си. Казваше ми всичко това, когато се опитвах да се науча да летя в *сънуването*. Намерението да летиш произвежда ефекта на летенето.

Аз пък й казах, че почти съм отписал възможността да изпитам някога *воля*.

— Ще я изпиташ — каза Ла Горда. — Бедата е там, че ти и аз не горим от желание да разберем какво ни се случва.

Не чувстваме своята *воля*, защото смятаме, че е нещо, което правим или чувстваме, като например да се ядосаме. *Волята* е много тиха, незабележима. *Волята* принадлежи към другото „аз“.

— Какво друго „аз“, Горда? — попитах.

— Знаеш за какво говоря — набързо каза тя. — Когато *сънуваме*, ние сме в другото си „аз“. Досега сме влизали безброй пъти в другото ни „аз“, но още не сме цялостни.

Настъпи продължително мълчание. Признах пред себе си колко права е тя като казва, че още не сме цялостни. Разбихах го в смисъл, че сме просто ученици на едно неизчерпаемо изкуство. Но после ми хрумна мисълта, че тя има предвид може би друго. Тази мисъл обаче не беше рационална. Най-напред усетих гъделичкаща тръпка в слънчевия си сплит и тогава си помислих, че може би говори за друго. Сетне усетих отговора. Дойде у мен наведнъж като някаква буца. Знаех, че всичко това е там, най-напред на върха на гръдната ми кост, а после в ума ми: Проблемът ми се състоеше в това, че не можех достатъчно бързо да разплета онова, което узнавах, за да го изрека с думи.

Ла Горда не прекъсна мисловните ми процеси с понататъшни коментари или постъпки. Остана съвършено безмълвна, чакаща. Изглеждаше вътрешно свързана с мен до такава степен, че нямаше нужда да казваме нищо.

Задържахме това чувство на взаимност още миг и тогава то ни облада. Ла Горда и аз се успокояхме на етапи. Накрая заговорих аз. Не за да разнищим онова, което заедно бяхме почувствали и разбрали,

а просто да възстановим почвата за разговор, аз ѝ казах, че зная в какъв смисъл сме незавършени, но че не мога да облека знанието си в думи.

— Съществуват купища неща, които знаем — каза тя. — И въпреки всичко не можем да ги накараме да ни служат, защото в действителност не знаем как да ги изтръгнем от нас. Ти току-що си започнал да усещаш тази тежест. Аз я имам от години. Зная и въпреки това не зная. Повечето време се препъвам в себе си и приличам на малоумна, когато се опитам да кажа нещо, което знам.

Разбрах какво има предвид, разбрах я на физическо ниво. Знаех нещо абсолютно практическо и само по себе си очевидно за *волята* и за онова, което Ла Горда беше нарекла другото „аз“, и въпреки това не можех да произнеса една-единствена думичка за всичко, което знаех; не защото бях сдържан или притеснителен, а защото не знаех откъде да започна, нито как да организирам знанието си.

— *Волята* е пълното овладяване на второто внимание и затова се нарича другото „аз“ — каза Ла Горда след продължителна пауза. — Въпреки всичко, което сме направили, ние познаваме само една частичка от другото „аз“. Нагуалът ни остави сами да завършим своето знание. Това е задачата ни да си спомним.

Тя удари челото си с длан, сякаш току-що ѝ беше хрумнало нещо.

— Господи Боже мой! Та ние си спомняме за другото „аз“! — възкликна тя с глас, който граничеше с истерията. После се успокои и продължи да говори по-тихо. — Очевидно вече сме били там и единственият начин да си го спомним е начинът, по който го правим — като изстрелваме *сънуваните си тела*, докато *сънуваме заедно*.

— Какво имаш предвид с това да изстрелваме *сънуваните си тела*? — попитах.

— Самият ти беше свидетел, когато Хенаро изстрелваше *сънуваното си тяло* — каза тя. — То изхвърква като бавен куршум, фактически се залепва и отлепва от физическото тяло с гръмко припукване. Нагуалът ми казваше, че *сънуваното тяло* на Хенаро може да прави повечето от нещата, които ние нормално си правим; той обичаше да идва при тебе така, за да те разтърси. Сега вече зная каква е била целта на Нагуала и на Хенаро. Искали са да си спомниш и с тази цел Хенаро е изпълнявал невероятни подвизи пред очите ти, като е изстрелвал *сънуваното си тяло*. Но не е стигнал доникъде.

— Никога не съм знаел, че е бил в *сънуваното си тяло* — казах аз.

— Никога не си знаел, защото не си наблюдавал — каза тя. — Хенаро се е опитвал да ти го съобщи, като е правел неща, които *сънуваното тяло* не може да прави: да яде, да пие и така нататък. Нагуалът ми разказваше как Хенаро обичал да се шегува с теб, че като отиде по голяма нужда, чак планината ще потрепери.

— Защо да не може *сънуваното тяло* да прави тия неща? — попитах аз.

— Защото *сънуваното тяло* не може да се справи с *намерението* на яденето или пиенето — отговори тя.

— Какво искаш да кажеш с това, Горда? — попитах.

— Голямото постижение на Хенаро се състоеше в това, че в своето *сънуване* той е научил *намерението* на тялото — поясни тя. — Той е довършил онова, което ти си започнал да правиш. Той можеше да *сънува* съвършено цялото си тяло. Но *сънуваното му тяло* имаше различно *намерение* от *намерението* на физическото тяло. Например *сънуваното тяло* може да премине през стена, защото знае *намерението* на изчезването яко дим. Физическото тяло знае *намерението* на яденето, но не и на изчезването. За физическото тяло на Хенаро преминаването през стена би било толкова невъзможно, колкото за *сънуваното тяло* е яденето.

Ла Горда замълча за малко, сякаш премерваше това, което току-що беше казала. Искях да почакам, преди да ѝ задам въпрос.

— Хенаро беше усвоил само *намерението на сънуваното тяло* — каза тя тихо. — Силвио Мануел от своя страна беше най-големият майстор на *намерението*. Сега вече зная причината да не можем да си спомним лицето му: не е бил като останалите.

— Кое те кара да говориш така, Горда? — попитах.

Тя се зае да обяснява какво има предвид, но беше неспособна да говори свързано. Изведнъж се усмихна. Очите ѝ светнаха.

— Сетих се! — извика тя. — Нагуалът ми казваше, че Силвио Мануел е майстор на *намерението*, защото постоянно бил в другото си „аз“. Бил е истинският шеф. Бил е зад всичко, което Нагуалът е правил. Всъщност той е бил човекът, накарал Нагуала да се грижи за теб.

Когато чух Ла Горда да казва това, изпитах огромна физическа болка. Стана ми почти лошо на стомаха и положих изключителни

усилия да го скрия от нея. Обърнах се гърбом и си запуших устата. За момент тя спря да говори, сякаш решила да не обръща внимание на състоянието ми. Вместо това започна да ми крещи. Каза, че е крайно време да се отърсим от тревогите си. Напомни ми за моето прозрение след случилото се в Мексико Сити. Добави, че язвителността ми не се дължи на това, че е застанала на страната на останалите чираци против мен, а защото е взела участие в демаскирането ми. Аз пък ѝ обясних, че всички тия чувства отдавна са изчезнали от мен. Остана непреклонна. Продължи да твърди, че ако не се изправя лице в лице с тях, те пак ще се върнат по някакъв начин при мен. Настоя, че в центъра на всичко стои сдружаването ми със Силвио Мануел.

Докато слушах всичко това, не можех да повярвам в промените на настроението ми. Превърнал се бях в двама души — единият вбесен, с пяна на устата, другият — спокоен, наблюдаващ. В стомаха ми настъпи финален, мъчителен спазъм и се почувствах съвсем зле. Но не усещането за гадене беше причината за спазъма. Беше по-скоро несдържан гняв.

Когато най-накрая се успокоих, бях смутен от поведението си и притеснен, че подобен инцидент би могъл да ми се случи и друг път.

— Веднага щом приемеш истинската си природа, ще се освободиш от гнева си — каза най-безгрижно Ла Горда.

Прииска ми се да ѝ възразя, но видях колко е безполезно. Освен това този пристъп на гняв беше изцедил от мен цялата ми енергия. Разсмях се на факта, че не знаех какво бих направил в случай, че е права. Хрумна ми, че ако мога да забравя за жената Нагуал, всичко ще е възможно. Изпитах странното усещане на топлина или дразнене в гърлото си, сякаш бях изял нещо много люто. Усетих пристъп на телесна уплаха, сякаш току-що бях видял някой да се промъква зад гърба ми, и в тоя миг установих нещо, за което само секунда преди това няхах никаква представа. Ла Горда беше права. За мен се беше грижил Силвио Мануел.

— Не го помня като личност, както си спомням жената Нагуал — продължи тя, — но си спомням какво ми казваше Нагуалът за него.

— И какво ти казваше? — попитах.

— Казваше, че докато Силвио Мануел е на тая земя, ще бъде като Елихио. Веднъж изчезнал, без да оставя никаква следа, и отишъл в другия свят. Няколко го с години. И после, един ден се върнал.

Нагуалът казваше, че Силвио Мануел не си спомнял къде е бил или какво е правил, но тялото му било променено. Бил се върнал в нашия свят, но в другото си „аз“.

— И какво друго ти казваше, Горда? — попитах пак.

— Не мога да си спомня нищо повече — отвърна тя. — Беше ми като в мъгла.

Знаех, че ако се насилим, веднага ще разберем кой е Силвио Мануел. Казах й го.

— Нагуалът твърдеше, че навсякъде има *намерение* — внезапно заговори Ла Горда.

— Какво означава това? — попитах.

— Не знам — отговори тя. — Изричам гласно неща, които ми идват наум. Нагуалът казваше също, че *намерението* прави света.

Знаех, че съм чувал тия думи и преди. Реших, че навярно дон Хуан е казвал и на мен същото, а после съм го забравил.

— Кога ти каза дон Хуан това? — попитах.

— Не си спомням — отвърна тя. — Но ми казваше, че хората и поради това всички други живи създания, са роби на *намерението*. Ние сме в неговите лапи. Заради него правим всичко, което то поиска. То ни кара да действаме в този свят. То ни кара дори да умираме.

— Казваше още, че когато станем воини обаче, *намерението* се превръща в наш приятел. За момент то ни оставя на свобода; понякога дори идва при нас, сякаш чака някъде наоколо. Казваше ми, че той самият бил само приятел на *намерението* — не като Силвио Мануел, който му бил господар.

Вътре в мен се надигаха вълни от скрити спомени, които напиреха да излязат. Бяха вече като че ли на повърхността. За момент изпитах дълбоко разочарование, а после нещо в мен се предаде. Успокоих се. Интересът ми да разбере нещо за Силвио Мануел беше изчезнал.

Ла Горда изтълкува промяната в настроението ми като знак, че не сме готови да посрещнем спомените за Силвио Мануел.

— Нагуалът показваше на всички ни какво би могъл да направи с *намерението* си — заговори рязко тя. — Призовеш ли *намерението*, можеше да накара някои неща да се появят.

— Казваше ми още — не спираше тя, — че ако искам да летя, трябва да призова *намерението* си да летя. После ми показва как той

самият може да го призове и подскочи във въздуха и се понесе в кръг, като огромно хвърчило. Или можеше да направи така, че в ръката му да се появят разни неща. Казваше, че знае *намерението* на много неща и може да призове тия неща чрез *намерение*. Разликата между него и Силвио Мануел била, че Силвио Мануел, като истински майстор на *намерението*, знаел *намерението* на всичко.

Казах ѝ, че обяснението ѝ има нужда от повече пояснения. Тя се постара, изглежда, да подреди мислите в главата си.

— Научих *намерението* на летенето — каза тя, — като повтарях всичките чувства, които изпитвах, докато летях в *сънуването*. Това беше едното. Нагуалът беше научил през живота си *намерението* на стотици неща. Но Силвио Мануел бил стигнал до самия източник. Той го каптирал. Не му е било нужно да научава *намерението* на каквото и да е. Станал едно цяло с него. Проблемът бил в това обаче, че нямал повече никакви желания; защото *намерението* си нямало свои желания; затова се наложило да разчита на Нагуала за воля. С други думи Силвио Мануел можел да прави всичко, което Нагуалът пожелал. Нагуалът насочвал *намерението* на Силвио Мануел. Но тъй като Нагуалът също нямал никакви желания, повечето време не правели нищо.

ДЯСНОСТРАННО И ЛЯВОСТРАННО СЪЗНАНИЕ

Разговорът ни за *сънуването* много ни помагаше — не само защото облекчаваше нашето безизходно положение в *сънуването заедно*, но защото извеждаше възприятията до едно интелектуално ниво. Разговорите за него ни създаваха занимание; те ни осигуряваха моментни паузи, за да се отпускам от вълнението си.

Една вечер, докато бях навън по мои задачи, позвъних от една телефонна будка на Ла Горда. Тя ми каза, че докато била в някакъв универсален магазин изпитала усещането, че аз се крия там зад някакви подредени манекени. Била сигурна, че го правя, за да я дразня и много се ядосала. Хукнала из магазина да ме хване, за да ми покаже колко е ядосана. После разбрала, че всъщност си спомня нещо за мен, което доста често правела в такива мигове на избухване.

Така в пълен синхрон стигнахме до заключението, че е настъпило времето отново да опитаме с нашето *сънуване заедно*. Както говорехме, усетихме отново да ни обзема оптимизъм. Незабавно се прибрах вкъщи.

Много лесно навлязох в първата фаза — *будност в покой*. Изпитах някакво телесно удоволствие, гъделичкащо излъчване от слънчевия ми сплит, което се превръща в мисълта, че ще постигнем огромни резултати. Тази мисъл прерасна в нервно очакване. Съзнавах, че мислите ми се отделят от някакво трептене в средата на гръдния ми кош. В момента, в който обаче насочих вниманието си натам, трептенето спря. Беше като електрически ток, който можех да включа и изключа.

Трептенето отново започна, дори по-изявено отпреди, и изведнъж се озовах лице в лице с Ла Горда. Сякаш бях свърнал край ъгъла и бях налетял на нея. Захласнах се да я гледам. Беше тъй невероятно реална, толкова истинска, че ми се прииска да я докосна. В тоя момент от мен избликна най-чистата, най-неземна обич към нея. Заридах, без да мога да се владея.

Ла Горда бързо се опита да сплете ръцете ни, за да спре моето удоволствие, но не можеше да помръдне. Огледахме се наоколо. Пред очите ни нямаше фиксирана никаква жива сцена, нито никаква статична картина. Изведнъж прозрях и казах на Ла Горда, че именно защото сме се наблюдавали един друг, сме пропуснали появяването на сцената на *сънуването*. Едва след като заговорих, разбрах, че се намираме в нова ситуация. Звукът на гласа ми ме изплаши. Беше странен глас, дрезгав, неприятен. Изпитах някакво физическо отвращение.

Ла Горда ми отговори, че нищо не сме пропуснали, но нещо друго е уловило второто ни внимание. Усмихна се и нацупи устни — смесица от изненада и раздразнение при звука на собствения ѝ глас.

Намирах за опияняващо новото изживяване да разговаряме по време на *сънуването*, защото ние не *сънувахме* сцена, в която говорим, а просто разговаряхме. И това изискваше единствено по рода си усилие, много подобно на началното ми усилие да слизам по стълба в *сънуването*.

Попитах я дали смята гласа ми за особен. Тя кимна и високо се разсмя. Звукът на смеха ѝ беше направо шокиращ. Спомних си, че дон Хенаро правеше най-невероятните и страховити шумове; смехът на Ла Горда беше в същата категория. И точно тогава ме порази мисълта, че Ла Горда и аз съвсем спонтанно бяхме навлезли в нашите *сънувани тела*.

Поисках да я хвана за ръка. Колкото и да се мъчех, не можех да раздвижа ръката си. Тъй като имах известен опит с движенията в това състояние, наложих си да премина в нейната страна. Имах желание да я прегърна, но вместо това се приближих толкова близко до нея, че се сляхме. Съзнавах, че съм индивидуално същество, но в същото време чувствах, че съм част от Ла Горда. И това чувство беше страхотно хубаво.

Останахме слети докато нещо не ни разкъса. Усетих нареждане да разгледам околността. Когато се огледах, ясно си спомних, че съм я виждал и преди. Бяхме заобиколени от малки заоблени могили, които много приличаха на пясъчни дюни. Бяха навсякъде около нас, във всички посоки, докдето ни виждаха очите. Приличаха на бледожълтеникав пясъчник или неравни гранули от сяр. Небето

имаше същия цвят и беше много ниско и потискащо. Тук-там от него висяха едри парчета жълтеникава мъгла или някаква жълта пара.

Тогава забелязах, че Ла Горда и аз като че ли дишаме нормално. Не усещах гръдния си кош с ръце, но можех да го почувствам как се издува при вдишване. Жълтите пари очевидно не бяха вредни за нас.

Започнахме да се движим в унисон — бавно, предпазливо, почти ходехме. След като изминахме не особено дълго разстояние, аз много се изморих, Ла Горда — също. Плъзгахме се малко над земята и явно този начин на движение беше безкрайно уморителен за второто ни внимание; изискваше необикновена степен на концентрация. Нарочно не имитирахме обикновеното си ходене, но ефектът беше точно такъв. Движението изискваше изблици на енергия, нещо като малки експлозии, с паузи помежду им. В нашето движение нямаше никаква цел, освен самото движение, така че накрая трябваше да спрем.

Ла Горда заговори с много слаб глас, почти не се чуваше. Каза, че безразсъдно сме се запътили към по-тежки области и ако продължаваме да се движим в тази посока, налягането ще стане толкова голямо, че ще умрем.

Автоматически се извъртяхме и се отправихме обратно в посоката, откъдето бяхме дошли, но чувството за умора не ни напускаше. И двамата бяхме толкова изтощени, че вече не можехме да се движим изправени. Строполихме се и съвсем спонтанно заехме *сънуващо* положение.

На мига се събудих в кабинета си. Ла Горда се събудила в спалнята си.

Първото нещо, което ѝ съобщих след като се събудих, беше, че няколко пъти досега съм бил в оня безлюден пейзаж. Виждал съм поне две страни от него — едната съвършено равна, другата покрита с неголеми, подобни на пясъчни дюни, могили. Докато говорех осъзнах, че дори не съм се потрудил да потвърдя, че сме имали едно и също видение. Спрях и ѝ казах, че съм като отнесен поради собствената си възбуда; бях постъпил така, сякаш сравнявах с нея бележките си за някое ваканционно пътешествие.

— Много е късно за такъв разговор помежду ни — каза с въздишка тя, — но ако от това ще се почувстваш по-щастлив, ще ти кажа какво сме видели.

И тя търпеливо ми описа всичко, което бяхме видели, казали и направили. Добави още, че и тя е бивала на това безлюдно място и е сигурна, че е пространството между света, който познаваме, и другия свят; то е ничия земя.

— Това е областта между успоредните линии — продължи тя. — До нея можем да отидем в *сънуването*. Но за да напуснем тоя свят и да отидем до другия, оня отвъд успоредните линии, трябва да преминем през тази област с целите си тела.

Изпитах ледена тръпка при мисълта да навлезем в онова голо място с целите си тела.

— Ти и аз сме били вече там с целите си тела — продължи Ла Горда. — Не помниш ли?

Спомнях си единствено, че съм виждал този пейзаж два пъти под насоките на дон Хуан. И двата пъти бях описвал преживяванията си като станали под въздействието на погълнатите халюциногенни растения. Следвайки постановките на своя интелект, аз ги сметнах за лични видения, а не за консенсуални преживявания. Не си спомнях да съм виждал сцената при никакви други обстоятелства.

— Кога сме били ти и аз там с телата си? — попитах.

— Не зная — каза тя. — Когато ти спомена, че и преди си бивал там, в ума ми просто изскочи някакъв неясен спомен. Мисля, че сега е твой ред да ми помогнеш да довърша това, което съм започнала да си спомням. Още не мога да се фокусирам на него, но наистина си спомням, че Силвио Мануел взе жената Нагуал, теб и мен и ни заведе в онова безлюдно място. Не зная обаче защо ни заведе там. Не бяхме в *сънуването*.

Не я чух още какво каза. Умът ми насочваше всичките си усилия към нещо все още неясно. Помъчих се да подредя мислите си, които блуждаеха безцелно. За момент почувствах сякаш съм върнал годините назад към времето, когато не можех да спра вътрешния си диалог. После мъглата взе да се прояснява. Мислите ми се подредиха без да ги насочвам съзнателно и резултатът се изрази в пълния спомен за събитие, което вече частично си бях спомнял в една от ония неструктурирани искрици спомен, които навремето бях имал. Права беше Ла Горда: веднъж бяхме отведени в област, която дон Хуан бе нарекъл „лимбо“^[1], явно извличайки термина от религиозната догма. Знаех, че Ла Горда е права и като казва, че не сме били в *сънуването*.

В оня случай, по молба на Силвио Мануел, дон Хуан беше ни подбрал — жената Нагуал, Ла Горда и мен. Дон Хуан ми беше казал, че причината за срещата ни се криела във факта, че със собствени средства, но без да зная как, аз съм навлязъл в специална ниша на съзнанието, която представлява най-изострената форма на вниманието. Преди съм бил достигал до това състояние, което дон Хуан наричаше „лявата лява страна“, но за много кратко и винаги подпомаган от него. Една от главните черти на това състояние — тази, която имаше най-голяма стойност за всички нас, заедно с дон Хуан, беше, че в него можем да възприемаме колосален отрязък жълтеникава пара — нещо, което дон Хуан наричаше „стена от мъгла“. Всеки път, когато бивах способен да я възприема, тя беше винаги от дясната ми страна и се простираше до хоризонта и до безкрайността, като по този начин разделяше света на две. Щом извърнех глава, стената от мъгла се обръщаше или на дясно, или на ляво, така че нямаше начин никога да бъда с лице към нея.

Във въпросния ден и дон Хуан, и Силвио Мануел бяха разговаряли с мен за стената от мъгла. Спомням си, че след като Силвио Мануел беше привършил да говори, беше сграбчил Ла Горда отзад за врата като някое котенце и беше изчезнал с нея в отрязъка от мъгла. Имах само частица от секундата, за да зърна изчезването им, защото дон Хуан беше успял някак да ме накара сам да се окажа с лице към стената. Не ме беше вдигнал за врата, а ме беше блъснал в мъглата; другото, което знаех, беше, че пред погледа ми се простираше безлюдна равнина. Там бяха и дон Хуан, и Силвио Мануел, и жената Нагуал, и Ла Горда. Не ме интересувахе какво правят. Обзет бях от някакво много неприятно, заплашително чувство на угнетеност: изнемога, влудяващо затруднено дишане. Забелязах, че се намирам в душна жълта пещера с нисък таван. Физическото усещане за потиснатост ставаше тъй осезаемо, че вече не можех да дишам. Сякаш бяха спрели всичките ми физически функции; не можех да усещам нито една част от тялото си. Все пак можех да се движа, да ходя, да протягам ръце, да въртя глава. Положих ръце на бедрата си; не усещах докосване по дланите си, нито по бедрата. Краката и ръцете ми бяха видимо там, но на пипане ги нямаше.

Подтикван от безграничния страх, който изпитвах, сграбчих за ръка жената Нагуал и я блъснах. Но не силата на мускулите ми я

извади от равновесие. Беше някаква сила, натрупана не в мускулите ми или в костите, а в самия център на тялото ми.

В желанието си още веднъж да приложа тази сила, аз се вкопчих в Ла Горда. От силата на дръпването тя се олюля. И тогава разбрах, че енергията бе дошла от един пръчковиден израстък, който действаше като пипало. Той се крепеше на някаква точка в средата на тялото ми.

Всичко това беше отнело само миг. В следващия момент бях отново в същото положение на физическа изнемога и страх. Погледнах Силвио Мануел в безмълвна молба за помощ. Начинът, по който той отвърна на погледа ми, ме убеди, че съм загубен. Очите му бяха студени и безизразни. Дон Хуан ми обърна гръб и аз се разтресох отвътре навън от необясним физически ужас. Помислих си, че кръвта в тялото ми завира, но не защото изпитвах топлина, а защото някакво вътрешно налягане се покачваше до точката на избухване.

Дон Хуан ми нареди да се отпусна и да се оставя на смъртта си. Каза, че трябва да остана там, докато умра, и че имам възможност или мирно и спокойно да си умра, ако направя върховно усилие и оставя ужаса да ме обладае, или да умра в агония, ако реша да се боря.

Силвио Мануел ми заговори — нещо, което рядко правеше. Каза, че енергията, от която имам нужда, за да приема ужаса, се намира в пъпа ми и че единственият начин да успея, е да се примиря, да се предам без да отстъпвам.

Жената Нагуал и Ла Горда останаха съвършено спокойни. Бях единственият, който умира. Силвио Мануел заяви, че както изхабявам енергията си, крайт ми ще настъпи едва ли не след няколко мига и да се считам вече за умрял. Дон Хуан направи знак на жената Нагуал и на Ла Горда да го последват. Те ми обърнаха гръб. Не видях какво още направиха. Усетих как през мен преминава мощна вибрация. Реших, че подрънква смъртта ми; борбата ми приключи. Вече нищо не ме интересуваше. Предадох се на непреодолимия ужас, който ме убиваше. Тялото ми или конфигурацията, която считах за мое тяло, се отпусна, отдаде се на своята смърт. Щом пуснах ужаса да навлезе в мен, или навярно да излезе от мен, почувствах и видях разрежена пара — възбяло петно на фона на жълта като сяр среда — да напуска тялото ми.

Дон Хуан се върна при мен и започна любопитно да ме разглежда. Силвио Мануел си тръгна и отново сграбчи Ла Горда за

врата. Ясно видях как я захвърли като огромна парцалена кукла в облака от мъгла. После пристъпи в него и изчезна.

Жената Нагуал направи жест да ме подкани и мен в мъглата; аз тръгнах към нея, но преди да я стигна дон Хуан ме бутна силно и аз се завъртях през гъстата жълта мъгла. Не се запрепъвах, а се понесох и накрая паднах с главата напред на земята в ежедневиия свят.

Щом ѝ разказах историята, Ла Горда си спомни всичко. После добави още няколко подробности.

— Жената Нагуал и аз не се страхувахме за живота ти — каза тя. — Нагуалът ни беше казал, че ти насила трябва да се отървеш от притежанията си, но че това не е нищо ново. Всеки мъж воин трябва да бъде насилен чрез страха.

— Силвио Мануел — продължи тя, — вече ме беше отвеждал три пъти зад стената, за да се науча да се отпускам. Каза, че като ме видиш спокойна, ще се повлияеш от това; така и стана. Ти се предаде и се отпусна.

— И на теб ли ти беше трудно да се научиш да се отпусках? — попитах.

— Не. За една жена това не е нищо — отвърна тя. — Това е предимството ни. Единственият проблем е, че трябва да бъдем пренесени през мъглата. Не можем да го правим сами.

— Защо не, Горда? — попитах пак.

— Трябва да си много тежък, за да преминеш, а жената е лека — каза тя. — Всъщност прекалено лека.

— Ами жената Нагуал? Не видях никой да я пренася — казах аз.

— Жената Нагуал беше специална — отговори Ла Горда. — Тя можеше да прави всичко сама. Можеше да вземе там и мен, и теб. Можеше дори да мине през оная безлюдна равнина — нещо, което според Нагуала е задължително за всички пътешественици, тръгнали към неизвестното.

— Защо жената Нагуал отиде там с мен? — попитах.

— Силвио Мануел ни взе със себе си, за да те подкрепим — отвърна тя. — Каза, че имаш нужда от закрилата на две женски и две мъжки същества от двете си страни. Според Силвио Мануел ти се нуждаеше от закрила срещу елементите, които витаят и се спотайват там. От тази безлюдна пустиня излизат съюзниците. И още по-страховити неща.

— И ти ли имаше закрила? — попитах отново.

— На мен не ми е нужна закрила — каза Ла Горда. — Аз съм жена. Свободна съм от всичко това. Но всички смятахме, че ти здравата си го закъсал. Ти беше Нагуалът, освен това беше много наивен. Решихме, че всеки от тия страховити съюзници — или ако искаш ги наречи демони — може да те взриви или да те накъса на парчета. Така каза Силвио Мануел. Той ни взе, за да застанем от четирите ти страни. Най-смешното обаче беше, че нито Нагуалът, нито Силвио Мануел знаеха, че ти нямаш нужда от нас. Трябваше да изминем доста голямо разстояние, та да загубиш енергията си. Тогава Силвио Мануел щеше да те изплаши, като ти посочи съюзниците и им кимне да тръгнат след теб. Планът им беше да ти помагат малко по малко. Такова е правилото. Но нещо не стана както трябва. Щом стигна там, ти направо обезумя. Не беше мръднал и на сантиметър, а вече умираше. Беше се изплашил до смърт, а още не беше видял съюзниците.

— Силвио Мануел — продължи тя, — ми каза, че не знаел какво да прави, и ти пошепнал на ухото последното, което трябваше да ти каже — да се откажеш, да се предадеш без да отстъпваш. Изведнъж ти се успокои от самосебе си и не им се наложи да правят нищо от заплануваното. На Нагуала и Силвио Мануел не им оставаше нищо друго, освен да ни изведат оттам.

Разказах на Ла Горда, че когато се озовах отново в света, край мен стоеше някой, който ми помогна да се изправа. Само това си спомнях.

— Бяхме в къщата на Силвио Мануел — каза тя. — Сега не мога да си спомня кой знае какво за тая къща. Някой ми казваше, не знаей кой, че тази къща я бил избрал Силвио Мануел и я бил купил, защото била построена на място на силата. Друг пък казваше, че Силвио Мануел открил къщата, харесал я, купил я и после довел мястото на силата тук. Лично аз имам чувството, че Силвио Мануел е довел силата. Усещам, че неговата безупречност е задържала силата в тая къща, докато там са живели той и неговите другари.

— Когато настъпил моментът да се местят — продължи тя, — силата на това място изчезнала заедно с тях и къщата се превърнала в това, което си била преди да я открие Силвио Мануел — най-обикновена къща.

Докато Ла Горда говореше, умът ми като че ли още повече се проясни, но не достатъчно, че да разкрие какво ни се беше случило в къщата, която ме изпълваше с такава тъга. Неизвестно защо бях сигурен, че имаше нещо общо с жената Нагуал. Къде ли беше тя сега?

Ла Горда не ми отговори, когато я запитах. Настъпи продължително мълчание. Тя се извини, като каза, че трябва да приготви закуската, защото вече беше сутрин. Остави ме сам с изпълнено с болка натежало сърце. Повиках я обратно. Тя се ядоса и хвърли паниците на пода. Разбрах защо.

При един друг сеанс на *сънуване заедно* затънахме още по-надълбоко в плетениците на второто внимание. Това се случи след няколко дена. Ла Горда и аз, без каквито и да било надежди и без никакво усилие, се оказахме застанали един до друг. Тя опита три-четири пъти напразно да преплете ръка с моята. Заговори ми, но речта ѝ беше неразбираема. Знаех обаче какво означават думите ѝ: че сме в нашите *сънувани тела*. И ме предупреждаваше, че всичките ни движения трябва да се пораждат от пъпната област.

Както при последния опит, не ни се представи никаква *сънувана* сцена за изучаване, но аз като че ли разпознах една географска местност, която в продължение на цяла година бях виждал в *сънуването* почти всеки ден; това беше долината на древния тигър с извитите кучешки зъби.

Изминахме няколко метра; този път движенията ни не бяха нито скокливи, нито експлозивни. Всъщност движехме се някакси от корема, без никакво участие на мускулите. Трудното беше, че ми липсваше практика; беше все едно, че се качвах за пръв път на велосипед. Лесно се изморих и загубих ритъма си, станах нерешителен и несигурен в себе си. Спряхме. Ла Горда също беше излязла от синхрона.

После се заехме да изучаваме какво има около нас. Всичко беше пропито с неоспорима реалност, поне за окото. Намирахме се в неравна местност с мършава растителност. Невъзможно ми беше да разпознавя непознатите храсти, които виждах. Приличаха ми на дребни дървета с височина метър и осемдесет-два метра. Имаха по няколко листа, плоски и плътни, бледозелени на цвят, и огромни, великолепни тъмнокафяви цветове със златни ръбчета. Стеблата не бяха дървени, но изглеждаха леки и гъвкави като тръстики; покрити бяха с дълги,

ужасни на вид игловидни шипове. Направиха ми впечатление някои мъртви растения, които бяха изсъхнали и нападали на земята; стеблата им бяха кухи.

Земята беше много тъмна и изглеждаше влажна. Опитах да се наведа и да я докосна, но не можех да се движа. Ла Горда ми направи знак да използвам пъпната си област. Когато го сторих, не ми се наложи да се навеждам, за да докосна земята; в мен имаше нещо като пипало, с което да се опипва. Но не можех да кажа какво усещам. Не възприемах никакъв допир, на който да базирам усещанията си. Земята, която докосвах, имаше вид на пръст, но не от усещането ми за допир, а от това, което, изглежда, беше зрително ядро в мен. И тогава се потопих в интелектуална дилема. Защо *сънуването* ми се струваше продукт на визуалните ми способности? Защото в ежедневието ми живот преобладаваше визуалното възприятие ли? Въпросите бяха безсмислени. Не бях в състояние да им отговоря и единственото, което постигаха запитванията ми, беше да омаломощя второто си внимание.

Ла Горда ме извади от размишленията ми, като грубо ме блъсна. Усещането беше за силен удар; по тялото ми премина тръпка. Тя посочи нещо пред нас. Както обикновено, тигърът с извитите кучешки зъби бе полегнал на скалната площадка, където винаги го бях виждал досега. Приблжихме, докато стигнем на два метра от площадката, и се наложи да вдигнем глави, за да видим тигъра. Спряхме. Той се изправи. Размерите му бяха удивителни, особено широчината му.

Знаех, че Ла Горда иска да се промъкнем покрай тигъра, за да отидем от другата страна на хълма. Понечих да ѝ кажа, че това може да се окаже опасно, но не намирах начин да предам посланието си. Тигърът изглеждаше ядосан, разярен. Приклезна на задните си крака, сякаш се готвеше да скочи върху нас. Ужасих се.

Ла Горда се обърна усмихната към мен. Разбрах какво ми казва: да не се предавам на паниката си, защото тигърът е само призрачен образ. С движение на главата тя ме подкани да продължа. И все пак на някакво подсъзнателно ниво аз знаех, че тигърът е цялост, навярно не във фактическия смисъл на нашия ежедневен свят, но въпреки това реален. И тъй като Ла Горда и аз *сънувахме*, бяхме загубили чувството си за фактите в тоя свят. В този миг бяхме равностойни с тигъра: нашето съществуване също беше призрачно.

Заради досадната настойчивост на Ла Горда направихме още една стъпка. Тигърът скочи от площадката. Съгледах как огромното му тяло прелетява във въздуха директно към мен. Загубих чувството, че *сънувам* — за мен тигърът беше реален и аз щях да бъда разкъсан на парчета. Навсякъде около мен засвяткаха светлини, образи и много силни основни цветове, каквито виждах за първи път. Събудих се в кабинета си.

След като станахме съвсем вещи в нашето *сънуване заедно*, аз се уверих, че сме успели да усвоим дистанцирането и вече не ни се налага да бързаме. Но не резултатът от нашите усилия ни подтикваше към действия. По-скоро някакво задължение извън нас ни импулсираше да действаме безупречно, без да мислим за отплата. Следващите ни сеанси приличаха на първите, с изключение на скоростта и лекотата, с които навлизахме във втората фаза на *сънуването* — *динамичната будност*.

Вещината ни в *сънуването заедно* вече беше на такова ниво, че с успех го повтаряхме всяка нощ. Без никакво намерение от наша страна, *сънуването ни заедно* се фокусираше произволно върху три области: върху пясъчните дюни, върху свърталището на древния тигър с извитите кучешки зъби и, най-важното, върху забравени минали събития.

Когато сцените, които се разкриваха пред очите ни, имаха общо със забравени събития, в които Ла Горда и аз бяхме играли важна роля, тя не изпитваше никакво затруднение да сплете ръка с моята. Това действие ми вдъхваше ирационалното чувство за сигурност. Ла Горда обясняваше, че то задоволява нуждата да се разсее върховната самота, породена от второто внимание. Казваше също, че сплитането на ръцете ни предизвиква усещане за обективност и в резултат на това можем да наблюдаваме действията, които стават във всяка сцена. На моменти се оказвахме принудени да бъдем част от тия действия. В други моменти бяхме напълно обективни и наблюдавахме сцената, все едно че сме в киносалон.

Попаднахме ли обаче в пясъчните дюни или в свърталището на тигъра, бяхме неспособни да сплетем ръце. В такива моменти поведението ни никога не биваше едно и също. При това действията ни не бяха предварително обмислени, а като че ли бяха спонтанни реакции на новите ситуации.

Според Ла Горда по-голямата част от *сънуването ни заедно* се обособяваше в три категории. Първата и най-голямата беше възобновяването на събития, изживени заедно. Втората беше преглед от двама ни на събития, които сам бях „изживял“ — в тази категория попадеше земята на тигъра с извитите кучешки зъби. Третата беше действително посещение в местност, която съществуваше така, както я виждахме в момента на посещението ни. Тя твърдеше, че жълтите могили присъстват тук и сега и че точно така изглеждат те на война, който пътува из тях.

Прииска ми се да оспоря този довод. И тя, и аз бяхме имали загадъчни връзки с хора, които бяхме забравили по необясними за нас причини, но които независимо от това всъщност познавахме. Тигърът с извитите кучешки зъби, от друга страна, беше създание от моето *сънуване*. Не можех да допусна, че двете неща попадат в една и съща категория.

Преди да имам време да изразя гласно мислите си, получих отговора ѝ. Сякаш тя наистина беше съзнанието ми — четеше го като текст.

— Те принадлежат към един и същи клас — каза тя и нервно се разсмя. — Не можем да обясним защо сме ги забравили, нито как става така, че сме си ги спомнили. Не можем нищо да обясним. Тигърът с извитите кучешки зъби е там някъде си. Никога няма да разберем къде. Но защо да се безпокоим за някаква измислена несъстоятелност? За другото ни „аз“ няма никакъв смисъл да казваме дали едното е факт, а другото *сън*.

Ла Горда и аз използвахме *сънуването заедно*, за да постигнем един невъобразим свят от скрити спомени. *Сънуването заедно* ни даваше възможност да си припомним събития, към които бяхме неспособни да се върнем чрез паметта от ежедневието ни живот. Когато тълкувахме тия събития в будните ни часове, те отключваха още по-подробни спомени. По този начин изравяхме, така да се каже, големи количества от спомени, заровени в нас. Трябваша ни почти две години неимоверни усилия и концентрация, за да стигнем до минимално разбиране на това, което ни се беше случило.

Дон Хуан ни беше казвал, че човешките същества са разделени на две. Дясната страна, която наричаме *тонал*, обхваща всичко, което умът може да измисли. Лявата страна, наречена *нагуал*, е царството на

неописуемите качества: царство, което не се съдържа в думите. Лявата страна навярно се възприема, ако наистина се възприема, с цялото тяло; оттам и нейната съпротива да се вмести в категорията на понятията.

Дон Хуан ни беше казал също, че всички способности, възможности и постижения на магьосничеството, от най-елементарното до най-удивителното, се съдържат в човешкото тяло.

Приемайки за основа схващането, че сме разделени на две и че всичко е в самото тяло, Ла Горда предложи обяснение за нашите спомени. Тя вярваше, че през годините на връзката ни с Нагуала Хуан Матус нашето време е било разделено между състоянията на нормалното осъзнаване, от дясната страна, *тонала*, където преобладава първото внимание, и състоянията на повишено осъзнаване, от лявата страна, *нагуала*, или мястото на второто внимание.

Според Ла Горда Нагуалът Хуан Матус се е помъчил да ни заведе при другото „аз“ посредством самоконтрола на второто внимание чрез *сънуването*. Той ни е поставил обаче в директен досег с второто внимание посредством телесни манипулации. Ла Горда си спомняше, че той я карал насила да минава от едната страна в другата, като я побутвал или масажирал по гърба. Каза, че понякога дори я удрял силно по или около дясната плешка. Така тя навлизала в някакво необикновено състояние на бистрота. Струвало ѝ се, че всичко в това състояние се движи по-бързо и въпреки това светът оставал непроменен.

Седмици след като Ла Горда ми разказа това, аз си спомних, че същото се беше случвало и с мен. В даден момент дон Хуан ме удряше по гърба. Винаги усещах удара върху гръбнака си, високо между плешките. Всеки път настъпваше необикновена бистрота. Светът беше същият, но по-откроен. Всичко се виждаше ясно. Възможно е способностите ми да разсъждавам да са се вцепенявали от удара на дон Хуан, като по този начин той ми е позволявал да възприемам без тяхното участие.

Можех да стоя така безкрайно или докато дон Хуан не ми нанесе нов удар на същото място, за да ме върне към нормалното състояние на съзнание. Никога не ме побутваше или масажираше. Ударът винаги беше як и директен — не като удар с юмрук, по-скоро

пестник, който за миг ми взимаше дъха. От него аз зяпвах и бързо поемах няколко дълбоки глътки въздух, докато отново задишам нормално.

Ла Горда отчиташе същия ефект: от удара на Нагуала ѝ бивал изтръгвай целият въздух от дробовете и ѝ се налагало да диша още по-усилено, за да ги изпълни отново. Ла Горда считаше, че това дишане било най-важният фактор. Според нея именно глътките въздух, които трябвало да поеме след удара, довеждали до разликата; и все пак не можеше да обясни по какъв начин дишането влияе на възприятията ѝ и на съзнанието. Каза също, че никога не я удряли след това, за да я възвърнат към нормалното съзнание; към него се връщала сама, макар и без да знае как.

Забележките ѝ ми изглеждаха съвсем уместни. Като дете и дори като по-голям, от време на време ми излизаше въздухът в случай, че паднех по гръб. Но ефектът от удара на дон Хуан, макар да ме оставяше без дъх, съвсем не беше същият. Болка нямаше; вместо това от него се получаваше някакво усещане, което не може да се опише с думи. Най-добре бих могъл да го уподобя с пораждането на чувство за сухота. Ударите по гърба сякаш пресушаваха дробовете ми и замъгляваха всичко останало. После, както го бе видяла Ла Горда, всичко което ставаше мъгляво след удара на Нагуала, се превръщаше в кристално чисто, докато дишах, сякаш вдишването беше катализаторът, най-важният фактор.

Същото ми се случваше и когато се възвръщах към съзнанието на ежедневния ми живот. Въздухът ми излизаше, светът, който наблюдавах, се замъгляваше, а после, докато изпълвах дробовете си, той отново се проясняваше.

Друга черта на тия състояния на повишено съзнание беше несравнимото богатство на личните взаимоотношения; богатство, което нашите тела разбираха като усещане за увеличаване на скоростта. Движението ни напред и назад между дясната и лявата страни улесняваше разбирането ни, че от дясната страна се консумират прекалено много енергия и време в действията и взаимодействията на ежедневието ни. От лявата страна обаче съществува свойствената нужда от икономия и скорост.

Ла Горда не можеше да опише точно каква беше тази скорост, не можех и аз. Можех най-много да кажа, че от лявата страна схващам

смисъла на нещата с точност и прямота. Всеки детайл от дейността беше освободен от предварителни действия или въведения. Аз действах и почивах; отивах напред и се връщах без нито един от мисловните процеси, обичайни за мен. Това разбирахме, Ла Горда и аз, като увеличаване на скоростта.

В един момент с Ла Горда установихме, че богатството на възприятията ни от лявата страна беше осъзнаване пост фактум. Взаимодействието ни се оказа богато по отношение на способността ни да си го спомняме. Разбрах, че в тия състояния на повишено съзнание сме възприемали всичко наведнъж, в едно обемисто количество от неразединими детайли. Тази способност да възприемаме всичко наведнъж нарекохме „интензитет“. Годици наред намирахме за невъзможно да изследваме отделните съставни части на тия откъслечи от преживяното; бяхме неспособни да синтезираме частите в поредица, която да има смисъл за интелекта. Тъй като бяхме неспособни на такива синтези, не можехме и да си спомняме. Неспособността да си спомняме беше в действителност неспособност да поставим спомена за нашето възприятие на линейна основа. Така да се каже, не можехме да разпрострем нашите преживявания върху плоскост и да ги подредим в последователен ред. Преживяванията бяха достъпни за нас, но в същото време беше невъзможно да си ги припомним, защото от тях ни отделяше една стена от интензитет.

Следователно задачата да си спомняме беше всъщност задачата да свързваме лявата и дясната си страни, да примиряваме тия две разграничени форми на възприятие в едно общо цяло. Това беше задачата за укрепване на тоталността на самия себе си чрез пренареждане на интензитета в линейна поредица.

Хрумна ни, че дейностите, в които си спомняхме да сме взимали участие, може да не са изисквали особено дълго време да бъдат извършвани, в смисъла на времето, измервано с часовник. Поради способността ни да възприемаме в условията на интензитет, можехме само подсъзнателно да усещаме продължителните отрязъци от време. Ла Горда чувстваше, че ако успеем да пренаредим интензитета в линейна поредица, най-чистосърдечно ще повярваме, че сме живели хиляди години.

Прагматичната стъпка, която дон Хуан бе предприел, за да ни помогне в задачата да си спомним, имаше за цел да ни накара да си

взаимодействаме с някои хора, докато сме в състояние на повишено съзнание. Той много внимавахе да не допусне да се виждаме с тия хора, когато бяхме в състояние на нормално съзнание. По този начин създаваше подходящи за спомняне условия.

След като привършихме със спомнянето, Ла Горда и аз изпаднахме в чудновато състояние. Имахме подробни познания за социалните взаимоотношения с дон Хуан и неговите другари. Това не бяха спомени в смисъла на спомените на епизоди от моето детство; бяха повече от живи възпоминания за всеки момент от всевъзможни събития. Възстановявахме разговори, които сякаш ехтяха в ушите ни, сякаш ги чувахме. И двамата чувствахме, че е повърхностно да правим опити да размишляваме за онова, което ни се беше случило. Това, което си спомняхме, от гледна точка на нашите емпирични същества, ставаше сега. Такъв беше характерът на нашето спомняне.

Най-накрая Ла Горда и аз можехме да отговорим на въпросите, които толкова ни бяха гнели. Спомнихме си коя е жената Нагуал, къде се вместила сред нас, каква беше ролята ѝ. По-скоро заключихме, отколкото си спомняхме, че бяхме прекарвали равни отрязъци от време с дон Хуан и дон Хенаро в нормалното състояние на съзнание, и с дон Хуан и другите му приятели в състояние на повишено съзнание. Уловихме отново всеки нюанс на тия взаимоотношения, забулени от интензитет.

След като обмислихме онова, което бяхме открили, установихме, че сме свързали с мост двете страни на своето „аз“ в минимален вид. След това се насочихме към други теми, нови въпроси, изместили по важност старите. Имаше три теми, три въпроса, които обобщаваха всичките ни безпокойства. Кой беше дон Хуан и кои бяха другарите му? Какво бяха сторили всъщност с нас? И къде бяха отишли всички те?

---

[1] Лимбо (англ.) — преддверие на ада — Бел. ред. ↑

ТРЕТА ЧАСТ

ДАРЪТ НА ОРЕЛА

ПРАВИЛОТО НА НАГУАЛА

Дон ХУАН БЕШЕ ИЗКЛЮЧИТЕЛНО пестелив по отношение на сведенията за биографията си и за личния си живот. Поначало неговата потайност беше дидактическо средство; според него, времето му започваше от момента, в който бе станал воин; всичко, което се е случило преди това, нямаше почти никаква стойност.

Единственото, което знаехме с Ла Горда за предишния му живот, беше, че е роден в Аризона от родители от индианските племена яки и юма. Като дете родителите му го взели да живее с племето яки в Северно Мексико. На десет години бил въввлечен във вълната от войни на яките. Тогава била убита майка му, а баща му бил задържан от мексиканската армия. Заедно с баща си дон Хуан бил изселен от Центъра за разселване в най-далечния южен щат Юкатан. Там и израснал.

Нищо от живота му през този период не ни беше разкрито. Дон Хуан вярваше, че няма никаква нужда да ни разказва за него. Лично аз мислех другояче. Значението, което отдавах на този отрязък от живота му, произлизаше от убеждението ми, че именно от този личностен инвентар от преживявания се пораждаха отличителните черти и ударението върху качествата му като водач.

Не този инвентар обаче, колкото и важен да беше, му придаваше първостепенна значимост в нашите очи и в очите на останалите му другари. Тоталното му превъзходство се дължеше на щастливия факт, че е бил въввлечен в „правилото“.

Въвличането в правилото може да се опише като изживяването на един мит. Дон Хуан изживяваше един мит; мит, който го беше уловил и го беше издигнал в Нагуал.

Дон Хуан казваше, че когато правилото го е уловило, той бил агресивен, буен човек в изгнание, както по онова време живеели хиляди други мъже от племето яки от Северно Мексико. Работел в тютюневите плантации на Южно Мексико. Един ден след работа, в един почти фатален сблъсък с работник като него по парични въпроси,

той бил застрелян в гърдите. Когато дошъл отново в съзнание, над него бил надвесен стар индианец и бъркал с пръстите си в малката рана на гърдите му. Куршумът не бил проникнал в гръдната кухина, а бил заседнал в мускула под едно ребро. На два-три пъти дон Хуан припаднал от шока, от загубата на кръв и, по негови думи, от страха от смъртта. Старият индианец извадил куршума и тъй като дон Хуан нямал къде да отиде, той го взел при себе си в своята къща и се грижел за него повече от месец.

Старият индианец бил внимателен, но суров. Един ден, когато дон Хуан бил вече доста поукрепнал, почти оздравял, старецът му нанесъл силен удар по гърба и го принудил да изпадне в състояние на повишено съзнание. После, без повече уговорки, той разкрил на дон Хуан частта от правилото, което се отнасяло за Нагуала и за неговата роля.

Дон Хуан: беше направил точно същото с мен, а и с Ла Горда: беше ни накарал да сменим нивото на съзнание и ни беше обяснил правилото на Нагуала по следния начин:

Силата, която направлява съдбата на всички живи същества, се нарича Орел; не защото е орел или има нещо общо с орела, а защото се появява на ясновидеца като неизмерим смолисточерен орел, със стойката на орел, и височината му стига до безкрайността.

Докато ясновидецът гледа чернотата, каквато Орелът представлява, четири пламъка разкриват всъщност какво е Орелът. Първият пламък, който прилича на мълния, помага на ясновидеца да различи контурите на тялото на Орела. По него има бели петна, които приличат на орлови пера и нокти. Вторият пламък като светкавица разкрива увисналата, ветрообразуваща чернота, наподобяваща орлови крила. При третия светкавичен блясък ясновидецът съзира едно пронизващо, нечовешко око. Четвъртият и последен пламък показва какво прави Орелът.

Орелът поглъща съзнанието на всички създания, които, живи на земята преди миг, а сега мъртви, са полетели към човката на Орела като безкраен рояк от светулки, за да се срещнат със своя господар, с причината да са имали живот. Орелът разчленява тия малки пламъчета, изравнява ги, както кожарът изглажда кожата, а после ги поглъща; защото съзнанието е храната на Орела.

Орелът, тази сила, която направлява съдбите на всички живи твари, отразява по равно и наведнъж всички тия живи същества. Ето защо не съществува начин човек да се моли на Орела, да иска услуги, да се надява на милост. Човешката част от Орела е твърде незначителна, за да трогне цялото.

Единствено по действията на Орела ясновидецът може да каже какво иска. Орелът, макар и да не се трогва от обстоятелствата на която и да е жива твар, е принесъл дар на всяка от тях. По свой начин и по свое право всяка от тях, стига да пожелае, има силата да запази пламъка на съзнанието, силата да не се подчини на призивите да умре и да бъде погълната.

Всяка жива твар е получила силата, стига да я желае, да търси излаз към свободата и да премине през него. За ясновидеца, който съзира този излаз, и за създанията, които преминават през него, е очевидно, че Орелът е принесъл този дар, за да увековечи съзнанието.

С цел да направлява живите твари към този излаз, Орелът е създал Нагуала. Нагуалът е двойно същество, на което е било разкрито правилото. Дали то е във формата на човек, животно, растение или друга жива твар, поради своята двойност Нагуалът е призван да търси този скрит коридор.

Нагуалът идва по двойки — мъжка и женска. Един двоен мъж и една двойна жена стават Нагуал, само след като правилото е казано на всеки от тях и всеки от тях го е разбрал и напълно го е приел.

За окото на *виждащия* един мъж Нагуал и една жена Нагуал се появяват като сияйно яйце с четири отделения. Противно на обикновения човек, който има само две страни, лява и дясна, Нагуалът има лява страна, разделена на два продълговати сектора, и дясна страна, също разделена на две.

Орелът е създал първите мъж Нагуал и жена Нагуал като ясновидци и незабавно ги е сложил в света да гледат. Предоставил им е четири жени воители, които са *прикривачи*, трима мъже воители и един мъж куриер, които те трябва да хранят, да развиват и да доведат до свобода.

Жените воители ги наричат четирите посоки, четирите ъгъла на квадрата, четирите настроения, четирите вятъра, четирите различни типа женски личности, съществуващи в човешката раса.

Първата е изток. Тя се нарича ред. Тя е оптимист, с леко сърце, спокойна, устойчива, като силен, нестихващ летен бриз.

Втората е север. Тя се нарича сила. Тя е изобретателна, неотклонна, директна, твърда, като силен вятър.

Третата е запад. Тя се нарича чувство. Тя е вгълбена, съзерцателна, лукава, хитра, като студен порив на вятъра. Четвъртата е юг. Нарича се растеж. Тя е като майка-хранителка, шумна, стеснителна, топла, като горещ вятър.

Тримата мъже воини и куриерът са представители на четирите типа мъжка дейност и темперамент.

Първият тип е знаещият мъж, ученият; благороден, надежден, открит човек, изцяло посветен на изпълнението на своята задача, каквато и да е тя.

Вторият тип е мъж на действието, силно подвижен, голям шегобиец и непостоянен другар.

Третият тип е организаторът зад сцената, загадъчният, непознаваем човек. За него не може да се каже нищо, защото той не позволява да се изплъзне нищо от него.

Куриерът е четвъртият тип. Той е асистентът, мълчаливецът, мрачният човек, който се справя много добре, стига да бъде майсторски направляван, но който не е самостоятелен.

За да се улеснят нещата, Орелът е показал на мъжа Нагуал и на жената Нагуал, че всеки от тия типове сред мъжете и жените на земята си има специфични черти в своето сияйно тяло.

Ученият има плитка вдлъбнатина, ярка ямка на слънчевия си сплит. При някои мъже тя прилича на езерце от силно сияние, понякога гладко и лъскаво, като огледалце без отражение.

Мъжът на действието има влакна, които излизат от областта на волята. Броят на влакната варира от едно до пет, като размерът им върви от проста нишка до плътно, камшикообразно пипало с дължина до два и половина метра. Някои имат и три такива влакна, развити в пипала.

Мъжът зад сцената се разпознава не по някой белег, а по способността си да сътворява съвсем неволно изблик от сила, която успешно блокира вниманието на ясновидците. В присъствието на този тип мъже ясновидците се озовават потопени в неприсъщи подробности, а не във *виждане*.

Асистентът няма явна конфигурация. За ясновидците той се явява като ясен блясък в идеална черупка от сияйност.

Жената Изток се разпознава по почти незабележимите петънца в сияйността, нещо като малки обезцветени области.

Жената Север има всеобхватно излъчване; тя изпуска червеникави блясъци, почти като жегата.

Жената Запад е обгърната от тънък слой, който я прави да изглежда по-тъмна от останалите.

Жената Юг има постоянен блясък; за момент тя лъсва, после потъмнява, само за да блесне отново.

Мъжът Нагуал и жената Нагуал имат в сияйните си тела две различни движения. Дясната им страна се вълнува, докато лявата се вихри.

По отношение на личността, мъжът Нагуал е опора, твърд, непроменлив. Жената Нагуал е същество войнствено и все пак отпуснато, винаги нащрек, но без напрежение. И двамата отразяват четирите типа на своя пол, като четири начина на поведение.

Първата заповед, която Орелът е наложил на мъжа Нагуал и на жената Нагуал, е да намерят, всеки сам за себе си, друга група от четири жени воители, четири посоки, точни копия на *прикривачите*, но които да са *сънувачи*. За ясновидците *сънувачите* се отличават с това, че имат в пъпната си област завеса от прилични на косъмчета влакна. *Прикривачите* имат подобна завеса, но вместо от влакна, тя се състои от безброй малки, обли издатъци. Осемте жени воители се делят на две групи, наречени дясна и лява планети. Дясната планета се състои от четири *прикривача*, лявата — от четири *сънувача*. Воиците на всяка планета са научени от Орела на правилото на специфичната си задача: *прикривачите* са научени на *прикриване*; *сънувачите* — на *сънуване*.

Двете жени воители от всяка посока живеят заедно. Те така си приличат, че са огледално отражение една на друга и единствено чрез безупречност могат да намерят утеха и предизвикателство в това отразяване една в друга.

Мъжете воители и куриерът могат да образуват също независимо звено от четирима мъже, или всеки може да функционира като самотно същество — както го налага необходимостта.

След това на Нагуала и неговия екип се заповядва да намерят още трима куриери. Те могат да бъдат мъже или жени, или смесено, но

мъжете куриери трябва да бъдат от четвъртия тип мъже, на асистента, а жените трябва да бъдат от юга.

За да е сигурно, че първият мъж Нагуал ще води групата към свобода и няма да се отклонява от пътя или да е продажен, Орелът е взел в другия свят жената Нагуал, за да служи като маяк, направляващ групата към излиза.

После на Нагуала и неговите воители е заповядано да забравят. Те са били пуснати в тъмнината и са им били дадени нови задачи: задачата да си спомнят за себе си и задачата да си спомнят за Орела.

Заповедта да забравят е била тъй категорична, че всеки е бил отделен от другите. Те не си спомняли кои са. Орелът имал намерение, в случай че те са способни отново да си спомнят за себе си, да ги накара да открият тоталността на самите себе си. Едва тогава щели да имат силата и търпението, нужни да търсят и да намерят отреденото им пътешествие.

Последната им задача, след като вече си били възвърнали тоталността на самите себе си, била да се сдобият с нов чифт двойни същества и да ги превърнат в нов мъж Нагуал и нова жена Нагуал, като им разкрият правилото. И точно както първите мъж Нагуал и жена Нагуал били снабдени с минимален екип — те трябвало да снабдят новата двойка Нагуали с четири жени воители — *прикривачи*, трима мъже воители и един мъж куриер.

Когато първият Нагуал и неговата група били готови да преминат през коридора, първата жена Нагуал ги чакала, за да ги насочи. Тогава на тях им било наредено да вземат новата жена Нагуал със себе си в другия свят, за да служи като маяк за нейните хора, а да оставят новия мъж Нагуал в света, за да повтори цикъла.

Докато са в света, минималният брой под водачеството на Нагуала е шестнайсет: осем жени воители, четирима мъже воители, включително Нагуала, и четирима куриери. В момента на напускането на света, когато с тях е жената Нагуал, броят на групата на Нагуала е седемнайсет. Ако личната му сила позволява да има повече воители, могат да се добавят още, но кратко на четири.

Бях запитал направо дон Хуан по какъв начин правилото е станало известно на хората. Той обясни, че правилото е безкрайно и обхваща всяка страна от поведението на воителя. Тълкуването и „натрупването“ на правилото е дело на ясновидците, чиято единствена

задача през вековете е била да *виждат* Орела, да наблюдават безспирното му излъчване. От своите наблюдения ясновидците заключили, че ако сияйната черупка, обгръщаща човешкото, се счупи, много е възможно в Орела да се открие слабото отражение на човека. Неопровержимите повели на Орела могат в такъв случай да бъдат разбрани от ясновидците, правилно изтълкувани от тях и натрупани като едно ръководно цяло.

Дон Хуан обясни, че правилото не е приказка и че да прекосиш към свободата не означава вечен живот, както обикновено се разбира вечността — тоест, да живееш вечно. Това, което постановява правилото, е, че човек може да запази съзнанието, което обикновено се отделя в момента на умирането. Дон Хуан не можеше да обясни какво означава да се запази съзнанието или навярно не можеше да го схване. Неговият покровител му бил казвал, че в момента на прекосяването човек навлиза в „третото внимание“, а тялото се изпълва цялото с познание. Всяка клетка тутакси осъзнава себе си, осъзнава също и тоталността на тялото.

Неговият покровител му казвал също, че този вид съзнание е безполезен за нашите умове, разпределени на сектори. Ето защо проблемът относно борбата на воина не се състои толкова в това той да разбере, че прекосяването, заявено в правилото, означава преминаване в третото внимание, а да се схване, че въобще съществува такова съзнание.

Дон Хуан твърдеше, че в началото за него правилото било нещо строго ограничено в царството на думите. Не можел да си представи как би могло да се приложи в областта на реалния свят и неговите изисквания. Обаче под успешното напътствие на своя покровител и след огромно количество труд, най-накрая той съумял да усвои истинската природа на правилото и да го приеме напълно като комплект от практически насоки, а не като мит. Оттогава нататък нямал проблеми в отношенията си с реалността на третото внимание. Единствената пречка по пътя му произлизала от убедеността му, че правилото е географска карта; той вярвал, че трябва да търси буквален излаз в света, коридор. Кой знае защо, той ненужно се придържал към първото ниво от развитието на воина.

В резултата на това работата на дон Хуан като водач и учител била насочена да помага на учениците и специално на мен да

избягваме неговите грешки. Успехът му в работата с нас бил именно в това да ни преведе през трите етапа от развитието на война, без да се набляга прекомерно на някой от тях. Най-напред той ни беше насочил да приемем правилото като карта; после ни беше насочил да разберем, че можем да постигнем първостепенно съзнание, защото такова нещо съществува; и накрая ни беше насочил към един действителен коридор в оня друг, скрит свят на съзнанието.

За да ни преведе през първия етап, приемането на правилото като карта, дон Хуан беше взел частта, която се отнася до Нагуала и неговата роля, и ни беше показал, че тя съответства на недвусмислени факти. Беше постигнал това, като ни бе позволил да имаме, докато сме в етапа на повишено съзнание, неограничено взаимодействие с членовете на групата му, които бяха живото олицетворение на осемте типа хора, описани в правилото. При взаимодействието ни с тях пред нас се разкриваха и други сложни и всеобхватни страни на правилото, докато най-накрая установихме, че сме хванати в мрежата на нещо, което отначало определихме като понятието мит, но което по същество беше карта.

Дон Хуан ни казваше, че в това отношение неговият случай бил идентичен на нашия. Неговият покровител му помогнал да премине през първия етап, като му разрешил същия тип взаимодействие. За целта го карал да се премества назад и напред от дясностранието към лявостранието съзнание, точно както беше направил дон Хуан с нас. На лявата страна той го запознал с членовете на групата си — осемте жени, тримата мъже воини и четиримата куриери — които задължително най-точно съвпадали с типовете, описани в правилото. Въздействието от това запознанство и общуване с тях било поразително за дон Хуан. То не само го принудило да счита правилото за фактическо напътствие, но го и накарало да признае величината на нашите неизвестни възможности.

Обясняваше ни също, че до момента, когато се събрали всички членове на групата му, той бил вече така посветен в пътя на война, че приел за абсолютен факта, че без да насилва открито когото и да било, те се оказали свършени копия на воините от групата на неговия покровител. Сходството на личните им симпатии, антипатии, пристрастия и така нататък не било резултат от подражание; дон Хуан твърдеше, че те принадлежали, както се казвало в правилото, на

специфични групи хора с еднакви предимства и недостатъци. Единствените различия между членовете на една група били във височината на гласовете им, в звука на смеха им.

В опита си да ми изясни ефектите, които оказало върху него взаимодействието с воините на покровителя му, дон Хуан се докосна до темата за многозначителната разлика между покровителя му и него самия в тълкуването на правилото, а също и в обучението на другите воини да го приемат като географска карта. Казваше още, че съществуват два вида тълкувания — универсално и индивидуално. Универсалните тълкувания приемат постановките, съставляващи съдържанието на правилото, за абсолютна истина. Такъв пример е фактът, че Орелът не се интересува от действията на човека и въпреки това е осигурил на тоя човек коридор към свободата.

Индивидуалното тълкуване, от друга страна, е текущото заключение, до което стигат ясновидците, използвайки за предпоставка универсалните тълкувания. Пример за това е фактът, че поради липса на заинтересованост от страна на Орела, аз трябва да съм сигурен, че шансовете ми да стигна до свободата се увеличават, навярно за да им се посветя напълно.

Според дон Хуан, той и покровителят му използвали различни методи за подвеждане на чираците си. Дон Хуан казваше, че подходът на покровителя му бил строгостта; той водел с желязна ръка и с убеждението, че при Орела свободните подаяния са изключени, затова никога не правел нищо за никого директно. Вместо това активно помагал на всички сами да си помогнат. Считал, че дарът на Орела, свободата, не е подарък, а шанс да имаш шанс.

Макар, че оценяваше високо способите на своя покровител, дон Хуан не беше съгласен с него. По-късно, когато вече бил сам, *видял* с очите си, че се губи ценно време. За него било по-експедитивно да се предложи на всички дадена ситуация и те да бъдат принудени да я приемат, вместо да се изчаква готовността им сами да се сблъскат с нея. Такъв беше методът му с мен и останалите ученици.

Моментът, който най-добре ориентирал дон Хуан по отношение на различията във водачеството, бил по време на задължителното му взаимодействие с воините на неговия покровител. Правилото повелявало покровителят да намери за дон Хуан първо жена Нагуал, а после група от четири жени и четирима мъже, за да се сформира

екипът на война. Покровителят му *видял*, че дон Хуан още няма лична сила, достатъчна да поеме отговорността за жена Нагуал, и затова обърнал последователността и помолил жените от своята група да намерят за дон Хуан най-напред четири жени, а после и четирима мъже.

Дон Хуан признаваше, че бил очарован от идеята за едно такова обръщане. Бил разбрал, че жените са за негова употреба, а според него това означавало сексуална употреба. Падението му обаче било пълно, когато разкрил надеждите си пред своя покровител, а той незабавно свързал дон Хуан с мъжете и жените на собствената си група и го оставил сам да си взаимодейства с тях.

За дон Хуан срещата с тия воители се оказала истинско изпитание, не само защото умишлено му създавали затруднения, а защото предназначението на срещата е да служи като пробив.

Дон Хуан твърдеше, че взаимодействието в лявостранното съзнание не може да стане, освен ако всички участници не са в едно и също състояние. Именно затова той не ни е пускал да навлизаме в лявостранното съзнание, освен за да провеждаме взаимодействия с неговите воители. Това била процедурата, която изпълнявал с него и покровителят му.

Дон Хуан беше направил кратка равностойност относно случилото се на първата му среща с членовете на групата на покровителя му. Идеята му беше аз да използвам опита му като образец за това, което евентуално да очаквам. Казваше, че светът на покровителя му се отличавал с великолепа праволинейност. Членовете на групата му били индиански воители от цяло Мексико. По времето, когато ги срещнал, те живеели в отдалечена планинска област в Южно Мексико.

Когато пристигнал в къщата им, дон Хуан бил пресрещнат от две еднакви жени, най-едри индианки, които някога бил виждал. Били начумерени и одърпани, но иначе с приятни черти. Опитал да мине между тях, но те го заклепили между огромните си корема, стиснали го под мишниците и захванали да го налагат. Хвърлили го на земята и седнали отгоре му, като едва не му счупили гръдния кош. Държали го така притиснат повече от дванайсет часа, докато водели преговори на място с неговия покровител, който трябвало да говори без прекъсване цялата нощ, докато накрая, някъде при зори, пуснали дон Хуан. Разправяше, че най-много го изплашила решителността, която

излъчвали очите на тия жени. Мислел си, че с него е свършено, че ще седят върху него докато умре, както се били заканили в началото.

По принцип било нужно да има период на изчакване от няколко седмици, за да се срещне със следващата група воители, но поради факта, че покровителят му планирал да го остави с тях, дон Хуан бил незабавно отведен да се срещне и с другите. Срещнал се с всичките в един ден и всички се отнесли с него като с пълен некадърник. Заспорили, че не е човек за тая работа, че е прекалено глуповат и страшно наивен, млад, но вече състарен от навиците си. Покровителят му блестящо оспорил всичко това и го защитил; казал им, че могат да променят тия условия и че както за тях, така и за дон Хуан ще бъде изключително удоволствие да се заемат с това предизвикателство.

Дон Хуан настоявал, че първото му впечатление било съвсем правилно. От този миг нататък за него имало само работа и неприятности. Жените *видели*, че дон Хуан е неуправляем и не могат да му вярват за изпълнението на сложната и деликатна задача да ръководи четири жени. Тъй като и самите те били *виждащи*, изработили си собствено индивидуално тълкуване на правилото и решили, че за дон Хуан ще бъде по-полезно да се земе най-напред с четиримата мъже воители, а после с четирите жени. Дон Хуан казвал, че тяхното *виждане* било правилно, защото, за да се справи с жени воители, един Нагуал трябва да бъде в състояние на ненадмината лична сила, състояние на ведрина и контрол, в което човешките чувства играят минимална роля — състояние, немислимо за него в оня момент.

Покровителят му го оставил под прякото наблюдение на двете му западни жени, най-свирепите и безкомпромисни от всичките воители. Според правилото, твърдеше дон Хуан, всички западни жени са бесни и трябва се слушат. Под принудата на *сънуването* и *прикриването* те губят десните си страни, умовете си. Разумът им лесно пламва поради факта, че лявостранното им съзнание е извънредно будно. Щом веднъж загубят рационалната си страна, те става несравними *сънувачи* и *прикривачи*, тъй като вече нямат рационален баласт, който да ги възпира.

Тия жени излекували дон Хуан от похотливостта му. В продължение на шест месеца той прекарвал по-голямата част от времето си в хамут, окачен на тавана в селската им кухня като пушен бут, докато напълно се пречистил от мислите за лична изгода.

Дон Хуан обясняваше, че един кожен хамут е превъзходно средство за лекуване на известни болести, които не са физически. Идеята е, че колкото по-високо е окачен човек и колкото по-продължително се държи да не докосва земята, увиснал във въздуха, толкова по-добри са възможностите за истински пречистващи резултати.

Докато западните жени го пречистваха, другите жени били заети с намирането на мъже и жени за неговата група. За това били нужни години. Междувременно дон Хуан бил принуден да общува лично с всички воители на покровителя. Присъствието на тия воители и контактът му с тях били абсолютно задължителни за дон Хуан: той вече вярвал, че никога няма да излезе изпод опеката им. Резултатът бил тоталното му и буквално придържане към цялото правило. Дон Хуан разправяше, че прекарвал безвъзвратно изгубено време в размисли за съществуването на фактически коридор към другия свят. Според него това занимание представлявало клопка, от която на всяка цена трябвало да се бяга. За да ме предпази от нея, той разрешаваше да провеждам необходимото общуване с членовете на неговата група, докато я няма Ла Горда или някой от другите ученици.

В моя случай срещата с воините на дон Хуан представляваше крайният резултат от един продължителен процес. В нито един разговор с дон Хуан не беше споменавано за тяхното съществуване. Знаех за съществуването им единствено по дедукция от правилото, което той ми разкриваше на малки части. По-късно той си призна, че те съществуват и че аз трябва евентуално да се срещна с тях. Подготви ме за срещата, като ми даде някои общи насоки и ориентири.

Предупреди ме за една обичайна грешка — да се надценява лявостранното съзнание, да се заслепяваме от неговата яркост и сила. Казваше, че да се изпадне в лявостранно съзнание не означава човек веднага да се освободи от собствените си волности, а означава само разширена способност за възприятията, по-обхватна лекота на разбирането и научаването и преди всичко — по-голяма възможност да се забравя.

Когато наближи времето да се срещна с воините на дон Хуан, той ми даде оскъдно описание на групата на неговия покровител, отново като насока за моето поведение. Каза, че за страничния наблюдател светът на покровителя му на моменти може да изглежда като съставен

от четири домакинства. Първото се състои от южните жени и куриера на Нагуала, второто — от източните жени, учения и мъжа куриер, третото — от северните жени, мъжа на действието и друг мъж куриер; и четвъртото — от западните жени, мъжа зад сцената и третия мъж куриер.

В друго време този свят може да е изглеждал като съставен от групи. Имало е група от четирима напълно различни възрастни мъже — покровителят на дон Хуан и тримата му мъже воители. После група от четирима мъже, много подобни един на друг, и куриери. Група, съставена от две подгрупи явно идентични жени близнаци, които живеят заедно и са южните и източните жени. И две други подгрупи от явни сестри, които са северните и западните жени.

Тези жени не са роднини помежду си — те просто си приличат поради огромното количество лична сила, която имал покровителят на дон Хуан. Дон Хуан описваше южните жени като два мастодонта, страшни на вид, но отличаващи се с приятни маниери и топлота. Източните жени били много красиви, свежи и забавни — истинска наслада за очите и ушите. Северните жени били изключително женствени, суетни, кокетни, загрижени, че остаряват, но също страшно прями и нетърпеливи. Западните жени били на моменти като необуздани, а в други моменти — олицетворение на строгост и целенасоченост. Те най-много тревожели дон Хуан, защото той не можел да се помири с факта, че след като са толкова трезви, любезни и сговорчиви, в даден момент могат да изгубят спокойствието си и да се разбеснеят неузнаваемо.

Мъжете, от друга страна, нямали с какво да бъдат запомнени от дон Хуан. Според него в тях нямало нищо забележително. Били като че ли абсолютно погълнати от шокиращата сила на женската непоколебимост и от вездесъщата личност на покровителя.

Що се отнася до собственото му събуждане, дон Хуан каза, че след като бил хвърлен в света на своя покровител, той установил колко лесно и удобно е за него да прекара останалата част от живота си без задръжки. Разбрал, че греши, като приема своите цели за единствено правилни. Целият си живот бил прекарал като просяк; поради това унищожителната му амбиция била да има материална собственост, да бъде някой, а не кой да е. Бил толкова завладян от желанието си да върви напред и поради отчаянието си, че нямал успех и че нямал време

нищо да проучва. С радост подкрепял покровителя си, защото разбирал, че му се предлага възможност да направи нещо за себе си. Ако не друго, то поне можел да се изучи за магьосник. Схващал, че потопяването в света на покровителя му може да окаже върху него въздействие, аналогично на въздействието на Испанското нашествие върху индианската култура. То разрушило всичко, но наложило едно разтърсващо самоизучаване.

Моето отношение към подготовката за срещата с групата воители на дон Хуан не беше, колкото и странно да изглеждаше, страхопочитание или уплаха, а една дребнава интелектуална загриженост относно две неща. Първото беше предположението, че в света има само четири типа мъже и четири типа жени. Проведох спор с дон Хуан, че обхватът от индивидуални различия сред хората е прекалено голям за такава проста схема. Той не се съгласи с мен. Каза, че правилото било категорично и не допуска неопределен брой типове хора.

Второто нещо беше културният контекст на знанията на дон Хуан. Самият той не го знаеше. Разглеждаше го като продукт на някакъв вид пан-индианизъм. Обяснението за неговия произход беше, че навремето, в индианския свят преди испанското нашествие, третирането на второто внимание било нарушено. В продължение на може би хиляди години то се развивало без никакви препятствия до момента, в който загубило своята сила. Хората от онова време, които го практикували, вероятно не са имали нужда от контрол и така, освободено от ограничения, второто внимание вместо да се засили, е отслабнало поради увеличаващата му се сложност. Тогава дошли испанските нашественици и със своята по-висша техника унищожили индианския свят. Според дон Хуан покровителят му бил убеден, че оцелели само шепа от ония воители, останали способни да съберат отново познанията си и да пренасочат своя път. Каквото и да знаеха дон Хуан и покровителят му за второто внимание, това беше една преструктурирана версия, нов вариант с вградени резерви, тъй като е бил изграден при най-тежки условия на робство.

ГРУПАТА ОТ ВОИНИ НА НАГУАЛА

КОГАТО ДОН ХУАН ПРЕЦЕНИ, че за мен е настъпил моментът да направя първата си среща с неговите воини, той ме накара да променя нивата си на съзнание. След това съвсем определено ми каза, че той няма да има нищо общо с начините, по които те ще се срещнат с мен. Предупреди ме, че ако решат да ме набият, няма да ги спре. Можели да правят каквото си пожелаят, освен да ме убият. Непрекъснато подчертаваше, че воините от неговия екип били съвършено копие на тия на покровителя му, с изключение на това, че някои жени били по-свирепи, а всичките мъже били изключително неповторими и могъщи. Ето защо първата ми среща с тях можела да прилича на главоломен сблъсък.

Бях нервен и изпълнен с предчувствия, от една страна, но пък любопитен, от друга. Умът ми направо се побъркваше от безконечни размишления, повечето за това на какво ще приличат воините.

Дон Хуан казваше, че можел да избира: или да ме тренира в запаметяването на един сложен ритуал, както той бил накаран навремето, или да направи възможно най-обикновена среща. Чакал за предзнаменование, което да му посочи алтернативата. Неговият покровител бил направил същото, само че настоял дон Хуан да научи ритуала, преди да се появи предзнаменованието. Когато дон Хуан разкрил своите сексуални мечтания да спи с четирите жени, покровителят му го изтълкувал като знак, зарязал ритуала и накрая завършил с молби за живота на дон Хуан.

В моя случай дон Хуан искаше да получи знак преди да ме научи на ритуала. Знакът се появи, когато дон Хуан и аз минавахме с колата през граничния град в Аризона и един полицай ме спря. Помислил ме беше за незаконен чужденец. Едва след като му показах паспорта си, който отначало той взе за подправен, и другите документи, той ме пусна да мина. През цялото време дон Хуан беше на предната седалка до мен, но полицаят не го погледна втори път. Беше се съсредоточил изцяло върху мен. Дон Хуан реши, че именно този случай е знакът, за

който чака. Неговото тълкуване беше, че за мен ще е много опасно да привлече вниманието върху себе си, и заключи, че моят свят трябва да бъде съвършено прост и прозрачен, за мен би бил немислим един сложен ритуал и помпозност. Призна обаче, че няма да е лошо да се съблюдават, дори и минимално, някои ритуални модели, когато се запознавам с воините му. Трябвало да започна като се приближа откъм юг, защото това била посоката, следвана от силата и безспирния приток. Житейската сила тече към нас откъм юг и ни оставя, като продължава да тече към север. Казваше, че единственият излаз към света на Нагуала бил през юга и че портата е направена от две жени воители, които трябвало да ме поздравят и да ме пуснат, стига да го решат.

Заведе ме в някакъв град в Централно Мексико, до една къща в провинцията. Когато я наближихме пеша откъм южната посока, видях две масивни индианки, застанали на метър и нещо една от друга, лице в лице. Бяха на около десетина-дванайсет метра от главния вход на къщата, на място със спечена пръст. Двете жени бяха извънредно мускулести и набити. И двете имаха дълги, смолисточерни коси, сплетени в дебели плитки. Приличаха си като сестри. Бяха почти еднакви на ръст и тегло — според мен бяха към един и шейсет и два-три и тежаха по около шейсет и осем кила. Едната беше изключително мургава, почти черна, другата — по-светла. Облечени бяха като типични индианки от Централно Мексико — с дълги широки рокли и шалове, както и саморъчни сандали.

Дон Хуан ме накара да спра на десетина метра от тях. Обърна се към жената вляво от нас и ме накара да застана с лице към нея. Каза, че името ѝ е Сесилия и че тя е *сънувач*. После рязко се обърна, без да ми дава време да продумам, и ме накара да застана с лице към помургавата жена вдясно от нас. Каза, че нейното име е Делия и че тя е *прикривач*. Жената ми кимна. И двете нито се усмихнаха, нито понечиха да се здрависат с мен, нито пък направиха някакъв жест за добре дошъл.

Дон Хуан мина между тях сякаш бяха колони, обрамчващи порта. Направи няколко стъпки и се обърна, като че да изчака жените да ме поканят да мина и аз. За момент жените спокойно ме изгледаха. После Сесилия ме повика да вляза, сякаш бях на прага на истинска врата.

Дон Хуан ме поведе към къщата. На входа заварихме мъж. Беше много строен. На пръв поглед изглеждаше изключително млад, но като го разгледах по-отблизо, се оказа, че е някъде към шейсет. Заприлича ми на старо дете: дребен, жилест, с проникателни тъмни очи. Имаше вид на елф, на сянка. Дон Хуан ми го представи като Емилито и каза, че е негов куриер и всестранен помощник, който ще ме посреща от негово име.

Емилито ми се стори наистина най-милият човек на този свят. Усмивката му грееше; ситните му зъби бяха съвършено равни. Той се ръкува с мен или по-скоро кръстоса подлактията си и хвана двете ми ръце. Излъчваше сякаш радост; всеки би се заклел, че е много въодушевен от срещата с мен. Гласът му беше много благ, очите му искряха. Влязохме в просторна стая. Там имаше друга жена. Дон Хуан каза, че името ѝ е Тереза и че е куриер на Сесилия и Делия. Беше навярно към трийсетте и определено приличаше на дъщеря на Сесилия. Беше много тиха, но съвсем приветлива. Последвахме дон Хуан към задната част на къщата, където имаше портичка с покрив. Денят беше топъл. Седнахме около маса и след един оскъден обяд говорихме до след полунощ.

Емилито беше домакинът. Той очароваше и забавляваше всички с екзотичните си истории. Жените се отпуснаха. За него те бяха чудесна публика. Удоволствие беше да се наслаждаваш на женския смях. Бяха изключително мускулести, агресивни, физически силни. По едно време Емилито каза, че Сесилия и Делия са му като две майки, а Тереза като дъщеря, а те го вдигнаха и го заподхвърляха във въздуха като дете.

От двете жени Делия изглеждаше по-рационална, по-земна. Сесилия беше навярно по-надменна, но изглеждаше с по-голяма вътрешна сила. Правеше ми впечатление на по-неотстъпчива или по-нетърпелива; струваше ми се, че се дразни от някои историйки на Емилито. Поради това едва седеше на ръба на стола си, когато той разказваше, както ги наричаше, своите „приказки за вечността“. Всяка история той предхождаше с фразата „Знаете ли, мили приятели, че...?“ Историята, която ми направи най-силно впечатление, беше за някакви създания, които според него съществували във вселената, били най-близките до човешките същества твари, без да са хора; създания, обладани от движение и способни да улавят и най-незабележимите

вълни в себе си и около себе си. Тези създания били толкова чувствителни към движението, че за тях то било като проклятие. Оказвало им такава болка, че върховната им амбиция била да намерят покой.

Емилито разнообразяваше приказките си за вечността с най-откровени мръсни шегички. Поради невероятната му дарба на разказвач, възприемах всеки от разказите му като метафора, притча, с които той някак ни обучаваше.

Дон Хуан разправяше, че Емилито просто давал отчет за неща, на които ставал свидетел по време на пътешествията си през вечността. Ролята на куриера била да пътува пред Нагуала като разузнавач във военна операция. Емилито стигнал до пределите на второто внимание и забелязаното предавал на другите.

Втората ми среща с воините на дон Хуан беше също толкова добре скроена, колкото и първата. Един ден дон Хуан промени нивото на съзнанието ми и ми съобщи, че ще имам втора среща. Нареди ми да отидем с колата до Сакатекас в Северно Мексико. Пристигнахме там много рано сутринта. Дон Хуан каза, че това било само междинна спирка и че можем да се поотпуснем до другия ден, преди да се отправим към мястото на втората ми официална среща, за да се запозная с източните жени и учения воин от групата му. После обясни някакъв заплетен и деликатен момент на своя избор. Каза, че сме се срещнали с Юга и куриера следобед, защото той е направил индивидуално тълкуване на правилото и е подбрал този час, за да представи нощта. Реално Югът бил нощта — топла, приятелска, уютна нощ — и правилно било да се срещнем с двете южни жени след полунощ. Това обаче щяло да бъде неблагоприятно за мен поради това, че общата ми посока била към светлината, към оптимизма — оптимизъм, който се вплитал хармонично в загатката на тъмнината. Каза, че именно това сме вършили оня ден: радвали сме се на взаимната си компания и сме говорили, докато е станало тъмно като в рог. Пък аз се чудех защо не бяха запалили фенерите.

Дон Хуан заяви, че изтокът, от друга страна, бил утрото, светлината, затова на другия ден сутринта ще се срещнем с източните жени.

Преди закуска отидохме до площада и седнахме на една скамейка. Дон Хуан ми съобщи, че искал аз да остана тук и да го

почакам, докато той изтича да изпълни някаква поръчка. Тръгна; малко след това дойде някаква жена и седна на другия край на скамейката. Не ѝ обърнах никакво внимание и зачетох вестник. След миг при нея пристигна друга жена. Понечих да се преместя на друга скамейка, но си спомних, че дон Хуан специално бе поискал да седя тук. Обърнах гръб на двете жени и дори бях забравил, че са там, тъй като те бяха много кротки, когато някакъв мъж ги поздрави и застана с лице към мен. От разговора им разбрах, че жените го бяха чакали. Мъжът се извиняваше, че е закъснял. Очевидно искаше да седне. Аз се отместих да му направя място. Той ми благодари чистосърдечно и се извини, че ме притеснява. Каза, че съвсем са се изпозагубили в тоя град, защото били селски хора, и че веднъж били в Мексико Сити и едвам не загинали сред колите. Попита ме дали живея в Сакатекас. Казах, че не, и се готвех да приключа разговора, но в усмивката му забелязах нещо много привлекателно. Беше старец, забележително запазен за възрастта си. Не беше индианец. Приличаше на провинциален аристократ в малък градец от селски тип. Носеше костюм и сламена шапка. Лицето му се отличаваше с много фини черти. Кожата у беше почти прозрачна. Носът му беше леко прегърбен, устата — малка, а бялата му брада — отлично подрязана. Изглеждаше необикновено здрав и въпреки това деликатен, крехък. Беше средно висок и хармонично сложен, но в същото време правеше впечатление на слаб, почти хилав.

Стана пъргаво на крака и ми се представи. Каза ми името си — Висенте Медрано — и че предния ден е дошъл в града по работа. После посочи двете жени и заяви, че са негови сестри. Жените станаха и ни погледнаха. Бяха много тънки и по-мургави от брат си. Бяха и много по-млади. Едната можеше да му е и дъщеря. Забелязах, че кожата им не беше като неговата; изглеждаше суховата. Двете жени бяха много хубави. И те имаха фини черти като мъжа, очите им бяха ясни и спокойни. Високи бяха около метър и шейсет. Носеха красиво ушити рокли, но с шаловете си, ниските обувки и тъмните памучни чорапи приличаха на заможни селянки. По-възрастната беше вероятно към петдесет, а младата — на около четирийсет. Мъжът ми ги представи. По-възрастната се наричаше Кармела, а по-младата — Хермелинда. Изправих се и се ръкувах с тях. Попитах ги дали имат деца. Този въпрос беше за мен изпитано средство за започване на

разговор. Жените се изсмяха и едновременно пригладиха с ръце коремите си, за да ми покажат колко са слаби. Мъжът спокойно обясни, че сестрите му са стари моми, а той самият е стар ерген. Довери ми с полушеговит тон, че за нещастие сестрите му били истински мъжкарани, липсвала им оная женственост, дето прави жената желана и затова не успели да си намерят съпрузи.

Аз пък казах, че така са си по-добре, имайки предвид подчинената роля на жената в нашето общество. Жените възразиха; нямали нищо против да са слугини, стига да се намерят мъже, които да им станат господари. По-младата заяви, че истинският проблем бил всъщност баща им — не ги бил научил как да се държат като жени. Мъжът обясни с въздишка колко властен бил баща им, как и на него му бил попречил да се задоми, като нарочно не го бил научил да бъде мачо^[1]. И тримата въздъхнаха и лицата им помръкнаха. Прииска ми се да се разсмея.

След продължително мълчание седнахме отново и мъжът каза, че ако поостана още малко на скамейката, ще имам възможност да се запозная и с баща им, който бил доста запазен за напредналата си възраст. Добави стеснително, че баща им щял да ги вземе да отидат на закуска, защото самите те никога не носели пари. Баща им държал здраво връзките на кесията.

Бях изумен. Тези възрастни хора, които изглеждаха толкова силни, си бяха всъщност слабохарактерни, несамостоятелни като деца. Сбогувах се с тях и станах да си тръгвам. Мъжът и сестрите му настояха да остана. Започнаха да ме уверяват колко щял да се зарадва баща им, ако отида с тях на закуска. Не ми се искаше да се срещам с баща им и въпреки това бях любопитен. Казах им, че самият аз чакам един човек. При тия думи жените се закискаха, а после избухнаха в невъздържан смях. Мъжът също се самозабрави и буйно се разсмя. Почувствах се като глупак. Прищя ми се да се махна оттам. В този миг се появи дон Хуан и аз осъзнах маневрата им. Не ми се струваше особено забавна.

Всички станахме. Те още се смееха — докато дон Хуан ми обясняваше, че тия жени са източни, че Кармела е *прикривач*, а Хермелинда — *сънувач*, и че Висенте е воинът учен и най-старият му другар.

Точно си тръгнахме от площада, когато към нас се присъедини друг мъж — висок и мургав индианец, навярно към четирийсетте. Носеше дънки „Левис“ и каубойска шапка. Изглеждаше страшно силен и навъсен. Дон Хуан ми го представи като Хуан Тума, куриерът на Висенте и помощник по проучванията.

Запътихме се към някакъв ресторант на няколко пресечки по-нататък. Жените ме поставиха помежду си. Кармела каза, че се надява да не се обиждам от шегите им и че трябвало да избират или да ми се представят, или да се пошегуват с мен. Онова, което наклонило везните към шегата, било изключително снобското ми поведение, като съм им обърнал гръб и съм понечил да се преместя на друга скамейка. Хермелинда добави, че човек трябва да е пределно смирен и да не се чуди къде да се крие, дори да има защо; че човек трябва да се защитава, а не да се предпазва. Като съм ги загърбил, аз съм се предпазвал, а не съм се защищавал.

Усетих, че ще се скарам. Честно казано, с техния маскарад ме бяха изкарали от релсите. Започнах да споря, но преди да изясня позицията си, дон Хуан дойде до мен. Каза на двете жени, че трябва да ми простят за моята агресивност и че ще мине дълго време докато се прочистят от боклуците, с които едно сияйно създание се отрупва в тоя свят.

Собственикът на ресторанта, в който отидохме, познаваше Висенте и беше приготвил за нас разкошна закуска. Всички бяха в чудесно настроение, но аз не можех да се отърся от мрачните си мисли. И тогава, по молба на дон Хуан, Хуан Тума започна да разказва за пътешествията си. Беше човек на фактите. Усещах как ме хипнотизира със суховатите си оценки за неща извън моите възприятия. Най-опияняващо за мен беше описанието му на някакви енергийни или светлинни лъчи, които най-вероятно опасвали земята. Казваше, че тия лъчи не пулсират като всичко останало във вселената, а са фиксирани в някаква плетеница. Тази плетеница съвпада със стотиците точки в сияйното тяло. Хермелинда била разбрала, че всички точки са в нашето физическо тяло, но Хуан Тума обясни, че тъй като сияйното тяло е много голямо, някои точки са на около деветдесет сантиметра от физическото тяло. В известен смисъл те са извън нас и все пак не са; те са по периферията на нашата сияйност и затова все още принадлежат към цялото тяло. Най-важната от тия точки се

намира на трийсет сантиметра от стомаха, четирийсет градуса надясно от една въображаема линия, излизаща право напред. Хуан Тума ни каза, че това е центърът на събирането на второто внимание и че е възможно той да се обработва, като се гали нежно въздуха с дланите на ръцете. Заслушан в Хуан Тума, аз забравих за гнева си.

Следващата ми среща със света на дон Хуан беше със запада. На няколко пъти той ме предупреди, че първият контакт със запада е много важно събитие, защото с него може да се реши по един или друг начин какво трябва да правя по-нататък. Той насочи вниманието ми и към факта, че това ще е мъчително събитие, особено за мен, тъй като съм много скован и честолубив. Каза, че към запада по принцип се пристъпва към здрачаване, времето от деня, което само по себе си е трудно, и че неговите воители на запада са много могъщи, дръзки и могат направо да те подлудят. Едновременно с това щях да се срещна и с мъжа воин, който е мъжът зад сцената. Дон Хуан ми препоръча да взема всички предпазни мерки и да се въоръжа с търпение; не само защото жените били бесни, но и защото той не познавал по-могъщи воители от тях и от мъжа. По негово мнение те били най-големите авторитети по въпроса за второто внимание. По-нататък дон Хуан не се задълбочи.

За мой късмет един ден той внезапно реши, че е време да тръгваме на път, за да се срещнем със западните жени. Отправихме се с колата за един град в Северно Мексико. Вече по здрач дон Хуан ми нареди да спра пред голяма неосветена къща в покрайнините на града. Слязохме от колата и се упътихме към входната врата. Дон Хуан почука няколко пъти. Никой не отговори. Имах чувството, че не сме дошли навреме. Къщата изглеждаше празна.

Дон Хуан продължи да чука, докато явно се умори. Направи ми знак аз да почукам. Каза ми да не преставам, защото хората, които живеели там, не чували добре. Попитах го дали няма да е по-добре да се върнем по-късно или на другия ден. Той ми каза да продължа да удрям по вратата.

След като чакахме като че ли безкрайно, вратата започна бавно да се отваря. Зловеща на вид жена подаде глава и ме попита да не би да имам намерение да счупя вратата или да ядосам съседите и да разлая кучетата им.

Дон Хуан пристъпи напред да каже нещо. Жената също направи крачка напред и насила го отмести встрани. Заклати показалец към мен и се разkreщя, че се държа така, като че ли светът ми е длъжен, като че ли само аз живея в него. Възразих, че постъпвам така, както ми е наредил дон Хуан. Жената попита не са ли ми наредили да разбия вратата. Дон Хуан понечи да се намеси, но отново беше отместен настрана.

Жената имаше вид на току-що станала от леглото. Не приличаше на нищо. С чукането си навярно я бяхме разбудили и тя си бе навлякла набързо рокля от коша с мръсните дрехи. Беше боса; косата ѝ сивееше и беше в ужасно състояние. Очите ѝ бяха зачервени, кръгли. Беше неугледна, но някак внушителна; доста висока, около един и седемдесет, мургава и изключително мускулеста; голите ѝ ръце бяха целите на възли от твърдите ѝ мускули. Забелязах, че има добре оформени прасци.

Тя ме изгледа от главата до петите някак отвисоко и извика, че още не е чула извиненията ми. Дон Хуан ми пошепна да се извиня високо и ясно.

Щом сторих това, жената се усмихна и се обърна към дон Хуан, като го прегърна така, сякаш беше дете. Избоботи, че не е трябвало да ме кара да чукам, защото ударите по вратата били кой знае защо изменчиви и обезпокоителни. Задържа ръката на дон Хуан и го поведе навътре, като му помогна да прекрачи високия праг. Нарече го „най-скъпото старче“. Дон Хуан се разсмя. Поразен бях, като го гледах как се преструва, че е доволен от нелепиците на тая страховита жена. Щом помогна на „най-скъпото старче“ да влезе в къщата, тя се обърна към мен и направи жест с ръка, сякаш да ме отпъди, като че бях куче. После се развесели от удивлението ми; зъбите ѝ бяха едри и неравни, на всичко отгоре мръсни. После реши като че ли друго и ми каза да вляза.

Дон Хуан се беше запътил към някаква врата, която едва се забелязваше в дъното на тъмното преддверие. Жената му се скара, че не знае къде върви. Поведе ни през друго тъмно коридорче. Къщата изглеждаше огромна и никъде нямаше никаква светлина. Накрая жената отвори някаква врата на много просторна стая, почти празна, с изключение на две-три стари кресла по средата под най-мъждивата

електрическа крушка, която бях виждал през живота си. Крушката беше старомодна и продълговата.

В едното от креслата се беше настанила друга жена. Първата седна на малка рогозка на пода и опря крака на другия стол. После вдигна бедра към гърдите си, откривайки се цялата. Не носеше гащи. Загледах я онемял.

С грозен, прегракнал глас жената ме попита какво съм се загледал така във вагината ѝ. Не знаех какво да кажа, освен да отрека. Тя стана и сякаш замахна да ме удари. Настоя да си призная, че съм я гледал така, защото никога през живота си не съм виждал вагина. Почувствах се виновен. Бях напълно объркан, а също и раздразнен, че съм попаднал в такава ситуация.

Жената попита дон Хуан какъв Нагуал съм, след като не съм виждал вагина. Заповтаря това безкрайно, крещейки с целия си глас. Затича из стаята и спря до стола, на който седеше другата жена. Разтърси я за раменете и като ме посочи каза, че аз съм мъж, който никога през живота си не е виждал вагина. Разсмя се и не престана да се заяжда с мен.

Умирах от яд. Чувствах, че дон Хуан трябва да направи нещо, за да ме спаси от това унижение. Спомнях си, че ми беше казал как тия жени направо могат да те подлудят. Подценил ги беше — жената тук си беше готова за лудницата. Погледнах дон Хуан за подкрепа и съвет. Той извърна поглед. Изглеждаше също като мен в недоумение, макар да ми се стори, че улових някаква дяволита усмивка, която набързо прикри, като си обърна главата.

Жената легна по гръб и си вдигна полите, като ми заповяда да се нагледам до насита, вместо да поглеждам крадешком. Лицето ми трябва да е почервенияло, като съдех по горещината, която обля главата и врата ми. Бях толкова смутен, че почти не можех да се владея. Изпитвах желание да ѝ счупя главата.

Изведнъж жената, която седеше на стола, стана и сграбчи другата за косата, принуждавайки я тутакси да стане, почти без никакво усилие. Взя се в мен с полупритворени очи, доближавайки лицето си на не повече от шест-седем сантиметра от моето. Ухаеше изненадващо свежо.

Тя извиси тъничък глас и каза, че трябва да се заемем за работа. Двете жени застанаха съвсем близо до мен под крушката. Не си

приличаха. Втората жена беше по-възрастна или изглеждаше така, а лицето ѝ беше покрито с плътен слой козметична пудра, която ѝ придаваше вид на клоун. Косата ѝ беше сресана на стегнат кок. Изглеждаше спокойна, с изключение на непрекъснатото треперене на долната ѝ устна и на брадичката.

Двете жени бяха еднакво високи и силни на вид; надвесиха се заплашително над мен и продължително ме загледаха. Дон Хуан не направи нищо, за да прекъсне това тяхно виране. По-възрастната поклати глава, а дон Хуан ми каза, че името ѝ е Сулейка и че е *сънувач*. Жената, която бе отворила вратата, се казваше Сойла и беше *прикривач*. Сулейка се обърна към мен и с глас на папагал ме попита дали е вярно, че никога не съм виждал вагина. Дон Хуан не може вече да се сдържи и се разсмя. Направих му знак, че не зная какво да кажа. Той ми пошепна, че за мен ще бъде по-добре да кажа „не“; в противен случай ще се наложи да съм готов да опиша една вагина, защото именно това щяла да поиска Сулейка от мен.

Отговорих съответно и Сулейка заяви, че изпитва жал към мен. После нареди на Сойла да ми покаже отново нейната вагина. Сойла легна по гръб под крушката и си разтвори краката.

Дон Хуан направо се задави от смях. Помолих го да ме изведе от тая лудница. Той пак ми пошепна, че е по-добре хубаво да погледам и да се направя, че внимавам и че ми е много интересно, защото ако не го сторя, ще ни държат тук до второто пришествие.

След като я разгледах внимателно и съвсем прилежно, Сулейка заяви, че отсега нататък мога да се фукам, че съм голям познавач, и ако случайно попадна на жена без гащи, няма да постъпвам толкова грубо и нетактично, че да оставя очите си да изскочат от орбитите им, защото вече знам какво е вагина.

После Сулейка ни поведе съвсем кротко към вътрешния двор. Пошепна, че там ме чака някой. На двора беше черно като в рог. Едвам различавах силуетите на останалите. Забелязах тъмните очертания на мъж, застанал на няколко метра от мен. Тялото ми изпита неволен тласък.

Дон Хуан заговори с много нисък глас на мъжа и му каза, че ме е довел да се запозная с него. Каза му и името ми. След, — минута мълчание дон Хуан се обърна към мен да ми съобщи името на мъжа — Силвио Мануел — и да ми каже, че той е воин на мрака и

фактическият водач на цялата група от воини. После Силвио Мануел започна да ми говори. Гласът му беше приглушен и думите идваха от него като изблици на лека кашлица, затова помислих, че има някакво нарушение в говора.

Нареди ми да го доближа. Понечих да го сторя, но той се отдръпна, сякаш плаваше. Отведе ме в една още по-тъмна ниша в някакво коридорче, движейки се, както изглеждаше, безшумно назад. Мърмореше нещо, което не можех да доловя. Поисках да заговоря: гърлото ме смъдеше, сякаш беше пресипнало. Той повтори нещо два-три пъти, докато проумея, че ми нарежда да се съблека. Имаше нещо повелително в гласа му, а също и в мрака наоколо. Не смеех да не се подчиня. Свалих дрехите си и останах чисто гол, разтреперан от страх и студ. Беше толкова тъмно, че не виждах дали дон Хуан и двете жени са още тук. Чух меко протяжно съскане от някакъв източник на няколко метра от мен; после усетих лек повей. Осъзнах, че Силвио Мануел издишва дъха си по цялото ми тяло.

После ме помоли да седна върху дрехите си и да погледна в една ярка точка, която лесно можех да различа в мрака; точка, от която идваше като че ли слаба кехлибарена светлинка. Стори ми се, че с часове се вирам в нея, докато внезапно установих, че светлата точка е лявото око на Силвио Мануел. Едва тогава разграничих очертанията на цялото му тяло и лицето. Коридорчето вече не беше толкова тъмно, колкото изглеждаше. Силвио Мануел пристъпи до мен и ми помогна да стана. Бях очарован, че виждам толкова ясно в тъмното. Дори не ме интересуваше, че съм гол или, както в този миг забелязах, че двете жени ме наблюдават. Явно и те можеха да гледат в тъмното, защото се вираха в мен. Понечих да си обуя панталоните, но Сойла ги грабна от ръцете ми.

Дълго време ме гледаха двете жени и Силвио Мануел. После, все едно отникъде, се появи дон Хуан и ми подаде обувките, а Сойла ме поведе през един коридор към открита площадка с дървета. Съгледах тъмен силует на жена, застанала в средата на площадката. Дон Хуан я заговори и тя измънка нещо в отговор. Той ми каза, че е южна жена и се нарича Марта и че е куриер на двете западни жени. Марта заяви, че се обзалага, че никога досега не съм се запознавал така гол с жена; нормалното било най-напред да се запозная и тогава да се събличам. После високо се разсмя. Смехът ѝ беше толкова приятен, така чист и

младежки, че тръпки ме побиха; той отекна из цялата къща и сякаш се пръсна из мрака и тишината. Погледнах дон Хуан за подкрепа. Нямаше го, нямаше го и Силвио Мануел. Бях сам с трите жени. Чувствах се нервен и попитах Марта знае ли къде е отишъл дон Хуан. Точно в този момент някой ме стисна за кожата под мишниците. Изкрещях от болка. Знаех, че е Силвио Мануел. Той ме повдигна, сякаш бях перце, и като ме разтърси, ми изу обувките. После ме постави в някакво плитко корито с ледена вода, която ми стигна до коленете.

Дълго стоях в коритото, докато всички ме разглеждаха най-обстойно. След това Силвио Мануел отново ме вдигна и ме остави до обувките ми, които някой старателно бе подредил до коритото.

И отново дон Хуан се появи отникъде и ми подаде дрехите. Пошепна, че трябва да се облека и да поостана малко от вежливост. Марта ми даде кърпа да се изтрия. Огледах се за другите две жени и Силвио Мануел, но те никакви не се виждаха.

Марта, дон Хуан и аз останахме в мрака и дълго разговаряхме. Тя като че ли се обръщаше само към дон Хуан, но аз бях, струва ми се, истинската ѝ публика. Изчаквах за сигнал от дон Хуан да си тръгваме, но той като че ли се радваше на оживения разговор с Марта. Тя му разказа как тоя ден Сойла и Сулейка направо били пощурели. После добави, по-скоро за мен, че друг път били изключително разумни.

Сякаш разкривайки някаква тайна, Марта ни съобщи, че причината за рошавата коса на Сойла била защото поне една трета от нея била косата на Сулейка. Всъщност двете изпаднали в състояние на безгранично приятелство и взаимно си помогнали да си пооправят косите. Сулейка сплела косата на Сойла, както стотици пъти до този момент, само дето, загубила контрол над себе си, сплела в косата на Сойла части от своята. Марта каза още, че когато станали от столовете си, се нахвърлили една връз друга. Тя хукнала да ги спасява, но докато да влезе в стаята, Сулейка вече надделявала и тъй като този ден била по-ловка от Сойла, решила да отреже онази част от косата на Сойла, вплетена в нейната. Но в суматохата така се объркала, че отрязала вместо това собствената си коса.

Дон Хуан се разсмя така, сякаш чуваше най-смешното нещо на света. От тъмнината на вътрешното дворче дочух глухо кашляне, примесено със смях.

Марта добави, че сега трябвало да измайстори някакъв кок, докато косата на Сулейка израсте. Разсмях се заедно с дон Хуан. Харесваше ми тази Марта. Другите две жени ме отвращаваха; от тях направо ми се повръщаше. Марта пък изглеждаше като олицетворение на спокойствието и разумната целенасоченост. Не виждах чертите на лицето ѝ, но си я представях много красива. Звукът на гласа ѝ ме опиваше.

Тя попита много любезно дон Хуан дали бих приел нещо за ядене. Той отговори, че не съм се чувствал особено уютно със Сулейка и Сойла и че най-вероятно ще ме присвие стомахът. Марта ме увери, че двете жени са си отишли, и като ме хвана за ръката над лакътя, тя ме поведе през най-тъмното коридорче в яркоосветена кухня. Контрастът беше прекалено силен за очите ми. Останах на вратата, мъчейки се да свикна със силната светлина.

Кухнята имаше много висок таван и беше сравнително модерна и добре подредена. Настанихме се в нещо като кът за хранене. Марта беше млада и изглеждаше много здрава; имаше закръглена, пищна фигура, кръгло лице и малки нос и уста. Смолисточерната ѝ коса беше сплетена и навита около главата.

Помислих си, че навярно и тя проявява същото любопитство към мен. Седяхме, хапвахме си и говорехме часове наред. Тя направо ме опияняваше. Беше необразована жена, но ме хипнотизираше с приказките си. Изброи ни подробно абсурдните неща, които Сойла и Сулейка правели, когато ги прихванели бесовете.

Когато си тръгнахме с колата, дон Хуан изрази възхищението си от Марта. Каза, че тя е може би най-чудесният пример, според него, как решителността може да повлияе на едно човешко същество. Без каквато и да било подготовка или подръчни средства, освен с непреклонното си намерение, Марта успешно беше изпълнила възможно най-тежката си задача — да се справи със Сойла, Сулейка и Силвио Мануел.

Попитах дон Хуан защо Силвио Мануел не ми беше разрешил да го погледна на светло. Той отговори, че Силвио Мануел е в силата си на тъмно и че аз ще имам безброй възможности да го видя. За нашата първа среща обаче било наложително той да остане в рамките на силата си — тъмнината на нощта. Силвио Мануел и двете жени живеели заедно, защото били екип от невероятни магьосници.

Дон Хуан ме посъветва да не правя прибързани оценки на двете западни жени. Бил съм ги срещнал в момент, когато не се владеели, но това се отнасяло само за повърхността на поведението им. Те имали сърцевина, която била несменяема; така например, дори в момент на най-неприятната им лудост, те били способни да се надсмиват над собствената си непривлекателност, сякаш това било представление, подготвено от някой друг.

Случаят със Силвио Мануел бил различен. Той съвсем не бил луд; всъщност именно дълбоката му трезвост го правела годен да се справя така сполучливо с двете жени, защото той и те били на двете крайности. Дон Хуан ми каза, че Силвио Мануел така си бил роден и всички около него признавали, че е различен. Дори покровителят му, суров и безпощаден с всички, обграждал Силвио Мануел с голямо внимание. Години минали преди дон Хуан да разбере причината за това предпочитание. Поради нещо необяснимо в характера му, щом веднъж Силвио Мануел навлязъл в лявостранното съзнание, повече не излязъл от него. Склонността му да остане в състояние на повишено съзнание, в съчетание с превъзходната дарба на водач на неговия покровител, му позволили да стигне преди всеки друг не само до заключението, че правилото е като карта и че всъщност има друг вид съзнание, но и до действителния коридор към другия свят на съзнанието. Дон Хуан каза, че Силвио Мануел по най-безупречен начин балансирали излишните си придобивки, като ги е поставил в служба на общата им цел. Именно така той се превърнал в мълчаливата сила зад дон Хуан.

Последната ми среща за опознаване на воините на дон Хуан беше със Севера. За тази среща дон Хуан ме беше завел в град Гуадалахара. Казваше, че мястото на срещата ни било недалеч от центъра на града и че тя трябвало да се състои по обяд, защото Северът бил по средата на деня. Излязохме от хотела в единайсет часа и тръгнахме да се разходим из града.

Вървах без да наблюдавам къде минаваме, притеснен от предстоящата среща, когато неволно се сблъсках с дама, забързана да излезе от някакъв магазин. Носеше пакети, които изпопадаха на земята. Извиних се и се заех да ѝ помогна да събере пакетите. Дон Хуан ме подкани да побързам, защото щяхме да закъснеем. Дамата, изглежда, онемя. Хванах я за ръката. Беше много стройна, висока

жена, някъде около шейсетте, изключително елегантно облечена. Имаше вид на дама от доброто общество. Беше извънредно учтива и призна, че вината била нейна, като обясни колко разсеяна била, тъй като се оглеждала за слугата си. Помоли ме да го открия сред тълпата. Обърнах се към дон Хуан; той пък каза, че най-малкото, което бих могъл да направя, след като едва не съм я убил, било да ѝ помогна.

Поех пакетите ѝ и се върнахме в магазина. Недалеч зърнах смотан на вид индианец, който изглеждаше съвсем не на място в тоя магазин. Дамата го повика и той застана до нея като някое загубено паленце. Гледаше така, сякаш всеки момент щеше да я близне по ръката.

Дон Хуан ни чакаше пред магазина. Обясни на дамата, че бързаме, а после ѝ съобщи името ми. Дамата вежливо се усмихна и понечи да се ръкува. Помислих си колко възхитителна е била навярно на млади години, защото и сега беше все още красива и привлекателна.

Дон Хуан се обърна към мен и рязко заяви, че името ѝ е Нелида и е от севера, и че е *сънувач*. После ме накара да погледна слугата и каза, че неговото име било Хенаро Флорес и че той пък бил човек на действието, воинът на всички дела в групата. Изненадата ми беше пълна. И тримата се разсмяха издълбоко; колкото повече се удивлявах, толкова повече те сякаш се радваха на това.

Дон Хенаро подаде пакетите на група деца, обяснявайки им, че господарката му, милата дама, която в момента разговаряла ей-там, им била купила тия подаръци; това било доброто ѝ дело за тоя ден. После повървахме мълчаливо до средата на пряката. Езикът ми се беше вързал на възел. Неочаквано Нелида посочи някакъв магазин и ни помоли за момент да я почакаме, защото трябвало да вземе кутия с чорапи, които ѝ били запазили там. Погледна ме с присвити усмихнати очи, от които сякаш излизаха искри, и ми каза, тоя път без да се шегува, че с магьосничество или не, тя трябва да носи найлонови чорапи и дантелени гащи. Дон Хуан и дон Хенаро се разсмяха като ненормални. Взрях се в Нелида, защото друго не можех да направя. В нея имаше нещо свършено земно и в същото време приличаше на призрак.

Тя шеговито напомни на дон Хуан да не ме изоставя, защото май всеки миг ще изгубя сваят. После любезно помоли дон Хенаро да изтича вътре до някакъв продавач и да вземе от него поръчката ѝ. Той

се намери да тръгва, но Нелида като че промени решението си и го викна да се върне, само че той очевидно не я чу и изчезна в магазина. Тя се извини и хукна след него.

Дон Хуан ме натисна по гърба, за да ме извади от объркването ми. Каза, че трябва да се запозная с другата северна жена, чието име е Флоринда, но когато е сама и по друго време, защото щяла да бъде връзката ми с друг цикъл, друго настроение. Описа ми Флоринда като същинско копие на Нелида, или обратното.

Отбелязах колко изтънчена и стилна е Нелида; можех да си представя как я виждам в някое модно списание. Фактът, че беше красива и тъй светлокоса, може би от френски или североиталиански произход, ме беше изненадал. Макар Висенте също да не беше индианец, поради селския си вид изглеждаше по-малко като аномалия. Попитах дон Хуан защо в неговия свят има не-индианци. А той ми отговори, че силата избира воините от групата на Нагуала и че е невъзможно да се знаят предварително нейните планове.

Пред магазина чакахме може би половин час. Стори ми се че, дон Хуан губи търпение, защото ме помоли да вляза вътре и да им кажа да побързат. Влязох в магазина. Не беше голям, нямаше задна врата и въпреки това не се виждаше никой. Попитах продавачите, но те не можах да ми помогнат.

Върнах се при дон Хуан и поисках да знам какво се е случило. Той ми каза, че или са се стопили във въздуха, или са се изнизали навън, докато той ме е тупал по гърба.

Аз му се развихах, че повечето от хората му са фокусници. А той се разсмя така, та чак сълзи му потекоха от очите. Каза, че съм идеалният будала. Моето честолубие ме превръщало в чудесен екземпляр. Разсмя се тъй силно, като ме гледаше как се дразня, че трябваше да се подпре на някаква стена.

Ла Горда ми беше разказвала подробно за първата си среща с членовете от групата на дон Хуан. Нейната версия се различаваше само по съдържанието; формата беше същата. С нея воините като че били по-невъздържани, но тя го приела като опит да я разбудят от дрямката ѝ, а също и като естествена реакция на онова, което мислела за своята грозна особа.

Докато обсъждахме света на дон Хуан, проумяхме, че той е копие на света на покровителя му. Виждаше се, че се състои или от групи,

или от домакинства. Имаше една група от четири независими двойки явни сестри, които работеха и живееха заедно; друга група от трима мъже на възрастта на дон Хуан и негови близки; екип от двама малко по-млади мъже — куриерите Емилито и Хуан Тума; и накрая екип от две млади южни жени, които изглеждаха сродници — Марта и Тереза. В други моменти можеше да се забележат четири отделни домакинства, разположени съвсем далеч едно от друго в различни райони на Мексико. Едното беше съставено от двете западни жени, Сулейка и Соила, Силвио Мануел и куриера Марта. Другото се състоеше от двете южни жени, Сесилия и Делия, куриера на дон Хуан Емилито и куриера Тереза. Третото домакинство пък беше от двете източни жени, Кармела и Хермелинда, Висенте и куриера Хуан Тума; и последното — от северните жени Нелида и Флоринда и дон Хенаро.

Според дон Хуан, светът му не се отличаваеше с хармонията и равновесието на света на неговия покровител. Единствените две жени, които напълно се уравнивяха една друга и които изглеждаха като абсолютни близначки, бяха северните войни Нелида и Флоринда. Веднъж Нелида между другото ми беше казала, че така си приличат, че имали дори и еднаква кръвна група.

Една от най-приятните изненади в нашите взаимоотношения за мен беше метаморфозата на Сулейка и Соила, които се бяха показали толкова отблъскващи. Както беше казал дон Хуан, те се оказаха най-трезвите и прилежни воители, които можех да си представя. Когато отново ги видях, не повярвах на очите си. Пристъпите на лудост бяха попреминали и сега те приличаха на две добре облечени мексикански дами, високи, мургави и набити, с искрящи тъмни очи като парченца бляскав черен обсидиан. Те се развеселиха и се пошегуваха с мен за онова, което се беше случило в нощта на нашата първа среща, сякаш не те, а някой друг бе взел участие в нея. Лесно можех да разбера смущението, обладало дон Хуан при срещата му със западните воители от групата на покровителя му. Невъзможно ми беше да приема, че Сулейка и Соила се превръщаха понякога в крайно противните и гадни създания, с които се бях сблъскал в началото. Щях да бъда много пъти свидетел на техните превъплъщения и все пак никога нямаше да ги съдя така сурово, както го бях сторил при първата ни среща. Изблиците им на лудост ме бяха натъжили повече от всичко друго.

Но най-голямата изненада за мен беше Силвио Мануел. В мрака на първата ни среща аз си го бях представил като някакъв импозантен мъж, всемогъщ гигант. Всъщност той беше въздребен, но не с дребни кости. Тялото му беше като тяло на жокей — дребно, но съвършено пропорционално. Приличаше ми на гимнастик. Владееше физиката си тъй удивително, че можеше да се издува като жаба близо двойно повече от размерите си, като свиваше всички мускули на тялото си. Обичаше да прави изумителни демонстрации, като отделяше ставите си и след това ги събираше без никакви видими признаци на болка. Като гледах Силвио Мануел, винаги изпитвах дълбоко, непознато до момента, чувство на уплаха. Приличаше ми на пришълец от друго време. Беше бледомургав, същинска бронзова статуя. Чертите му бяха изострени; леко прегърбеният му нос, пълните устни и силно раздалечените очи му придаваха вид на стилизирана фигура във фреска на майте. През деня се държеше приятелски и топло, но паднеше ли нощта, ставаше неузнаваем. Гласът му се променяше. Той сядаше в някой тъмен ъгъл и се оставяше на тъмнината да го погълне. Единственото видимо нещо у него беше лявото му око, което оставаше отворено и придобиваше странен блясък, напомнящ очите на праисторическа котка.

Вторият въпрос, възникнал в процеса на взаимоотношенията ни с воините на дон Хуан, беше темата за *контролираното безумие*. Веднъж, когато разговаряхме с Дон Хуан, той ми даде изчерпателни обяснения за двете категории, на които се делят всички жени воители — *сънувачите* и *прикривачите*. Всички членове на групата му практикували *сънуване* и *прикриване* като част от ежедневието си живот, но жените, които оформяли планетата на *сънувачите* и планетата на *прикривачите*, били първокласни специалисти по съответните дейности.

Прикривачите са тези, които поемат главния удар в ежедневието свят. Те са бизнес ръководителите, тези които работят с хората. Всичко, свързано със света на обикновените дела, минава през тях. *Прикривачите* практикуват *контролираното безумие* точно както *сънувачите* практикуват *сънуването*. С други думи *контролираното безумие* е основата на *прикриването*, също както сънищата са основата на *сънуването*. Дон Хуан казваше, че в общи линии най-голямото

постижение на един воин във второто внимание е *сънуването*, докато в първото внимание най-голямото му постижение е *прикриването*.

При първата ни среща аз не бях разбрал правилно това, което правеха с мен воините на дон Хуан. Бях възприел действията им като примери на фокусничество — такова би било впечатлението ми и до днес, ако не съществуваше идеята за *контролираното безумие*. Дон Хуан твърдеше, че техните действия с мен били майсторски уроци по *прикриване*. Казваше ми също, че именно в *изкуството на прикриването* го бил изучил неговият покровител преди каквото и да било друго. За да оцелее сред воините на своя покровител, той трябвало да изучи бързо това изкуство. Той казваше, че в моя случай, тъй като не се налага да се справям сам с воините му, трябвало най-напред да изуча *сънуването*. В подходящ момент щяла да дойде Флоринда и да ме поведе из лабиринтите на *прикриването*. Никой друг нямало да може нарочно да разговаря за това с мен; можели само да ми правят преки демонстрации, както го бяха сторили при първата ни среща.

Дон Хуан ми обясни надълго и нашироко, че Флоринда е една от най-изявените специалисти по *прикриване*, защото е изучена във всяка негова мъчнотия от покровителя му и четиримата му воини, които били *прикривачи*. Флоринда била първата жена воин, дошла в света на дон Хуан, и именно поради това трябвало да е първият ми водач — не само в *изкуството на прикриването*, а и в загатката на третото внимание, при условие че някога стигнех до него. По този въпрос дон Хуан не се задълбочаваше. Казваше само, че трябва да се изчака, докато стана готов; първо да науча *прикриването*, а след това да навляза в третото внимание.

Според дон Хуан, покровителят му имал нужда от допълнително време и грижи за него и воините си във всичко, свързано с усвояването на *изкуството на прикриването*. Използвал дори сложни дяволии, за да създаде подходящ контекст за противопоставяне между повелите на правилото и поведението на воините в ежедневния свят, във взаимоотношенията им с хората. Той вярвал, че именно това е начинът да ги убеди, че когато липсва чувството за лична значимост, единственият начин воинът да се справи със социалната среда е в условията на *контролирано безумие*.

Докато разработвал триковете си, покровителят на дон Хуан настройвал действията на хората и действията на воините срещу повелите на правилото, а после сядал и оставял да се разгърне естествено драмата. За известно време безразсъдството на хората вземало връх и повличало със себе си и воините, според естествения ход на нещата, но в крайна сметка бивали победени от всеобхватните схеми на правилото.

Дон Хуан ни казваше, че отначало се отнасял с презрение към контрола на покровителя му над играчите. Дори му го заявил в лицето. Покровителят му никак не се развълнувал. Възразил, че контролът е просто илюзия, сътворена от Орела. Той бил само безупречен воин и действията му били смирен опит да бъде огледален образ на Орела.

Дон Хуан твърдеше, че силата, с която покровителят му провеждал планове си, произлизала от убеждението му, че Орелът е реален и неоспорим, и че това, което хората правят, е пределно безразсъдство. Двамата заедно сътворили *контролираното безумие*, което покровителят на дон Хуан описвал като единствения мост между безразсъдството на хората и неоспоримостта на повелите на Орела.

---

[1] Мачо (исп.) — мъж, мъжага. — Бел. пр. ↑

ЖЕНАТА НАГУАЛ

ДОН ХУАН РАЗКАЗВАШЕ, че когато бил оставен да бъде прочистен от западните жени, бил останал и под насоките на северната жена, която можела да се сравни единствено с Флоринда — *прикривач* номер едно; именно тя го изучила в принципите на това изкуство. Тя и неговият покровител го снабдили с фактическите средства да осигури тримата мъже воители, куриера и четирите жени *прикривачи*, от които щял да бъде съставен екипът му.

Осемте жени ясновидци от групата на покровителя му търсили упорито определената конфигурация на сияйността и не бяха срещнали никакво затруднение да намерят съответните типове мъже и жени воители за групата на дон Хуан. Неговият покровител обаче не позволил на ясновидците да правят каквото и да е, за да съберат намерените воители. На дон Хуан било отредено да приложи принципите на *прикриване* и да осигури хората.

Първият появил се воин бил Висенте. Дон Хуан още не бил съвсем вещ в *прикриването*, за да го привлече сам. По-голямата част от работата трябвало да свършат покровителят му и северният му *прикривач*. След това дошъл редът на Силвио Мануел, после на Хенаро и накрая на Емилито, куриерът.

Флоринда била първата жена воин. Била последвана от Сойла, после от Делия, а след това и от Кармела. Дон Хуан казваше, че покровителят му неотклонно настоявал да се оправят със света изключително при условията на *контролираното безумие*. Крайният резултат бил един изумителен екип от практикуващи специалисти, които измисляли и изпълнявали най-заплетените схеми.

Когато всички те придобили висока степен на майсторство в *изкуството на прикриването*, техният покровител решил, че за него е настъпил моментът да им намери жена Нагуал. Верен на тактиката си да помогне на всеки да си помогне сам, той изчакал довеждането ѝ в техния свят не само докато всички те не станали първокласни *прикривачи*, но и докато дон Хуан не се научил да *вижда*. И макар дон

Хуан дълбоко да съжалявал за времето, пропиляно в чакане, признаваше, че съвместните им усилия да си я намерят е създало поздрава спойка помежду им. Тя съживила готовността им да търсят свободата си.

Покровителят му започнал да разгръща своята стратегия как да привлече жената Нагуал, като изневиделица се превърнал в ревностен католик. Накарал дон Хуан, като наследник на неговото познание, да се държи като син и да ходи на църква заедно с него. Почти всеки ден той го влачел със себе си на утринните литургии. Дон Хуан разправяше, че покровителят му, много обаятелен и безкрайно свободен в общуването си с хората, го представил на всички в църквата като свой син, който се занимава с наместване на кости.

Дон Хуан пък, по онова време нецивилизован езичник, направо си умирал от срам, че се е озовал в социална ситуация, където трябва да разговаря и да дава обяснения за себе си. Единственото, което го успокоявало, било, че покровителят му имал някакъв върховен мотив за всичко, което прави. Опитал се да разбере, като го наблюдава, какви биха могли да бъдат мотивите му. Действията на покровителя му били последователни и изглеждали съвсем неприкрити. Като безупречен католик, той се ползвал с доверието на десетки хора, особено с това на енорийския свещеник, който високо го ценял и го считал за свой приятел и довереник. Дон Хуан не можел да се досети каква е целта му. През ума му минала мисълта, че покровителят му най-искрено се е посветил на католическата вяра, или пък е полудял. Не бил разбрал още, че един воин никога не губи контрол, при никакви обстоятелства.

Опасенията на дон Хуан относно ходенето на църква изведнъж изчезнали, когато покровителят му започнал да го запознава с дъщерите на местните хора, на които дни наред го представял. Зарадвал се на това, макар да се чувствал неловко. Помислил си, че покровителят му помага да си развърже малко езика. Защото дон Хуан не бил нито разговорлив, нито обаятелен, а покровителят му твърдял, че един Нагуал трябва задължително да бъде и двете.

Една неделя по време на църковната литургия, след близо година почти ежедневни посещения, дон Хуан установил истинската причина за ходенето им на църква. Бил на колене до някакво момиче на име Олинда, дъщеря на един от познатите на покровителя му. Обърнал се той да размени поглед с нея, както било станало вече обичайно след

месеци всекидневни контакти. Очите им се срещнали и внезапно дон Хуан я видял като сияйно същество, а после *видял* и нейната двойнственост. Олинда била „двойна“ жена. Покровителят му знаел за това от дълго време и бил извървял най-трудния път, за да постави дон Хуан в досег с нея. Дон Хуан си призна пред нас, че за него този момент бил невероятно вълнуващ.

Покровителят му знаел, че дон Хуан е *видял*. Мисията му да постави заедно двойните същества била изпълнена успешно и безупречно. Той се изправил и очите му обходили всяко кътче на църквата, а после си излязъл, без да се обърне назад. За него тук вече нямало нищо.

Дон Хуан разправяше, че когато покровителят му излязъл по средата на църковната служба, всички глави се обърнали след него. Дон Хуан понечил да го последва, но Олинда смело стиснала ръката му и го задържала. Тогава той разбрал, че силата на *виждането* не е само негова. Нещо преминало през двамата им и те се вцепенили. В миг дон Хуан установил, че не само службата е свършила, а че и двамата са извън църквата. Покровителят му се опитвал да успокои майката на Олинда, която била направо разярена и засрамена от тази неочаквана и недопустима тяхна изява на близост.

Дон Хуан се чудел какво да направи. Знаел, че сам трябва да измисли някакъв план. Имал всички възможности, но значимостта на това събитие го карало да губи вяра в способностите си. Отказал се от наученото като *прикривач* и потънал в интелектуалната дилема дали да се отнесе с Олинда с *контролирано безумие* или не.

Неговият покровител му казал, че не може да му помогне. Бил задължен само да ги събере заедно — дотук свършвала неговата мисия. Сега се налагало дон Хуан сам да направи необходимите стъпки, за да си я осигури. Дори намекнал пред дон Хуан дали да не помисли да се ожени за нея, ако трябва. Едва след като тя доброволно дойде при него, той би могъл да помогне на дон Хуан в качеството си на Нагуал.

Дон Хуан опитал да я ухажва официално. Не бил добре приет от родителите ѝ, които не можели да се примирят дъщеря им да бъде ухажвана от човек с различен социален произход. Олинда не била индианка; семейството ѝ било от градската буржоазия, развивало дребен бизнес. Бащата имал съвсем други планове за бъдещето на

дъщеря си. Заплашил да я изпрати далече, щом дон Хуан бил толкова настойчив в намеренията си да се ожени за нея.

Дон Хуан ни казваше, че двойните същества, особено жените, са необикновено консервативни, дори плахи. Олинда не правела изключение. След първоначалното въодушевление в църквата, тя станала предпазлива, дори уплашена. Собствените ѝ реакции я безпокоели.

Като стратегическа маневра покровителят на дон Хуан го накарал да се оттегли, като се престори, че се примирява с решението на баща си, който уж също не одобрява момичето — така предполагали всички, които били свидетели на инцидента в църквата. Хората разправяли, че публичната им проява толкова не се харесала на баща му, че като ревностен католик той не издържал и оттогава вече не се върнал в църквата.

Покровителят на дон Хуан му обяснил, че един воин никога не попада в обсада. Да бъдеш в обсада, предполага да имаш лични притежания, които могат да бъдат блокирани. Един воин няма на света нищо, освен своята безупречност, а безупречността не може да бъде заплашвана. Особено в битката за собствения си живот, каквато дон Хуан водел, за да си осигури жена Нагуал, един воин трябвало да използва стратегически всички достъпни му средства.

Като чул това, дон Хуан решил да използва всяка частичка от своите познания на *прикривач*, за да се добере до момичето. За тази цел той наел Силвио Мануел, който да приложи изкуството си на магьосник, което дори на този ранен етап било страхотно, за да похити момичето. Силвио Мануел и Хенаро, който пък бил истински храбрец, се промъкнали в къщата на момичето, преоблечени като стари перачки. Било посред бял ден и всички в къщата били заети с приготвянето на обяда за голяма група роднини и приятели. Неофициалната причина за това празненство било заминаването на Олинда. Силвио Мануел разчитал, че като видят две непознати перачки да идват с вързопи за пране, хората ще си помислят, че те имат нещо общо с празненството в чест на Олинда и няма да ги заподозрят. Предварително дон Хуан бил дал на Силвио Мануел и Хенаро всякакви сведения за обичайната програма на членовете от семейството. Казал им, че обикновено перачките внасяли вързопите с изпраните дрехи в къщата и ги оставяли за гладене в големия килер. Понесли голям вързоп с дрехи,

Силвио Мануел и Хенаро влезли направо в стаята, уверени, че Олинда ще бъде там.

Дон Хуан разказваше как Силвио Мануел отишъл при Олинда и използвал хипнотичната си сила да я накара да припадне. Напъхали я в един чувал, завързали го с чаршафите ѝ и си излезли, оставяйки зад гърба си вързопа, който носели. На вратата се сблъскали с баща ѝ. Той дори не ги погледнал.

Покровителят на дон Хуан бил направо вбесен от тази тяхна маневра. Наредил на дон Хуан да върне незабавно момичето в къщата. Задължително било, казал той, двойната жена по своя собствена воля да дойде в къщата на покровителя, евентуално без намерение да се присъедини към тях, а поне защото се интересува от тях.

Дон Хуан усетил, че всичко е загубено — твърде голям бил рискът момичето незабелязано да бъде върнато в къщата. Но Силвио Мануел измислил решение. Предложил четирите жени от групата на дон Хуан да я заведат до някакъв безлюден път и там дон Хуан уж да я спаси.

Силвио Мануел настоял жените да се престорят, че я отвличат. В един момент по пътя някой ще ги види и ще хукне да ги гони. Преследвачът ще ги настигне и те ще пуснат чувала с такава сила, че да бъде убедително. Преследвачът, естествено, ще бъде дон Хуан, който като по чудо ще се намира точно на това място и точно по същото време.

Силвио Мануел изисквал действия, наподобяващи истинския живот. Наредил на жените да запушат устата на момичето, което вече със сигурност щяло да се е събудило и да пици вътре в чувала, а след това да тичат повече от километър с чувала на гръб. Казал им и да се крият от преследвача си. Накрая, след наистина изтощителното премеждие, трябвало да пуснат чувала така, че момичето да стане свидетел на лютата битка между дон Хуан и четирите жени. Силвио Мануел казал на жените, че всичко това трябва да бъде изключително реалистично. Въоръжил ги с пръчки и им заръчал най-убедително да налагат дон Хуан, преди той да ги прогони.

От всички жени Сойла била най-лесно спохождана от истерия; щом се заели да налагат дон Хуан, тя се вживяла в ролята си и направила вледеняващо изпълнение, като го удряла толкова силно, че от гърба и раменете му се разхвърчали парчета кожа. В един момент

изглеждало, че похитителките ще спечелят битката. Наложило се Силвио Мануел да излезе от прикритието си и като се преструвал на най-обикновен минувач, той им напомнил крадешком, че това е само шмекерия и че е време да избягат. По този начин дон Хуан станал спасител и закрилник на Олинда. Казал ѝ, че самият той не може да я върне у дома ѝ, защото бил силно наранен, но ще я изпрати с набожния си баща. Тя му помогнала да стигнат до къщата на неговия покровител. Дон Хуан разправяше, че никак не му се налагало да се преструва на ранен — отвсякъде по тялото му се стичала кръв и те едвам се добрали до вратата. Когато Олинда разказала историята на покровителя му, желанието на покровителя да се изсмее било толкова неудържимо, че му се наложило да се престори, че ридае.

Превързали раните на дон Хуан, а после той си легнал. Олинда се заела да му обяснява защо баща ѝ бил против него, но не успяла да довърши. В стаята влязъл покровителят на дон Хуан и ѝ съобщил, че като я наблюдава как ходи, е убеден, че похитителите са наранили и нейния гръб. Предложил да се погрижи за нея преди положението да е станало критично.

Олинда не се решавала на това. Покровителят на дон Хуан ѝ напомнил, че похитителите не се шегували — в края на краищата те едва не убили сина му. Тия думи били достатъчни — тя се доближила до покровителя и се оставила на грижите му. Той ѝ нанесъл силен удар по плешката. Чул се пукот и Олинда изпаднала в състояние на повишено съзнание. Той ѝ разкрил правилото; и също като дон Хуан тя го възприела изцяло. Нямало нито съмнения, нито колебания.

Жената Нагуал и дон Хуан намерили пълнота и мълчание във взаимната си компания. Дон Хуан казваше, че чувствата им един към друг нямали нищо общо нито с привързаността, нито с необходимостта; това било по-скоро споделено физическо усещане как някаква зловеща бариера се разбива вътре в тях и те се превръщат в едно и също същество.

Дон Хуан и неговата жена Нагуал, според предписанията на правилото, работили заедно години наред, за да намерят групата от четирите жени *сънувачи*, които се оказали Нелида, Сулейка, Сесилия и Хермелинда, както и тримата куриери Хуан Тума, Тереза и Марта. В перипетиите по тяхното намиране на дон Хуан се изяснила практическата страна на правилото. Всички те представлявали точно

това, което повелявало правилото. Възкачването им бележело нов цикъл за всеки, включително за покровителя на дон Хуан и за неговата група. За дон Хуан и воините му това означавало цикъл на *сънуване*, докато за покровителя и неговата група означавало период на несравнима безупречност в делата им.

Покровителят на дон Хуан му обяснил, че когато бил млад и за пръв път се запознал с идеята на това правило като средство за свобода, той се въодушевил и направо онемял от радост. За него свободата била съвсем близка реалност. Когато обаче разбрал естеството на правилото като карта, надеждите и оптимизмът му се удвоили. По-късно в живота му настъпила трезвостта; колкото по-остарявал, толкова по-малки ставали шансовете да успеят и той, и екипът му. Най-накрая се убедил, че каквото и да правят, едва ли има някаква възможност крехкото им човешко съзнание да полети някога свободно. Примирил се със себе си и своята съдба и се предал на неуспеха си. Казал на Орела от вътрешното си „аз“, че се радва и е горд, че е обогатявал своето съзнание. Орелът можел свободно да разполага с него.

Дон Хуан ни казваше, че подобно настроение имали и всички останали членове от групата на покровителя му. Свободата, предлагана в правилото, била нещо, което всички считали за непостижимо. Били зърнали някои елементи от унищожителната сила, каквато бил Орелът, и чувствали, че срещу нея нямат никакви шансове. Всички били съгласни обаче, че ще изживеят живота си безупречно, защото няма причини да не бъдат безупречни.

Според дон Хуан покровителят му и неговата група, независимо от чувството си за некомпетентност, или може би именно поради това, наистина намерили свободата си. Те наистина навлезли в третото внимание — не като група обаче, а един по един. Фактът, че намерили коридор, било окончателно потвърждение на истината, която се съдържала в правилото. Последният, напуснал света на съзнанието в обикновения живот, бил неговият покровител. Той се съобразил с правилото и взел със себе си жената Нагуал на дон Хуан. Докато двамата се разтопявали в тотално съзнание, дон Хуан и всички негови воини били принудени да експлодират отвътре — той не можеше да намери други думи, за да опише последвалото чувство, — да бъдат

насилени да забравят всичко, на което станали свидетели в света на своя покровител.

Този, който никога не забравил нищо, бил Силвио Мануел. Именно той ангажирал дон Хуан в непосилната задача да съберат отново членовете на групата им, разпилени къде ли не. А след това ги хвърлил в задачата да намерят тоталността на самите себе си. Години им били нужни да постигнат и двете задачи.

Дон Хуан беше обсъждал надълго и нашироко темата на забравянето, но само във връзка с огромната им трудност да се съберат отново и да започнат без своя покровител. Така и не ни каза точно какво води след себе си факта да забравиш или да възвърнеш тоталността на самия себе си. В това отношение беше верен на уроците на своя покровител: само ни помагаше да си помогнем сами.

За тази цел той тренираше Ла Горда и мен да *виждаме заедно* и можеше да ни покаже, че макар човешките същества да изглеждат на един ясновидец като сияйни яйца, яйцевидната форма е един външен пашкул, една черупка от сияйност, която обвива една крайно интригуваща, омайна, хипнотична сърцевина, съставена от концентрични кръгове от жълтеникава сияйност с цвят на пламъка на свещ. При последния ни сеанс той ни беше накарал да *видим* хора, които обикалят около една църква. Беше късен следобед, почти на мръкване и въпреки това съществата в твърдите си сияйни пашкули излъчваха достатъчно светлина, за да превърнат всичко около себе си в кристално прозрачно. Гледката беше удивителна.

Дон Хуан ни беше обяснил, че яйцевидните черупки, които ни изглеждаха тъй ярки, всъщност са матови. Сияйността се дължи на лъчистата сърцевина, черупката дори намалява нейния блясък. Дон Хуан ни разкри, че черупката трябва да бъде счупена, за да освободи това същество. Трябва да се счупи в подходящ момент, точно както създанията, които се излюпват от яйца, счупват черупката си. Ако не успеят да го сторят, те се задушават и умират. Както при създанията, които се излюпват от яйца, за един воин няма начин да счупи черупката на своята сияйност, докато не е настъпил подходящият момент.

Според дон Хуан загубването на човешката форма е единственият способ да се счупи тази черупка, единственият способ да се освободи тази влудяваща сияйна сърцевина — сърцевината на

съзнанието, която е храната на Орела. Да се счупи черупката означава да си припомним другото „аз“ и да се стигне до тоталността на собственото „аз“.

Дон Хуан и неговите воини наистина бяха стигнали до своята тоталност и едва тогава се бяха заели с последната си задача — да намерят нов чифт двойни същества. Дон Хуан твърдеше, че те смятали това за много проста работа — всичко друго било относително лесно за тях. Нямали представа, че очевидната леснина на постиженията им като воини е последица от майсторството и личната сила на техния покровител.

Търсенето на нов чифт двойни същества се оказало безплодно. През цялото време докато търсели, не се натъкнали на двойна жена. Намерили няколко двойни мъже, но всички те били добре ситуирани, заети, заможни и толкова доволни от живота, че било безполезно да се залавят с тях. Нямали никаква нужда от цел в живота. Мислели, че вече са я постигнали.

Един ден дон Хуан разбрал, че той и групата му остаряват и изглежда нямало никаква надежда да изпълнят задачата си. За пръв път почувствали жилото на отчаянието и безсилието.

Силвио Мануел настоял да се оттеглят и да живеят безупречно, без да намерят свободата си. На дон Хуан се сторило правдоподобно това да е ключът към всичко. В това отношение той се оказал последовател на стъпките на своя покровител. Сигнал дотам да приеме, че в определена точка по пътя си един воин може да бъде завладян от непреодолим песимизъм. Почти изневиделица го връхлетяло някакво чувство на поражение или може би по-точно някакво чувство на недостойност. Дон Хуан разправяше, че преди той обичал да се надсмива над съмненията на своя покровител и някак не можел да повярва, че оня се тревожи сериозно. Въпреки протестите и предупрежденията на Силвио Мануел, дон Хуан си мислел, че всичко е някаква огромна шмекерия, стъкмена за да ги научи на нещо.

И тъй като не вярвал, че съмненията на покровителя му са реални, не повярвал и в истинността на решението на покровителя му да живее безупречно без надеждата за свобода. Когато накрая схванал, че покровителят му с цялата си сериозност се е предал на провала, хрумнало му също, че твърдото решение на един воин да живее безупречно въпреки всичко, не е достатъчно като стратегия за успеха.

Дон Хуан и екипът му доказали тази истина за себе си, когато разбрали като абсолютен факт, че вероятността за провал е много голяма. Според дон Хуан в такива моменти надделява тренировката, продължила цял живот, и воинът навлиза в състояние на крайно унижение; когато истинската бедност на неговите човешки ресурси стане неоспорима, воинът няма никаква друга алтернатива, освен да отстъпи и да сведе глава.

Дон Хуан се удивляваше, че проумяването на този факт като че ли не оказва въздействие върху жените-воини от един екип; този безпорядък като че ли въобще не ги трогвал. Забелязал това и в групата на своя покровител: жените никога не се тревожели и не унивали за съдбините си така, както мъжете. Те сякаш просто се примирявали с оценката на покровителя на дон Хуан и го следвали, без да показват признаци на терзание. Щом жените били разместени на известно ниво, оставали безразлични към това. Единственото, което ги засягало, било да са заети с нещо. Като че ли само мъжете се жертвали за свободата и реагирали остро на всяко противодействие.

В собствената си група дон Хуан забелязвал същия контраст. Жените с готовност се съгласяваха с него, когато той твърдеше, че вътрешните му сили, ресурсите му, са неадекватни. Можеше единствено да заключи, че жените, макар и никога да не го споменаваха, по начало никога не вярват, че имат някакви вътрешни сили. Именно поради това нямаше как да изпитват разочарование или отчаяние, щом откриеха, че са безсилни. Знаеха си го цял живот.

Дон Хуан твърдеше, че причината Орелът да изисква два пъти повече жени воини, се дължи именно на това, защото жените притежават присъщото им равновесие, което при мъжете липсва. В критичния момент мъжете са тия, които стават истерични и извършват самоубийство, щом преценят, че всичко е загубено. Една жена може да се самоубие поради липса на насока и цел, но не защото има провал в системата, към която тя случайно принадлежи.

След като дон Хуан и групата му воини се отказали от всякаква надежда, или по-скоро, както го каза дон Хуан, след като той и мъжете воини ударили на камък, а жените намерили подходящ начин да се пригоят към тях, дон Хуан най-накрая се натъкнал на един двоен човек, към когото можел да подходи по своите критерии. Този двоен човек съм бил аз. Тъй като нито един нормален човек не би се наел

доброволно с един такъв абсурден проект като борбата за свобода, дон Хуан трябвало да последва учението на своя покровител и като истински *прикривач* да ме изтърколи в групата си, както беше изтърколил всички останали членове. Трябвало да ме доведе сам до едно място, където да приложи физическа сила върху тялото ми, при това да съм отишъл там по собствено желание. В къщата си ме беше примамил съвсем лесно — както казваше, да осигуриш двоен мъж никога не е особен проблем. Трудното е да намериш такъв, който е достъпен.

Първото посещение в къщата му беше, от гледна точка на ежедневно ми съзнание, сеанс без никакви особености. Дон Хуан беше обаятелен и се шегуваше с мен. Насочваше разговора към умората, която тялото изпитва след продължително шофиране на кола — тема, която ми изглеждаше съвсем несъстоятелна, след като бях студент по антропология. После той направи между другото забележка, че гърбът ми бил като че ли не съвсем изправен и без да каже нищо повече, сложи ръка на гърдите ми и ме изправи, като ме чукна яко по гърба. Направи го така изневиделица, че направо ми причерня. Когато отново отворих очи, имах чувството, че е счупил гръбнака ми, но вече знаех, че съм различен. Бях друг човек, не този, когото познавах. Оттогава нататък, винаги когато се виждах с него, той ме караше да се измествам от дясностраничното ми съзнание към лявостраничното, а после ми разкриваше правилото.

Почти веднага след като ме намерил, дон Хуан се срещнал с една двойна жена. Не ме свърза с нея по предварително подготвен план, както бил направил с него покровителят му, а измислил една шмекерия, резултатна и изпитана като тия на покровителя му, чрез която сам примамил и осигурил двойната жена. Приел тази тежка задача, защото вярвал, че е дълг на всеки покровител да осигури и двете двойни същества веднага, след като ги намери, а после да ги ангажира като партньори в едно невъобразимо начинание.

Разказа ми как един ден, когато още живеел в Аризона, отишъл в едно министерство да попълни някаква молба-формуляр. Дамата на гишето му препоръчала да занесе документа на чиновничката в съседния отдел и без да поглежда, посочила наляво. Дон Хуан се упътил по посока на протегнатата й ръка и видял до едно бюро да седи двойна жена. Когато й занесъл молбата, установил че тя е само младо

момиче. Тя му казала, че няма нищо общо с молбите. Въпреки това, от съчувствие към бедния стар индианец, тя намерила време да му помогне да я придвижи.

Нужни били юридически документи, каквито дон Хуан носел в джоба си, но нарочно се престорил на напълно неграмотен и безпомощен. Направил да изглежда така, че бюрократичната машина за него е абсолютна загадка. Никак не му било трудно да изрази пълното си невежество, обясняваше дон Хуан; трябвало единствено да се обърне към онова, което навремето било неговото нормално състояние на съзнание. Целта му била да удължи взаимоотношенията си с това момиче по възможност повече. Навремето му го бил казал неговият наставник и докато търсел двойни жени, той сам се убедил в правотата му, че такива се срещат извънредно рядко. Наставникът му го предупредил също, че те притежават вътрешни сили, които ги правят силно непостоянни. Затова сега дон Хуан се страхувал, че ако не изиграе майсторски картите си, тя ще си отиде. За да спечели време, въздействал върху състраданието ѝ. Измислил още нещо, за да я забави, като се престорил, че е изгубил юридическите документи. Почти всеки ден ѝ носел някакъв друг документ. Тя го прочитала и със съжаление му казвала, че не този е нужният. Момичето толкова го съжалявало заради окаяното му състояние, че предложило дори да плати на адвокат, който да изработи идентично копие на документите му.

След три месеца истории от тоя род, дон Хуан решил, че е настъпил моментът да представи документите си. Дотогава тя свикнала дотолкова с него, че почти всеки ден нетърпеливо го очаквала. Дон Хуан дошъл за последен път да изрази благодарностите си и да се сбогува. Казал ѝ, че много би искал да ѝ донесе подарък, за да покаже признателността си, но нямал пари дори за храна. Тя останала трогната от щедростта му и го поканила на обяд. Докато се хранели, той разсъдил на глас, че подаръкът не трябва задължително да се купува. Той може да бъде и нещо, което да е само за очите на получателя. Нещо, което да се запомни, а не да се притежава.

Думите му я заинтригували. Дон Хуан ѝ напомнил, че тя е изразила съчувствие към индианците и бедняшкото им състояние. Попитал я дали би искала да види индианците в различна светлина — не като бедняци, а като артисти. Казал ѝ, че познава един старец,

последният от поколението танцьори на силата. Уверил я, че ако го помоли, старецът ще потанцува за нея; освен това ѝ обяснил, че едва ли някога през живота си е виждала такова нещо, нито пък би видяла оттук нататък. Такова нещо можели да виждат само индианци.

Идеята страшно я зарадвала. След работа тя го взела и двамата се отправили към възвишенията, където той ѝ казал, че живеят индианците. Дон Хуан я отвел в своя дом. Накарал я да спре колата на доста голямо разстояние, а останалата част от пътя извървели пеша. Преди да стигнат къщата, той спрял и начертал с крак линия в песъчливата, засъхнала пръст. Казал ѝ, че тази линия е граница и я накарал да я прекрачи.

Самата жена Нагуал ми беше казвала, че до този момент била много заинтригувана от възможността да види с очите си истински индианец танцьор, но когато старият индианец изтеглил чертата в пръстта и я нарекъл граница, тя се разколебала. После направо се изплашила, когато той ѝ казал, че тази граница е само за нея и че щом веднъж я прекрачи, няма да има начин да се върне назад.

Индианецът очевидно забелязал как тя се вцепенила и опитал да я успокои. Любезно я потупал по ръката и я уверил, че докато той е наоколо, нищо лошо няма да ѝ се случи. Границата можела да се обясни, казал ѝ той, като форма на символично възнаграждение за танцьора, защото той не искал пари. Ритуалът бил вместо парите и изисквал тя да прекрачи границата по свое желание.

Старият индианец прекрачил развеселен границата и ѝ казал, че за него това си е чисто индианска измишльотина, но че танцьорът, който ги наблюдава от вътрешността на къщата, трябва да бъде прилъган, след като тя иска да го види как танцува.

Жената Нагуал разправяше как изведнъж толкова се уплашила, че не могла въобще да прекрачи линията. Старецът се помъчил да я придума, като ѝ казал, че прекрачването на границата е от полза за цялото тяло. Като я прекрачвал, не само се чувствал по-млад, но и наистина *ставал* по-млад — такава сила имала тая граница. И за да демонстрира този момент, той я прекрачил обратно и раменете му тутакси се смъкнали, краищата на устните му увиснали, очите му загубили блясъка си. Жената Нагуал не можеше да отрече разликата, до която водело това прекрачване.

Дон Хуан прекрачил линията трети път. Задишал дълбоко, гърдите му се издули, движенията му станали живи и напети. Жената Нагуал казваше как ѝ минало през ума, че той може да ѝ направи някакво сексуално предложение. Колата ѝ била доста далече, за да изтича до нея. Единственото, което имала възможност да направи, било да си каже наум, че е глупаво да се бои от такъв стар индианец.

После старецът призовал още веднъж разума ѝ и чувството ѝ за хумор. С глас на съзаклятник, който сякаш ѝ разкривал тайна с известна неохота, той ѝ съобщил, че само се преструва на млад, за да угоди на танцъора, и че ако тя не му помогне като прекоси линията, всеки момент той ще припадне от стреса поради това, че не ходи приведен. Прекрачвал няколко пъти назад и напред линията, само за да ѝ покаже какво невероятно усилие влага в цялата тази пантомима.

Жената Нагуал казваше, че умоляващите му очи ѝ разкрили болката, през която преминавало старческото му тяло, за да имитира подмладяването. И за да му помогне и да свърши веднъж завинаги с това, тя прекрачила линията; искала вече да се прибира вкъщи.

В мига, в който прекрачила линията, дон Хуан направил изумителен скок и плавно се понесъл над покрива на къщата. Жената Нагуал разправяше, че полетял като огромен бумеранг. Когато се приземил до нея, тя паднала по гръб. Уплахата ѝ надминавала всичко преживяно от нея до този момент, но също толкова силно било и изумлението ѝ, като съгледала това чудо. Не попитала дори как е постигнал този удивителен подвиг. Искало ѝ се само да изтича до колата си и да се прибере вкъщи.

Старецът ѝ помогнал и се извинил, че я е изиграл. Всъщност, казал той, самият той бил танцъорът и именно полетът му над къщата бил неговият танц. Попитал я дали е обърнала внимание на посоката на полета му. Жената Нагуал извила ръка по посока, обратна на часовниковата стрелка. Той я потупал бащински по главата и ѝ казал, че вниманието ѝ е благоприятен знак. После подхвърлил, че може би си е наранила гърба при падането и че той не може да я остави да си иде, без да е сигурен, че е добре. Най-нахално ѝ разкършил раменете и повдигнал брадичката и тила, сякаш я насочвал как да изпъне гръбнака си. След това я плеснал яко между плешките, изкарвайки буквално целия въздух от дробовете ѝ. За момент тя загубила способност да диша и припаднала.

Когато отново дошла в съзнание, била вече вътре в къщата му. От носа ѝ течала кръв, ушите ѝ бръмчели, дишането ѝ било ускорено, не можела да фокусира погледа си. Той ѝ наредил да поеме осем пъти дълбоко дъх. Колкото повече дишала, толкова по-ясно ѝ ставало всичко. В един момент, казваше ми тя, цялата стая се нажежила до бяло; всичко блестяло в кехлибарени отблясъци. Тя направо се вцепенила и вече не можела да диша дълбоко. Кехлибарената светлина била тъй гъста, че напомняла мъгла. После мъглата се превърнала в кехлибарени паяжини. Накрая те се разсеяли, но светът останал доста дълго равномерно кехлибарен.

Тогава дон Хуан захванал да ѝ говори. Извел я от къщата и ѝ показал как светът е разделен на две половини. Лявата страна била ясна, а дясната — забулена в кехлибарена мъгла. Казал ѝ колко чудовищно е да се мисли, че светът е разбираем или че ние сме разбираеми. Това, което тя забелязва, казал ѝ той, е загадка, тайна, която човек може да приеме само в смирение и страхопочитание.

А после ѝ разкрил правилото. Умът ѝ бил толкова прояснен, че тя разбрала всичко, което ѝ казал. Правилото ѝ изглеждало правдоподобно и съвсем закономерно.

Обяснил ѝ, че двете страни на едно човешко същество са напълно отделни една от друга и че е нужна огромна самодисциплина и решителност, за да бъде разчупен този печат и да се премине от едната страна в другата. Двойното същество има голямо предимство: обстоятелството, че си двоен, позволява сравнително лесно придвижване между отделенията на дясната страна. Големият недостатък на двойните същества е в това, че, тъй като имат две отделения, те са заседнали, консервативни, страхуват се от всяка промяна.

Дон Хуан ѝ казал, че намерението му било да я накара да се придвижи от крайното дясно отделение към по-бистрата, по-отчетлива ляво-дясна страна, но вместо това, по някакъв необясним обрат, ударът му я изпратил през цялата ѝ двойност, от всекидневната ѝ крайна дясна страна до крайната ѝ лява страна. Четири пъти се опитвал да я върне в нормалното състояние на съзнанието, но без успех. Ударите му ѝ помогнали обаче да включва и изключва по желание възприемането на стената от мъгла. Макар да нямал това предвид, дон Хуан имал право, като казвал, че линията за нея е еднопосочна граница. Щом

веднъж я прекрачила, точно както Силвио Мануел, никога не се върнала обратно.

Когато дон Хуан изправи жената Нагуал лице в лице с мен, никой от нас не знаеше за съществуването на другия и все пак моментално усетихме, че сме познати един на друг. От собствен опит дон Хуан знаеше, че утехата, която двойните същества изпитват във взаимната си компания, е неопишуема и прекалено краткотрайна. Каза ни; че сме събрани от сили, неразбираеми за нашия разум, и че единственото, което нямаме, е времето. Всяка минута можела да бъде последна, затова трябвало да се изживее с дух.

Щом дон Хуан ни събра, на него и воините му им оставаше единствено да намерят четири жени *прикривачи*, трима мъже воители и един куриер, за да бъде сформиран нашият екип. За целта дон Хуан намери Лидия, Жозефина, Ла Горда, Роза, Бениньо, Нестор, Паблито и куриера Елихио. Всеки от тях беше копие в недоразвита форма на членовете от групата на дон Хуан.

НЕПРАВЕНЕТО НА СИЛВИО МАНУЕЛ

Дон ХУАН И ВОИНИТЕ MV СЕ ЗАЕЛИ да оставят жената Нагуал и мен да приложим правилото в действие — тоест да развием, да разгърнем и да поведем осемте воини към свободата. Всичко изглеждало свършено и все пак нещо не било наред. Първата група жени воини, които дон Хуан намерил, били *сънувачи*, а трябвало да бъдат *прикривачи*. Той не знаеше как да обясни тази аномалия. Можеше само да заключи, че силата била поставила тия жени на пътя му така, че било невъзможно да им откаже. Имаше още една поразителна аномалия, още по-обезпокоителна за дон Хуан и групата му: три от жените и трима от мъжете воини били неспособни да навлязат в състояние на повишено съзнание, въпреки титаничните усилия на дон Хуан. Били съвсем изпаднали, извън фокус, и не могли да разчупят печата, мембраната, която разделяла двете им страни. Дадено им било прозвището *пияници*, защото се препъвали наоколо без никаква мускулна координация. Куриерът Елихио и Ла Горда били единствените с изключителна степен на съзнание, и по-специално Елихио, който бил на равнището на всеки от хората на дон Хуан.

Трите момичета се скупчили ведно и направили непоклатимо звено. Същото направили и тримата мъже. Групи по трима, след като правилото предписвало четирима, било нещо прокобно, вещаело зло. Числото три е символ на динамиката, промяната, движението и преди всичко на съживяването.

Правилото вече не служело като карта. И все пак нямало начин да е извършена грешка. Дон Хуан и воините му заспорили, че силата не допуска грешки. Умували по този въпрос в своето *сънуване* и *виждане*. Чудели се дали не са прибързали и просто не са *видели*, че трите жени и тримата мъже са негодни.

Дон Хуан ми беше доверил, че пред него стоели два съществени въпроса. Единият бил прагматичният проблем за нашето пътешествие сред тях. Другият бил въпросът за валидността на правилото. Техният покровител ги бил насочил към убедеността, че правилото обхваща

всичко, което може да засяга един воин. Той обаче не ги бил подготвил за евентуалността, че правилото може да се окаже неприложимо.

Ла Горда каза, че жените от групата на дон Хуан никога не са имали проблем с мен; били объркани единствено мъжете. За тях било неразбираемо и неприемливо правилото да не действа в моя случай. Жените обаче били уверени, че рано или късно причината за моето появяване сред тях ще се изясни. Бях наблюдавал как жените се предпазват от емоционални вълнения, външно изцяло необвързани с резултата. Те, изглежда, знаеха без ни най-малко съмнение от страна на разума, че моят случай по някакъв начин е включен в правилото. В крайна сметка аз определено им бях помогнал, приемайки ролята си. Благодарение на жената Нагуал и мен дон Хуан и групата му бяха завършили своя цикъл и бяха почти свободни.

Отговорът им се явил най-накрая с помощта на Силвио Мануел. Неговото *виждане* разкрило не че трите сестрички и Хенаросите са негодни, а по-скоро, че аз не съм подходящият Нагуал за тях. Бил съм неспособен да ги водя, защото съм имал неподозирана конфигурация, която не съвпадала с образаца, изискван от правилото; една конфигурация, която дон Хуан като ясновидец бе пропуснал. Моето сияйно тяло изглеждало като че притежава четири отделения, докато в действителност те били само три. Имало друго едно правило — за така наречения „триделен Нагуал“. Аз съм принадлежал именно към това друго правило. Силвио Мануел казвал, че съм като птица, излюпена под топлината и грижите на птици от съвършено различен вид. Всички те все още били длъжни да ми помагат, както и аз бях длъжен да правя всичко за тях, но въпреки това не бях един от тях.

Дон Хуан беше поел отговорността за мен, защото той ме бе довел сред тях, но присъствието ми там ги принуждаваше да се напрягат максимално в търсенето на две неща: обяснение за това какво правех между тях, и разрешение на проблема как да постъпят.

Силвио Мануел беше уцелил много бързо начина, по който да ме измести от средата им. Беше се заел със задачата да ръководи този свой план, но тъй като нямаше нито търпението, нито енергията лично да се справи с мен, беше изпратил дон Хуан като свой заместник да го стори. Целта на Силвио Мануел била да ме подготви за момента, когато ще ми се представи куриер, носещ правилото, отнасящо се за триделния Нагуал. Разправяше, че не на него се полага ролята да

разкрива тази страна на правилото. Аз трябваше да изчакам, точно както и всички други трябваше да изчакат подходящия момент.

Съществуваше още един сериозен проблем, който внасяше още по-голямо объркване. Беше свързан с Ла Горда и с продължителното ѝ съжителство с мен. Ла Горда бе приета в моя екип като южна жена. Поръчители за това бяха дон Хуан и останалите от неговите ясновидци. Тя беше, изглежда, в същата категория като Сесилия, Делия и двете жени куриери. Сходството помежду им беше безспорно. После Ла Горда изгуби цялото си повърхностно тегло и изтъня до половината от размерите си. Промяната беше тъй радикална и дълбока, че тя направо се превърна в нещо друго.

Беше останала за дълго незабелязана, просто защото всички други воини бяха прекалено заети с моите затруднения да ѝ обръщам някакво внимание. Промяната в нея обаче беше тъй драстична, че те се видяха принудени да се съсредоточат върху нея, и това, което *видяха*, беше, че тя съвсем не е южна жена. Обемистото ѝ тяло ги беше подвело при предишното им *виждане*. Чак тогава те си спомниха, че още от първия момент на идването си сред тях Ла Горда не можеше да се разбира истински нито със Сесилия, нито с Делия, нито с другите южни жени. От друга страна, тя беше крайно очарована и спокойна с Нелида и Флоринда, защото фактически през цялото време е била като тях. Това означаваше, че в моя екип има две северни *сънувачки*, Ла Горда и Роза — крещящо несъответствие с правилото.

Дон Хуан и воините му бяха повече от смутени. Възприемаха всичко, което се случваше, като прокоба, като указание за непредвидим обрат, който нещата поемат. И тъй като не можеха да приемат идеята правилото да е накърнено от човешка грешка, допускаха, че са били накарани да сгрешат вследствие на някаква върховна заповед по причина, трудна за проумяване, но реална.

Замислиха се над въпроса какво да правят по-нататък, но преди някой от тях да стигне до отговора, една истинска южна жена, доня Соледад, се появи в картината с такава сила, че вече им беше невъзможно да ѝ откажат. Тя съответстваше изцяло на правилото. И беше *прикривач*.

Известно време присъствието ѝ ни разсейваше. Тя сякаш се готвеше да ни изтегли до различно ниво. Предизвикваше буйно раздвижване. Флоринда я пое под крилото си, за да я напътства в

изкуството на прикриването. Но колкото и хубаво да беше това, то не бе достатъчно да запълни странната загуба на енергия, която сякаш нарастваше.

И тогава един ден Силвио Мануел заяви, че в своето *сънуване* бил получил свършен план. Беше силно въодушевен и се зае да обсъжда подробностите с дон Хуан и другите воители. Жената Нагуал бе включена в обсъжданията, аз — не.

Това ме накара да се усъмня, че не искат аз да разбера какво е открил за мен Силвио Мануел.

Изразих подозренията си пред всеки от тях. Всичките ми се изсмяха, с изключение на жената Нагуал, която ми каза, че съм прав. В *сънуването* на Силвио Мануел била разкрита причината за моето присъствие сред тях, но аз трябвало да се примиря със съдбата си, която била да не знам естеството на задачата си, преди да съм готов за нея.

Тонът и беше тъй категоричен, че можех само да приема думите ѝ, без да задавам въпроси. Струваше ми се, че ако дон Хуан и Силвио Мануел ми бяха казали същото, нямаше да се примиря толкова лесно. Тя ми обясни и това, че не се съгласила с дон Хуан и другите — според нея трябвало да бъда осведомен за общата цел на действията им, дори и само за да избегна ненужните търкания и непокорството.

Силвио Мануел възнамерявал да ме подготви за моята задача, като ме въведе директно във второто внимание. Планирал серия от смели действия, които щели да възбудят моето съзнание.

В присъствието на всички останали той ми каза, че поема да ме напътства и че ме премества в своята сфера на силата — нощта. Обяснението му беше, че в своето *сънуване* му били представени множество *неправения*. Те били предназначени за екип, съставен от Ла Горда и мен като правещи, и от жената Нагуал като надзирател.

Силвио Мануел изпитваше някакво страхопочитание към жената Нагуал и говореше за нея само с възхищение. Каза, че тя е в отделен, самостоятелен клас. Можела да действа заедно с него или с всеки друг от воините в групата му. Нямала опит, но когато ѝ се наложело, можела да борава с вниманието си. Призна още, че смелостта ѝ била голяма загадка за него, каквато била и моето присъствие сред тях, и че нейното чувство за цел и убеждението ѝ били тъй изострени, че лично

аз не бих ѝ пасвал. Всъщност той помоли Ла Горда да ми окаже специална подкрепа, за да устоя на контакта с жената Нагуал.

За първото ни *неправене* Силвио Мануел измайстори дървен сандък, голям колкото да побере Ла Горда и мен, седнали гръб о гръб с вдигнати колене. Сандъкът имаше капак от летвички, през който да влиза въздух. Ла Горда и аз трябваше да се наместим вътре и да седим в пълна тъмнина и пълно мълчание, без да заспиваме. Най-напред ни остави да влизаме в сандъка за кратки периоди; след това започна да увеличава времето, докато свикнем с процедурата, така че да можем да прекарваме цялата нощ вътре, без да се движим или задрямваме.

Жената Нагуал седеше при нас, за да е сигурна, че няма да променяме нивото на съзнание поради умората. Силвио Мануел обясни, че естествената ни тенденция при необичайни условия на стрес е да преминаваме от състояние на повишено съзнание към нормалното ни състояние и обратно.

Общият ефект от *неправенето* всеки път, когато го изпълнявахме беше някакво неизпитвано досега чувства на отмора, което за мен беше крайно озадачаващо, тъй като ние никога не заспивахме по време на целonoщните ни бдения. Приписвах усещането за почивка на факта, че бяхме в състояние на повишено съзнание, но Силвио Мануел твърдеше, че едното няма нищо общо с другото и че чувството за почивка е резултат от сядането с вдигнати колене.

При второто *неправене* трябваше да легнем на земята, свити като кучета, почти в ембрионална поза, обърнати на лявата страна, с чела върху свитите ни ръце. Силвио Мануел настояваше да държим очите си колкото можем по-дълго затворени и да ги отворим едва когато той ни каже да сменим положението си и да легнем на дясната си страна. Целта на това *неправене* била да се позволи на сетивата ни за чуване да се отделят от сетивата ни за гледане. Както и преди, той увеличаваше постепенно продължителността на времето, докато можехме да прекарваме цялата нощ в слухово бдение.

Едва тогава Силвио Мануел беше вече готов да ни премести в друга сфера на дейност. Обясни, че при първите две *неправения* сме били разбили някаква възприятйна бариера, докато сме били прилепени до земята. По аналогия той сравни човешките същества с дърветата. Били сме като подвижни дървета. Вкоренени сме били някак в земята; корените ни били преносими, но това не ни

освобождавало от земята. Казваше, че за да постигнем равновесие, трябва да извършим три *неправения*, докато се люлеем във въздуха. Ако съумеем да канализираме нашето *намерение*, докато висим от някое дърво, стегнати в кожен хамут, ще направим триъгълник с нашето *намерение*; триъгълник, чиято основа е земята, а върхът му е във въздуха. Силвио Мануел мислеше, че с първите две *неправения* ще съберем внимание до точката, когато ще можем съвършено да извършим третото от самото начало.

Една нощ той окачи Ла Горда и мен на два отделни хамута, които приличаха на висящи столчета. Седнахме в тях и той ни заповдига с помощта на макара на най-високите големи клони на огромно дърво. От нас се искаше да обърнем внимание на съзнанието на дървото, което според него щеше да ни даде сигнал, тъй като ние му бяхме гости. После накара жената Нагуал да остане на земята и през цялата нощ от време на време да вика имената ни.

Докато висяхме така от дървото през тия безброй пъти, изпълнявайки *неправене*, ние изпитвахме някакъв превъзходен приток на физически усещания, подобни на леки зареждания с електрически импулси. През първите три-четири опита дървото сякаш протестираше срещу нахалството ни; после импулсите се превърнаха в сигнал за покой и равновесие. Силвио Мануел ни казваше, че съзнанието на дървото черпи хранителни сокове от недрата на земята, докато съзнанието на подвижните същества го черпи от повърхността ѝ. В дървото нямало настървение, докато движещите се същества са препълнени с такава.

Задоволството му идваше от това, че когато сме поставени в състояние на покой в мрака, възприятието ни е сполетяно от страхотен трус. Тогава приоритет има нашето чуване и ние можем да уловим сигналите от всички живи и съществуващи цялости около нас — не само с чуването си, но и с комбинацията от слуховите и визуалните ни сетива в същия ред. Казваше още, че в тъмното, особено докато човек виси, очите остават в подчинение на ушите.

Беше абсолютно прав, както установихме с Ла Горда. Посредством упражненията в третото *неправене*, Силвио Мануел даваше ново измерение на възприемането ни на околния свят.

Освен това той ни казваше, че следващият комплект от три *неправения* е съществено различен и по-сложен. Щял да се занимава с

изучаването на това как да се оправяме с другия свят. Задължително било да максимизираме този ефект, като придвижим времето си за действие към вечерта или предутринния здрач. Казваше ни още, че първото *неправене* от втората група имало две фази. В първата фаза трябва да се поставим в най-изостреното си състояние на повишено съзнание, за да уловим стената от мъгла. След като това бъде постигнато, фаза номер две се състои в това да се спре въртенето на тази стена, за да се пристъпи в света между двете успоредни линии.

Предупреждаваше ни, че целта му е да ни постави направо във второто внимание без никаква интелектуална подготовка. Искаше да изучим лабиринтите без да разбираме с разума си какво правим. Твърдеше, че един магически елен или магически който може да се справи с второто внимание без никакъв интелект. Чрез умишлена практика в пътуването зад стената от мъгла ние щяхме да претърпим рано или късно постоянна промяна в тоталните си същества, промяна, която да не накара да приемем, че светът между успоредните линии е реален, защото е част от тоталния свят, също както нашето сияйно тяло е част от нашето тотално същество.

Силвио Мануел твърдеше също, че е използвал Ла Горда и мен, за да изпробва възможността някой ден да помогнем на останалите ученици, като ги въведем в другия свят, в който случай те ще могат да придружат Нагуала Хуан Матус и групата му в тяхното окончателно пътуване. Обясняваше, че тъй като жената Нагуал трябва да напусне този свят заедно с Нагуала Хуан Матус и воините му, учениците трябва да я последват, защото тя е единственият им водач в отсъствието на мъж Нагуал. Уверяваше ни, че тя разчитала на нас и че това била причината да надзирава работата ни.

Силвио Манеул ни накара с Ла Горда да седнем на земята в задната част на къщата му, където бяхме извършили всички *неправения*. Нямахме нужда от помощта на дон Хуан, за да навлезем в най-изостреното си състояние на съзнание. Почти веднага *видях* стената от мъгла. Ла Горда също я *видя*; но колкото и да опитвахме, не можехме да спрем въртенето ѝ. Всеки път, щом си раздвижех главата, стената се раздвижваше ведно с нея.

Жената Нагуал можеше да я спре и да премине през нея, но въпреки всичките си усилия, не можеше да ни вземе със себе си. Накрая дон Хуан и Силвио Мануел трябваше да спрат стената вместо

нас и физически да ни изблъскат през нея. Усещането, което изпитвах, навлизайки в стената от мъгла, беше сякаш извиваха тялото ми като сплитките на въже.

От другата страна беше ужасната безлюдна равнина с малки заоблени пясъчни дюни. Около нас се диплеха ниски жълтеникави облаци, но не се виждаше нито небе, нито хоризонт; видимостта беше нарушена от кълбета бледожълта пара. Трудно беше да се върви. Налягането изглеждаше много по-силно от това, на което бе свикнало тялото ми. Ла Горда и аз вървахме без никаква цел, но жената Нагуал като че знаеше накъде върви. Колкото повече се отдалечавахме от стената, толкова по-тъмно ставаше и по-трудно се ходеше. С Ла Горда вече не можехме да вървим изправени. Трябваше да пълзим. Губех сили, същото ставаше и с Ла Горда; наложи се жената Нагуал да ни издърпа назад до стената и да ни измъкне оттам.

Повторихме пътешествието си безброй пъти. Отначало ни помагаша дон Хуан и Силвио Мануел, като спираха стената от мъгла, но след това и Ла Горда, и аз започнахме да се справяме почти колкото жената Нагуал. Научихме се да спираме въртенето на тази стена. Стана съвсем естествено. Аз лично един път осъзнах, че ключът е в *намерението* ми, в определен аспект от *намерението* ми, защото такава беше моята воля. Беше някакво силно желание, съсредоточено в центъра на тялото ми. Беше някаква особена нервност, която ме караше да потръпвам, и не след дълго се превърна в сила, която не само спря стената, но накара част от тялото ми неволно да се обърне на деветдесет градуса надясно. В резултат на това за миг имах две гледни точки. Гледах света, разделен на две от стената от мъгла, и в същото време се вирах право в едно кълбо от жълтеникава пара. Последната гледка започна да преобладава и нещо ме дръпна в мъглата и ме отведе през нея отвъд.

Другото, което научихме, беше да разглеждаме мястото като реално; пътешествията ни придобиха за нас фактуалността на екскурзия в планините или морско пътешествие с платноходка. Безлюдната равнина с подобните на пясъчни дюни могилки беше за нас реална като всяка друга част на света.

Ла Горда и аз изпитвахме рационалното чувство, че тримата прекарваме цяла вечност в света между успоредните линии, и все пак бяхме неспособни да си спомним какво точно ни беше пренесло там.

Спомняхме си ужасяващите моменти, когато трябваше да тръгнем, за да се върнем в света на нашето всекидневие. Тези моменти винаги ни причиняваха потресаваща мъка и несигурност.

Дон Хуан и всичките му воители следяха усилията ни с огромно любопитство, но имаше един, който неизвестно защо отсъстваше от всичките ни дейности; това беше Елихио. Макар и сам несравним воин, който може да се мери само с воините от групата на дон Хуан, той никога не взимаше участие в нашите битки, нито ни помагаше по някакъв начин.

Ла Горда твърдеше, че Елихио е успял да се присламчи към Емилито и така директно до Нагуала Хуан Матус. Той никога не ставаше част от нашия проблем, защото можеше да навлезе във второто внимание без да му мигне окото. За него пътешествията в пределите на второто внимание бяха все едно да щракне с пръсти.

Ла Горда ми напомни за деня, когато необичайните дарби на Елихио му бяха позволили да открие, че аз не съм техен човек, дълго преди някой друг да бе прозрял истината.

Седях пред задната вратичка на къщата на Висенте в Северно Мексико, когато отнякъде внезапно се бяха появили Емилито и Елихио. Всички възприемаха като съвсем обичайни изчезванията на Емилито за дълги периоди от време; появеше ли се отново, възприемаха го нормално като завърнал се от дълго пътешествие. Никой не му задаваше въпроси. Той съобщаваше за откритията си най-напред на дон Хуан, а след това и на всеки, който пожелаеше да ги чуе.

В този ден ми се стори, че Емилито и Елихио току-що бяха влезли в къщата през задната врата. Емилито беше по-поривист отвсякога. Елихио си беше същият — мълчалив и мрачен. Винаги си бях мислил, че изключителната личност на Емилито превъзхожда Елихио и това прави последния още по-навъсен.

Емилито влезе да потърси дон Хуан, а Елихио се обърна най-приятелски към мен. Усмихна се и ме доближи. Прегърна ме през раменете и доближи уста до ухото ми да ми пошепне, че е разчупил печата на успоредните линии и може вече да навлезе в нещо, което Емилито наричал „слава“.

Продължи да ми обяснява някои неща за славата, които бях неспособен да проумея. Сякаш умът ми не можеше да се съсредоточи върху периферията на това събитие. След като ми го обясни, Елихио

ме хвана за ръката и ме накара да застана по средата на дървената тераска, загледан в небето с леко вдигната брадичка. После застана от дясната ми страна в същото положение като мен. Каза ми да се отпусна и да падна назад под тежестта на темето си. Отзад нещо ме грабна и ме дръпна надолу. Зад мен сякаш имаше бездна. Паднах в нея. И тогава изведнъж се озовах в безлюдната равнина с подобните на дюни могилки.

Елихио ме подкани да вървя след него. Каза ми, че ръбът на славата е отвъд възвишенията. Вървах с него, докато вече не можех да се движа. Той тичаше пред мен без никакво усилие, сякаш беше от въздух. Застана на върха на огромна могила и посочи отвъд. Дотича пак при мен и ме помоли да пропълзя нагоре по склона, за който беше казал, че е ръбът на славата. Беше може би само на триста-триста и петдесет метра от мен, но аз не можех да мръдна нито сантиметър повече.

Опита се да ме изтегли нагоре; не успя да ме помръдне. Теглото ми се беше увеличило сякаш стократно. Накрая Елихио трябваше да призове дон Хуан и групата му. Сесилия ме повдигна на раменете си и ме отнесе.

Ла Горда добави, че Емилито накарал Елихио да направи това. Емилито действал според правилото. Моят куриер пък се беше запътил към славата. Задължен беше да ми я покаже.

Спомнях си напрегнатото очакване, изписано по лицето на Елихио, и усърдието му, с което ме подканваше да направя последната стъпка, за да съгледам славата. Спомнях си също тъгата и разочарованието му, когато се провалих. Той вече никога не ми проговори.

Ла Горда и аз бяхме така погълнати от нашите пътешествия зад стената от мъгла, че бяхме забравили за задължението си относно следващото *неправене* от серията на Силвио Мануел. Той ни казваше, че то може да бъде опустошително и че се състои в пресичането на успоредните линии със сестричките и тримата Хенароси направо през входа към света на тоталното съзнание. Не включи доня Соледад, защото неговите *неправения* били само за *сънувачи*, а тя беше *прикривач*.

Силвио Мануел добави, че очаква от нас да опознаем третото внимание, като непрекъснато се поставяме в краката на Орела.

Подготви ни за сблъсъка; обясни, че пътешествията на един воин из безлюдните пясъчни дюни са подготвителна стъпка за истинското прекосяване на границите. За да се осмели да премине зад стената от мъгла, докато е в състояние на повишено съзнание или докато прави *сънуването*, воинът използва само една много малка част от тоталното си съзнание, а за да премине телесно в другия свят, той ангажира тоталното си същество.

Силвио Мануел беше приел идеята да използва моста като символ на истинското прекосяване. Според неговите разсъждения мостът е в съседство с някое място на силата; а местата на силата са процепа, коридори към другия свят. Той мислеше, че е възможно ние с Ла Горда да сме придобили достатъчно сила, за да издържим едно зърване на Орела.

Заяви ни, че е мой личен дълг да събера трите жени и тримата мъже и да им помогна да изпаднат в най-изостреното си състояние на съзнание. Това беше най-малкото, което можех да направя за тях, тъй като бях вероятно виновен за унищожаването на шансовете им за свобода. Той придвижи времето ни за действие към часовете точно преди зората, или утринния здрач. Направих опит да ги накарам да изместят съзнанието си, както беше направил с мен дон Хуан. Тъй като нямах представа как да обработя телата им или какво точно да направя с тях, приключих, като ги заудрях по гърбовете. След няколко жестоки опита от моя страна, най-накрая се намеси дон Хуан. Подготви ги възможно най-добре и ми ги предаде да ги водя като стадо животни по мост. Задачата ми беше да ги прекарам един след друг по тоя мост. Мястото на силата беше на южната страна — много съществено предзнаменование. Силвио Мануел реши да премине пръв, да ме изчака да му ги предам и после да ни поведе като група към неизвестното.

Силвио Мануел прекоси, последван от Елихио, който дори не се обърна да ме погледне. Държах в стегната група шестимата ученици в северната част на моста. Всички бяха ужасени: по едно време се откъснаха от мен и се пръснаха в различни посоки. Улових една по една трите жени и съумях да ги предам на Силвио Мануел. Той ги задържа на входа на процепа между световите. Тримата мъже се оказаха прекалено бързи за мен. Пък и аз бях твърде уморен, за да ги гоня.

Насочих поглед за указание към дон Хуан. Той и останалата част от групата му, както и жената Нагуал, се бяха скупчили заедно и ме гледаха; бяха ме примамили с поглед да подгоня или жените, или мъжете, и се подиграваха на неумелите ми опити. Дон Хуан ми кимна с глава да не обръщам внимание на тримата мъже и да прекося заедно с Ла Горда към Силвио Мануел.

Пресякохме. Силвио Мануел и Елихио като че ли държаха вертикално някакъв процеп с размерите на човек. Жените изтичаха и се скриха зад Ла Горда. Силвио Мануел ни повика да пристъпим в отвора. Аз му се подчиних. Жените обаче не се подчиниха. Отвъд този вход нямаше нищо. И все пак беше пълно догоре с нещо, което беше нищо. Отворих широко очи; всичките ми сетива бяха нащрек. Напрегнах се да видя какво има пред мен. Но пред мен нямаше нищо. Или ако имаше нещо, не можех да схвана какво е. Сетивата ми нямаха такова разпределение, каквото бях свикнал да считам за съществено. Всичко идваше към мен изведнъж или по-скоро това нищо идваше при мен на степен, каквато никога досега, а и след това, не бях изпитвал. Почувствах как тялото ми се разкъсва на части. Някаква сила от дълбините ми се мъчеше да излезе навън. Аз се разбивах и то съвсем не фигуративно. Внезапно усетих някаква човешка ръка, която ме измъкна преди съвсем да се разпадна.

Жената Нагуал беше прекосила и ме беше спасила. Елихио не бе имал възможност да помръдне, защото държеше отвора, а Силвио Мануел здраво стискаше четирите жени за косите им, по две във всяка ръка, готов да ги захвърли.

Предположих, че цялата тази случка е продължила не по-малко от четвърт час, но в оня момент въобще не ми беше хрумвало да се безпокоя за хората около моста. Времето, кой знае как, бе спряло. Точно както бе спряло, когато се бяхме върнали на моста по пътя си към Мексико Сити.

Силвио Мануел разправяше, че макар опитът да изглежда като провал, всъщност бил пълен успех. Четирите жени наистина видели отвора и през него — другия свят; а това, което изпитах аз вътре, беше истинско усещане за смърт.

— Няма нищо нито величествено, нито спокойно в смъртта — каза ми той. — Защото истинският ужас започна в момента на умирането. С онази неизчислима сила, която ти почувства вътре,

Орелът ще изстиска от теб всяко пламъче от твоето съзнание, което някога си имал.

Силвио Мануел подготви Ла Горда и мен за още един опит. Обясни, че местата на силата са действителни дупки в нещо като балдахин, който не позволява на света да загуби своята форма. Едно място на силата може да се използва едва когато човек събере достатъчно сила във второто внимание. Каза ни също, че ключът за отстояването на присъствието на Орела е потентността на човешкото *намерение*. Не можеше да обясни обаче какво е *намерение*. Шегуваше се, че само Нагуалът Хуан Матус може да го обясни, но в момента не бил при нас.

За зла участ следващият ни опит не се състоя, защото бях с напълно изчерпана енергия. Беше бърза и опустошителна загуба на жизненост. Изведнъж се бях оказал толкова слаб, че припаднах в къщата на Силвио Мануел. Попитах Ла Горда дали знае какво се беше случило след това; самият аз нямах никаква представа. Ла Горда каза, че Силвио Мануел разправил на всичките как Орелът ме отделил от тяхната група и как накрая съм бил готов те да ме подготвят за изпълнението на предначертанията на моята съдба. Планът му бил да ме заведе в света между успоредните линии, докато съм в безсъзнание, и да остави оня свят да изсмуче от тялото ми цялата останала безполезна енергия. Идеята му издържаше преценката на всичките му другари, защото според правилото човек можеше да навлезе там само осъзнато. Да влезеш в безсъзнание води до смърт, тъй като в състоянието на безсъзнание силата на живота се изчерпва поради физическия натиск на оня свят.

Ла Горда добави, че не я взели с мен. Но Нагуалът Хуан Матус й разказал, че щом съм бил изпразнен от жизнената си енергия, т.е. практически мъртъв, всички те един след друг вдъхнали нова енергия в тялото ми. Всеки, който има сила за живот в оня свят, може да я дава на другите, като им я вдъхва. Чрез дъха тя се разнася по всички места, където има точки за съхранение. Пръв ми вдъхнал сила Силвио Мануел, а после жената Нагуал. Останалата част от мен била възобновена от всички членове от групата на Нагуала Хуан Матус.

След като ми вдъхнали от своята енергия, жената Нагуал ме извела от мъглата и ме отнесла в дома на Силвио Мануел. Оставила ме на земята с глава на югоизток. Ла Горда казваше, че съм имал вид на

умрял. Тя, Хенаросите и сестричките също били там. Жената Нагуал им обяснила, че съм болен, но че един ден ще се съвзема и ще им помогна да намерят свободата си, защото самият аз нямало да се освободя преди да сторя това. После Силвио Мануел ми дал от своя дъх и ме възвърнал към живот. Именно затова тя и сестричките си спомняли, че той е моят господар. Отнесъл ме до леглото и ме оставил да спя, сякаш нищо не се е случило. След като съм се събудил, аз съм излязъл и вече не съм се върнал. А после тя забравила, защото никой не я тласнал отново в лявата страна. Отишла да живее в града, където по-късно я намерих заедно с останалите. Нагуалът Хуан Матус и Хенаро сформирали две различни домакинства. Хенаро се заел с мъжете; Нагуалът Хуан Матус се погрижил за жените.

Заспал съм с чувството за депресия, отмалял. Когато се събудих, бях се овладял отлично, кипях от живот, бях изпълнен с необикновена и непозната за мен енергия. Доброто ми състояние беше помрачено единствено от думите на дон Хуан, че трябва да се разделя с Ла Горда и сам да се помъча да усъвършенствам вниманието си, докато не настъпи денят, в който да се върна и да ѝ помогна. Каза ми също да не се терзя, нито да се обезсърчавам, защото евентуално носителят на правилото ще ми се представи, за да ми разкрие истинската ми задача.

След това задълго не видях дон Хуан. Когато се върнах, той продължи да настоява да се измествам от дясностранието към лявостранието си съзнание с две цели: първата, за да мога да продължава връзката с неговите воини и жената Нагуал, и второ, за да може той да ме постави под директното наблюдение на Сулейка, с която имах солидно взаимодействие през останалите години от връзката ми с дон Хуан.

Той ми казваше, че причината да ме предостави на Сулейка била, защото според майсторския план на Силвио Мануел за мен трябвало да има два вида напътствия — едно за дясната страна и едно за лявата. Напътствието за дясната страна се отнасяло до състоянието на нормалното съзнание и било свързано с отвеждането ми към рационалното убеждение, че в човешките същества е скрито друг вид съзнание. Дон Хуан отговаряше именно за това напътствие. Напътствието за лявата страна било възложено на Сулейка; то засягало състоянието на повишено съзнание и било свързано изключително с работата по второто внимание. Затова всеки път, когато ходех в

Мексико, прекарвах половината от времето си със Сулейка, а другата половина — с дон Хуан.

ТЪНКОСТИТЕ НА СЪНУВАНЕТО

Дон ХУАН СЕ ЗАЕ СЪС ЗАДАЧАТА да ме въведе във второто внимание, като ми каза, че вече имам голям опит с навлизането в него. Силвио Мануел ме бил завел до самия вход. Имало един недостатък — не ми била дадена достатъчна обосновка. Преди да се осмелят да пристъпят в неизвестното, мъжете воители трябвало да получат сериозни основания за това. Жените воители не били подложени на такова нещо и го правят без никакви колебания, при условие че имат абсолютно доверие в човека, който ги води, независимо кой е той.

Казваше ми още, че трябва да започна с изучаването на тънкостите на *сънуването*. А после ме остави под наблюдението на Сулейка. Препоръча ми да бъда безупречен и да упражнявам добросъвестно всичко, което съм научил, а преди всичко да бъда безкрайно внимателен и целенасочен в действията си, за да не изтощавам излишно силата на своя живот. Казваше още, че предпоставката за навлизането в която и да е от трите фази на вниманието, е притежаването на житейска сила, защото без нея воините не могат да имат посока и цел. Обясняваше ми, че след като умрем, съзнанието ни също преминава в третото внимание; но само за миг, като пречистващо действие, точно преди Орелът да го погълне.

Ла Горда спомена, че Нагуалът Хуан Матус накарал всички свои ученици да се научат на *сънуване*. Според нея тази задача била възложена на всички тогава, когато беше възложена и на мен. Тях също ги обучавали отделно за лявата и дясната страна. Каза още, че Нагуалът и Хенаро отначало давали напътствията за състоянието на нормалното съзнание. Щом преценели, че учениците са готови, Нагуалът ги премествал в състояние на повишено съзнание и го оставял със съответните им противоположности. Висенте обучавал Нестор, Силвио Мануел обучавал Бениньо, Хенаро обучавал Паблито. Лидия била обучавана от Хермелинда, а Роза — от Нелида. Ла Горда добави, че тя и Жозефина били оставени на грижите на Сулейка, за да изучат заедно по-фините точки на *сънуването*, така че някой ден да

могат да ми се притекат на помощ. Освен това Ла Горда си направи собствени изводи, че мъжете били заведени и при Флоринда, за да бъдат обучени в *прикриване*. Доказателство за това била драстичната промяна в поведението им. Преди да си спомни каквото и да било, тя знаела със сигурност, че била обучена в принципите на *прикриването*, но много повърхностно; не била накарана да се упражнява, докато на мъжете им били дадени практически познания и задачи. Доказвала го промяната в поведението им. Станали безгрижни и весели. Радвали се на живота си, докато тя и другите жени, поради своето *сънуване*, ставали все по-мрачни и навъсени.

Ла Горда предполагаше, че мъжете били неспособни да си спомнят за напътствията, когато ги бях помолил да ми разкрият познанията си за *прикриването*, защото го практикували без да знаят какво правят. Тяхната опитност обаче проличавала в общуването им с хората. Били ненадминати артисти, щом се налагало да склонят хората да правят това, което те искат. Чрез своя опит в *прикриването*, мъжете изучили дори *контролираното безумие*. Държали се така примерно, като че ли Соледад е майка на Паблито. За всеки външен човек изглеждало, че те са майка и син, настроени един срещу друг, докато в действителност двамата само се правели на такива. Всички им вярвали. Понякога Паблито правел такива изпълнения, че дори сам си вярвал.

Ла Горда признаваше, че всички били повече от стреснати от моето поведение. Не знаели ненормален ли съм или сам съм майстор на *контролираното безумие*. Проявявал съм бил всички външни признаци, че вярвам на маскарада им. Соледад им казала да не се зальгват, защото наистина съм бил ненормален. На вид съм изглеждал с ума си, но разумът ми бил така помрачен, че не съм можел да се държа като Нагуал. Тя придумала всяка от жените да ми нанесе смъртоносен удар. Казала им, че навремето сам съм го поискал, още когато съм бил с всички си.

Ла Горда спомена, че ѝ били нужни няколко години, под напътствията на Сулейка, за да изучи *сънуването*. Когато Нагуалът Хуан Матус преценил, че вече се е изучила, той я завел при истинската ѝ противоположност — Нелида. Именно Нелида ѝ показала как да се държи в света. Тя я възпитала не само да носи с лекота западните дрехи, но и да има изискан вкус. Затова когато облякла градските

дрехи в Оаксака и ме беше изумила със своя чар и изящни обноски, тя вече бе имала опит в подобно преобразяване. Сулейка беше изпитан мой водач в овладяването на второто внимание. Настояваше нашите взаимоотношения да стават само нощем и то в пълен мрак. За мен Сулейка беше само един глас в тъмното, глас, който бележеше началото на всеки наш контакт, като ми нареждаше да фокусирам вниманието си върху думите ѝ и нищо друго. Гласът ѝ беше женският глас, за който Ла Горда твърдеше, че чува в *сънуването* си.

Сулейка ми беше казала, че ако *сънуването* трябва да се върши на закрито, най-добре е да става в пълна тъмнина, докато човек седи или лежи на тесен креват, или още по-добре, докато седи в ковчегоподобен сандък. Според нея навън *сънуването* трябва да става близо до някоя пещера, в пясъчните зони на естествени кладенци или до скала в планината; никога на равно в долината или близо до река, езеро или море, защото равните местности, както и водата били противоположни на второто внимание.

Всеки от сеансите ми с нея беше пропит от загадъчни обертони. Тя обясняваше, че най-сигурният начин да улучиш право във второто внимание е с помощта на ритуални действия, монотонно припяване, сложни повторени движения.

Учението ѝ не включваше предварителната подготовка за *сънуването*, което аз вече бях научил от дон Хуан. Тя допускаше, че който идва при нея, вече знае как да прави *сънуването*, затова се занимаваше изключително с езотеричните моменти на лявостранното съзнание.

Напътствията на Сулейка започнаха един ден, когато дон Хуан ме заведе в къщата ѝ. Стигнахме там късно следобед. Къщата изглеждаше като изоставена, макар входната врата да се отвори още докато приближавахме. Очаквах да се покажат Сойла или Марта, но на входа нямаше никой. Изпитвах чувството, че който и да ни беше отворил, сигурно много бързо се беше изместил от вратата. Дон Хуан ме въведе вътре в покрития двор и ме накара да седна на една щайга с възглавница, превърната в столче. Възглавницата беше цялата на буци, твърда и много неудобна. Прекарах ръка под нея и напипах остри камъни. Дон Хуан каза, че положението ми е необичайно, защото трябва бързо да изуча фините моменти на *сънуването*. Твърдата повърхност, върху която седях, ме подсещаше да не позволявам на

тялото си да се чувства в нормално седнало положение. Само няколко минути преди да пристигнем в къщата, дон Хуан ме беше накарал да сменя нивата си на съзнание. Казваше, че напътствията на Сулейка трябвало да се провеждат в това състояние, за да постигна необходимата скорост. Нареди ми да се отпусна до самозабрава и да се оставя изцяло на Сулейка. След това ми нареди да съсредоточа погледа си колкото е възможно повече и да запомня всеки детайл на вътрешния двор в обсега на зрението ми. Настояваше също да запомня всеки детайл на вътрешния двор в обсега на зрението ми. Настояваше също да запомня както детайлите, така и чувството, че седя там. След това повтори напътствията си, за да е сигурен, че съм го разбрал. А после излезе.

Стъмни се много бързо и докато седях там, започнах да се притеснявам. Не бях имал достатъчно време да се съсредоточа върху детайлите на вътрешния двор. Точно зад себе си чух нещо да шумоли и внезапно се сепнах от гласа на Сулейка. Тя ми пошепна бързешката да стана и да тръгна след нея. Автоматично ѝ се подчиних. Не виждах лицето ѝ; тя представляваше само някакъв тъмен силует, който вървеше на две крачки пред мен. Заведе ме до една ниша в най-тъмния коридор на къщата. Макар очите ми да бяха свикнали вече на мрака, все още бях неспособен да видя каквото и да е. Препънах се в нещо и тя ми нареди да седна в тесен сандък и да се подпра на нещо, което реших, че е твърда възглавница.

След малко почувствах, че тя се отдръпна на няколко крачки зад мен — нещо, което окончателно ме обърка, тъй като си мислех, че гърбът ми е на няколко сантиметра от стената. Говорейки зад мен, тя ми нареди с тих глас да се съсредоточа върху думите ѝ и да ги оставя да ме водят. Нареди ми и да държа очите си отворени и да ги фиксирам в точка точно пред мен на нивото на очите ми, като ми каза, че тази точка ще започна да се превръща от мрак в ярко и приятно оранжевочервено.

Сулейка говореше много тихо и с равна интонация. Чувах всяка нейна дума. Мракът около мен сякаш бе изрязал идеално всички външни дразнителни, които могат да ме разсеят. Чувах думите на Сулейка като във вакуум и тогава установих, че тишината в този коридор съответства точно на тишината вътре в мен.

Тя ми обясни, че *сънувачът* трябва да започне от цветна точка; в първоначалната атака силната светлина или абсолютният мрак са безполезни за един *сънувач*. От друга страна цветовете мораво, светлозелено или наситеножълто са изумителни начални точки. Тя лично предпочитала оранжевочервеното, защото от опит знаела, че то предизвиква у нея най-силно усещане за покой. После ме увери, че щом веднъж успея да навляза в оранжевочервения цвят, ще преодолявам постоянно второто внимание, при условие че съумея да осъзнавам поредицата от физически събития.

Нужни ми бяха няколко сеанса с гласа на Сулейка, за да разбера с тялото си какво искаше тя да направи. Предимството ми на човек в състояние на повишено съзнание се състоеше в това, че можех да правя прехода си от състояние на будуване до състояние на *сънуване*. При нормални обстоятелства този преход е замъглен, но при тези специални обстоятелства аз действително усетих в течение само на един сеанс как ме завладява второто внимание. Първият признак беше необикновено затруднение в дишането ми. Не ставаше дума за затруднение във вдишването и издишването, или че не ми стигаше въздух — по-скоро съвсем изведнъж дишането ми изгуби своя естествен ритъм. Диафрагмата ми започна да се свива, принуждавайки коремната ми област да се движи с голяма скорост ту навътре, ту навън. В резултат се получиха най-бързите кратки вдишвания и издишвания, които някога бях правил. Дишах с долната част на дробовете си и изпитвах огромно налягане в червата. Напразно се опитвах да прекъсна спазмите на диафрагмата си — колкото повече опитвах, толкова по-мъчително ставаше състоянието ми.

Сулейка ми нареди да оставя тялото си да прави това, което е необходимо, и да забравя да го насочвам или контролирам. Поисках да я послушам, но не знаех как. Спазмите, които продължиха навярно десет-петнайсет минути, утихнаха точно така внезапно, както се бяха появили, но бяха последвани от друго непознато, шокиращо усещане. Отначало го почувствах като крайно особен сърбеж, физическо усещане — нито приятно, нито неприятно; напомняше на нервно треперене. Постепенно то се усили до такава степен, че се видях принуден да се съсредоточа върху него, за да определя точното му място в тялото ми. Бях изумен, когато установих, че не беше във физическото ми тяло, а извън него, но въпреки това го усещах.

Не послушах думите на Сулейка, която ми нареждаше да навляза в едно цветно петно, което започваше да се оформя точно на нивото на очите ми, и се отдадох изцяло на изследването на това непознато усещане извън мен. Сулейка сигурно *виждаше* през това, което преминавах; изведнъж започна да обяснява, че второто внимание принадлежи на сияйното тяло така, както първото внимание принадлежи на физическото тяло. Точката, обясняваше тя, където се събира второто внимание, е разположена точно където Хуан Тума я беше описал при първата ни среща — приблизително на трийсет-четирийсет сантиметра пред средата между стомаха и пъпа и на десет сантиметра вдясно.

Сулейка ми нареди да направя масаж на това място, да го обработя като движа пръстите на двете си ръце точно по тази точка, сякаш свиря на арфа. Уверяваше ме, че рано или късно ще приключа с усещането, че пръстите ми ще се движат по нещо по-плътно, като вода, и че накрая ще усетя сияйната си черупка.

Докато продължавах да движа пръсти, въздухът все повече се сгъстяваше, докато започнах да усещам някаква особена маса. По цялото ми тяло се разнесе неопределена физическа наслада. Реших, че съм напипал някой нерв в тялото си и при този абсурд се почувствах глупаво. Спрях.

Сулейка ме предупреди, че ако не движа пръстите си, ще ме тупне по главата. Колкото по-дълго поддържах това плавно движение, толкова по-близо усещах гъдела. Накрая той стигна до петнайсетина сантиметра от тялото ми. Нещо в мен сякаш се беше сгърчило. Наистина реших, че напипвам вдлъбнатина. След това изпитах ново призрачно усещане. Заспихах и въпреки това бях в съзнание. Нещо в ушите ми бръмчеше, напомняйки ми за шума на булдозер; след това усетих как някаква сила ме претъркулва на лявата страна без да ме събужда. Бях завит на руло много плътно, като пура, и бях натъпкан в гъделичкащата вдлъбнатина. Съзнанието ми остана да се рее, неспособно да се събуди, но тъй стегнато навито, че не можех и да заспя.

Чух гласа на Сулейка да ми казва да се огледам. Не можех да отворя очи, но сетивото ми за пипане ми подсказваше, че се намирам в канавка, легнал по гръб. Чувствах се удобно, на сигурно място. Тялото ми беше толкова стегнато, толкова компактно, че въобще не ми се

ставаше. Гласът на Сулейка ми нареди да се изправа и да отворя очи. Не можех да го направя. Каза да си наложа да се движа и че вече не става дума да свивам мускулите си, за да стана.

Помислих, че се е раздразнила от бавните ми движения. И тогава установих, че съм в пълно съзнание, може би повече отколкото през целия си живот. Разсъждавах рационално и въпреки това ми се струваше, че съм дълбоко заспал. Хрумна ми, че Сулейка ме е поставила в състояние на дълбока хипноза. За момент това ме притесни, после вече нямаше никакво значение. Изоставих се на чувството, че се рея, че се нося напълно свободно.

Вече не чувах нищо от това, което тя казваше. Беше така, защото или беше спряла да ми говори, или се бях затворил за всеки звук от гласа ѝ. Не ми се искаше да напускам този приятен пристан. Никога до този момент не се бях чувствал тъй спокоен и удовлетворен. Лежах там без никакво желание нито да ставам, нито да променям нещо. Можех да чуя ритъма на дишането си. Внезапно се събудих.

При следващия ми сеанс със Сулейка тя ми каза, че съм успял съвсем сам да направя хлътване в сияйността си и че да се направи хлътване, означава да се доведе една далечна точка в сияйната ми черупка по-близо до физическото ми тяло, а следователно и по-близо до нейното контролиране. Повтори няколко пъти, че от мига, в който тялото ми се научава да прави това хлътване, то по-лесно навлиза в *сънуването*. Съгласих се с нея. Бях придобил някакъв особен импулс, усещане, че тялото ми в един момент се е научило да се възпроизвежда. Беше някаква смесица от лекота, сигурност, сънливост, реене без сетива и в същото време абсолютна будност, съзнаване на всичко.

Ла Горда твърдеше, че Нагуалът Хуан Матус години наред се бил мъчил да причини това хлътване в нея и в сестричките, а също и в Хенаросите, така че винаги да могат да фокусират второто си внимание. Казвал ѝ, че обикновено хлътването се постига неочаквано от *сънувача*, когато това стане възможно, а после сияйната черупка се превръща отново в оригиналната си форма. Но в случая с чираците, тъй като те нямаха за водач Нагуал, хлътването се появявало отвън и ставало постоянна черта на сияйните им тела и много им помагало, но и пречело. Заради него всички се чувствали уязвими и мрачни.

Тогава си спомних как веднъж бях видял и ритнал едно хлътване в сияйните черупки на Лидия и Роза. Бях си помислил, че хлътването е на височината на горната част от външната страна на дясното бедро, или може би точно на ръба на хълбока. Ла Горда обясни, че съм ги ритнал по хлътването на второто им внимание и че едва не съм ги убил.

Ла Горда разправяше, че няколко месеца Жозефина и тя живеели в къщата на Сулейка. Нагуалът Хуан Матус ги бил оставил едни ден при нея, след като ги накарал да преместят нивото на съзнанието си. Не им казал какво ще правят, нито какво да очакват, просто ги оставил сами в коридора на къщата и си тръгнал. Останали да седят там, докато се стъмнило. И тогава при тях дошла Сулейка. Те не я виждали, но чували гласа ѝ, сякаш им говорела от точка в стената.

От момента, в който ги поела, Сулейка била много взискателна. Още там ги накарала да се съблекат и наредила и на двете да се напъхат в плътни мъхести памучни чували и да облекат някакви подобни на пончо одежди, които се въргали по пода. Покривали ги от главата до петите. След това им наредила да седнат, опрели гърбове една о друга, на чердже в същата ниша, където бях седял и аз. Съобщила им задачата — да се взират в тъмното, докато започне да придобива някакъв оттенък. След множество сеанси те наистина започнали да виждат цветове в мрака и тогава Сулейка ги карала да седят една до друга и да се взират в една и съща точка.

Ла Горда ми казваше, че Жозефина се научила много бързо и че една нощ драматично навлязла в петното от оранжевочервено, като физически се избушила от пончото. Ла Горда решила, че или Жозефина се е пресегнала за цветното петно, или то е стигнало до нея. В резултат на това в същия миг Жозефина се измъкнала от пончото. Оттогава нататък Сулейка ги държала отделени и Ла Горда започнала своето бавно, самотно обучение.

Разказът на Ла Горда ме накара да си припомня, че и на мен Сулейка ми беше наредила да навлека някаква пухкава одежда. Всъщност думите, с които тя ми заповядваше да навличам дрехата, ми разкриваха причината за употребата ѝ. Нарещаше ми да усещам пухкавостта ѝ по голата си кожа, особено по кожата на прасците. Повтаряше непрекъснато, че човешките същества имат превъзходен център за възприемане от външната страна на прасците и че ако кожата

в тази област бъде накарана да се отпусне или да се успокои, обсегът на нашите възприятия ще се разшири дотолкова, че ще бъде невъзможно да се проумее с разума. Дрехата наистина беше много мека и топла и внушаваше изключителното усещане за приятно отпускане в краката. Нервните окончания на прасците ми бяха силно стимулирани.

Ла Горда ми съобщи, че имала същото усещане на физическо удоволствие. Стигна дори дотам да ми каже, че именно силата на това пончо я насочило да намери петното с оранжевочервения цвят. А дрехата ѝ беше направила толкова силно впечатление, че тя си ушила сама същата, като прекопирала оригиналния модел, но въздействието ѝ не било същото, макар все пак да ѝ носело усещането за спокойствие и удобство. С Жозефина стигнали дори дотам, че прекарвали цялото си свободно време с пончо на гърба, което тя била ушила и за двете.

Лидия и Роза също били поставяни в такава дреха, но те не я харесали особено. Не я харесвах и аз.

Ла Горда обясняваше причината за своята и на Жозефина привързаност — това било пряко последствие от намирането на цвета на *сънуването* им, докато били под наметалото. Казваше още, че причината за моето безразличие се криела във факта, че аз въобще не съм навлязъл в оцветената област — по-скоро оцветяването било дошло при мен. Права беше. Нещо друго покрай гласа на Сулейка ми беше продиктувало резултата от тази подготвителна фаза. Най-вероятно Сулейка ме беше превела през същите етапи, през които беше превела Ла Горда и Жозефина. Бях се взирал в мрака в продължение на много сеанси и вече можех да съгледам петното на оцветяване. Всъщност бях станал свидетел на цялостната му метаморфоза — от пълния мрак до точно очертаното петно със силна яркост, а след това бях разлюлян от външния гъдел, върху който съсредоточих вниманието си, докато накрая навлязох в състоянието на *будност в покой*. Именно тогава за пръв път се потопих в оранжевочервеното оцветяване.

След като се научих да оставам като в безтегловност между съня и будуването, Сулейка като че забави крачка. Дори повярвах, че вече не бърза толкова да ме извади от това състояние. Оставяше ме така, без да се намесва, и нито веднъж не ме попита за нищо, може би защото гласът ѝ беше само за да ми нарежда, а не да ми задава въпроси.

Всъщност ние никога не разговаряхме, най-малкото не така, както разговарях с дон Хуан.

Докато бях в състояние на *будност в покой*, в един момент осъзнах, че за мен е безполезно да седя така и че независимо колко ми е приятно, ограниченията на това състояние са безспорни. И тогава изпитах треперене по цялото си тяло и отворих очи, или по-скоро очите ми се отвориха от самосебе си. Сулейка се взираше в мен. В миг се обърках. Помислих, че съм се събудил, а не бях очаквал да се срещна лице в лице с нея. Бях свикнал да слушам единствено гласа ѝ. Учуди ме също, че вече не беше нощ. Огледах се. Не бяхме в къщата на Сулейка. А след това ме порази прозрението, че *сънувам*, и се събудих.

След това Сулейка се зае с друга страна на обучението. Научи ме как да се движа. Започна напътствията си, като ми заповяда да поставя съзнанието си в централната точка на тялото си. При мен централната точка се намира под долния край на пъпа ми. Нареди ми да я прекарвам по пода, тоест да люлея корема си по пода така, все едно че на него е прикрепена метла. По време на безбройните сеанси аз се опитвах да усвоя всичко, което гласът ѝ ме подканваше да правя. Тя не ми разрешаваше да изпадам в състояние на *будност в покой*. Намерението ѝ беше да ме насочи да извлека възприятието от метенето на пода с корема си, докато съм в будно състояние. Казваше също, че състоянието на лявостранно съзнание е достатъчно предимство, за да имам успех в това упражнение.

Един ден, без никаква причина според мен, успях да изпитам неясно усещане в областта на стомаха си. Не беше нищо определено, но когато съсредоточих вниманието си върху него, установих, че е гъделичкане в коремната ми кухина, не точно в областта на стомаха, а над него. Колкото по-внимателно го изучавах, толкова повече подробности забелязвах. Тази неяснота на усещането скоро се превърна в сигурност. Между слънчевия ми сплит и десния ми прасец имаше странна връзка на нервност или гъделичкане.

Когато усещането се избистри, неволно вдигнах дясното си бедро към гърдите. Така двете точки се доближиха, доколкото позволяваше анатомията ми. За момент потреперих от необичайна нервност, а после ясно почувствах, че мета пода с корема си; усещах

допира, което се случваше непрекъснато всеки път, когато разклатех тялото си в седнало положение.

При следващия сеанс Сулейка ми позволи да навляза в състояние на *будност в покой*. Този път обаче състоянието не беше както преди. У мен имаше като че ли някакъв контролен механизъм, който пречеше да му се наслажда свободно, както бях правил в миналото — контролен механизъм, който ме накара също да се съсредоточа върху извършените от мен стъпки, за да го постигна. Най-напред забелязах гъдела в точката на второто ми внимание в сияйната ми черупка. Масажирах тази точка, като прокарах пръсти по нея, сякаш свирех на арфа, и точката потъна към стомаха ми. Усетих я почти по кожата. Изпитах гъделичкане от външната страна на десния си прасец. Беше някаква смесица от удоволствие и болка. Гъделичкането се разнесе по целия ми крак, а после и към долната част на гърба ми. Усетих как бутовете ми се затресоха. Цялото ми тяло бе обзето от нервни тръпки. Реших, че е хванато в мрежа от горе до долу. Челото и пръстите на краката ми сякаш се допираха. Бях като почти затворена U-образна форма. После почувствах как се сгъвам надве и се увивам в чаршаф. Нервните ми спазми бяха тия, които увиваха чаршафа от самосебе си, като аз оставах по средата му. Когато увиването свърши, вече не можех да усещам тялото си. Бях се превърнал в аморфно съзнание, нервен спазъм, увит в самия себе си. Това съзнание от самосебе си спря в някакъв улей, в някакво хлътване.

Едва тогава осъзнах невъзможността да опиша какво бе станало по време на *сънуването*. Сулейка каза, че дясностранното и лявостранното съзнание са увити в едно. И двете са се установили в един общ пакет в хлътването, вдлъбнатия център на второто внимание. За да *сънува*, човек трябва да обработва както сияйното си тяло, така и физическото тяло. Първо центърът за събирането на второто внимание трябва да стане достъпен, като се побутва отвън навътре от някой друг, или се всмуче навътре от самия *сънувач*. Второ, за да се измести първото внимание, центровете на физическото тяло, разположени в централния сектор или в прасците, особено в десния, трябва да се стимулират и да се поставят колкото е възможно по-близо един до друг, докато почти се съединят. Тогава настъпва усещането като че си в пакет и второто внимание се появява автоматически.

Обяснението на Сулейка, дадено под формата на команди, беше най-неопрровержимият начин да се обясни какво се е случило, защото нито едно от сетивните усещания, свързани със *сънуването*, не са част от нашия нормален инвентар от сетивни данни. За мен всички те бяха объркани. Усещането на гъдел, онова гъделичкане извън мен, е било локализирано и поради това възникването на тялото ми, когато съм го почувствал, е било минимално. Усещането, че съм бил увит в себе си, от друга страна, е било най-обезпокоително. То е включвало цяла гама от усещания, които са оставили тялото ми в състояние на шок. Бях убеден, че в един момент пръстите на краката ми докосват челото, което е едно положение, непостижимо за мен. И все пак знаех, без капчица съмнение, че се намирам в мрежа и вися с главата надолу във формата на круша, с пръстите на краката опрени о челото ми. Във физически план аз седях нормално с бедра до гърдите си.

Сулейка каза също, че усещането да се увивам като пура и да се поставям в хлътването на второто внимание било в резултат на сливането на дясностраничното и лявостраничното ми съзнание в едно, при което приоритетният ред бил обърнат и лявото взело връх. Тя ми отправи предизвикателство, като каза да внимавам, за да уловя обратното движение, когато двете внимания отново се върнат към нормалното, като дясното държи юздите.

Не успях да уловя тия чувства, но предизвикателството ѝ така ме завладя, че изпадناх в смъртни колебания, мъчейки се да наблюдавам всичко. Наложих се тя да оттегли предизвикателството си, като ми нареди да спра наблюденията си, защото имам да правя други неща.

Сулейка ми казваше, че най-напред трябва да усъвършенствам контрола на движението по желание. Започна напътствията си, като ми нареди от време на време да отварям очи, докато съм в състояние на *будност в покой*. Много сили ми струваше да го постигна. Веднъж очите ми се отвориха внезапно и аз съгледах как Сулейка се надвесва над мен. Лежах, но не можех да определя къде. Светлината беше необикновено ярка, сякаш се намирах под силна електрическа крушка, но тя не блестеше пряко в очите ми. Без никакво усилие виждах Сулейка.

Тя ми нареди да стана, като приложи воля за движенията си. Каза, че трябва да се изтласкам и да стана с помощта на централния си

сектор, че там имам три плътни пипала, които мога да използвам като патерици, за да повдигна цялото си тяло.

Опитах всевъзможни начини да стана. Не успях. Изпитвах чувството на отчаяние и физическа мъка, напомняща на кошмарите, които имах като дете, от които бях неспособен да се събудя, и въпреки това бях абсолютно буден в отчаяните си опити да крещя.

Накрая Сулейка заговори. Каза, че трябва да направя няколко последователни неща и че е губене на време и направо глупаво от моя страна да се тормозя и вълнувам, сякаш се намирам във всекидневие на своя живот. Тормозенето било подходящо само за първото внимание; второто внимание било олицетворение на спокойствието. Поиска от мен да повтора усещането, което бих изпитвал, метейки пода със средата на тялото си. Реших, че за да го повтора, ще трябва да седна. Без никаква умисъл от моя страна, седнах и заех положението, което имах когато за първи път бях постигнал това усещане. Нещо в мен се залюля и изведнъж се оказах прав. Не можех да проумея какво бях направил, за да се раздвижи. Помислих си, че ако отново започна всичко отначало, ще хвана последователността. Щом ми хрумна това, отново се озовах легнал. След като пак станах, разбрах, че няма никаква процедура и че за да се раздвижи, трябва на много дълбоко ниво да *имам намерението* да се движа. С други думи, трябваше да бъда напълно убеден, че искам да се движа, или може би ще е по-точно да кажа, че трябваше да бъда убеден, че имам нужда да се движа.

Щом установих този принцип, Сулейка ме накара да упражнявам всеки възможен аспект на волевото движение. Колкото повече се упражнявах, толкова по-ясно ми ставаше, че *сънуването* е всъщност рационално състояние. Сулейка го обясни. Каза, че при *сънуването* дясната страна, рационалното съзнание, е увито в лявоостранното съзнание, за да даде на *сънувача* чувството за трезвост и рационалност; но че влиянието на рационалността трябва да е минимално и да се използва само като забраняващ механизъм, за да предпази *сънувача* от ексцесии и чудатости.

Следващата стъпка беше обучението в направляване на *сънуването ми* тяло. Още от първия път, когато се видяхме със Сулейка, дон Хуан бе предложил задачата да се вирам във вътрешния двор, докато си седя на сандъка. Най-всеотдайно се бях заел с това, понякога го правех часове наред. В къщата на Сулейка винаги бивах

сам. В дните, когато отивах там, всички други изглежда излизаха или се криеха. Тишината и самотата работеха в моя полза и аз успявах да запомня наизуст детайлите на този вътрешен двор.

Сулейка ми постави съответно задачата да си отворям очите от състояние на *будност в покой*, за да гледам в двора. Нужни ми бяха множество сеанси, докато го постигна. Отначало отварях очи и виждах нея, а тя, с едно помръдване на тялото, ме отгласкваше като топка обратно в състоянието на *будност в покой*. При едно от тези отгласквания получих силно треперене; нещо, което се намираше в краката ми, се изтърколи шумно към гърдите ми и аз го изкашлях; сцената на нощния двор излезе от мен, сякаш се бе откъртила от бронхиалните ми тръби. Беше нещо като рев на животно.

Чух гласът на Сулейка да се носи към мен като тихичко мърморене. Не можех да разбера какво ми казва. Смътно забелязах, че седя на сандъка. Поисках да стана, но се оказа, че не съм стабилен. Някакъв вятър сякаш ме вееше. После чух гласа на Сулейка много ясно да ми казва да не се движа. Опитах да остана неподвижен, но някаква сила ме дръпна и аз се събудих в нишата в коридора. Пред мен беше Силвио Мануел.

След всеки сеанс *сънуване* в къщата на Сулейка, дон Хуан ме чакаше в тъмния като рог коридор. Извеждаше ме от къщата и ми променяше нивото на съзнание. Този път там беше Силвио Мануел. Без да промълви и дума, той ме сложи в един хамут и ме окачи на гредите на покрива. Държа ме там до пладне, когато дойде дон Хуан и ме спусна долу. Обясни, че висенето за известно време без да се докосва земята настройва тялото и че е много важно то да се прави преди да се предприеме опасно пътуване — като това, което аз се готвех да предприема.

Нужни ми бяха множество сеанси, докато се науча накрая да си отворям очите, за да видя Сулейка или тъмния вътрешен двор. Едва тогава установих, че и тя самата през цялото време *сънува*. Всъщност тя никога не бе заставала тялом зад мен в нишата в оня коридор. Бил съм прав първата нощ, когато си бях помислил, че гърбът ми е точно до стената. Сулейка е била просто глас от *сънуването*.

През един от сеансите със *сънуването*, когато нарочно отворих очи, за да видя Сулейка, бях изненадан от факта, че намирам Ла Горда, както и Жозефина, да се надвесват над мен заедно със Сулейка.

Последният дял от нейното обучение започна именно тогава. Сулейка научи и трима ни да пътуваме с нея. Казваше, че първото ни внимание е закачено за излъчванията на земята, докато второто ни внимание е закачено за излъчванията на вселената. С това тя искаше да каже, че по начало *сънувачът* е извън пределите на всекидневните грижи. Следователно, като пътник в *сънуването*, последната задача на Сулейка с Ла Горда, Жозефина и мен, беше да насочи второто ни внимание да я последваме в пътешествията ѝ из неизвестното.

При последователните сеанси гласът на Сулейка ми казваше, че нейната „мания“ щяла да ме отведе на една среща, че по въпросите на второто внимание манията на *сънувача* служи като водач и че нейната била съсредоточена върху действително място отвъд тази земя. Оттам тя щяла да ме повика и аз ще трябва да използвам гласа ѝ като въже, по което да се изтегля.

Два сеанса подред нищо не се случи; гласът на Сулейка все повече отслабваше, докато тя говореше, и аз се разтревожих, че съм неспособен да я последвам. Тя не ми беше казала какво да правя. Беше ми също и необичайно тягостно. Не можех да се противопоставя на някаква обвързваща ме сила, която ми пречеше да изляза от състоянието на *будност в покой*.

При третия сеанс внезапно отворих очи, без дори да се опитвам. Сулейка, Ла Горда и Жозефина се взираха в мен. Бях застанал прав до тях. Тутакси разбрах, че се намираме на някакво абсолютно неизвестно ми място. Най-очевидната му страна беше бляскавата непряка светлина. Цялата сцена беше потопена в бяла, силна светлина, подобна на неонова. Сулейка се усмихваше, сякаш ни подканяше да се огледаме наоколо. Ла Горда и Жозефина бяха като че ли предпазливи също като мен. Поглеждаха към мен и Сулейка почти крадешком. Сулейка ни направи знак да се раздвижим. Бяхме на открито, в средата на някакъв ярък кръг. Земята изглеждаше твърда, тъмна скала и въпреки това отразяваше голяма част от ослепителната бяла светлина, която се спускаше отгоре. Най-странното беше, че макар да знаех колко силна е тази светлина за очите ми, когато вдигнах поглед и установих откъде е, това въобще не подразни зрението ми. Беше слънцето. Гледах право в слънцето, което, може би поради факта, че *сънувах*, беше изключително бяло.

Ла Горда и Жозефина също гледаха слънцето, явно без това да нарани очите им. Изведнъж проумях всичко. Светлината ми беше чужда. Беше безмилостна светлина; сякаш ни атакуваше, създавайки вятър, който усещах. Не усещах обаче никаква топлина. Убеден бях, че е злонамерена. В същия миг и Ла Горда, и Жозефина, и аз се скупчихме заедно като подплашени деца около Сулейка. Тя ни прегърна и тогава бялата ярка светлина започна да намалява на степени, докато напълно изчезна. На нейното място остана мека, много успокояваща жълтеникава светлина.

И тогава осъзнах, че не сме на тоя свят. Земята беше с цвят на глина. Нямаше планини, но там, където стояхме, не беше и равно. Земята беше напукана и изсъхнала. Приличаше на неравно сухо море от глина. Виждах я навсякъде около себе си, сякаш се намирах на сред океана. Вдигнах поглед нагоре; небето беше изгубило влудяващия си блясък. Беше тъмно, не не синьо. Съвсем близо до хоризонта грееше ярка, нажежена до бяло звезда. Й в този миг ми хрумна, че се намираме в свят с две слънца, две звезди. Едната беше огромна и потъваше зад хоризонта, другата беше по-малка и навярно по-далечна.

Поисках да задам няколко въпроса, да се разтъпча наоколо и да потърся някои нещица. Сулейка ни направи знак да се отпуснем и търпеливо да изчакаме. Но нещо като че ли ни дърпаше. Внезапно Ла Горда и Жозефина изчезнаха. И аз се събудих.

От този момент нататък вече никога не се върнах в къщата на Сулейка. Дон Хуан променяше нивото ми на съзнание в неговия дом или където и да бяхме, и аз навлизах в *сънуването*. Сулейка, Ла Горда и Жозефина винаги ме изчакваха. Връщахме се в същата неземна сцена, докато накрая съвсем свикнахме с нея. Когато можехме да го сторим, винаги прескачахме времето на блясъка денем и отивахме там нощем, за да бъдем свидетели на изгрева на едно колосално небесно тяло над хоризонта: тяло с такива размери, че когато се подаваше иззад начупената линия на хоризонта, покриваше най-малко половината от тия сто и осемдесет градуса пред нас. Небесното тяло беше красиво и изкачването му до хоризонта беше тъй изумително, че за да бъде свидетел на тази гледка бях готов да стоя там цяла вечност.

Стигаше ли зенита си; небесното тяло заемаше почти целия свод. Ние неизменно лягахме на земята по гръб, за да го гледаме. То имаше особена конфигурация, която Сулейка ни беше научила да

разпознаваме. Знаех, че не е звезда. Светлината му беше отразена; навярно е било някакво плътно тяло, защото отразената светлина беше мека в сравнение с монументалните му размери. По шафраненожълтата му повърхност имаше огромни, непроменящи се кафяви петна.

Сулейка системно ни водеше на пътешествия, които не можеха да се опишат с думи. Ла Горда казваше, че Сулейка е водила Жозефина дори по-навътре и по-надълбоко в неизвестното, защото Жозефина била, също като самата Сулейка, съвсем откачена; нито едната, нито другата имаха онова зрънце рационалност, което осигурява на *сънувача* трезвост — затова те нямали бариери и никакъв интерес да намират нашите рационални причини или разум във всичко.

Единственото, което Сулейка ми беше казвала за нашите пътешествия под формата на обяснение, беше, че силата на *сънувачите* да се съсредоточават върху второто внимание ги превръща в живи прашки. Колкото по-силни и безупречни били *сънувачите*, толкова по-далеч в неизвестното проектирали второто си внимание и по-дълго щели да продължават *сънуваните* им проекции.

Дон Хуан казваше, че моите пътешествия със Сулейка не били илюзия и че всичко, което съм правел с нея, било стъпка към овладяването на второто внимание; с други думи, Сулейка ме обучавала във възприятитната наклонност на онова друго царство. Той не можеше да обясни обаче точната природа на тия пътешествия. А може и да не искаше да се обвързва. Казваше, че ако се опита да обясни възприятитната наклонност на второто внимание със средствата на възприятитната наклонност на първото, само ще се оплете безнадеждно в думите. Искаше аз сам да си направя изводите. Но колкото повече си мислех за цялата тази работа, толкова по-ясно ми ставаше нежеланието му да бъда зависим от него.

Под напътствията на Сулейка по време на уроците ѝ за второто внимание, аз направих някои фактически посещения до загадките, които със сигурност бяха отвъд обсега на моя разум, но очевидно във възможностите на тоталното ми съзнание. Научих се да пътувам в нещо неразбираемо и накрая стигнах, също като Емилито и Хуан Тума, до това да си имам собствени сказания за вечността.

14

ФЛОРИНДА

ЛА ГОРДА И АЗ бяхме напълно съгласни, че докато Сулейка ни е обучавала в тънкостите на *сънуването*, ние сме приели неоспоримия факт, че правилото е като карта, че в нас има скрито друго съзнание и че е възможно да навлезем в това съзнание. Дон Хуан бе постигнал предписаното от правилото.

Според правилото следващата му стъпка беше да ме запознае с Флоринда, единствената от воините му, която не бях срещал. Дон Хуан ми каза, че трябва да отида до дома ѝ сам, защото това, което щяло да се случи между Флоринда и мен, не засягало никого другиго. Каза още, че Флоринда щяла да бъде личният ми наставник, като че ли аз бях Нагуал като него. Именно такива били отношенията му със съответния на Флоринда воин от групата на неговия покровител.

Един ден дон Хуан ме остави пред прага на дома на Нелида. Каза ми да вляза, защото вътре ме очаквала Флоринда.

— За мен е чест да се запозная с вас — казах на жената, която ме гледаше откъм антрето.

— Аз съм Флоринда — отговори ми тя.

Гледахме се без да говорим. Бях поразен. Състоянието ми на съзнание беше изострено както никога досега. И никога след това не изпитах подобно усещане.

— Красиво име — съумях да кажа аз, но имах предвид повече.

Мекото и удължено произношение на испанските гласни придаваше на името плавност и звучност; особено и-то след р-то. Името не беше рядко; просто до този ден не бях срещал някой, който да отговаря точно на това име. Жената пред мен си пасваше с името така, като че ли беше измислено за нея, или може би тя самата бе направила така, че личността ѝ да пасне на името.

Физически тя приличаше изцяло на Нелида, освен дето изглеждаше по-самоуверена, по-силна. Имаше маслинената кожа на хората от Средиземноморието. Като испанка, или може би францужойка. Беше възрастна и все пак не беше нито немощна, нито

стара. Тялото ѝ изглеждаше гъвкаво и стройно. Дълги крака, остри черти, малка уста, красиво оформен нос, тъмни очи и сплетена бяла коса. Нямаше издадени челюсти и отпусната кожа нито по лицето, нито по шията. Беше стара така, като че ли беше създадена да изглежда стара.

Като си спомням сега първата си среща с нея, идва ми на ум нещо свършено различно, но на място. Веднъж бях видял в един седмичен вестник препечатка на двайсетгодишна снимка на някаква навремето млада холивудска актриса, направена да изглежда с двайсет години по-възрастна, за да играе ролята на застаряваща жена. До снимката във вестника беше отпечатана снимка на актрисата в момента, така както изглеждаше вече след двайсет години тежък живот. Флоринда, по моята субективна преценка, беше като първата снимка на филмовата актриса — младо момиче, гримирано така, че да прилича на стара жена.

— Я да видим как е? — каза тя и ме оципа. — Нищо кой знае какво. Меко. Угаждаш си докрай, без съмнение.

Прямотата ѝ ми напомни за поведението на дон Хуан; за това напомняше и вътрешният живец на очите ѝ. Хрумвало ми беше, оглеждайки живота си с дон Хуан, че очите му бяха винаги в покой. В тях човек не можеше да види никакво вълнение. Не че очите на дон Хуан бяха особено красиви, за да се гледат. Виждал съм великолепни очи, но те никога не са ми казвали нищо. Очите на Флоринда, като тия на дон Хуан, ми предаваха чувството, че са станали свидетели на всичко, което има да се вижда; бяха спокойни, но не празни. Вълнението бе обърнато навътре и се беше превърнало в нещо, което можех да опиша само като вътрешен живот.

Флоринда ме заведе през гостната в един покрит вътрешен двор. Седнахме на удобни тапицирани столове. Очите ѝ сякаш търсеха нещо в лицето ми.

— Знаеш ли коя съм и какво трябва да направя за теб? — попита тя.

Казах, че за нея и за връзката ѝ с мен зная единствено това, което дон Хуан е намислил. Докато обяснявах позицията си, аз я наричах доня Флоринда.

— Не ме наричай доня Флоринда — каза тя се детински жест на раздразнение и притеснение. — Не съм чак толкова стара, нито пък

толкова достопочтена.

Попитах я как би искала да я наричам.

— Достатъчно е само Флоринда — каза тя. — Що се отнася до това коя съм, мога веднага да ти кажа, че съм жена воин, запозната с тайните на *прикриването*. А що се отнася до това какво трябва да направя за теб, мога да ти кажа, че ще те науча на първите седем принципа на *прикриването*, на първите три принципа на правилото за *прикривачите* и на първите три маневри на *прикриването*.

Добави още, че за всеки воин е нормално да забрави какво се случва, когато взаимодействието е от лявата страна, и че ще минат години, докато схвана това, на което тя ще ме научи. Каза също, че нейните напътствия са само началото и че някой ден тя ще привърши с обучението ми, но при други обстоятелства.

Попитах я дали има нещо против да ѝ задам няколко въпроса.

— Както пожелаеш — отвърна тя. — От теб искам само да се посветиш на упражненията. В края на краищата ти знаеш горе-долу това, за което ще разговаряме. Недостатъкът ти е, че нямаш самоувереност и не желаш да предизвикаш знанието си, както силата. Нагуалът, бидейки мъж те е омагьосал. Ти не можеш да действаш сам. От това може да те освободи само жена.

— Ще започна, като ти разкажа — продължи тя — историята на моя живот и докато го правя, нещата ще ти се изяснят. Ще трябва да ти го разказвам на части, затова ще се наложи често да идваш тук.

Явната ѝ готовност да ми разкаже живота си ми се стори странна, след като всички останали нямаха никакво желание да разкриват нищо лично за себе си. След толкова години, прекарани с тях, бях приел техния подход тъй безусловно, че доброволното ѝ намерение да ми разкрие личния си живот ми се стори съвсем необичайно. Думите ѝ ме поставиха тутакси нащрек.

— Извинявай — казах аз. — Нима ще ми разкриеш личния си живот?

— А защо не? — отвърна тя.

Отговорих ѝ с едно продължително обяснение за това, което дон Хуан ми беше казвал за обременяващата сила на личната биография и за необходимостта един воин да я изтрие. Допълних думите си, като ѝ обясних, че той ми е забранил въобще да говоря за своя живот.

Тя се разсмя с висок фалцет. Изглежда много се забавляваше.

— Това се отнася само за мъжете — каза тя. — *Непдавенето* на твоя личен живот е да разправяш безкрайни истории, а не едновременно за твоето реално съществуване. Разбираш ли, след като си мъж, това означава да имаш зад гърба си солидна биография. Имал си семейство, приятели, познати и всички те имат определена представа за теб. Да бъдеш мъж означава, че си човек отговорен. Не можеш лесно да изчезнеш. За да заличиш себе си, е нужна много работа.

— Моят случай е различен — продължи тя. — Аз съм жена и това ми дава едно превъзходно предимство. Нямам отговорности. Нима не знаеш, че жените нямат отговорности?

— Не разбирам какво имаш предвид под отговорности — казах аз.

— Имам предвид, че една жена може лесно да изчезне — отговори тя. — Една жена може, ако не друго, да се омъжи. Жената принадлежи на мъжа. В едно семейство с много деца, дъщерите много рано биват отхвърляни. Никой не ги брои за нищо и съществува възможност някоя от тях да изчезне, без дори да остави никакви следи. Изчезването им лесно се приема.

— Един син — продължи тя по-нататък, — от друга страна е нещо, на което човек разчита. За сина не е лесно да се изниже и да изчезне. И дори да го стори, ще остави зад себе си следи. Синът се чувства виновен, че е изчезнал. Дъщерята не чувства вина.

— Когато Нагуалът те е учил да си държиш устата затворена — каза още тя — за личната си биография, той е искал да ти помогне да преодолееш чувството си на вина към семейството и приятелите ти, които са разчитали на теб по един или друг начин.

— След пожизнена борба мъжът воин завършва, разбира се, като се заличава, но борбата взима данъка си от мъжа. Той става потаен, винаги нащрек срещу самия себе си. Една жена няма защо да се съобразява с такова бреме. Тя е готова вече да се разтопи като въздух. Всъщност точно това се очаква от нея.

— След като съм жена, аз не съм принудена да съм потайна — продължи да говори тя. — Хич не ме интересува. Потайността е цената, която вие, мъжете, плащате, защото сте били от значение за обществото. Борбата е отредена само за мъжете, защото те ненавиждат това да се заличават и си изнамират най-любопитни начини как да

изскочат някъде, някак. Вземи себе си например — ти непрекъснато даваш уроци.

Флоринда ме изнервяше по много особен начин. В нейно присъствие изпитвах непознато безпокойство. Бих си признал без колебание, че дон Хуан и Силвио Мануел също ме бяха карали да се чувствам нервен и неспокоен, но онова чувства беше различно. Аз наистина се боях от тях, особено от Силвио Мануел. Той ме ужасяваше и все пак се бях научил да живея с този свой ужас. Флоринда не ме плашеше. Нервността ми идваше по-скоро от раздразнението ми, защото се боях от нейната всезнайщина.

Тя не се взираше в мен като дон Хуан или Силвио Мануел. Двата винаги фиксираха погледи в мен, докато аз извиех глава в знак на покорство. Флоринда ми хвърляше само кратки погледи. Очите ѝ се движеха от една вещ на друга. Тя като че изучаваше не само очите ми, но и всеки сантиметър от лицето и тялото ми. Докато говореше, тя местеше бързи погледи от лицето на ръцете ми, или на краката си, или на покрива.

— Карам те да се чувстваш неспокоен, нали? — попита ме тя.

Въпросът ѝ ме свари напълно неподготвен. Изсмях се. Тонът ѝ съвсем не беше заплашителен.

— Така е — казах.

— О, съвършено разбираемо — каза тя. — Ти си свикнал да си мъж. За теб жената е създадена да ти служи. Считаш я за глупава. Фактът, че си мъж и Нагуал, още повече затруднява нещата.

Почувствах се задължен да се защитя. Дамата ми се струваше много опърничава и поисках да ѝ го кажа. Започнах много разпалено, но почти веднага млъкнах, защото чух как тя се разсмя. Смееше се весело, по младежки. Дон Хуан и дон Хенаро се забавляваха с мен през цялото време и смехът им също беше младежки, но този на Флоринда имаше различна вибрация. В нейния смях нямаше припряност, нямаше напрежение.

— По-добре да влезем вътре — предложи тя. — Нищо не бива да ни разсейва. Нагуалът Хуан Матус вече те е довел тук, като ти е показал света; това е било важно за всичко, което аз ще ти кажа. Но имам и други неща за разказване, които изискват друга обстановка.

Седнахме на кожена кушетка в един кът встрани от вътрешния двор. Тук, на закрито, се чувствах по-спокоен. Тя веднага започна да

разказва биографията си.

Родена била в доста голям мексикански град в заможното семейство. Като единствено дете, от момента на раждането ѝ родителите и започнали да я гледат. Без капчица фалшива скромност Флоринда призна, че винаги е съзнавала красотата си. Подчерта, че красотата е демон, който се храни и развива именно от възхищението на околните. Увери ме, че без сянка на съмнение може да заяви колко трудно е да се пребори човек с този демон и че ако се огледам да намеря красавиците, ще установя какви клетници са те.

Не исках да споря с нея и все пак изпитвах непреодолимото желание да ѝ кажа, че говори някак догматично. Навярно бе схванала какво чувствам и ми намигна.

— Клетници са, повярвай ми — продължи тя. — Опитай и ще видиш. Не се оставяй да те подвежат, че са красиви и поради това имат някаква стойност. Ще видиш какво имам предвид.

За своята надменност, продължи тя, едва ли можела да вини родителите или себе си. От самото ѝ детство всички околните се стараели да ѝ внушават колко забележителна и неповторима е тя.

— Когато бях на петнайсет години — не спираше тя, — аз си мислех, че съм най-великата личност на тая земя. Всички говореха така, особено мъжете.

Тя сподели, че през всичките години, докато била девойка, се радвала на вниманието и ухажването на десетки почитатели. На осемнайсет благоразумно си избрала възможно най-добрия съпруг от редицата на не по-малко от единайсет сериозни обожатели. Омъжила се за Селестино — човек състоятелен, петдесет години по-стар от нея.

Блаженството ѝ обаче продължило само шест месеца, които отминали почти незабелязано. Всичко свършило съвсем внезапно и брутално, когато я сполетяла загадъчна и осакатяваща болест. Лявото ѝ ходило, глезен и прасец започнали да се подува. Линията на изцяло изцяло ѝ крак била изцяло нарушена; подуването толкова се увеличило, че кожната тъкан започнала да се издува на мехури и да се пука. От коляното надолу целият ѝ крак се превърнал в място на струпеи и гнойна секреция. Кожата се втвърдила. Диагнозата била елфантиаза. Опитите на лекарите да я излекуват се оказали несръчни и мъчителни, а окончателното им заключение било, че единствено в Европа

съществуват достатъчно специализирани медицински центрове, за да бъде проведено необходимото лечение.

В рамките на три месеца раят на Флоринда се превърнал в ада на земята. Отчаяна и в истинска агония тя искала по-скоро да умре, отколкото да продължава живота си така. Страданията ѝ били тъй сърцераздирателни, че един ден някакво момиче от прислугата, което повече не можело да търпи това положение, си признало пред нея, че било подкупено от предишната любовница на Селестино да сипе някакво прахче в храната ѝ — отрова, произведена от магьосници. В пристъп на угризение момичето обещало да я заведе на лечител: жена, за която се твърдяло, че била единственият човек, който може да се пребори с тази отрова.

При спомена за тази своя дилема, Флоринда прихлъцна. Била отгледана като ревностна католичка. Не вярвала нито в магии, нито в индиански знахари. Но болките ѝ били толкова нетърпими и състоянието ѝ толкова сериозно, че била готова да опита всичко. Селестино свирепо се противопоставил. Поискал дори да предаде момичето на властите. Но Флоринда се намесила, не толкова от състрадание, колкото от страх, че сама няма да може да намери лечител.

Внезапно Флоринда стана. Каза ми, че трябва да си тръгвам. Хвана ме за лакътя и ме придружи до вратата, сякаш бях най-старият и най-скъпият ѝ приятел. Обясни ми, че вече съм се изтощил, защото да бъдеш в лявоостранно съзнание е специално и много крехко състояние, което трябва да се прилага пестеливо. А това в никакъв случай не е състояние на сила. Доказателство било, че едва не съм умрял, когато Силвио Мануел беше опитал да възстанови второто ми внимание, като най-безцеремонно ме бе насилвил да вляза в него. Каза ми още, че няма абсолютно никакъв начин да наредим на някой или на себе си да възстанови познанието. Това е бавна работа; тялото, в подходящия момент и при съответните обстоятелства на безупречност, възстановява своето познание без намесата на желанието.

Постояхме на вратата, за да си разменим някои приятни забележки и дреболии. Изведнъж тя каза, че причината Нагуалът Хуан Матус да ме доведе при нея била, защото той знаел, че времето му на тая земя наближава края си. Двете форми на напътствие, които съм бил получил според майсторския план на Силвио Мануел, били вече

изпълнени. Оставало само онова, което тя трябвало да ми каже. Наблегна, че нейното не било точно напътствие, а по-скоро установяване на моята връзка с нея.

Следващия път, когато дон Хуан ме заведе да се видя с Флоринда, малко преди да ме остави пред вратата, той повтори казаното от нея — че за него и групата му наближава времето да навлязат в третото внимание. И преди да смогна да му задам въпрос, той ме блъсна в къщата. Така ме беше блъснал всъщност, че не само влязох в къщата, а изпаднах в най-изостреното си състояние на повишено съзнание. Видях стената от мъгла.

Флоринда стоеше в коридора, като че бе чакала дон Хуан да ме блъсне вътре. Хвана ме за лакътя и кротко ме поведе към гостната. Седнахме. Поисках да започна разговор, но не можех да говоря. Обясни ми, че блъсването от безупречен воин като Нагуала Хуан Матус може да стане причина за изместване в друга сфера на съзнанието. Според нея грешката ми през цялото време била, че вярвам колко са важни процедурите. Процедурата на блъскане на един воин в друго състояние на съзнанието е приложима само ако и двамата участници, особено той, който блъска, са безупречни и пропити отлична сила.

Фактът, че виждах стената от мъгла, ме караше да изпитвам на физическо ниво крайна нервност. Тялото ми се тресеше най-неконтролируемо. Флоринда казваше, че тялото ми се тресе, защото се е научило да жадува за дейност, докато остава в такова състояние, и че тялото ми може да се научи да фокусира най-изостреното си внимание по-скоро върху всичко, което се казва с думи, отколкото върху всичко, което се прави.

Допълни, че да бъда поставен в лявостранното съзнание било изгодно. Като ме насилвал да изпадна в състояние на повишено съзнание и ми разрешавал да имам взаимоотношения с неговите воини само докато съм в такова състояние, Нагуалът Хуан Матус бил сигурен, че ще имам на какво да се облека. Флоринда твърдеше, че стратегията му била да култивира малка част от другото ми „аз“, като умишлено го изпълни със спомени за тези взаимоотношения. Спомените се забравят, само за да се появят отново някой ден, и да послужат като рационална отправна точка, откъдето да се насочат към неизмеримата необятност на другото „аз“.

И тъй като съм бил много нервен, тя предложи да ме успокоя, като продължи да ми разправя биографията си, която, както тя поясни, не била действително нейна биография като жена в тоя свят, а история за това как на една апетитна и привлекателна жена е било помогнато да стане воин.

И така, решила веднъж да се срещне с лечител, вече нищо не можело да я спре. Отправила се натам, понесена на носилка от момичето и четирима мъже, на двудневно пътешествие, което променило целия ѝ живот. Пътища нямало. Местността била планинска и понякога мъжете трябвало да я носят на гръб.

Пристигнали в къщата на лечителката по здрач. Навсякъде било добре осветено, а вътре имало много хора. Флоринда обясни как някакъв много любезен мъж ѝ съобщил, че лечителката я няма — отишла била при някакъв пациент. Мъжът изглеждал много добре осведомен за дейността на лечителката и на Флоринда ѝ се сторило приятно да разговаря с него. Той я изслушал и споделил, че сам е пациент. Описал ѝ своята болест като неизлечимо състояние, което го било накарало да забрави целия свят. До късно разговаряли най-приятелски. Старецът така я успокоил, че дори отстъпил леглото си на Флоринда, за да може тя да си отпочине и да изчака до другия ден, когато щяла да се върне лечителката.

На сутринта Флоринда се събудила внезапно от остра болка в крака си. Някаква жена го раздвижвала, като го притискала с излъскано парче дърво.

— Лечителката беше много симпатична жена — продължи разказа си Флоринда. — Тя разгледа хубаво крака ми и разтърси глава. „Зная кой ти е направил това? — каза ми тя. — Трябва хубавичко да са му платили, или трябва да е решил, че ти си едно безполезно човешко същество. Кое от двете според теб?“

На това място Флоринда се разсмя. Тогава помислила лечителката за луда или за прекалено недодялана. За нищо на света не можело да ѝ хрумне, че е безполезно човешко същество. И макар болката да я разпъвала на кръст, съобщила многословно на жената, че е богата и достопочтена личност, а не някаква си глупава безделничка.

Флоринда си спомняше, че лечителката тутакси променила отношението си към нея. Сякаш се изплашила. Почтително се заобръщала към нея с прозвището „госпожичке“, станала от стола си и

наредила на всички да излязат от стаята. Когато останали сами, лечителката седнала на гърдите на Флоринда и заблъскала главата ѝ на ръба на леглото. Флоринда разказваше как започнала да се бори. Помислила, че искат да я убият. Опитала да извика, да разбуди слугите си, но лечителката бързо покрила главата ѝ с едно одеало и запушила носа ѝ. Флоринда се задъхала, наложило се да диша през устата. Колкото повече натискала лечителката гърдите на Флоринда, и колкото повече затискала носа ѝ, толкова по-широко отваряла Флоринда устата си. Когато усетила какво всъщност прави лечителката, била вече погълнала отвратителната течност от някакво голямо шише, което лечителката изливала в отворената ѝ уста. Флоринда поясни, че лечителката така добре я изиграла, та дори не се задавила въпреки факта, че главата ѝ висяла извън леглото.

— Толкова течност изпих, че за малко не повърнах продължи Флоринда. — После тя ме накара да седна и ме погледна право в очите, без да мига. Имах желание да бръкна с пръст в гърлото си и да повърна. Тя започна да ме бие с плесници, докато устните ми не се разкървавиха. Индианка да ме бие! И да разкървавява устните ми! Нито баща ми, нито майка ми не бяха ме докосвали с пръст. Изненадата ми беше тъй голяма, че забравих неприятното чувство в стомаха си.

— А после тя повика мъжете и им каза да ме отведат в къщи. След това се наведе и доближи устни до ухото ми, за да не чуе никой. „Ако не дойдеш пак тук след девет дни, никаквице такава — промълви тя, — ще се издуеш като жаба и ще молиш Бога по-скоро да умреш.“

Течността раздразнила гърлото и гласните струни на Флоринда. Не можела да изрече нито дума. Това обаче била най-малката ѝ беда. Когато си пристигнала вкъщи, Селестино я очаквал, побеснял от гняв. Неспособна да говори, Флоринда останала в положението на наблюдател. Забелязала как гневът му няма нищо общо с тревогата за нейното здраве, а само с грижата за положението му на богаташ в обществото. Не можел да понесе влиятелните му приятели да разберат, че се занимава с лечители индианци. Вилнеел и крещял, че ще се оплаче в главната квартира на военните, че ще накара войниците да хванат лечителката и да я доведат в града, за да бъде набита и хвърлена в тъмница. И това не били само празни заплахи; той наистина настоял

пред военния комендант да изпрати патрул да хванат лечителката. След няколко дни войниците се върнали с новината, че жената е избягала.

Флоринда била успокоена от прислужницата си, която я уверила, че стига тя да пожелае да се върне при нея, лечителката ще я чака. Макар възпалението на гърлото ѝ да се било влошило до такава степен, че не можела да яде твърда храна, а само да пие течности, Флоринда едва изчакала деня, когато трябвало да се върне при лечителката. Лекарството чувствително облекчавало болката в крака ѝ.

Когато съобщила намеренията си на Селестино, той така се разгневил, че се заел сам да сложи край на тия глупости. Заедно с трима от доверените си мъже се отправили на коне пред нея.

Флоринда си спомняше, че когато пристигнала до къщата на лечителката, очаквала да я завари може би мъртва, но вместо това заварила Селестино сам. Бил изпратил хората си на три различни страни в околността със заповед да върнат лечителката, ако е необходимо и насила. Флоринда съгледала същия старец, когото видяла и преди; той се опитвал да успокои мъжа ѝ, като го уверявал, че все един от хората му в най-скоро време ще се върне с жената.

Щом Флоринда била поставена на носилката пред портичката, лечителката излязла от къщата. Започнала да обижда Селестино, наричайки го с какви ли не прозвища, крещяла му мръсотии, докато така го разгневил, че той се нахвърлил да я удари. Старецът го възпрял и го помолил да не я удря. Паднал на колене да му се моли, отбелязвайки, че жената е много стара. Селестино не се трогвал. Заканил се да я наложи с камшика си, независимо от възрастта ѝ. Пристъпил да я хване, но спрял вцепенен. Иззад храстите излезли шестима страшни на вид мъжаги, размахали своите мачете. Флоринда каза, че от страх Селестино замръзнал на място. Побелял като пепел. Лечителката приближила до него и му заявила или да ѝ даде камшика да го наложи по задника, или помощниците ѝ ще го насекат на парчета. Колкото и горделив да бил, той се навел смирено да го наложат с камшика. В миг лечителката го превърнала в безпомощен човечец. Изсмяла му се в лицето. Знаела, че няма накъде да мърда и го оставила да потъне още повече. Сам бил влязъл в капана ѝ като същински нехаен глупак, опиянен от собствената си надута представа за своята стойност.

Флоринда ме погледна и се усмихна. За момент не проговори нищо.

— Първият принцип от изкуството на *прикриването* се състои в това воинът сам да избере бойното си поле — каза тя. — Един воин никога не влиза в битка, без да знае какво представлява околността. Възползвайки се от битката си със Селестино, лечителката ми показва първия принцип на *прикриването*.

— След това дойде при мен, където бях легнала — продължи Флоринда. — Аз ридаех. Не ми оставаше нищо друго освен това. Стори ми се, че е загрижена. Затъкна одеалото около раменете ми, усмихна ми се и ми намигна. „Сделката е още в сила, никаквице — каза ми тя. — Ако ти се иска да живееш, върни се колкото можеш по-скоро. Но не ми води своя господар със себе си, малка негоднице. Ела само с тия, които са ти абсолютно необходими.“

За момент Флоринда спря погледа си на мен. Мълчанието ѝ ми подсказваше, че иска да чуе моето мнение.

— Да отхвърлиш всичко ненужно е вторият принцип на *прикриването* — допълни тя, без да ми дава възможност да кажа каквото и да е.

Разказът ѝ ме беше погълнал така всецяло, че не забелязах как бе изчезнала стената от мъгла, или кога. Просто установих, че вече я няма. Флоринда стана от стола си и ме поведе към външната врата. Останахме за малко там, както бяхме направили и в края на първата ни среща.

Флоринда казваше, че гневът на Селестино позволил на лечителката ѝ да покаже не на разума, а на тялото ѝ, първите три предписания на правилото за *прикривачите*. Въпреки че мислите ѝ били съсредоточени върху нея самата, тъй като за нея не съществувало нищо освен физическата болка и мъката, че е загубила красотата си, тялото ѝ все пак признавало това, което се случило, и по-късно имало нужда само от едно леко припомняне, за да постави всичко на място.

— Воините не искат от света да ги приютява, та да си прилагат правилото — каза ми тя. — И все пак правилото на *прикривачите* се отнася за всички.

— Арогантността на Селестино беше неговата гибел и началото на моето обучение и освобождение. Самолюбие то му, каквото имах и аз, ни принуждаваше да вярваме, че сме практически над всички.

Лечителката ни спусна долу до това, което всъщност си бяхме — нищожества.

— Първото предписание на правилото е, че всичко, което ни заобикаля, е неразгадаема загадка.

— Второто предписание на правилото е, че трябва да се опитваме да разбулваме тази загадка, но без да се надяваме, че някога ще я разгадаем.

— Третото е, че воин, съзнаващ неразгадаемата загадка, която го заобикаля, и съзнаващ дълга си да опита да я разбули, заема достойно място сред загадките и счита и себе си за такава. Следователно за един воин загадката на съществуването няма край, независимо дали се отнася за камъчето, за мравката или за човека. Това е смирението на воина. Човек е равен с всички останали.

Настъпи продължително умишлено мълчание. Флоринда се усмихна, играейки с върха на дългата си плитка. Каза, че това ми е достатъчно.

Третият път, когато отидох да се видя с Флоринда, дон Хуан не ме остави пред вратата, а влезе с мен. Всички членове на групата му се бяха събрали в къщата и ме поздравиха, сякаш се връщах у дома след дълго пътешествие. Беше изключително събитие: в моите чувства то сля Флоринда с останалите, тъй като за пръв път тя се присъединяваше към останалите в мое присъствие.

Следващият път, когато отидох в къщата на Флоринда, дон Хуан неочаквано ме блъсна, както бе правил и преди. Изненадата ми беше огромна. Флоринда ме очакваше в коридора. Бях навлязъл моментално в състоянието, където стената от мъгла е видима.

— Вече ти казах как ми бяха показани принципите от *изкуството на прикриването* — заяви тя, още щом седнахме на кушетката в нейната гостна. — А сега и ти трябва да направиш същото пред мен. Как ти ги показва на теб Нагуалът Хуан Матус?

Отвърнах, че не мога веднага да си спомня. Трябваше да помисля, а не можех да мисля. Тялото ми беше уплашено.

— Не усложнявай нещата — каза тя повелително. — Стреми се да бъдеш обикновен. Приложи цялата си способност за концентрация, за да решиш дали да влезеш в битката или не, защото всяка битка е битка на живот и смърт. Това е третият принцип от *изкуството на*

прикриването. Един воин трябва да има желание и готовност да бъде „тук и сега“ за последен път. А не както дойде.

Просто не можех да организирам мислите си. Легнах на кушетката и изпънах крака. Задишах дълбоко, за да отпусна централния си сектор, който беше като вързан на възел.

— Добре — каза Флоринда. — Виждам, че прилагаш четвъртия принцип от *изкуството на прикриването*: да се отпуснеш, да забравиш всичко, да не се страхуваш от нищо. Едва тогава силите, които ни напътстват, ще отворят пред нас пътя и ще ни помогнат. Само тогава.

Помъчих се да си спомня как ми беше показал дон Хуан принципите от *изкуството на прикриването*. Но по някаква необяснима причина мислите ми отказваха да се съсредоточат върху миналия ми опит. Дон Хуан представляваше съвсем неясен спомен. Станах и започнах да се оглеждам наоколо.

Стаята, в която се намирахме, беше изискано подредена. Подът беше от големи кафеникави плочки, положени майсторски. Понечих да разгледам мебелите. Упътих се към красива тъмнокафява маса. Флоринда скочи и застана до мен, като енергично ме разтърси.

— Ти правилно приложи петия принцип от *изкуството на прикриването* — каза тя. — Не се разсейвай.

— Какъв е петият принцип? — попитах я аз.

— Когато се сблъскат с някои странности, с които не могат да се справят, за момент воините се отдръпват — каза тя. — Оставят мислите си да поблуждаят. Прекарват времето с нещо друго. С каквото и да е.

— Ти постъпи точно така — продължи тя. — Но след като вече си го постигнал, трябва да приложиш и шестия принцип: воините сгъстяват времето; значение има дори един миг. В битката на живот и смърт секундата е цяла вечност; вечност, която може да реши изхода. Воините се стремят към успех и затова сгъстяват времето. Воините не губят дори мига.

Изневиделица в съзнанието ми нахлу цял куп спомени. Развълнувано казах на Флоринда, че със сигурност мога да си спомня първия път, когато дон Хуан ме беше запознал с тия принципи. Флоринда доближи пръст до устните си в жест, който изискваше да

замълча. Каза ми, че тя се интересува само от това да ме доведе лице в лице с принципите, но не искала да ѝ разказвам за преживелиците си.

Флоринда продължи със своята биография. Разказа ми как след като лечителката ѝ я накарала да се върне при нея без Селестино, тя изпила дадената ѝ смес, която облекчила болката ѝ почти мигновено, а след това жената пошепнала на ухото ѝ, че тя, Флоринда, трябва да вземе на мига и съвсем сама решение да успокои мислите си, като направи нещо друго, но че не бива да губи нито минута, щом веднъж е стигнала до това свое решение.

Вкъщи тя изразила желанието си да се върне. Селестино не виждал никакъв смисъл да ѝ се противопоставя, защото решението ѝ било непоклатимо.

— Почти веднага се отправих обратно при лечителката — продължи Флоринда. — Този път тръгнахме на коне. Взех със себе си най-доверените ми слуги — момичето, което ми беше дало отровата, и един мъж, който да се грижи за конете. Не беше лесно да минем през планината; конете бяха много нервни поради неприятната миризма от крака ми, но някак се оправихме. Без да го знаей, бях използвала третия принцип от *изкуството на прикриването*. Бях заложила на карта живота си или каквото беше останало от него. Бездруго щях да умра. Факт е, че когато човек е на прага на смъртта, както беше в моя случай, не толкова от голяма болка, колкото от голямо неудобство, човек обикновено става толкова мързелив и немощен, че не може да положи никакво усилие.

— В къщата на лечителката останах шест дена. Още на втория ден се почувствах по-добре. Подуването беше спаднало. Сълзенето от крака спря. Болка вече нямаше. Още бях немощна и изпитвах слабост в коленете, когато се опитвах да пристъпя.

— На шестия ден лечителката ме заведе в стаята си. Беше много внимателна с мен, показваше ми своята загриженост; накара ме да седна на леглото ѝ, като ми предложи кафе. Самата тя седна на пода до краката ми с лице към мен. Помня точните ѝ думи. „Ти си много, много болна и само аз мога да те излекувам — каза ми тя. — Не го ли сторя, ще умреш от страшна смърт. Тъй като си вироглава, ще се мъчиш много. От друга страна, бих могла да те излекувам за един ден, но няма да го направя. Ще продължиш да идваш тук, докато разбереш какво

искам да ти покажа. Едва тогава ще те излекувам напълно; иначе, след като си толкова вироглава, ти никога няма да се върнеш тук.“

Флоринда каза, че лечителката ѝ обяснила най-търпеливо особено деликатните точки на решението си да ѝ помогне. Не проумявала нито думичка. Обяснението я убедило единствено в това, че лечителката е малко откачена.

Когато лечителката установила, че думите ѝ не стигат до Флоринда, тя станала по-строга и я накарала да повтаря многократно, че животът ѝ е свършен и че единствено лечителката може да реши дали тя да се откаже от лечението, или да я остави най-безнадеждно да умре. Но когато Флоринда я помолила да свърши с лечението и да я изпрати обратно в къщи при семейството ѝ, жената вече загубила всякакво търпение; взела шишето с лекарството и го разбила на пода, а после казала на Флоринда, че няма повече работа с нея.

Флоринда разказваше как при тия думи се разплакала — единствените истински сълзи през целия ѝ живот. Казала на лечителката, че иска да бъде само излекувана и че повече от всичко желае да си плати. Жената отвърнала, че е твърде късно да се плаща с пари и че това, което иска от Флоринда, е нейното внимание, а не парите ѝ.

Флоринда ми призна, че животът ѝ я бил научил да получава всичко даром. Проявила упорство и заявила, че сигурно има хиляди пациенти, които са идвали при лечителката на прага на смъртта като нея самата, и че лечителката им е взимала парите — защо нейният случай да е различен? Отговорът на лечителката бил, според Флоринда без никакво основание, че тъй като тя е ясновидец, е *видяла* сияйното тяло на Флоринда, и че тя и лечителката са абсолютно еднакви. Флоринда си помислила, че жената навярно е луда да не разбира, че помежду им има безброй различия. Лечителката била недодялана индианка, необразована и примитивна, докато Флоринда била богата, красива и бяла.

Флоринда попитала жената какво смята да прави с нея. Лечителката ѝ казала, че ѝ е поставена задачата да я изцели, а след това да я научи на нещо много важно. Флоринда поискала да знае кой ѝ е поставил такава задача. Жената отговорила, че е Орелът — отговор, който окончателно убедил Флоринда, че жената е напълно луда. И все

пак Флоринда не виждала как иначе да се съобрази с изискванията на жената. Казала ѝ, че е готова да направи всичко.

Жената моментално променила агресивното си отношение. Дала на Флоринда да занесе лекарството вкъщи и ѝ заръчала да се върне колкото е възможно по-скоро.

— Както сам знаеш — продължи Флоринда, — един учител е длъжен да прилъже ученика си. Тя ме прилъга майсторски с моето лечение. И е била права. Бях такава глупачка, че ако тя ме беше излекувала веднага, щях да се върна към предишния си живот, сякаш нищо не се е случило. Нима не постъпваме всички така?

На следващата седмица Флоринда се върнала. Посрещната била от стареца, с когото се запознала преди. Той я заговорил така, сякаш били най-близки приятели. Казал, че лечителката е заминала преди няколко дена и няма да се върне след още толкова, и че му е поверила някакво лекарство за нея, в случай че тя се появи. Казал на Флоринда много приятелски, но повелително, че поради отсъствието на лечителката на нея ѝ остават само две възможности: или да се върне вкъщи, вероятно в още по-лоша физическа форма от преди поради изтощителното пътуване, или покорно да изпълни препоръките на лечителката. Добавил, че ако тя реши да остане и веднага да започне лечението си, след три-четири месеца ще бъде като нова. Имало обаче едно условие: реши ли да остане, трябва да прекара в къщата на лечителката осем последователни дни и поради това ще трябва да отпрати прислугата си.

Флоринда казваше, че не ѝ оставало нищо друго, освен да остане. Старецът веднага ѝ дал дозата от лекарството, което лечителката явно е оставила за нея. Стоял при нея през по-голямата част от нощта. Бил много убедителен и приятелските приказки с него подхранили надеждата и доверието на Флоринда.

На другата сутрин след закуска двамата прислужници си заминали. Флоринда не изпитвала никакъв страх. Вътрешно се доверявала на стареца. Той ѝ казал, че се налага да скове сандък за лечението ѝ в съответствие с наставленията на лечителката. Накарал я да седне на нисък стол, поставен в средата на кръгло място без никаква растителност. Докато седяла там, старецът я запознал с трима младежи, за които ѝ казал че са му помощници. Двамата били индианци, а третият — бял.

За по-малко от час четиримата измайсторили сандък около стола, на който седяла Флоринда. Когато свършили, Флоринда останала затворена в сандъка, който имал и капак от летви за проветряване. Едната от стените му била на панти, за да служи като врата.

Старецът отворил вратата и помогнал на Флоринда да излезе. Отвел я в къщата и я помолил да му помогне да ѝ приготви лекарството, за да му е под ръка за момента, в който се върне лечителката.

Флоринда била направо очарована от начина, по който той работел. Приготвил доза от растения с тръпчив мирис, както и ведро с гореща течност. За нейно удобство ѝ предложил да потопи крака си във ведрото и щом усети, че е готова, да изпие приготвената смес преди да е загубила силата си. Флоринда се подчинила без да задава въпроси. Испитала невероятно облекчение.

След това старецът посочил стаята, където щяла да остане тя, и наредил на младежите да внесат там сандъка. Казал ѝ, че могат да минат няколко дена преди да се появи лечителката; междувременно тя трябва добросъвестно да спазва всички наставления, които са ѝ оставени. Тя се съгласила с него и той веднага извадил списък със задачи. Те включвали много ходене, за да се берат билките, необходими за лекарството ѝ, както и нейното участие при обработката им.

Флоринда разказваше, че прекарала дванайсет дни там вместо осем, защото слугите ѝ закъснели поради поройните дъждове. Едва на десетия ден тя установила, че жената никога не е заминавала и че всъщност истинският лечител е старецът. Флоринда се разсмя, описвайки изумлението си. Старецът я изиграл, като я накарал активно да участва в собственото си лечение. Освен това под претекст, че лечителката го изисква, той я затварял всеки ден в сандъка за най-малко шест часа, за да изпълнява някаква специална задача, която той наричал „рекапитулация“.

На това място от разказа си Флоринда ме загледа и приключи с думите, че засега това ми стига и че е време да си тръгвам.

При следващите ни срещи тя обясни, че старецът станал неин покровител и че тя била първият *прикривач*, намерен от жените от групата на покровителя ѝ за Нагуала Хуан Матус. Но по онова време тя не знаела въобще за тия неща. И макар покровителят ѝ да я накарал да

промени нивата на съзнание и да ѝ бил разкрил всичко, резултат не се получил. Тя била отгледана като разглезена хубавица и това създавало около нея толкова непроницаем щит, че не подлежала на никакви промени.

Накрая покровителят ѝ решил, че ѝ трябва време. Измислил план да доведе Селестино на бойното поле на Флоринда. Накарал я да види някои неща около личността на Селестино, за които и тя самата знаела, че са верни, но нямала смелостта да си ги признае. Селестино бил много голям егоист по отношение на всичко, което притежавал; на първо място сред притежанията му били богатството му и Флоринда. Принуден бил да преглътне гордостта си пред унижението в ръцете на лечителката, защото лечителката била някакво си нищожество, а Флоринда наистина се възстановявала. Затова отмервал времето си и изчакавал момента, когато щяло да завърши лечението, за да потърси отмъщение.

Флоринда каза, че според нейния покровител имало опасност изцеляването ѝ да настъпи твърде бързо и Селестино да реши, тъй като именно той взимал всички решения в дома им, че Флоринда няма да има вече нужда да ходи при лечителката. Затова покровителят ѝ дал доза и за другия крак. Мазилото било много люто и кожата и така се разлютила, че напомняла много за някаква болест. Покровителят ѝ я посъветвал да използва мазилото винаги, когато пожелае да се върне, за да се види с него, дори и да няма нужда от лечение.

Цяла година се лекувала. През това време покровителят ѝ я запознал с правилото и я обучил като воин в *изкуството на прикриването*. Накарал я да приложи принципите на *прикриването* върху нещата, които правела всекидневно; отначало за дребните неща, а после и за най-важните страни от живота ѝ.

През същата година покровителят ѝ я запознал и с Нагуала Хуан Матус, когото тя описваше като много остроумен и разсъдлив, но и като най-неуправляемия и ужасяващ младеж, когото била срещала. Казваше още, че именно Нагуалът Хуан Матус ѝ помогнал да избяга от Селестино. Той и Силвио Мануел я извели тайно от града през полицейските постове и военните патрули по пътищата. Селестино подал официално оплакване за бягство от дома и тъй като бил страшно влиятелен човек, използвал всичките си връзки, за да я върне при себе си.

Поради това покровителят ѝ трябвало да се премести в друга част на Мексико, а тя години наред останала скрита в къщата му; тази ситуация се поновила на Флоринда, тъй като тя имала да изпълнява задачата на рекапитулирането и затова се нуждаела от абсолютна тишина и усамотение.

Тя ми обясни, че рекапитулацията е отличителна способност на *прикривачите*, също както *сънуваното тяло* е отличителна способност на *сънувачите*. Тя се състои в това да си припомниш живота до най-незначителните подробности. Така нейният покровител предоставил сандъка като средство и като символ. Средство бил, защото ѝ позволявал да се научи как да се съсредоточава: трябвало години наред да седи в него, докато целият ѝ живот минавал пред очите ѝ. А символ бил заради тесните граници на човешката личност. Покровителят ѝ казал, че когато и да свърши с рекапитулацията, тя трябва да счупи сандъка, с което да покаже образно, че вече не се подчинява на ограниченията на своята личност.

По-нататък тя разправяше, че *прикривачите* използват сандъци или ковчежи от пръст, за да се запечатат вътре и отново да изживеят, а не само да си припомнят, всеки момент от своя живот. Причината *прикривачите* да рекапитулират своя живот по такъв краен начин се състои в следното: дарът на Орела за човека включва и готовността на Орела да приеме един сурогат вместо истинското съзнание, ако този сурогат е свършено копие. Флоринда ми обясни, че тъй като съзнанието е храната на Орела, вместо със съзнание, Орела може да се задоволи и с една свършена рекапитулация.

След това Флоринда ми представи основите на рекапитулацията. Първият етап бил кратко изброяване на всички случки от живота ни, които очевидно имат нуждата да бъдат разучени.

Вторият етап е по-подробно припомняне, което започва системно в момент, който може да е малко преди *прикривачът* да седне в сандъка, а теоретично може да стигне до момента на раждането ни.

Тя ме уверяваше, че свършената рекапитулация може да промени много повече един воин, отколкото цялостният контрол на *сънуваното тяло*. В това отношение *сънуването* и *прикриването* водят до една и съща цел — навлизането в третото внимание. За един воин е важно обаче да знае и да практикува и двете. Казваше, че за жените са нужни различни конфигурации в сияйното тяло, за да се овладее

едната или другата. Мъжете пък могат да правят и двете доста лесно и все пак никога да не стигнат до майсторското ниво, каквото жените постигат във всяко изкуство.

Флоринда ми обясни, че ключовият елемент при рекапитулацията е дишането. За нея дъхът бил нещо магическо, защото има функцията да дава живот. Припомнянето според нея било лесно, стига човек да намали сферата на стимулиране около тялото си. Именно затова бил сандъкът; после дишането довеждало до все по-дълбоки и по-дълбоки спомени. На теория *прикривачите* трябвало да си спомнят всяко чувство, изпитано през живота им, а този процес започвал с дишане. Тя ме предупреди, че нещата, на които ме учи, са само предварителната част, и че по-късно, в по-различна обстановка, ще ме научи на по-съществените неща.

Флоринда ми казваше, че покровителят ѝ наредил на направи списък със събитията за възстановяване. Според него процедурата започвала с първоначално вдишване. *Прикривачите* започват, като полагат брадичка на дясното рамо и бавно вдишват, докато главата им описва дъга от 180 градуса. Вдишването приключва на лявото рамо. След като свърши вдишването, главата се връща в отпуснато положение. Издишва се с поглед напред.

След това *прикривачът* поема събитието от началото на списъка и остава с него, докато бъдат изброени всички чувства, характерни за събитието. Докато *прикривачите* си спомнят чувствата, изпитвани относно това, за което е споменът, те бавно вдишват, придвижвайки глава от дясното рамо към лявото. Функцията на това дишане е да се възстанови енергията. Флоринда твърдеше, че сияйното тяло постоянно създава паяжинни нишки, които се проточват от него и се задвижват от всякакви емоции. Ето защо всяка ситуация на взаимодействие или всяка ситуация, където са намесени чувства, потенциално се просмуква от сияйното тяло. При дишане от дясно на ляво, докато си спомнят някое чувство, чрез магията на дишането *прикривачите* събират нишките, които са оставили зад гърба си. Следва веднага ново дишане от ляво на дясно, но то е издишване. С него *прикривачите* изпускат нишки, оставени в тях от Други сияйни тела, намесени в събитието, за което си спомнят.

Тя твърдеше, че това са задължителните предварителни особености на *прикриването*, през които минават всички членове на

нейния екип, като въведение към по-взискателната част упражнения в това изкуство. Ако *прикривачите* не са минали през тази предварителна част, за да си възвърнат нишките, оставени от тях в света, и особено за да отхвърлят онези, които другите са оставили в тях, те нямат възможност да се справят с *контролираното безумие*, защото тия чужди нишки са основата на безграничния капацитет на човека в неговото самолюбие. За да се практикува *контролираното безумие*, тъй като това не е начин да измамиш или заблудиш хората, или да чувстваш превъзходство над тях, трябва да си способен да се надсмиваш над себе си. Флоринда ми казваше, че един от резултатите на подобна рекапитулация е неподправеният смях, когато застанеш лице в лице с досадното повторение на собствената си самооценка, което е сърцевината на цялото човешко взаимодействие.

Флоринда подчертаваше, че правилото определя *прикриването* и *сънуването* като изкуства; поради това те са нещо, което човек изпълнява. Тя ми каза, че животодаряващото естество на дъха придава и пречистваща способност. Именно тази способност придава на рекапитулацията практическо значение.

При следващата ни среща Флоринда обобщи това, което наричаше наставления в последната минута. Тя потвърди, че тъй като съвместната оценка на Нагуала Хуан Матус и групата му от воители била такава, че аз съм нямал нужда от нея в света на всекидневния ми живот, те ме научили на *сънуване*, вместо на *прикриване*. Обясни ми, че тази оценка радикално се е преобrazила и че те са се оказали в неудобно положение; нямали повече време да ме научат на *прикриване*. Наложило се тя да остане отзад, по периферията на третото внимание, за да изпълни задачата си на по-късен етап, когато аз бъда готов. От друга страна, ако аз трябва да напусна света заедно с тях, тя щяла да се освободи от тази своя отговорност.

Флоринда казваше, че покровителят ѝ считал трите основни техники на *прикриването* — сандъкът, списъкът от събития за рекапитулацията и дишането на *прикривача* — за евентуално най-важните задачи, които един воин може да изпълни. Покровителят ѝ считал задълбочената рекапитулация за най-бързото средство да се загуби човешката форма. Затова за *прикривача* е по-лесно след като рекапитулира своя живот, да се възползва от всички *неправения* на

„аз“-а, като заличаването на личната биография, изгубването на самолюбието, разчупването на рутината и тъй нататък.

Флоринда казваше, че нейният покровител дал на всички пример за това, което имал предвид, най-напред като изпълнил докрай предварителните условия, а после като им дал войнската мотивировка за своите действия. В нейния случай, бидейки майстор в *изкуството на прикриването*, той изиграл номера с болестта и лечението ѝ, което не само отговаряло на поведението на воина, но било и майсторско въведение към седемте основни принципа от *изкуството на прикриването*. Най-напред привлякъл Флоринда на своето бойно поле, където тя изпаднала под неговата милост; принудил я да отхвърли всичко несъществено; научил я да поставя живота си на карта с едно-единствено решение; научил я как да се отпуска; за да ѝ помогне да прегрупира вътрешните си сили, я накарал да навлезе в ново и различно настроение на оптимизъм и самоувереност; научил я да съгласява времето; и накрая ѝ показал, че *прикривачът* никога не излиза на предна линия.

Най-силно била заинтригувана Флоринда от последния принцип. За нея той обобщавал всичко, което искала да ми каже при последните си наставления.

— Моят покровител беше шефът — каза Флоринда. — И все пак, външно никой не би повярвал на това. Винаги имаше за фасада една от жените си воители, докато той направо се смесваше с пациентите, като се преструваше, че е един от тях, или пък се представяше за някакъв стар наивник, който постоянно събира сухи листа със саморъчно направена метла от клонки.

Флоринда обясняваше, че за да се приложи седмият принцип от *изкуството на прикриването*, трябва да се приложат преди това останалите шест. Така нейният покровител винаги наблюдавал иззад сцената. Благодарение на това той бил способен да избягва или отблъсква всякакви сблъсъци. Имало ли атака, тя никога не била насочена към него, а към неговата фасада — жената воин.

— Надявам се досега да си разбрал — продължи тя, — че само един майстор *прикривач* може да е съвършен в *контролираното безумие*. *Контролираното безумие* не означава да мамеш хората. То означава, както ми беше обяснил покровителят, че воините прилагат седемте основни принципа от *изкуството на прикриването* към

всичко, което правят: от най-незначителните действия до ситуации на живот и смърт.

— Прилагането на тия принципи — продължи Флоринда — води до три резултата. Първият е, че *прикривачите* се научават да не се приемат никога на сериозно; научават как да се надсмиват над себе си. Щом не се боят да изглеждат глупаци, могат да изкарат глупак всеки друг. Вторият е, че *прикривачите* се научават да бъдат безкрайно търпеливи. *Прикривачите* никога не бързат; те не се притесняват. И третият е, че *прикривачите* се научават да имат безкрайната способност да импровизират.

Флоринда стана. Както обикновено, седяхме в нейната гостна. Веднага реших, че разговорът ни е свършил. Тя каза, че има още една тема, която трябва да обсъдим преди да си кажем довиждане. Заведе ме до друг вътрешен двор в къщата ѝ. Никога до този момент не бях идвал в тази част на сградата. Тя повика тихо някого и от една стая излезе жена. Отначало не я познах. Жената ме повика по име и тогава разбрах, че това е доня Соледад. Беше станала неузнаваема — по-млада и по-силна. Флоринда съобщи, че Соледад е прекарала пет години в сандък за рекапитулации и че Орелът е приел рекапитулацията ѝ вместо нейното съзнание и я е пуснал на свобода. Доня Соледад се съгласи с тия думи с кимване на главата. Флоринда рязко приключи срещата и ми каза, че е време да си тръгвам, защото вече нямам никаква енергия.

Много пъти след това ходих в къщата на Флоринда. Виждах я винаги, но само за няколко минути. Тя ми каза, че е решила да не ме напътства повече, защото за мен било по-добре да се занимавам само с доня Соледад.

С доня Соледад се срещнахме няколко пъти, но какво се беше случило по време на тия срещи, така и си остана неустановено за мен. Всеки път, когато бивахме заедно, тя ме караше да седна до вратата на стаята ѝ с лице към изток. Тя сядаше от дясната ми страна и ме докосваше; после спирахме въртенето на стената от мъгла и двамата оставахме в нейната стая, обърнати на юг.

С Ла Горда се бях научил вече да спирам въртенето на стената; изглежда доня Соледад ми помагаше да осъзная друга страна на тази способност за възприемане. Правилно бях установил с Ла Горда, че само една частица от нас спира стената. Сякаш изведнъж се бях

разделил на две. Част от цялостното ми същество гледаше право напред и виждаше една неподвижна стена от дясната ми страна; докато другата, по-голяма част от цялостното ми същество, се обръщаше на 90 градуса и се взираше в стената.

Всеки път когато с доня Соледад спирахме стената, оставахме взряни в нея; но никога не навлязохме в сферата между успоредните линии, както бяхме правили десетки пъти с жената Нагуал и с Ла Горда. Доня Соледад ме караше да се *втренчвам* всеки път в мъглата, сякаш тя беше отразяваща повърхност. И тогава аз изпитвах най-невероятното отнасяне. Като че ли карах с безумна скорост. Виждах откъслечи от пейзаж, образуващи се в мъглата, и изведнъж се озовавах в друга физическа реалност; беше някаква планинска местност, неравна и враждебна. Доня Соледад беше винаги там в компанията на една прекрасна жена, която гръмогласно ми се надсмиваше.

Неспособността ми да си спомня какво бяхме правили отвъд тази точка ставаше още по-болезнена от неспособността ми да си спомня какво бяхме правили между успоредните линии с жената Нагуал и с Ла Горда. Изглежда доня Соледад и аз навлязахме в друга зона на съзнанието, непозната за мен. Вече бях в нещо, което според мен бе най-изостреното състояние на съзнанието и все пак имаше нещо още по-изострено. Тази страна на второто внимание, която доня Соледад очевидно ми показваше, беше по-сложна и недостъпна от всичко друго, на което бях ставал свидетел до този момент. Всичко, което можех да си спомня, беше някакво усещане, че много съм се движил; физическо усещане, сравнимо с това, когато си извървял няколко километра или си се изкачвал по неравни планински пътеки. Изпитвах и телесната сигурност, макар и да не проумявах защо, че доня Соледад, жената и аз си разменяме думи, мисли, чувства; но аз не можех да ги възстановя.

След всяка среща с доня Соледад Флоринда незабавно ме подканваше да си тръгна. Доня Соледад използваше минимални словесни контакти. Струваше ми се, че почти не може да говори поради това, че е в състояние на повишено съзнание, което дълбоко ѝ въздейства. Имаше нещо, което виждахме в този насечен пейзаж, освен прекрасната жена, или пък нещо, което правехме заедно и което ни оставяше без дъх. Но тя не можеше да си спомни нищо, макар и да се опитваше.

Помолих Флоринда да изясни естеството на моите пътешествия с доня Соледад. Тя ми каза, че част от последното ѝ наставление ще бъде да ме накара да навляза във второто внимание, както правят *прикривачите*, и че доня Соледад била по-умела от нея да ме въведе в измеренията на *прикривачите*.

На срещата, която щеше да ни бъде последна, Флоринда, както в началото на нашите уроци, ме чакаше в коридорчето. Хвана ме за лакътя и ме поведе към гостната. Седнахме. Тя ме предупреди още да не опитвам да търся смисъла на пътешествията си с доня Соледад. Обясни също, че *прикривачите* са съществено различни от *сънувачите*, защото използват света около себе си, и че доня Соледад просто се опитвала да ми помогне да си завъртя главата.

Когато дон Хуан беше описвал идеята за обръщането на главата на война към нова посока, бях разбирал думите му като метафора, с която се описва смяната в отношението към нещата. Според Флоринда това описание било вярно, но не било метафора. Вярно било, че *прикривачите* си обръщат главите; те обаче не ги обръщат, за да бъдат към нова посока, а за да се срещнат по различен начин с времето. *Прикривачите* се обръщат към предстоящото време. Нормално ние се обръщаме към времето, когато то се отдалечава от нас. Само *прикривачите* могат да променят това и да се обърнат към времето, докато то напредва към тях.

Обръщането на главата според Флоринда не означаваше, че човек гледа към бъдещето, а че човек вижда времето като нещо конкретно и въпреки това неразбираемо. Ето защо било повърхностно да се опитвам да измислям какво сме правили с доня Соледад. Всичко това щяло да има смисъл, когато мога вече да проумявам своята тоталност и тогава щях да имам енергията, необходима да разбуля тази загадка.

Флоринда ми казваше, със самочувствието на човек, който дава премия, че доня Соледад е един върховен *прикривач*; нарече я дори най-голямата от всички *прикривачи*. Казваше още, че доня Соледад може да прекоси по всяко време успоредните линии. Освен това нито един воин от групата на дон Хуан Матус не е могъл да направи това, което тя е правила. С помощта на своята безупречна техника на *прикриване* доня Соледад била намерила своето успоредно същество.

Флоринда обясняваше, че каквото и да съм преживял с Нагуала Хуан Матус или със Силвио Мануел, с Хенаро, със Сулейка, това са били само миниатюрни частици от второто внимание; това, което доня Соледад ме накара да видя, било също миниатюрна, но различна частица.

Доня Соледад не само ме накара да се изправя пред предстоящото време, но и ме завела при успоредното си същество. Флоринда определи успоредното същество като противовес, който всички живи същества имат поради факта, че са сияйни същества, изпълнени с необяснима енергия. Едно успоредно същество на което и да е лице, е другото лице от същия пол, което е интимно и необратимо свързано с първото. Те съществуват съвместно в света по едно и също време. Двете успоредни същества са като двата края на една пръчка.

Почти невъзможно е за воините да намерят своето успоредно същество, защото в живота на един воин има твърде много разсейващи фактори, други приоритети. Но този, който съумее да извърши този подвиг, ще открие в своето успоредно същество, точно както била сторила доня Соледад, един безкраен източник на младост и енергия.

Флоринда рязко стана и ме заведе в стаята на доня Соледад. Сигурно защото знаех, че това ще е последната ни среща, бях силно смутен от някакво неизпитвано притеснение. Когато ѝ казах какво ми беше разправила току-що Флоринда, доня Соледад ми се усмихна. Каза смирено, според мен присъщо на истинския воин, че не ме е научила на нищо; че всичко, което се стремяла да направи, било, за да ми покаже своето успоредно същество, защото именно там щяла да се върне тя, когато Нагуалът Хуан Матус и воините му напуснат тоя свят. Нещо друго се случило обаче, което не можела да проумее. Флоринда ѝ обяснила, че ние взаимно сме си тласнали енергиите и това ни е накарало да се изправим пред предстоящото време не в малки дози, както би искала от нас Флоринда, а с необяснимо големи глътки, както искала това буйната ми природа.

Резултатът от последната ни среща беше още по-смустващ. Доня Соледад, успоредното ѝ същество и аз останахме, както ми се стори, необикновено дълго време заедно. Виждах всяка черта от лицето на успоредното същество. Усещах, че се опитва да ми каже коя е. Като че ли също разбираше, че това е последната ни среща. В очите ѝ имаше непреодолимо усещане за крехкост. А после някаква

ветроподобна сила ни издуха в нещо, което за мен вече нямаше никакъв смисъл.

И тогава внезапно Флоринда ми помогна да стана. Хвана ме за лакътя и ме поведе към вратата. Доня Соледад тръгна с нас. Флоринда каза, че ме очакват трудни дни в спомени за всичко, което бе минало, защото аз се отдавах на своята рационалност — състояние, което само можеше да се влоши, тъй като те се готвеха да си тръгват и тогава нямаше да има кой да ми помага да променям нивата на съзнание. Добави още, че някой ден доня Соледад и аз отново ще се срещнем в света на всекидневния живот.

Именно тогава се обърнах към доня Соледад и я помолих да ме изведе от моите пристрастия; казах ѝ, че ако не успее, ще трябва да ме убие. Не исках да живея в нищетата на моята рационалност.

— Не е хубаво да се говори така — каза Флоринда. — Ние сме воини, а воините имат в ума си само едно: свободата си. Да умреш и да бъдеш изяден от Орела не е предизвикателство. От друга страна, да се измъкнеш покрай Орела и да бъдеш свободен — това граничи със смелостта.

ПЕРНАТАТА ЗМИЯ

СЛЕД КАТО ПОСТИГНАХА всяка от целите, които правилото повеляваше, дон Хуан и екипът му от воители бяха готови за окончателната си задача — да напуснат света на всекидневния си живот. За Ла Горда, другите ученици и мен оставаше само да ги наблюдаваме. Имаше един-единствен неразрешен проблем: какво да се прави с учениците! Дон Хуан казваше, че по принцип те трябва да заминат с него, като се вградят в собствената му група; те обаче не бяха готови. Реакциите им, докато се опитваха да преминат през моста, му бяха показали слабостите им.

Дон Хуан изразяваше усещането, че изборът на неговия покровител да чака с години преди да събере група от воители за него, бил мъдър избор и дал положителни резултати, докато неговото собствено решение да ме събере бързо с жената Нагуал и моята собствена група, беше едва ли не фатално за нас.

Разбрах, че той изразява гласно това не като съжаление, а като потвърждение на свободата на воителя да избира и да приема своя избор. Освен това каза, че сериозно се замисля дали да не последва примера на своя покровител и че ако беше направил така, съвсем скоро щеше да установи, че аз не съм Нагуал като него и че никой друг освен мен нямаше да се ангажира отвъд тази точка. Както се оказа, Лидия, Роза, Бениньо, Нестор и Паблито бяха в много неизгодно положение; Ла Горда и Жозефина имаха нужда от време, за да се усъвършенстват; само Соледад и Елихио се намираха в безопасност, защото бяха може би дори по-квалифицирани от воилите в неговия собствен екип. Дон Хуан добави, че от тях деветимата зависи да приемат своите неблагоприятни или благоприятни обстоятелства и, без да съжаляват или да се отчайват, или взаимно да се потупват снизходително по гърба, да превърнат своето проклятие или благословия в истинско предизвикателство.

Дон Хуан беше подчертал, че не всичко при нас било провалено — малката роля, която сме играли сред неговите воители, била съвсем

успешна, доколкото правилото беше паснало на всеки един от моя екип, освен на мен. Съгласих се изцяло с него. Първо, жената Нагуал отговаряше на всичко, което правилото предписваше. Имаше осанка, владееше се; водеше воини и въпреки това беше напълно спокойна. Без никаква предварителна подготовка тя поемаше и водеше всички надарени воини на дон Хуан, макар и до един да бяха два пъти по-възрастни от нея. Тези мъже и жени твърдяха, че тя била същинско копие на другата жена Нагуал, която те познавали. Отразявала съвършено всяка от жените воини и следователно можеше да отрази и петте жени, които дон Хуан бе намерил за моята група, защото те пък бяха точните копия на по-възрастните. Лидия беше като Хермелинда, Жозефина — като Сулейка, Роза и Ла Горда — като Нелида, а Соледад — като Делия.

Мъжете също бяха копия на воините на дон Хуан: Нестор беше като Висенте, Паблито — като Хенаро, Бениньо — като Силвио Мануел, а Елихио — като Хуан Тума. Правилото беше действително гласът на една непреодолима сила, изваяла тия хора в едно хомогенно цяло. Единствено поради някакво странно изкривяване на съдбата те бяха оставени сами, без водач, който да им намери коридор към другото съзнание.

Дон Хуан беше казал, че всички членове на групата ми трябва да навлязат в това друго съзнание сами и че той няма представа какви са шансовете им, защото това било индивидуално. Беше помогнал на всеки безупречно; така неговият дух бил свободен от тревоги и притеснения и мисълта му била свободна от ненужни разсъждения. Оставало му само да ни покаже прагматично какво означава да се прекосят успоредните линии в тоталността на самия себе си.

Дон Хуан ми казваше, че най-много, което мога да направя, е да помогна на един от учениците, и че той ще избере Ла Горда заради нейното безстрашие и защото аз вече я познавам. Казваше ми още, че нямам повече енергия за другите, защото имам други задължения, други пътеки на действие, съвместими с моята истинска задача. Обясняваше ми, че всеки от воините му знаел каква е тази задача, но не ми я бил разкрил, защото аз трябвало да докажа, че съм достоен за нея. Фактът, че те са в края на пътеката си, и фактът, че вярно съм изпълнил наставленията, повелявало това разкритие да се състои, макар и само частично.

Когато настъпи моментът дон Хуан да си тръгне, той щял да ми го съобщи, докато съм в състояние на нормално съзнание. Пропуснах значението на това, което казваше. До самия край дон Хуан се опитваше да ми внуши да съединя двете си състояния на съзнание. Всичко щеше да бъде тъй просто, ако лично аз бях способен на такова сливане. Но тъй като не бях, а само рационално бях докоснат от това разкритие, той ме накара да преместя нивата на съзнание, за да ми позволи да оценя по-всеобхватно това събитие.

Той постоянно ме предупреждаваше, че да си в лявостранно съзнание е предимство само в смисъл, че е ускорен обхватът ни за нещата. А понякога е недостатък, защото ни позволява да се фокусираме с невероятна бистрота само върху едно нещо в един момент; това ни прави уязвими и зависими. Ние не можем да бъдем сами в лявостранното съзнание, а трябва да бъдем прикривани от воини, постигнали своята тоталност и способни да се оправят в това състояние.

Ла Горда казваше, че един ден Нагуалът Хуан Матус и Хенаро събрали всички ученици в нейната къща. Нагуалът ги накарал да се преместят в лявостранното съзнание и им съобщил, че неговото време на земята е стигнало до своя край.

Отначало тя не му повярвала. Помислила, че той се опитва да ги сплаши, за да действат като воини. Но после осъзнала, че в очите му има блясък, какъвто никога дотогава не била виждала.

След като ги накарал да изместят нивата си на съзнание, той поговорил поотделно с всеки от тях и ги накарал да направят сумиране, за да опреснят всички идеи и процедури, с които ги бил запознал. Направи същото и с мен. Моята среща се състоя в деня преди да го видя за последен път. В моя случай той проведе това сумиране в двете състояния на съзнание. Всъщност той ме накара да се местя напред и назад по различно време, сякаш да се увери, че напълно ще бъде проникнат от тях.

Отначало бях неспособен да си припомня какво бе станало след това сумиране. Един ден Ла Горда най-накрая успя да разчупи бариерите на моята памет. Каза ми, че била вътре в ума ми, все едно че ме чете. Според нея онова, което държало паметта ми заключена, бил моят страх от спомена за болката. Случилото се в къщата на Силвио Мануел в нощта преди те да си отидат, било невъзвратно преплетено

с моя страх. Каза още, че отдавна усещала как се страхувам, но не знаела причината. Не можеше и да си спомни какво точно се беше случило в онази къща, и по-специално в стаята, където бяхме седнали.

Докато Ла Горда говореше, аз усетих как политам сякаш в някаква бездна. Установих, че нещо в мен се опитва да направи връзка между двете отделни случки, на които бях станал свидетел в моите две състояния на съзнание. В лявата си страна имах заключени спомените за дон Хуан и неговата група от воители в последния им ден на земята, а в дясната имах спомени, че този ден съм скочил в някаква бездна. Опитвайки се да съединя двете страни, аз изпитах тоталното чувство за физическо падане. Коленете ми се подкосиха и аз паднах на пода.

Когато ѝ описах какво съм изпитал и споделих своето тълкуване за него, Ла Горда каза, че в дясностранното ми съзнание без съмнение е дошъл споменът, изплувал у нея, докато съм говорел. Спомнила си била току-що, че с Нагуала Хуан Матус и неговата група сме направили още един опит да прекосим успоредните линии. И че ние двамата, заедно с останалите ученици, сме се опитали още веднъж да минем по моста.

Не можех да доведа във фокус този спомен. Имаше сякаш някаква ограничителна сила, която ми пречеше да организирам мислите и чувствата си за него. Ла Горда разказа как Силвио Мануел казал на Нагуала Хуан Матус да подготви мен и всички чираци за това преминаване. Не искал да ме остави в света, защото считал, че нямам никакъв шанс да изпълня своята задача. Нагуалът не се съгласил с него, но провел подготовката, независимо какво изпитвал.

Ла Горда ми каза как си спомнила, че съм отишъл с колата до дома ѝ да я взема и да я заведа заедно с другите чираци в къщата на Силвио Мануел. Те останали там, докато аз съм се върнал при Нагуала Хуан Матус и Хенаро, за да се приготвя за преминаването.

Това аз въобще не си спомнях. Тя настоя, че трябва да я използвам като водач, след като сме така плътно свързани; увери ме, че мога да чета мислите ѝ и да намеря там нещо, което ще събуди всичките ми спомени.

Умът ми беше в състояние на невероятен хаос. Някакво чувство за притеснение ми попречи да се фокусирам дори върху това, което казваше Ла Горда. Тя продължи да говори, описвайки какво си е спомнила за втория ни опит да преминем през оня мост. Каза, че

Силвио Мануел ги залял с поток от думи. Казал им, че били обучени достатъчно да се опитат отново да го преминат; онова, от което се нуждаели, за да навлязат напълно в другото си „аз“, било да изоставят *намерението* на първото си внимание. Щом бъдат вече в съзнанието на другото си „аз“, силата на Нагуала Хуан Матус и на неговата група ще ги вдигне и ще ги отнесе в третото им внимание изключително лесно — нещо, което те не могат да направят, ако чираците им са в нормалното си съзнание.

В един момент аз вече не слушах Ла Горда. Звукът на гласа ѝ ми служеше наистина като ключ. Изведнъж споменът за цялото това събитие изплува в паметта ми. Бях замаян от въздействието на спомена. Ла Горда спря да говори и докато описвах своя спомен, тя също си спомни всичко. Бяхме сглобили последните парченца от отделните спомени за двете ни състояния на съзнание.

Аз си спомнях, че дон Хуан и дон Хенаро ме подготвиха за преминаването, докато бях в състояние на нормално съзнание. Сериозно си помислих, че ме готвят за скок в бездната.

Ла Горда си спомняше, че за да ги подготви за преминаването, Силвио Мануел ги вързал за покривните греди, овесени в кожени хамути. Във всяка стая на къщата му имало по един. Учениците останали да висят така почти целия ден.

Ла Горда разсъждаваше, че да си имаш хамут в стаята е нещо идеално. Хенаросите, без наистина да знаят какво правят, бяха уцелили псевдо-спомена за хамутите, на които се окачвали и си създали своя игра. Било игра, която комбинирала лечителските и пречистващите качества на това да си далеч от земята, с възможността да се упражняваш в концентриране, от което човек има нужда, за да се измести от дясностранното към лявостранното съзнание. Тяхната игра била фактически средство, което им помагало да си спомнят.

Ла Горда каза, че след като тя и всички чираци останали да висят целия ден, по здрач Силвио Мануел ги свалил. Всички отишли с него до моста и зачакали там с останалата част от групата, докато се появи Нагуалът Хуан Матус и Хенаро, заедно с мен. Нагуалът Хуан Матус обяснил на всички, че за подготовката ми било необходимо повече време, отколкото очаквал.

Аз пък си спомних, че дон Хуан и воините му преминаха през моста преди ние да тръгнем. Доня Соледад и Елихио автоматически

отидоха с тях. Последна мина жената Нагуал. От другата страна на моста Силвио Мануел ни направи сигнал да тръгнем и ние. Без да промълвим и дума, всички тръгнахме едновременно. На средата на моста Лидия, Роза и Паблито като че се оказаха неспособни да направят и стъпка повече. Бениньо и Нестор стигнаха почти до края и там спряха. Само Ла Горда, Жозефина и аз пристигнахме там, където стояха дон Хуан и останалите.

Това, което се случи после, много приличаше на случилото се първия път, когато се опитахме да преминем моста. Силвио Мануел и Елихио държаха отворено нещо, което аз си мислех за реален отвор. Имах достатъчно енергия, за да фокусирам вниманието си върху него. Не беше отвор на хълма, който се намираше в края на моста, нито пък беше отвор в стената от мъгла, макар да различавах около него мъглоподобна пара. Беше тъмен, загадъчен отвор, който ясно се открояваше; голям беше колкото човек, но тесен. Дон Хенаро се пошегува и го нарече „космическа вагина“ — забележка, която разтърси от смях приятелите му. Ла Горда и Жозефина се хванаха за мен и заедно пристъпихме вътре.

Моментално се почувствах като смазан. Същата неизчислима сила, която първия път едва не ме беше накарала да експлодирам, сега отново ме сграбчи. Усещах как Ла Горда и Жозефина се сливат с мен. Бях като че ли по-широк от тях и силата ме разлепваше и по двете едновременно.

След това усетих, че лежа на земята с Ла Горда и Жозефина върху мен. Силвио Мануел ни помогна да станем. Каза ми, че ще ни бъде невъзможно да се присъединим към тях в пътешествието им този път, но че може би по-нататък, когато се усъвършенстваме, Орелът ще ни пусне да минем.

Докато се връщахме в къщата му, Силвио Мануел ми каза почти шепнешком, че техният път и моят път тази нощ са се разделили. Каза, че нашите пътища никога вече няма да се срещнат и че аз съм сам. Посъветва ме да бъда пестелив и да използвам всяко късче енергия, без да прахосвам нищичко от нея. Увери ме, че ако постигна своята тоталност без излишно да се изцеждам, ще имам енергията да изпълня своята задача. Ако се изцеждам излишно преди да загубя човешката си форма, с мен ще бъде свършено.

Попитах го дали има начин да избегна изцеждането. Той поклати глава. Отговори, че има начин, но не за мен. Дали ще успее или не, не е въпрос на моята воля. После разкри задачата ми. Но не ми каза как да я изпълня. Каза, че някой ден Орелът ще постави някого на пътя ми, който ще ми каже как да я изпълня. И докато не успее, няма да бъде свободен.

Когато стигнахме до къщата, всички се събрахме в голямата стая. Дон Хуан седеше в средата на стаята, обърнат към югоизток. Заобикаляха го осемте жени воители. Седяха по двойки в четирите посоки на света, също обърнати на югоизток. После тримата мъже воители образуваха триъгълник извън кръга; като на върха, сочещ югоизток, беше Силвио Мануел. Двете жени куриери седяха от двете му страни, а двамата мъже куриери седяха пред него почти до стената.

Жената Нагуал накара мъжете чираци да седнат до източната стена, а жените накара да седнат до западната стена. После ме заведе до едно място точно зад дон Хуан. Там седнахме заедно.

Останахме да седим така, както ми се стори, само миг и въпреки това усетих как в мен се надига необикновена енергия. Смятах, че бяхме седнали, а после веднага бяхме станали. Когато попитах жената Нагуал защо ставаме толкова бързо, тя отговори, че сме седели така няколко часа и че някой ден, преди да навляза в третото внимание, ще разбера всичко това.

Ла Горда заяви, че не само изпитала усещането, че сме седели в тази стая само един миг, но и че никога не са ѝ казвали обратното. Това, което Нагуалът Хуан Матус ѝ бил казал след това, било, че тя има задължението да помогне на другите чираци, по-специално на Жозефина, и че един ден аз ще се върна да ѝ дам последния тласък, от който тя има нужда, за да премине изцяло в другото си „аз“. Била вързана за мен и Жозефина. При нашето *сънуване заедно* под надзора на Сулейка ние си бяхме разменили огромни части от нашата сияйност.

Именно затова сме били способни да издържим заедно натиска на другото си „аз“ при навлизането му в плътта. Казал ѝ още, че именно силата на воините от групата му улеснила този път преминаването и че когато се наложи тя сама да осъществи преминаването, трябва да е подготвена да го направи в *сънуването*.

След като бяхме вече станали, Флоринда дойде при мен. Хвана ме за лакътя и тръгна да обикаля стаята с мен, докато дон Хуан и

воините му разговаряха с чираците.

Каза ми, че не бива да позволявам да ме объркват събитията от онази нощ на моста. Не бивало да вярвам, както навремето бил повярвал дон Хуан, че има действителен материален коридор към другото „аз“. Процепът, който бях видял, бил просто конструкция на тяхното *намерение*, уловена в капан от комбинацията между манията на Нагуала Хуан Матус относно коридорите и странното чувство за хумор на Силвио Мануел; смесицата от двете произвела космическата вагина. Според Флоринда в минаването от едното към другото „аз“ нямало нищо физическо. Космическата вагина е физически израз на силата на двамата мъже да придвижват „колелото на времето“.

Флоринда обясни, че когато тя или нейните приятели разговаряли за времето, те нямали предвид нещо, което да се измерва с часовник. Времето е същността на вниманието; излъчванията на Орела произлизат от времето; и когато в най-тесен смисъл човек навлиза в който и да е аспект от другото „аз“, той се запознава с времето.

Флоринда ме увери, че същата онази нощ, докато сме седели подредени така, те имали последния шанс да помогнат на мен и на чираците да се изправим пред колелото на времето. Каза още, че колелото на времето е като състояние на повишено съзнание, което е част от другото „аз“, както лявостранното съзнание е част от всекидневния живот, и че това може да се опише физически като тунел с безкрайна ширина и дължина; тунел с отразителни бразди. Всяка бразда е безкрайна, а такива има също безброй. Живите същества са принудени от силата на времето да се „взират“ в една бразда. Да се вираш в нея означава да бъдеш хванат в капан от нея, да „изживееш“ тази бразда.

Тя заяви, че онова, което воините наричат *воля*, принадлежи на колелото на времето. То е нещо като ластара на лозата, или неосезаемо пипало, каквото всички ние притежаваме. Каза също, че окончателната цел на един воин е да се научи бързо да фокусира пипалото върху колелото на времето, за да го върти. Воините, които са успели да завъртят колелото на времето, могат да се взират във всяка бразда и да извличат от нея всичко, което пожелаят, като например космическата вагина. Да бъдеш уловен принудително от една бразда, води до виждане на образите на тази бразда само като се отдалечават. Да бъдеш свободен от омагьосващата сила на тия улеи означава, че човек може

да гледа във всички посоки, независимо дали образите се отдалечават или се приближават.

Флоринда спря да говори и ме прегърна. Пошепна на ухото ми, че някой ден, когато аз постигна своята тоталност, тя ще се върне да довърши наставленията си.

Дон Хуан повика всички да Дойдат при мен. Наобиколиха ме. Пръв ми заговори дон Хуан. Каза, че аз не мога да отида с тях на пътешествието им, защото е невъзможно да се оттегля от задачата си. При тия обстоятелства единственото нещо, което могат да направят за мен, е да ми пожелаят всичко добро. Добави още, че воините нямат собствен живот. От момента, в който разберат естеството на съзнанието, те престават да бъдат личности и човешкото състояние вече не ги интересува. Аз имам свой дълг като воин и нищо друго не е така важно, защото аз ще бъда оставен да изпълнявам една много неясна задача. Тъй като вече съм се отказал от живота си, нямат какво повече да ми кажат, освен да ми пожелаят успех. Аз от своя страна също няма какво повече да им кажа, освен че съм прозрял и приел своята съдба.

След това при мен дойде Висенте. Заговори много тихо. Каза, че предизвикателството на един воин е да достигне до трудно уловимото равновесие на положителните и отрицателните сили. Това предизвикателство не означава, че един воин трябва да се стреми да посреща всяка възможна ситуация — и очаквана, и неочаквана — с еднаква способност. Да бъдеш съвършен при съвършени обстоятелства, значи да бъдеш книжен воин. Моето предизвикателство е да остана тук. Тяхното е да се стремят напред към неизвестното. И двете предизвикателства са унищожителни. За воините вълнението да стоят на едно място е равносилно на вълнението от пътешествието. И двете са еднакви, защото и двете водят до изпълнението на свещен завет.

След това при мен дойде Силвио Мануел; него го интересуваше практическата страна. Даде ми една формула, заклинание за времето, когато задачата ми ще бъде по-голяма от силите ми; беше заклинание, което за пръв път ми хрумна, когато си спомних за жената Нагуал.

Вече съм отдаден на силата, която направлява

*сдбата ми.
Не се вкопчвам в нищо и следователно нищо няма
да имам да защитавам
Нямам мисли, затова ще виждам.
Не ме е страх от нищо, затова ще си спомням
себе си.
Дистанциран и спокоен,
ще се стрелна покрай Орела, за да съм свободен.*

Той ми каза, че се готви да ми разкрие една практическа маневра на второто внимание, и точно тогава се превърна в сияйно яйце. Върна се в предишния си вид и повтори това преобразяване още три-четири пъти. Разбирах абсолютно добре какво прави. Не беше нужно да ми обяснява и все пак не можех да изразя с думи какво знам.

Силвио Мануел се усмихна, съзнаващ моя проблем. Каза, че е нужна огромно количество сила, за да се отървем от *намерението* на всекидневния ни живот. Тайната, която току-що бе разкрил, беше как да избързваме с това отдръпване от *намерението*. За да стори това, което той беше направил, човек трябва да насочи вниманието си към сияйната черупка.

Той се превърна още веднъж в сияйно яйце и тогава ми се изясни нещо, което бях знаел през цялото време. Очите на Силвио Мануел за момент се извърнаха, за да се фокусират върху точката на второто внимание. Главата му беше изправена, сякаш той гледаше пред себе си, само очите му гледаха встрани. Каза, че един воин трябва да извика *намерението*. Тайната е в погледа. Очите приканват *намерението*.

В този момент ме беше обхванала еуфория. Най-накрая бях способен да мисля за нещо, което знаех, без всъщност да знам. Причината *виждането* да ни изглежда визуално е защото имаме нужда да фокусираме очите си върху *намерението*. Дон Хуан и групата му от воини знаеха как да използват очите си, за да уловят друга страна от *намерението* си, и наричаха това действие *виждане*. Това, което Силвио Мануел ми беше показал, беше истинската функция на очите — да уловят *намерението*.

И тогава аз използвах нарочно очите си, за да повикам *намерението*. Фокусирах ги в една точка от второто внимание.

Внезапно дон Хуан, воините му, доня Соледад и Елихио станаха сияйни яйца, но не и Ла Горда, сестричките и Хенаросите. Продължих да движа очите си напред-назад между петната от светлина и хората, докато чух пукот в основата на врата си и всичко в стаята се превърна в едно сияйно яйце. За момент усетих, че не мога да ги разгранича, но след малко очите ми като че се настроиха и аз възприех две страни от *намерението*, едновременно два образа. Виждах физическите им тела, а също и сияйностите им. Двете сцени не бяха наложени една върху друга, а отделни, и въпреки това не можех да схвана как. Очевидно имах два канала на зрението, а *виждането* беше свързано изцяло с очите ми и все пак независимо от тях. Когато затворех очи, можех все още да виждам сияйните яйца, но не и физическите им тела.

В един момент изпитах най-ясното усещане, че зная как да преместя вниманието си към моята сияйност. Знаех също, че за да се върна на физическо ниво, е нужно единствено да фокусирам очите върху тялото си.

Дон Хенаро дойде при мен и ми каза, че за раздяла Нагуалът Хуан Матус ме е дарил с дълг, Висенте ме е дарил с предизвикателство, Силвио Мануел ме е дарил с магия, а той ще ме дари с хумор. Огледа ме от горе до долу и каза, че съм най-жалкият Нагуал, когото е виждал. Огледа чираците и заключи, че не ни остава нищо друго, освен да бъдем оптимисти и да гледаме положителната страна на нещата. Разправи ни един виц за някакво селско момиче, което било прелъстено и омърсено от градски мошеник. Когато ѝ казали в деня на сватбата, че младоженецът е напуснал града, тя се стегнала от трезвата мисъл, че не всичко е загубено. Била загубила девствеността си, но още не била заклала прасето за сватбената гощавка.

Дон Хенаро ни каза, че единственото, което ще ни помогне да излезем от това положение — положението на изоставената невеста — е да се държим за прасетата си, каквито и да са те, и да се смеем до пръсване. Само със смях можем да променим плачевното си състояние.

С жестове на главата и ръцете той ни подкани да му покажем едно „ха-ха-ха“ от сърце. Като гледах как чираците се мъчат да се разсмеят, стана ми смешно, както явно бях смешен и аз. И изведнъж се разсмях заедно с дон Хуан и воините му.

Дон Хенаро, който винаги ми се беше присмивал, че съм поет, ме помоли да прочета на глас едно стихотворение. Искал да обобщи чувствата си и препоръките си чрез стихотворение, което приветства живота, смъртта и смеха. — Имаше предвид един откъс от стихотворението на Хосе Горостиса „Смърт без край“.

Жената Нагуал ми подаде книгата и аз прочетох частта, която дон Хуан и дон Хенаро винаги бяха харесвали.

*О, каква сяпа радост!
Какъв глад да изпием докрай
въздуха, който дишаме,
устата, окото, ръката.
Какъв стипчив подтик
да се потопим целите
в един-единствен кръшен смях.
О, тази нагла, обидна смърт,
която отдалече ни убива,
въпреки удоволствието да умрем
за чаша чай...
за ласкава милувка.*

Обстановката за това стихотворение беше съкрушителна. Усетих, че изтръпвам. Емилито и куриерът Хуан Тума дойдоха при мен. Не промълвиха нито дума. Очите им блестяха като черни топчета. Всичките им чувства сякаш бяха съсредоточени в очите им. Куриерът Хуан Тума каза много тихо, че веднъж ме бил подтикнал в тайните на Мескалито в дома си и че това било предшествано от друг случай в колелото на времето, когато щял да ме подтикне във върховната тайна.

С глас, който беше сякаш ехо на гласа на куриера Хуан Тума, Емилито каза как и двамата вярват, че ще изпълня задачата си. Те щели да ме чакат, защото съм щял да се присъединя към тях един ден. Куриерът Хуан Тума добави, че Орелът ме е поставил до групата на Нагуала Хуан Матус като спасителен отряд. Прегърнаха ме отново и заедно пошепнаха, че трябва да имам вяра в себе си.

След куриерите при мен дойдоха жените воители. Всяка ме прегърна и пошепна на ухото ми по едно послание — пожелание за

успех.

Последна дойде при мен жената Нагуал. Седна и ме взе в скута си като дете. Излъчваше любов и чистота. Не смеех да дишам. Станахме и тръгнахме из стаята. Говорихме и размишлявахме за съдбата си. Непонятни сили ни бяха довели до този върховен момент. Страхопочитанието, което изпитвах, беше неизмеримо. Неизмерима беше и тъгата ми.

След това тя ми разкри частица от правилото, което се отнася до триделния Нагуал. Беше в състояние на крайно вълнение и все пак оставаше спокойна. Интелектът ѝ беше несравним и все пак не се опитваше да обяснява нищо с разум. Последният ѝ ден на земята вече я бе обладал. Тя ме изпълваше със своето настроение. Сякаш до този момент още не бях разбрал напълно безвъзвратността на положението ни. Тъй като бях в лявата си страна, предимство имаше първенството на непосредственото, което практически не ми оставяше никаква възможност да предвидя какво ще бъде след този момент. Въздействието от нейното настроение обаче ангажираше голяма част от дясностранното ми съзнание и способността му да предопредели чувствата, които предстояха. Разбрах, че никога вече няма да я видя. А това беше непоносимо!

Дон Хуан ми беше казал, че в лявата страна няма сълзи, че един воин не може да ридае и че единственият израз на мъката е трепетът, който идва от самите недра на вселената. Мъката е сякаш едно от излъчванията на Орела. Трепетът на воина е нескончаем. И докато жената Нагуал ми говореше и ме държеше, аз усетих този трепет.

Тя ме прегърна и притисна глава до моята. Помислих си, че ме извива като парче плат. Усетих как нещо излиза от тялото ми или се влива от нейното тяло в моето. Мъката ми беше тъй дълбока и толкова бързо ме обгърна, че свят ми се зави. Паднах на земята с жената Нагуал, която още ме прегръщаше. Помислих като в сън, че докато падахме, сигурно съм ударил челото ѝ. Лицето ѝ и моето се обляха в кръв. Кръв замрежи и очите ѝ.

Дон Хуан и дон Хенаро бързо ме вдигнаха. Задържаха ме. Изпитвах неконтролируеми спазми като при апоплектичен припадък. Жените воители наобиколиха жената Нагуал; после застанаха в редица наред стаята. Мъжете се присъединиха към тях. В един момент се оформи безкрайна верига от енергия, която се движеше помежду им.

Редицата се раздвижи и запреминава пред мен. Всеки един идваше за миг и заставахе пред мен, но без да прекъсва редицата. Сякаш бяха на конвейър, който ги придвижваше и ги спираше точно пред мен. Най-напред минаха мъжете куриери, после жените куриери, после мъжете воини, после *сънувачите, прикривачите* и накрая жената Нагуал. Минаваха покрай мен и оставаха за секунда-две в пълния си ръст, достатъчно дълго, за да си кажем „сбогом“, а след това изчезваха в чернотата на тайнствения отвор, който се беше появил в стаята.

Дон Хуан ме натисна по гърба и ме облекчи малко от непоносимата ми мъка. Каза, че разбира болката ми и че афинитетът между мъжа Нагуал и жената Нагуал не може да се формулира. Той съществува като резултат от излъчванията на Орела; щом веднъж двама души са заедно и се разделят, няма начин да се запълни празнотата, защото това не е социална празнота, а движение на тия излъчвания.

След това дон Хуан ми каза, че ще ме измести в крайната ми дясна позиция. Каза, че това е милостива, макар и временна маневра; тя щяла да ми позволи за момент да забравя, но няма да ме успокои, когато отново си го припомня.

Каза ми също, че актът на припомняне е изцяло неразбираем. В действителност това е акт на припомняне на самия себе си, който не спира при спомена за взаимодействието между воините в лявостранното им съзнание, но продължава да си спомня всяко нещо, което сияйното тяло е съхранило от мига на раждането.

Системното взаимодействие, през което воините минават в състоянията на повишено съзнание, е само средство да се примамат другото „аз“ да разкрие себе си по отношение на спомените. Този акт на спомняне, макар и да изглежда свързан с воините, е нещо, което е в пределите на всяко човешко същество; всеки от нас може да отиде директно в спомените на своята сияйност с непредвидими резултати.

После дон Хуан каза, че в този ден те ще си заминат по здрач и че единственото, което имат още да направят за мен, е да сътворят отвор, прекъсване в непрекъснатостта на моето време. Щяха да ме накарат да скоча в бездната като начин да прекъсна излъчванията на Орела, които са свързани с чувството ми, че съм цял и непрекъснат. Скокът ще бъде направен, докато съм в състояние на нормално съзнание, а идеята е да настъпи второто ми внимание; вместо да умра

на дъното на бездната, аз ще навляза изцяло в другото „аз“. Дон Хуан каза, че е възможно, щом се изтощи енергията ми, да изляза от другото „аз“, но няма да изляза на същия планински връх, откъдето щях да скоча. Той предвиди, че ще се поява на любимото ми място, където и да е то. Това щяло да бъде прекъсването в непрекъснатостта на моето време.

И тогава той ме избута напълно от лявостраничното ми съзнание. И аз забравих моята мъка, моята цел, моята задача.

Същият следобед по здрач Паблито, Нестор и аз наистина скочихме в една бездна. Ударът на Нагуала беше толкова точен и толкова милостив, че нищо от моментното събитие на тяхното сбогуване не се пренесе отвъд границите на другото моментно събитие — скачането в сигурна смърт без умиране. Колкото и страшно да беше това събитие, то беше бледо в сравнение с онова, което ставаше в други предели.

Дон Хуан ме накара да скоча точно в момента, когато той и всичките му воители бяха подкладили своето съзнание. Получих съноподобно видение на редица от хора, които ме гледаха. След това го осмислих просто като една брънка от дългата серия видения или халюцинации, които бях имал при скачането. Това беше само скромното тълкуване на моето дясностранично съзнание, обладано от внушаващото страх тотално събитие.

В лявата си страна обаче установих, че съм навлязъл в другото си „аз“. Това навлизане нямаше нищо общо с моята рационалност. Воините от групата на дон Хуан ме бяха хванали за един вечен миг, преди да изчезнат в тоталната светлина, преди Орелът да ги беше пуснал да минат. Знаех, че са в обхвата от излъчвания на Орела, който беше извън моя обсег. Чакаха дон Хуан и дон Хенаро. Видях дон Хуан да застава начело. А после в небето се появи само една редица от изящни светлинки. Нещо като вятър сякаш извиваше и разлюляваше редицата светлинки. В единия ѝ край струеше плътна ярка светлина — там, където беше застанал дон Хуан. Сетих се за Пернатата змия от легендата на Толтеките. А след това светлинките изчезнаха.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.